

ویژه
کنکوری های
۱۴۰۳

۱۴۰۲/۰۹/۱۰

آزمون
ششم
حضوری

دترچه شماره ۱

تجربوی | راهی | انسانی
سال تحصیلی
۱۴۰۲ - ۱۴۰۳

روان شناسی	جامعه شناسی	علوم و فنون ادبی	ریاضی و آمار
درس ۲ و ۳ (از ابتدای درس «روان شناسی رشد» تا پایان درس «احساس، توجه، ادراک») صفحه ۳۴ تا ۸۷	جامعه شناسی دوازدهم درس ۳ (نظم اجتماعی) صفحه ۱۹ تا ۳۱ جامعه شناسی دهم درس ۹ تا ۱۲ (از ابتدای درس «بازتولید هویت اجتماعی» تا پایان درس «تحولات هویتی جهان اجتماعی - علل بیرونی») صفحه ۷۵ تا ۱۰۲	علوم و فنون ادبی دوازدهم درس ۴ (سبک شناسی قرن های دوازدهم و سیزدهم (دوره بازگشت و بیداری)) صفحه ۴۱ تا ۴۷ علوم و فنون ادبی دهم درس ۲ (سازه ها و عوامل تأثیرگذار در شعر فارسی) + درس ۷ (سبک و سبک شناسی و سبک خراسانی) + درس ۱۱ (قافیه) صفحه ۲۱ تا ۲۵، ۶۰ تا ۶۶ و ۸۸ تا ۹۶ علوم و فنون ادبی یازدهم درس ۶ (مجاز) صفحه ۵۱ تا ۵۴	ریاضی و آمار دوازدهم فصل اول، درس ۲ و ۳ «احتمال»، «چرخه آمار در حل مسائل» صفحه ۱۲ تا ۴۴ ریاضی و آمار دهم فصل سوم (کار با داده های آماری) صفحه ۷۱ تا ۹۸

آزمون آزمایشی خیلی سبز

گروه آزمایشی علوم انسانی

• نام و نام خانوادگی: • شماره داوطلبی:

عنوان مواد امتحانی آزمون، تعداد، شماره سؤالات و مدت پاسخ گویی

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخ گویی	ملاحظات
۱	ریاضی	۲۰ سؤال	۱	۲۰	۳۰ دقیقه	۸۰ سؤال ۹۰ دقیقه
۲	زبان و ادبیات فارسی	۳۰ سؤال	۲۱	۵۰	۳۰ دقیقه	
۳	علوم اجتماعی	۱۵ سؤال	۵۱	۶۵	۱۵ دقیقه	
۴	روان شناسی	۱۵ سؤال	۶۶	۸۰	۱۵ دقیقه	

اساتید، مشاوران و دانش آموزان گرامی:

نظرات، پیشنهادات، انتقادات و بازخوردهای خود نسبت به سؤالات این آزمون را می توانید از طریق آیدی @Kheilisabz_edit در همه پیام رسان ها با ما به اشتراک بگذارید.

Azmoon.kheilisabz.com

ریاضی و آمار دهم: صفحه‌های ۷۱ تا ۹۸، ریاضی و آمار دوازدهم: صفحه‌های ۱۲ تا ۴۴

۱- مقیاس متغیرهای «سن ساختمان‌های یک خیابان» و «ارتفاع از سطح دریای شهرهای استان مازندران»، به ترتیب از راست به چپ کدام است؟

(۱) فاصله‌ای - نسبتی (۲) نسبتی - نسبتی (۳) نسبتی - فاصله‌ای (۴) فاصله‌ای - فاصله‌ای

۲- میانگین تعدادی داده آماری ۳۳ است. به این داده‌ها، چهار عدد ۴۰، ۳۷، ۴۵ و ۵۵ را اضافه و عدد ۲۶ را از بین داده‌های اولیه حذف می‌کنیم. اگر میانگین داده‌های جدید ۳۵ باشد، تعداد داده‌های اولیه کدام بوده است؟

(۱) ۲۱ (۲) ۲۲ (۳) ۲۳ (۴) ۲۴

۳- اگر میانگین داده‌های x_1, x_2, \dots, x_{12} برابر با ۱۵ باشد، میانگین داده‌های $1 - 2x_1, 2 - 2x_2, \dots, 12 - 2x_{12}$ کدام است؟

(۱) $22/5$ (۲) $23/5$ (۳) $24/5$ (۴) $25/5$

۴- اعداد مضرب ۶ بین ۱۰ تا ۴۰ را در نظر بگیرید. میانگین آن‌ها را حساب می‌کنیم. بعد به هر کدام از این اعداد یک فراوانی نسبت می‌دهیم. اگر فراوانی هر کدام از این اعداد برابر با تعداد مقسوم‌علیه‌های اولشان باشد، اختلاف میانگین موزون به‌دست‌آمده با میانگین اولیه کدام است؟

(۱) $0/35$ (۲) $0/45$ (۳) $0/55$ (۴) $0/65$

۵- در تابع $f: \{-3, -2, -1, 0, \dots, 8\} \rightarrow B$ ، میانه اعضای برد تابع f کدام است؟
 $f(x) = 2x^2 - x$

(۱) ۱۸ (۲) ۱۹

(۳) ۲۰ (۴) ۲۱

۶- میانگین، میانه و مُد داده‌های $k+17, k+10, k+5, k+5, k+1, k, k-2$ و $k-4$ ، به ترتیب برابر با a, b و c است. اگر یکی از ریشه‌های معادله $ax^2 + bx + c = 0$ برابر -1 باشد، ریشه دیگر آن کدام است؟

(۱) $-\frac{1}{2}$ (۲) $-\frac{2}{3}$ (۳) $-\frac{3}{4}$ (۴) $-\frac{4}{5}$

۷- ۱۶ داده آماری مثبت و نابرابر با دامنه تغییرات ۱۷ داریم. داده‌های کوچک‌تر از میانه را ۲ برابر و داده‌های بزرگ‌تر از میانه را ۳ برابر می‌کنیم. دامنه تغییرات داده‌های جدید برابر با ۵۶ می‌شود. اگر کوچک‌ترین و بزرگ‌ترین داده در حالت اول، ریشه‌های معادله $x^2 + bx + c = 0$ باشند، حاصل $b + c$ کدام است؟

(۱) ۸۱ (۲) ۸۲ (۳) ۸۳ (۴) ۸۴

محل انجام محاسبات

۸- انحراف معیار داده‌های $a^2 - 1$, $b^2 + 7$, c^3 و ۸ برابر صفر است. اگر $abc > 0$ باشد، بیشترین مقدار ممکن برای واریانس اعداد a , b و c کدام است؟

- (۱) $\frac{37}{9}$ (۲) $\frac{38}{9}$ (۳) $\frac{40}{9}$ (۴) $\frac{41}{9}$

۹- دامنه میان چارکی داده‌های جدول فراوانی زیر چند است؟

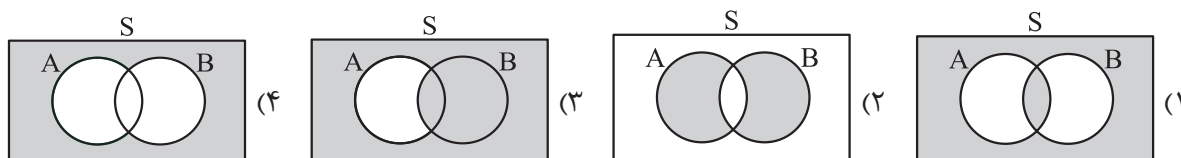
داده	۱۱	۱۲	۱۵	۱۸	۲۵	۳۲
فراوانی	۴	۱	۵	۳	۲	۲

- (۱) ۱۰ (۲) ۱۰/۵ (۳) ۱۱ (۴) ۱۱/۵

۱۰- در ۵۰۰۰ داده نرمال با میانگین ۸۳، تقریباً ۲۴۰۰ تا از داده‌ها بین ۸۳ و ۹۵ هستند. واریانس این داده‌ها کدام است؟

- (۱) ۴ (۲) ۹ (۳) ۱۶ (۴) ۳۶

۱۱- کدام گزینه، «پیشامد $B' \cup A$ رخ دهد، ولی پیشامد $A \cap B'$ رخ ندهد» را به درستی نشان می‌دهد؟

۱۲- با اعداد اول یک‌رقمی، یک عدد سه‌رقمی بدون ارقام تکراری می‌سازیم. چه قدر احتمال دارد این عدد مضرب ۴ یا ۵ باشد؟

- (۱) $\frac{11}{24}$ (۲) $\frac{7}{12}$ (۳) $\frac{1}{2}$ (۴) $\frac{5}{12}$

۱۳- با ارقام ۱ تا ۶ یک عدد شش‌رقمی بدون تکرار ارقام می‌نویسیم. با چه احتمالی ارقام این عدد، یکی در میان، فرد و زوج هستند؟

- (۱) ۰/۱ (۲) ۰/۱۲ (۳) ۰/۱۶ (۴) ۰/۲

۱۴- در پرتاب ۵ تاس با هم، با چه احتمالی حداقل عدد دو تاس یکسان می‌آید؟

- (۱) $\frac{25}{27}$ (۲) $\frac{49}{54}$ (۳) $\frac{47}{54}$ (۴) $\frac{23}{27}$

۱۵- می‌خواهیم ۶ نفر را به ۳ گروه دونفری تقسیم کنیم. چه قدر احتمال دارد علی با صمیمی‌ترین دوستش (بهزاد) در یک گروه قرار گیرند؟

- (۱) $\frac{1}{10}$ (۲) $\frac{1}{12}$ (۳) $\frac{1}{15}$ (۴) $\frac{1}{18}$

۱۶- از بین a مهره آبی، $2a$ مهره قرمز و a مهره سبز، ۲ مهره به تصادف انتخاب می‌کنیم. اگر احتمال هم‌رنگ بودن مهره‌ها برابر با $\frac{4}{11}$ باشد، تعداد مهره‌های قرمز کدام است؟ ($a \geq 2$)

(۱) ۱۴ (۲) ۲۴ (۳) ۱۲ (۴) ۲۸

۱۷- پارکینگ یک پاساژ ۵ طبقه دارد. علی در سه روز متوالی با ماشینش به پاساژ می‌رود. چند درصد احتمال دارد طبقه‌ای که در روزهای دوم و سوم ماشینش را پارک می‌کند، پایین‌تر از طبقه‌ای باشد که روز قبل ماشینش را پارک کرده است؟

(۱) ۸ (۲) ۱۰ (۳) ۱۲ (۴) ۱۴

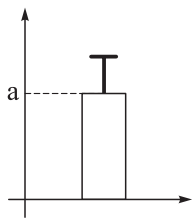
۱۸- «سازماندهی داده‌ها»، «محاسبه واریانس داده‌ها» و «تعیین شیوه تحلیل داده‌ها» به ترتیب از راست به چپ در کدام گام‌های چرخه آمار در حل مسائل صورت می‌گیرد؟

(۱) دوم - سوم - دوم (۲) دوم - سوم - پنجم (۳) سوم - چهارم - دوم (۴) سوم - چهارم - پنجم

۱۹- در یک بررسی نجومی، فاصله برخی سیارات تا زمین برحسب سال نوری و فاصله برخی سیارات دیگر تا زمین برحسب کیلومتر بیان شده است. این موضوع، اجرای نادرست کدام گام از چرخه آمار در حل مسائل را نشان می‌دهد؟

(۱) گام اول (۲) گام دوم (۳) گام سوم (۴) گام چهارم

۲۰- نمودار زیر مربوط به داده‌های ۱۴، ۱۸، ۲۵، a و ۲۳ است. طول میله خط تقریباً کدام است؟

- (۱) $\frac{2}{8}$
 (۲) $\frac{3}{2}$
 (۳) $\frac{3}{8}$
 (۴) $\frac{4}{2}$

علوم و فنون ادبی دهم: صفحه‌های ۲۱ تا ۲۵، ۶۰ تا ۶۶ و ۸۸ تا ۹۶، علوم و فنون ادبی یازدهم: صفحه‌های ۵۱ تا ۵۴،
علوم و فنون ادبی دوازدهم: صفحه‌های ۴۱ تا ۴۷

۲۱- در همه گزینه‌ها ویژگی‌های نثر دوره سامانی آمده است، به جز:

- (۱) آوردن لغات کم‌کاربرد فارسی
(۲) ایجاز و اختصار در لفظ و معنا
(۳) تمثیل و استشهاد به آیات، احادیث و اشعار
(۴) افزایش کاربرد نشانه‌های جمع فارسی بر جمع عربی
- ۲۲- ویژگی‌های «اطناب، حذف افعال به قرینه و افزایش کاربرد لغات عربی»، در آثار تمام گزینه‌ها به جز گزینه دیده می‌شود.

- (۱) تاریخ بیهقی (۲) التّفهیم (۳) کیمیای سعادت (۴) کشف‌المحجوب

۲۳- همه گزینه‌ها درست است، به استثنای

- (۱) شیوه بیان هر شاعر یا نویسنده، سبک شخصی او نامیده می‌شود.
(۲) تقسیم‌بندی بهار از شعر فارسی بر مبنای حوزه جغرافیایی و تاریخی شعر است.
(۳) سبک شعر و نثر بازگشت ادبی، در تمام طول قرن سیزدهم جریان داشت.
(۴) از نظر ارسطو و براساس هدف، می‌توان آثار ادبی را به سبک عامیانه و عالمانه تقسیم کرد.

۲۴- کدام گزینه از نظر سبک‌شناسی کاملاً درست نیست؟

- (۱) نخستین آثار نظم زبان فارسی بعد از اسلام، ابتدا در خراسان بزرگ و سپس در سیستان پدید آمد.
(۲) به علت آن که اوج سبک خراسانی در زمان سامانیان بوده است، آن را «سبک سامانی» هم نامیده‌اند.
(۳) سبک خراسانی برحسب زمان، به سه سبک فرعی سامانی، غزنوی و سلجوقی تقسیم می‌شود.
(۴) سبک دوره سلجوقی را باید «بینابین» نام نهاد؛ زیرا ویژگی‌های سبک عراقی نیز در آن به چشم می‌خورد.

۲۵- کدام گزینه از ویژگی‌های ادبی شعر سبک خراسانی نیست؟

- (۱) قالب عمده شعر در این دوره، قصیده است.
(۲) استفاده از آرایه‌های ادبی، طبیعی و در حد اعتدال است.
(۳) توصیفات عمدتاً طبیعی، ساده، محسوس و عینی است.
(۴) در توصیف پدیده‌ها بیشتر از تشبیه حسی بهره گرفته می‌شود.

۲۶- کدام موارد درباره زبان شعر دوره بیداری نادرست است؟

- الف) سادگی و روانی از بارزترین شاخصه‌های زبان شعر عصر بیداری است.
ب) برخی از شاعران این دوره، واژه‌های کهن و قدیمی مثل بادآفره، خلیدن، گلخن و ... را در اشعار خود به کار می‌بردند.
ج) یکی دیگر از ویژگی‌های زبانی، کم‌توجهی به کاربرد جمله‌ها و ترکیب‌های زبانی در شعر دوره بیداری است.
د) اغلب شاعران به لفظ و صورت شعر توجه داشتند.
ه) دایره واژگانی شعر نسبت به آنچه در گذشته بود، چندان گسترش نیافت.

- (۱) ب - ج (۲) ب - ه

- (۳) الف - د (۴) د - ه

۲۷- در تمام ابیات زیر به استثنای گزینه واژه «قانون» با همان مفهومی که در شعر عصر بیداری دارد، به کار رفته است.

- (۱) مادر باید که پرورد پسر خویش
(۲) وضع قانون با وکیلان است و اجرا با ملوک
(۳) ای برادر پند من بشنو اگر خواهی صلاح
(۴) آوخ که ز استبداد قانون تو شد بر باد
- قانون باید که ملک یابد زیور
حکم عرف است از حکیمان حکم شرع از انبیا
در معاش خویش بر قانون من کن یک مدار
تقدیر چنین افتاد اوضاع دگرگون شد

۲۸- کدام گروه از شاعران دوره بیداری، هم‌چنان به زبان پرصلابت گذشته وفادار ماندند؟

- ۱) ملک‌الشعراى بهار، سيد اشرف‌الدين گيلانى
- ۲) ملك‌الشعراى بهار، اديب‌الممالک فراهانى
- ۳) عارف قزوینى، اديب‌الممالک فراهانى
- ۴) عارف قزوینى، محمدتقى بهار

۲۹- در کدام گزینه آرایه مجاز دیده نمی‌شود؟

- ۱) باده در دست از آن به که بود باد به دست
- ۲) هیچت ز خون ما غم روز جواب نیست
- ۳) دست بر سر چون سیوفردا بر آرد سر ز خاک
- ۴) ایزد چو در جهان به عنایت نگاه کرد

۳۰- آرایه هر بیت به ترتیب، در کدام گزینه درست ذکر شده است؟

الف) یاد آن فرزانه آزرده خاطر خوش که گفت	ب) زاهد خشک به عرفان نرسد از تقلید	ج) ز رفتن پای عاجز گشت وره رانیست پایانی	د) در صومعه زاهد و در خلوت صوفی
۱) تلمیح، واژه‌آرایی، تضمین، تشبیه	۲) تضمین، واژه‌آرایی، تشبیه، تلمیح	۳) تلمیح، تشبیه، واژه‌آرایی، تضمین	۴) تضمین، تلمیح، واژه‌آرایی، تشبیه

۳۱- آرایه‌های «تشبیه، تلمیح، تضمین، مجاز» به ترتیب در کدام ابیات یافت می‌شوند؟

الف) به عشوّه توبه شهرى شکسته است	ب) مقیم طور محبت ز شوق باز نداند	ج) بنشین بر لب جوی و گذر عمر ببین	د) به قول خواجه گر از جام می کناره کنم
۱) ب - الف - ج - د	۲) ج - ب - الف - د	۳) ب - ج - د - الف	۴) ج - ب - د - الف

۳۲- یکی از آرایه‌های آمده در مقابل کدام بیت، نادرست است؟

۱) از نسیم سحر آموختم و شعله شمع	۲) در این بازار اگر سودی است با درویش خرسند است	۳) هیچ بادی بر نمی‌آید در این طوفان و موج	۴) تا کجا راحت پذیرم یا کجا یابم قرار
رسم شوریدگی و شیوه شیدایی را (واج‌آرایی، تشبیه)	خدایا منعم گردان به درویشی و خرسندی (واژه‌آرایی، مجاز)	کافکند از کشتی ما تخته‌ای بر ساحلی (مراعات نظیر، تلمیح)	برگ خشکم در کف باد صبا افتاده‌ام (تشبیه، مجاز)

۳۳- در کدام بیت، تعداد تشبیهات بیشتری به کار رفته است؟

۱) دل من ز تابناکی به شراب ناب ماند	۲) نه ز پای می‌نشیند نه قرار می‌پذیرد	۳) ز شب سیه چه نالم که فروغ صبح رویت	۴) نفس حیات بخش به هوای بامدادی
نکند سیاهکاری که به آفتاب ماند	دل آتشین من بین که به موج آب ماند	به سپیده سحرگاه و به ماهتاب ماند	لب مستی‌آفرینت به شراب ناب ماند

۳۴- آرایه‌های «تکرار، تلمیح، واج‌آرایی و تشبیه»، به ترتیب در کدام ابیات دیده می‌شود؟

(الف) حلقه گوش شما را تا بود مه مشتری	مشتری باشد غلام حلقه در گوش شما
(ب) عیب نبود چون به خون وصل نبود دسترس	گر به درویشی رسد بویی ز سر جوش شما
(ج) مردم چشم عقیق افشان لؤلؤبار من	گشته درپاش از لب درپوش خاموش شما
(د) آب حیوان است یا گفتار خواجه یا شکر	ماه تابان است یا گل یا بناگوش شما
- (۱) الف - د - ج - ب (۲) الف - د - ب - ج (۳) ج - ب - د - الف (۴) ج - ب - الف - د

۳۵- هر دو آرایه تشبیه و تلمیح، در همه گزینه‌ها به جز گزینه دیده می‌شود.

(۱) من از آن حسن روزافزون که یوسف داشت دانستم	که عشق از پرده عصمت برون آرد زلیخا را
(۲) رستمی باید که پیشانی کند با دیو نفس	گر بر او غالب شویم، افراسیاب افکنده‌ایم
(۳) حسرت برم از خسرو و فرهاد که در عشق	نه زر به ترازویم و نه زور به بازو
(۴) سوختم در چاه صبر از بهر آن شمع چگل	شاه ترکان فارغ است از حال ما کو رستمی؟

۳۶- در کدام بیت هر دو آرایه تشبیه و مجاز به کار رفته است؟

(۱) آب صافی شده است خون دلم	خون تیره شده است آب سرم
(۲) چو سوفارش آمد به پهنای گوش	ز شاخ گوزنان برآمد خروش
(۳) کشته شست ویام یارب، به روح من رسان	هر خدنگی کان برون از کیش او خواهد فتاد
(۴) محتاج قصه نیست، گرت قصد خون ماست	چون رخت از آن توست به یغما چه حاجت است

۳۷- حس و حال و فضای عاطفی کدام بیت با دیگر ابیات، تفاوت دارد؟

(۱) چنان در قید مه‌رت پایبندم	که گویی آهوی سر در کمندم
(۲) اسیرش نخواهد رهایی ز بند	شکارش نجوید خلاص از کمند
(۳) نه خود را بر آتش به خود می‌زنم	که زنجیر شوق است در گردنم
(۴) ندیده است کس بند بر پای من	نه بگرفت پیل ژبان جای من

۳۸- همه ابیات زیر، به غیر از گزینه فضای عاطفی یکسانی دارند.

(۱) برفتند بسته کمرها به جنگ	همه نیزه و تیغ هندی به چنگ
(۲) به تیغ از غرض برنگیرند چنگ	که پرهیز و عشق آبگینه‌ست و سنگ
(۳) به فرمان تو کوه هامون کنیم	به تیغ آب دریا همه خون کنیم
(۴) چو بوسید پیکان سرانگشت اوی	گذر کرد بر مهره پشت اوی

۳۹- قاعده ساخت قافیه کدام ابیات، در برابر آن‌ها نادرست نوشته شده است؟

(الف) آن‌ها زلف است و بناگوش که روز است و شب است	وان نه بالای صنوبر که درخت رطب است (قاعده ۲)
(ب) هر سحر صد ناله و زاری کنم پیش صبا	تا ز من پیغامی آرد بر سر کوی شما (قاعده ۱)
(ج) این حادثه بین که زاد ما را	وین واقعه کاوفتاد ما را (قاعده ۱)
(د) ای مرا یک‌بارگی از خویشتن کرده جدا	گر بدان شادی که دور از تو بمیرم مرحبا (قاعده ۱)
(ه) بیا، تا بیدلان را زار بینی	روان خستگان افکار بینی (قاعده ۱)
- (۱) ب - د (۲) الف - ج (۳) ج - ه (۴) د - الف

۴۰- قافیه کدام بیت، مشمول «عیوب قافیه» به شمار می آید؟

(۱) زرع و ذرع از بهار شد چو بهشت	زرع کشتست و ذرع گوشه کشت
(۲) پس آن نامه زال پاسخ نوشت	بیاراست چون مرغزار بهشت
(۳) مزن بر دهان گنه کار مشت	که رفته جهنم که شد در بهشت
(۴) یکی چاره جست اندر آن کار زشت	ز کینه درختی بنوی بکشت

۴۱- حروف اصلی قافیه در کدام بیت «مصوت + صامت + صامت» است؟

(۱) مرا گویی که رای من چه دانم	چنین مجنون چرای من چه دانم
(۲) دزدید جمله رخت ما لولی و لولی زاده ای	در هیچ مسجد مکر او نگذاشته سجاده ای
(۳) ای سنایی عاشقان را درد باید درد کو	بار جور نیکوان را مرد باید مرد کو
(۴) آب حیات عشق را در رگ ما روانه کن	آینه صبح را ترجمه شبانه کن

۴۲- در کدام بیت، قافیه درونی براساس قاعده «۲» و تبصره قافیه آمده است؟

(۱) گفتم به نیرنگ و فسون، پنهان کنم ریش درون	پنهان نمی ماند که خون بر آستانم می رود
(۲) دُرُج عطا شد پدید غره دریا رسید	صبح سعادت دمید صبح چه نور خداست
(۳) ای چشم جان را توتیا آخر کجا رفتی بیا	تا آب رحمت بر زند از صحن آتشدان ما
(۴) گوهر کنی خرمهره را زهره بدزی زهره را	سلطان کنی بی بهره را شاباش ای سلطان ما

۴۳- تعداد واج های حروف اصلی قافیه در کدام گزینه بیشتر است؟

(۱) کاروان می رود و بار سفر می بندند	تا دگر بار که بیند که به ما پیوندند
(۲) پیش رویت دگران صورت بر دیوارند	نه چنین صورت و معنی که تو داری دارند
(۳) شاید این طلعت میمون که به فالش دارند	در دل اندیشه و در دیده خیالش دارند
(۴) دو چشم مست تو کز خواب صبح برخیزند	هزار فتنه به هر گوشه ای برانگیزند

۴۴- در کدام بیت آرایه مجاز به کار رفته است و قافیه آن حروف الحاقی دارد؟

(۱) یکی دشت با دیدگان پر ز خون	که تا او کی آید ز آتش برون
(۲) سر آن ندارد امشب که برآید آفتابی	چه خیال ها گذر کرد و گذر نکرد خوابی
(۳) سایه یزدان چو باشد دایه اش	وارهانند از خیال و سایه اش
(۴) می اندر کف ساقی بی حجاب	سهیلی است در پنجه آفتاب

۴۵- با توجه به سروده زیر، کدام گزینه درست است؟

«بر پای بید سبز نشسته تمام روز / افکنده سر فرود چنان شاخه های بید / بود از برای عشق دل آزار خود به سوز / هر کس صدای گریه اش از دور می شنید / ای عاشق فسرده بخوان زیر بید سبز / وین دم نهفته در طرفی آب جویبار / مانند او به گریه صدایش بلندتر»

- (۱) در میان مصراع ها، تنها در یک مصراع کلمه قافیه دیده نمی شود.
- (۲) «روز» و «سوز» و «سبز» با یکدیگر، هم قافیه هستند.
- (۳) مصراع دوم و چهارم با هم، قافیه شده اند و مصراع آخر فاقد کلمه قافیه است.
- (۴) فسرده و نهفته قافیه های درونی اند و مصراع های اول و سوم با یکدیگر هم قافیه هستند.

۴۶- مفهوم کدام گزینه با سایر ابیات تفاوت دارد؟

- (۱) به هست و نیست مرنجان ضمیر و خوش می باش
 (۲) مقام عیش میسر نمی شود بی رنج
 (۳) شکوه آصفی و اسب باد و منطق طیر
 (۴) به بال و پر مرو از ره که تیر پرتابی
- که نیستی است سرانجام هر کمال که هست
 بلی به حکم بلا بسته اند عهد الست
 به باد رفت و از او خواجه هیچ طرف نبست
 هوا گرفت زمانی ولی به خاک نشست

۴۷- کدام گزینه مفهومی متضاد با سایر گزینه ها دارد؟

- (۱) گرت نیست دل از غم عشق، خونین
 (۲) چو گل ز خنده نیاید لبم به هم صائب
 (۳) جامیا بس که کنم درد دل خونین شرح
 (۴) سخن رنگ اثر از سینه افگار می گیرد
- چرا رنگ خون دل ما گرفتی؟
 اگر چه ساغر در خون نشسته ای دارم
 جای آن دارد اگر خون بچکد از سخنم
 نسیم ساده دل بوی گل از گلزار می گیرد

۴۸- کدام گزینه با بیت زیر ارتباط معنایی ندارد؟

- «گر در طلبت رنجی ما را برسد شاید
 (۱) به سیر کعبه و دیریم، گاه این جا و گاه آن جا
 (۲) آرزومند کعبه را شرط است
 (۳) مغیلان چیست تا حاجی عنان از کعبه برپیچد
 (۴) به بوی آن که شبی در حرم بیاسایند
- چون عشق حرم باشد، سهل است بیابانها»
 که مطلب جست و جوی اوست، خواه این جا و خواه آن جا
 که تحمل کند نشیب و فراز
 خسک در راه مشتاقان بساط پرنیان باشد
 هزار بادیه سهل است اگر ببیمایند

۴۹- مفهوم کدام بیت با سایر ابیات متفاوت است؟

- (۱) تا نینداری که بعد از چشم خواب آلود تو
 (۲) شبی خیال تو گفتم بینم اندر خواب
 (۳) هر شبم زلف سیاه تو نمایند به خواب
 (۴) یک زمان دیده من ره به سوی خواب برد
- تا برفتی خوابم اندر چشم بیدار آمده ست
 ولی ز فکر تو خواب آیدم خیال است این
 تا چه آید به من از خواب پریشان دیدن
 ای خیال از شبی از رهگذرم برخیزی

۵۰- کدام گزینه با بیت «چون نخواهی کت ز دیگر کس جگر خسته شود / دیگران را خیره خیره دل چرا باید خلید» ارتباط معنایی دارد؟

- (۱) زد فلک بر دهنش پنجه خورشید و به جاست
 (۲) دهن خویش به دشنام میالا زنهار
 (۳) به همواری ادب کن خصم سرکش را که خاکستر
 (۴) بر زور خود مناز که یک مشت بال و پر
- صبح بیهوده چرا خنده بی جا می کرد
 کاین زر قلب به هر کس که دهی باز دهد
 به نرمی زیر دست خویش می گرداند آتش را
 در هم شکست شوکت اصحاب فیل را

جامعه‌شناسی دهم: صفحه‌های ۷۵ تا ۱۰۲، جامعه‌شناسی دوازدهم: صفحه‌های ۱۹ تا ۳۱

۵۱- عبارات کدام گزینه در ارتباط با رابطه بین مفاهیم «هویت» و «جهان اجتماعی» اطلاعات درستی ارائه می‌دهند؟
 (۱) آن دسته از تغییرات هویتی که با هویت جهان اجتماعی سازگار است، مورد تشویق جامعه قرار می‌گیرد - ممکن است برخی انسان‌ها هویتی که جهان اجتماعی برای آن‌ها مدنظر می‌گیرد را نپذیرند.
 (۲) انسان‌ها در جهان اجتماعی با عمل به حقوق و تکالیف خود، هویت اجتماعی خود را شکل می‌دهند - در تزلزل فرهنگی، جهان اجتماعی توان حفظ و دفاع از عقاید و ارزش‌های اجتماعی خود را ندارد.
 (۳) افراد در بدو تولد، هویت اجتماعی اکتسابی خود را به صورت فعالانه می‌پذیرند - تغییرات عمیق و کلان که یک جهان اجتماعی را به جهان اجتماعی دیگر تبدیل می‌کنند، تحول اجتماعی نام دارند.
 (۴) هویت فرهنگی افراد در درون جهان اجتماعی و در پرتو هویت جهان اجتماعی شکل می‌گیرد - علل درونی تحولات فرهنگی، ممکن است که مربوط به ابداعات اعضای جهان اجتماعی باشد.

۵۲- به ترتیب، کدام یک ویژگی «کنترل اجتماعی» نیست، اما ویژگی «جامعه‌پذیری» است؟
 (۱) هر جامعه‌ای برای پیشگیری و کنترل کژروی‌های اجتماعی، از روش تبلیغ و اقناع استفاده می‌کند - شامل مجموعه فعالیت‌هایی است که برای پذیرش فرهنگ جامعه انجام می‌گیرد.
 (۲) شیوه رسمی تنبیه و تشویق که توسط نهادهای حکومتی انجام می‌شود، آثار عمیق‌تری دارد - جهان اجتماعی برای مشارکت اعضا، شیوه زندگی مورد قبول خود را به فرد آموزش می‌دهد.
 (۳) هر چه قدرت اقناع یک فرهنگ بیشتر باشد، افراد اعمال متناسب با آن فرهنگ را بهتر انجام می‌دهند - مسیری است که فرد برای شکل‌دهی به هویت اجتماعی خود طی می‌کند.
 (۴) فرد با آموزش‌های ماندگاری که در خانواده می‌بیند، مهم‌ترین آشنایی‌ها را با جهان اجتماعی پیدا می‌کند - در جهان اسلام، امر به معروف و نهی از منکر در فرایند جامعه‌پذیری نقش مهمی دارد.

۵۳- در ارتباط با فرصت‌ها و محدودیت‌های تغییرات هویتی جهان اجتماعی، به ترتیب کدام گزینه بیانگر ویژگی‌های «جامعه فئودالی غرب»، «جامعه سکولار» و «جامعه آپارتاید» است؟
 (۱) بی‌اعتباربودن طبقه متوسط - عدم امکان رأی‌دادن به قوانین الهی - تحرک اجتماعی صعودی براساس ارزش‌های نژادی
 (۲) وابستگی موقعیت افراد به رابطه آن‌ها با زمین - امکان تحرک برای یک نژاد خاص - منع هویت‌های متعالی و الهی انسان
 (۳) بی‌فایده‌بودن طبقه رعیت - منع فعالیت‌های آشکارکننده هویت دینی - جدانژادی و برتری یک نژاد بر سایرین
 (۴) پیدایش فرهنگ فایده‌گرایی - به رسمیت نشناختن ابعاد متعالی هویت انسان - اهمیت‌دادن به افراد دارنده منابع ثروت

۵۴- در مسیر فرایند تحولات هویتی جهان اجتماعی، عبارات مرتبط با هر یک از موارد زیر، کدام است؟

- پیامد رخ‌دادن تغییرات هویتی بیرون از مرزهای مقبول جهان اجتماعی
 - نتیجه پذیرش عقاید و ارزش‌های فرهنگ توسط اعضای جهان اجتماعی
 - عامل پدیدآیی آسیب‌هایی مانند یأس، ناامیدی و خودکشی اعضای جهان اجتماعی
 - علت تبدیل جهان اجتماعی به جهان اجتماعی دیگر
- (۱) خودباختگی فرهنگی - پدیدآمدن هویت فرهنگی جهان اجتماعی - غفلت جهان اجتماعی از پاسخ به پرسش‌های معنوی انسان‌ها - درآمدن تغییرات به صورت تحولات فرهنگی
 (۲) بحران هویت - شکل‌گیری هویت اجتماعی شغلی و خانوادگی - کاستی‌ها و بن‌بست‌های درونی یک جهان اجتماعی - بحران هویت و دگرگونی هویت فرهنگی
 (۳) تعارض فرهنگی - دوام هویت فرهنگی جهان اجتماعی - عمل‌نکردن جهان اجتماعی متناسب با نیازهای روحی و روانی افراد - دگرگونی هویت فرهنگی جهان اجتماعی
 (۴) تزلزل فرهنگی - دوام و استمرار هویت اجتماعی افراد - عدم پاسخ‌گویی فرهنگ به نیازهای طبیعی و جسمانی افراد - فراتررفتن تغییرات از محدوده مقبول جهان اجتماعی

۵۵- هر یک از موارد زیر، به ترتیب بیانگر کدام موضوع است؟

- صدور شناسنامه برای نوزادان
- تأخیر در ازدواج و افزایش طلاق
- دموکراسی کنترل شده

(۱) تعیین هویت اجتماعی هر فرد توسط جهان اجتماعی - شیوه زندگی ناسازگار با عقاید یک جهان اجتماعی - عدم امکان رأی دادن به قوانین الهی در جوامع سکولار و دنیوی
(۲) بقا و تداوم اعتقادات و ارزش‌های جهان اجتماعی - ناتوانی جهان اجتماعی در سامان دادن کنش‌های اجتماعی - به رسمیت شناختن هویت‌های نفی‌کننده ابعاد معنوی انسان
(۳) به رسمیت شناختن افراد به عنوان یکی از اعضای جهان اجتماعی - دگرگونی هویت فرهنگی جهان اجتماعی - عدم امکان بروز و ظهور هویت متعالی انسان‌ها در جوامع سکولار
(۴) تعیین ویژگی‌های افراد متناسب با موقعیت آن‌ها - مورد تردید قرار گرفتن عقاید سازنده جهان اجتماعی - تحرک اجتماعی صعودی متناسب با ارزش‌های این جهانی

۵۶- عبارت زیر، با کدام یک از گزینه‌ها ارتباط بیشتری دارد؟

«جهان اسلام در رویارویی با فرهنگ‌های دیگر، زمینه تحولات هویتی آن فرهنگ‌ها را پدید آورد.»

(۱) گاهی جهان اجتماعی با حفظ هویت خود، در محدوده هنجارها و شیوه زندگی، عناصری را از جهان اجتماعی دیگری می‌گیرد.
(۲) جهان اجتماعی‌ای که در مسیر تحولات هویتی، ارزش‌ها و عقاید جهان اجتماعی دیگری را قبول کند، به آن ملحق می‌شود.
(۳) امکان ندارد که یک جهان اجتماعی بدون این که به جهان اجتماعی دیگری ملحق شود، دچار تحولات هویتی گردد.
(۴) جهان‌های اجتماعی که به روش تقلیدی عمل می‌کنند، حالت فعال و خلاق خود در گزینش عناصر فرهنگی را از دست می‌دهند.

۵۷- اگر یک جهان اجتماعی در مسیر تحولات هویتی، ثبات و استقرار عقاید و ارزش‌های خود را از دست بدهد و نتواند فرهنگ گذشته خود را تداوم ببخشد یا گسترش دهد و هویت خود را از یاد ببرد، به ترتیب به کدام آسیب‌ها دچار شده است؟

- (۱) بحران هویت - خودباختگی فرهنگی - مرگ جهان اجتماعی
- (۲) تزلزل فرهنگی - تعارض فرهنگی - از خودبیگانگی حقیقی و فطری
- (۳) بحران هویت - تحول هویت فرهنگی - از خودبیگانگی حقیقی
- (۴) تزلزل فرهنگی - خودباختگی فرهنگی - از خودبیگانگی تاریخی

۵۸- به ترتیب پاسخ هر یک از پرسش‌های زیر، در کدام گزینه آمده است؟

- اگر اعضای جهان اجتماعی مبهوت و مقهور جهان اجتماعی دیگر شوند، چه پیامدی به همراه دارد؟
- انکار معنا برای زندگی انسان یا ناتوان دانستن انسان در یافتن معنای زندگی، نشانه چیست؟
- کدام ویژگی در فرهنگ، باعث قدرت افنای بیشتر آن فرهنگ می‌شود؟
- تحرک اجتماعی کارگزاران‌ای که استاد دانشگاه می‌شود، از چه نوعی است؟

(۱) خودباختگی فرهنگی و پذیرش عناصر فرهنگی دیگر بدون تحقیق و گزینش - بحران معنویت - رعایت انتظارات افراد جامعه - صعودی میان‌نسلی
(۲) از دست رفتن حالت خلاق و فعال اعضای جهان اجتماعی در گزینش عناصر فرهنگی - پوچ‌انگاری - ظرفیت منطقی و عقلانی فرهنگ - میان‌نسلی صعودی
(۳) به روش تقلیدی عمل کردن و ناتوانی در ملحق شدن به جهان اجتماعی دیگر - کهولت و مرگ جهان اجتماعی - درونی کردن فرهنگ - صعودی بین‌نسلی
(۴) نرسیدن انسان به شناخت و تفسیر صحیح از عالم و آدم و گرفتاری به خودباختگی فرهنگی - کاستی و خلأ معنوی - سازگاری با فطرت آدمیان - بین‌نسلی صعودی

۵۹- کدام گزینه، از انتقادات وارده بر رویکرد جامعه‌شناسی تبیینی نیست؟

- ۱) در رویکرد تبیینی روش مطالعه جامعه‌شناسی با روش مطالعه علوم طبیعی یکسان انگاشته می‌شود - جامعه‌شناسی تبیینی جامعه و نظم اجتماعی را براساس مناسبات بیرونی توضیح می‌دهد.
- ۲) جامعه‌شناسی با شناخت نظم اجتماعی، به انسان‌ها قدرت پیش‌بینی و پیشگیری جامعه را می‌دهد - جامعه‌شناسی تبیینی با پیچیده‌تر دانستن انسان نسبت به سایر موجودات، او را بر جامعه مسلط کرد.
- ۳) در رویکرد تبیینی، پدیده‌های اجتماعی مانند پدیده‌های طبیعی و جامعه همانند طبیعت در نظر گرفته می‌شود - جامعه‌شناسی تبیینی تفاوت میان جوامع مختلف را از نوع تفاوت‌های کمی می‌داند.
- ۴) جامعه‌شناسی تبیینی شباهت پدیده‌هایی مانند جامعه با ماشین و بدن انسان را برجسته می‌کند - با محدود دانستن دانش علمی به دانش تجربی صرفاً تبیین‌های تجربی را به رسمیت می‌شناسد.

۶۰- علت پدید آمدن هر یک از موارد زیر، به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

«امکان پذیر ساختن و سامان دادن ارتباط ما با یکدیگر»، «ناتوانی جوامع در جلب مشارکت و همکاری افراد براساس میل آن‌ها» و «حفظ نظام اجتماعی در بلندمدت»

- ۱) فایده قواعد اجتماعی - برقراری نظم اجتماعی براساس مناسبات بیرونی - تغییر نظام اجتماعی در خود و محیط
- ۲) فایده نظم اجتماعی - تأمین نفع افراد جامعه براساس قواعد - تأثیر بخش‌های مختلف ساختار اجتماعی بر یکدیگر
- ۳) برقراری نظم اجتماعی - برقراری مناسبات براساس تهدید و ترس - رابطه و پیوند میان پدیده‌های اجتماعی
- ۴) ساختار اجتماعی - افزایش حجم قواعد و قوانین نظارتی در جامعه - تأمین نیازهای نظام اجتماعی

۶۱- اندیشمندان پیرو رویکرد آگوست کنت در جامعه‌شناسی، پدیده «صنعتی شدن» را چگونه مطالعه و تحلیل می‌کنند؟

- ۱) توصیف و تبیین مفهوم صنعتی شدن در جامعه و تشویق رواج آن - مطالعه این پدیده با روش حسی و تجربی و یافتن راه حل‌هایی برای کنترل آن
- ۲) مطالعه این پدیده با هدف داوری ارزشی و هنجاری در مورد آن - فهم پدیده صنعتی شدن و تلاش برای نشان دادن علت ایجاد آن با روش تجربی
- ۳) پرداختن به علت پدید آمدن این پدیده در جامعه و یافتن راهی برای کنترل آن - نشان دادن علت ایجاد و زوال پدیده برای داوری ارزشی و هنجاری درباره آن
- ۴) مطالعه این پدیده با روش حسی و یافتن راه حل‌هایی برای کنترل آن - مطالعه صنعتی شدن و علت ایجاد یا زوال آن به منظور پیش‌بینی روند تسریع آن

۶۲- رابطه بین هر یک از مفاهیم زیر، به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- ساختار اجتماعی و نظام اجتماعی
- بحران هویت و تزلزل فرهنگی
- نظم اجتماعی و قواعد اجتماعی

- ۱) نظام اجتماعی یک ساختار اجتماعی پویاست - تزلزل فرهنگی می‌تواند به بحران هویت منجر شود - نظم اجتماعی در نتیجه قواعد اجتماعی پدید می‌آید.
- ۲) نظام اجتماعی و ساختار اجتماعی، با نظم اجتماعی مرتبطاند - تزلزل فرهنگی در پی بحران هویت پدید می‌آید - قواعد اجتماعی در نتیجه نظم اجتماعی پدید می‌آید.
- ۳) ساختار اجتماعی، یک نظام اجتماعی پویاست - بحران هویت در دنباله تزلزل فرهنگی پدید می‌آید - نظم اجتماعی به دنبال قواعد اجتماعی به وجود می‌آید.
- ۴) نظم اجتماعی، با نظام اجتماعی و ساختار اجتماعی مرتبط است. - بحران هویت می‌تواند به تزلزل فرهنگی منجر شود - قواعد اجتماعی بر اثر وجود نظم اجتماعی پدید می‌آید.

۶۳- در بین عبارتهای زیر، کدام موارد درست هستند؟

- الف) در زندگی روزمره، نظم بیشتر از بی‌نظمی به چشم می‌آید، زیرا انسان‌ها به نظم عادت کرده‌اند.
 ب) اساس منع و ترغیب اسلام نسبت به مشاغل و حرفه‌ها، آثار این حرفه‌ها بر هویت انسان‌هاست.
 ج) همواره افرادی هستند که جذب عقاید و ارزش‌های مورد قبول جهان اجتماعی خود نمی‌شوند.
 د) اگر اعضای جهان اجتماعی، واقعیت‌ها و آرمان‌های آن را فراموش نکنند، آن جهان دارای هویت حقیقی است.
- ۱) الف - ب - ج ۲) الف - د ۳) ب - ج ۴) ب - د - ج

۶۴- پاسخ هر یک از پرسش‌های زیر در کدام گزینه آمده است؟

- قواعد اقتصادی از چه طریقی با قواعد زندگی خانوادگی یا قواعد سیاسی هماهنگ می‌شوند؟
 - هر جامعه‌ای بر چه مبنایی برخی تغییرات هویتی را تشویق و برخی را منع می‌کند؟
 - چرا امروزه رسانه‌ها و فضای مجازی عرصه مهم‌ترین منازعه هویتی می‌گردند؟
- ۱) ساختار اجتماعی - براساس لایه‌های سطحی جهان اجتماعی - تعامل کشورهای غربی با غیرغربی، به خودباختگی و غرب‌زدگی می‌انجامد.
 ۲) نظام اجتماعی - در ارتباط با هویت فرهنگی جهان اجتماعی - تعامل فرهنگی از سطح عقاید به سطح نمادها و هنجارها منتقل شده است.
 ۳) نظام اجتماعی - براساس آرمان‌ها و عقاید اجتماعی‌اش - رسانه‌ها از مرزهای جغرافیایی، سیاسی و فرهنگی جوامع عبور کرده‌اند.
 ۴) ساختار اجتماعی - به تناسب عقاید و ارزش‌های خود - رسانه‌ها تعامل فرهنگی را از سطح محققان به عموم مردم منتقل کرده‌اند.

۶۵- به ترتیب هر یک از موارد زیر، چه زمانی پدید آمدند؟

- شکل‌گیری دوران بعد از تجدد
 - روی آوردن غرب به سکولاریسم
 - برجسته کردن شباهت انسان و ماشین
 - تحولات فرهنگی
- ۱) تحول هویتی جهان متجدد - طی قرون وسطی - پیامد یکسان‌انگاری طبیعت و جامعه - پیامد کاستی و خلأ معنوی در جهان اجتماعی
 ۲) دوران پسامدرن - پس از عبور از مسیحیت - به دنبال موفقیت‌های علوم طبیعی - نتیجه کاستی‌ها و بن‌بست‌های درونی جهان اجتماعی
 ۳) طی قرن بیستم - تحولات هویتی دوران مدرن - نتیجه استفاده از روش‌های عقلی و تجربی - پیامد مرگ و کهولت جهان اجتماعی
 ۴) بحران معرفتی و معنوی - رنسانس - پس از شکل‌گیری جامعه‌شناسی تبیینی - نتیجه بی‌توجهی فرهنگ به نیازهای معنوی انسان

۶۶- درستی و نادرستی هر یک از عبارات‌های زیر، به ترتیب کدام است؟

- برای شناسایی بهتر تغییرات رشدی، روان‌شناسان رشد این تغییرات را به جنبه‌های مختلف تقسیم کرده‌اند.
- ارتباط افراد با دیگران و توجه به حقوق آن‌ها، در جنبه اجتماعی رشد مورد بررسی قرار می‌گیرد.
- هدف روان‌شناسی رشد، توصیف، تبیین و پیش‌بینی تغییراتی است که در طول زندگی رخ می‌دهد.
- تمامی تغییراتی که در نوجوان بروز می‌کند در دوره‌های بعدی رشد تداوم می‌یابد.

- (۱) درست - درست - نادرست - درست
 (۲) نادرست - نادرست - درست - درست
 (۳) درست - نادرست - درست - نادرست
 (۴) نادرست - درست - نادرست - نادرست

۶۷- کدام یک از عبارات زیر در مورد بیت «پسر کو ندارد نشان از پدر / تو بیگانه خوانش، نخوانش پسر»، بیان کامل‌تری است؟

- (۱) عوامل وراثتی، ایجادکننده صفاتی هستند که یا از بدو تولد و یا در طی زمان در کودک بروز می‌کنند.
- (۲) بسیاری از توانمندی‌های جسمانی و شناختی به موازات افزایش سن در کودکان از طرق مختلف به یادگیری نیاز دارد.
- (۳) ویژگی‌های افراد و تغییراتی که در طول دوره زندگی در افراد رخ می‌دهد، معلول دو دسته عوامل زیستی و محیطی است.
- (۴) در بسیاری از موارد با توجه به بررسی خصوصیات افراد فامیل نزدیک و دور می‌توان احتمال وقوع برخی از ویژگی‌ها را در دامنه‌های سنی خاص پیش‌بینی کرد.

۶۸- در کدام گزینه رفتار مطرح‌شده با هر یک از افراد زیر با توصیه‌های اسلام منطبق است؟

- امیر به تازگی می‌تواند بند کفش‌هایش را خودش به تنهایی ببندد.
- ملیکا برادرش را برای شکستن ظرفی که هنگام کمک کردن به مادرش شکسته بود، سرزنش کرد.
- نرگس ساعت مطالعاتی خود را با زمان برگزاری آزمون‌های دوره‌ای داوطلبان کنکور مدرسه‌اش تنظیم کرده و آن‌ها را به دقت رعایت می‌کند.
- (۱) باید عواطف و احساسات صحیح او را رشد داد. - دیگر نباید با او آمرانه رفتار شود. - باید او را در تصمیم‌گیری‌ها دخالت داد.
- (۲) باید زشتی‌ها و زیبایی‌ها را به او فهماند. - باید او را در تصمیم‌گیری‌ها دخالت داد. - نباید با او آمرانه رفتار شود.
- (۳) باید با عمل و گفتار صحیح از حس تقلیدش بهره گرفت. - باید آزاد باشد تا بازی کند. - باید با او به منزله مشاور رفتار شود.
- (۴) نباید از او توقع اطاعت داشت. - باید در تأدیب او کوشید. - باید او را به ارزش‌ها و دوری از زشتی‌ها رهنمون ساخت.

۶۹- در کدام گزینه هر دو عبارت درست هستند؟

- (۱) تخمک طبیعی دارای ۴۶ کروموزوم است. - حالت‌های هیجانی مادر، عامل محیطی مؤثر بر رشد جنین است.
- (۲) نطفه دارای ۴۶ کروموزوم است. - آرامش درونی مادر، عامل وراثتی مؤثر بر رشد جنین است.
- (۳) اسپرم دارای ۲۳ کروموزوم است. - استفاده از داروها توسط مادر، عامل وراثتی مؤثر بر رشد جنین است.
- (۴) نطفه دارای ۲۳ جفت کروموزوم است. - سن مادر، عامل محیطی مؤثر بر رشد جنین است.

۷۰- به ترتیب بیشترین توانایی حرکتی کسب‌شده قبل از «بلندشدن از وضعیت نشسته» و «نشستن با کمک»، کدام یک از توانایی‌های زیر است؟

- (۱) ایستادن با کمک - غلت زدن
- (۲) نشستن مستقل - بالا نگاه داشتن چانه و سینه
- (۳) ایستادن مستقل - بلندشدن از وضعیت نشسته
- (۴) نشستن با کمک - غلت زدن

۷۱- عرفان فرزند کوچک یک خانواده است. برادر بزرگ‌تر او، پس از این که عرفان کنترل تلویزیون را به سمت پنجره پرت می‌کند، فریاد می‌زند «چرا این کار را کردی؟» عرفان تحت تأثیر فریاد برادرش، این بار شیء دیگری را به سمت پنجره پرتاب می‌کند. با توجه به این موقعیت، کدام گزینه برای پاسخ به سؤالات زیر مناسب‌تر است؟

الف) عرفان، احتمالاً در کدام دوره سنی قرار دارد؟

ب) عملکرد عرفان، نشان‌دهنده کدام جنبه از رشد انسان است؟

ج) کدام مهارت جسمانی، در بازه زمانی همسالان عرفان پدید می‌آید؟

۱) کودکی اول - هیجانی - بستن بند کفش

۲) طفولیت - اخلاقی - شوت زدن به توپ

۳) دوران نوجوانی - هیجانی - بالارفتن از پله‌ها

۴) پیش از دبستان - اخلاقی - رنگ کردن نقاشی بدون بیرون زدن از تصویر

۷۲- کدام یک از ویژگی‌های زیر صرفاً به دوره نوجوانی مربوط می‌شود و در کودکی وجود ندارد؟

۱) توانایی رمزگردانی، اندوزش و بازیابی اطلاعات

۲) سازگار شدن با ضرورت‌های تکلیف مورد نظر

۳) اشراف‌داشتن بر استدلال، قضاوت و تصمیم‌ها

۴) استدلال بر مبنای واقعیت‌های ملموس و بیرونی

۷۳- به ترتیب درستی یا نادرستی عبارات زیر در کدام گزینه آمده است؟

• شرایط محرومیت حسی نمونه‌ای از دریافت تک‌حسی است که در آن، اکثر حواس از دریافت محرک محروم‌اند.

• فرد ناشنوایی که برای یادگیری مطالب درسی خود، با دقت بیشتری به لب و صورت معلمش توجه می‌کند، در حال دریافت چندحسی است.

• علت اصلی تفاوت توانایی دریافت بوها بین انسان و سگ، شدت محرکی است که در محیط وجود دارد.

• تفاوت در میزان ابراز ناراحتی در جراحی یک عضو در جانبازان جنگ تحمیلی در مقایسه با افراد عادی، مربوط به تفاوت در دریافت گیرنده‌های آنهاست.

۱) نادرست - درست - درست - درست (۲) نادرست - نادرست - نادرست - نادرست

۳) درست - درست - درست - نادرست (۴) درست - نادرست - نادرست - درست

۷۴- هر یک از موارد زیر، به ترتیب بیانگر کدام منبع توجه است؟

• توجه کردن به یک اتومبیل صورتی‌رنگ در یک اتوبان شلوغ

• توجه یک دانشجوی ریاضی به اعداد مندرج در لوگوی یک شرکت مهندسی

• توجه به همه افراد سفیدپوش در بیمارستان هنگام جست‌وجوی پزشک مورد نظر

۱) تحریک حواس به وسیله محرک‌های بیرونی - اطلاعات موجود در حافظه - سبک پردازش و انتظارات افراد

۲) سبک پردازش و انتظارات افراد - سبک پردازش و انتظارات افراد - اطلاعات موجود در حافظه

۳) تحریک حواس به وسیله محرک‌های بیرونی - سبک پردازش و انتظارات افراد - اطلاعات موجود در حافظه

۴) سبک پردازش و انتظارات افراد - اطلاعات موجود در حافظه - سبک پردازش و انتظارات افراد

۷۵- آقای کربلایی برای تدریس درس تاریخ یک مقوای بزرگ بر روی دیوار کلاس چسبانده و بر روی آن فقط نام

سلسله‌های مختلف تاریخی را به ترتیب نوشته است. او در پایان هر جلسه نام بنیانگذار سلسله‌ای که موضوع تدریس

هفته آینده است را درون کادر مخصوص آن می‌نویسد. در روش آقای کربلایی از کدام موضوع استفاده نشده است؟

۱) دریافت چندحسی

۲) آگاهی نسبی

۴) یکنواختی و ثبات نسبی

۳) آماده‌سازی

۷۶- درستی و نادرستی هر یک از عبارات زیر به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- آشنایی نسبی با محرک موجب می شود تا ابعاد جدید موضوع مورد توجه قرار نگیرد.
- استراحت میان هر جلسه مشاوره موجب افزایش تمرکز مشاوران خواهد شد.
- تازگی و نو بودن موضوع ارائه شده مانع شکل گیری توجه پایدار است.
- انگیختگی ذهنی، یعنی صرفاً توجه به عوامل روان شناختی که موجب تمرکز است.

- (۱) درست - درست - درست - نادرست
 (۲) نادرست - درست - درست - نادرست
 (۳) درست - نادرست - نادرست - درست
 (۴) نادرست - نادرست - درست - درست

۷۷- فرض کنید دستگاهی اختراع شده است که وقتی شما دروغ می گوئید با درصد بالایی آن را تشخیص داده و بوق می زند. به ترتیب در موقعیت هایی که «شما حقیقت را گفته اید و آن دستگاه بوق نمی زند» و «شما دروغ می گوئید و آن دستگاه بوق می زند»، با کدام یک از موقعیت های ردیابی علامت در این دستگاه مواجه هستیم؟

- (۱) هشدار کاذب - از دست دادن محرک هدف
 (۲) از دست دادن محرک هدف - هشدار کاذب
 (۳) اصابت - رد درست
 (۴) رد درست - اصابت

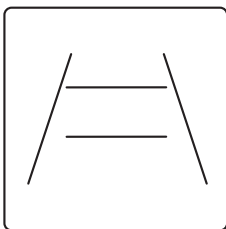
۷۸- کدام گزینه در ارتباط با توجه و ادراک درست است؟

- (۱) اگر حواس مختلف فرد، درگیر انجام دادن چند تکلیف مشابه و آسان شود در صورت وجود مهارت در او، بیشترین کارایی را خواهد داشت.
 (۲) آزمایش مربوط به ثبت عقربه ثانیه شمار، نشان می دهد که هر چه مدت انجام تکلیف بیشتر باشد، به دلیل کسب مهارت بیشتر، کیفیت انجام آن افزایش می یابد.
 (۳) همه محرک های حسی که وارد فضای ادراکی ما شده را می توانیم به درستی تفسیر کنیم.
 (۴) خطاهای شناختی نشان می دهند که آنچه احساس می کنیم، الزاماً چیزی نیست که در ذهن خود ادراک می کنیم.

۷۹- کدام یک از گزینه های زیر، «توهم» به شمار نمی رود؟

- (۱) شخصی صدای حرف زدن یک موجود فضایی را می شنود.
 (۲) شخصی موجود فضایی را در وسط خانه می بیند.
 (۳) شخصی تصور می کند که موجودات فضایی می خواهند او را به سیاره خودشان ببرند.
 (۴) شخصی بعد از دست زدن به یک موجود فضایی در روی پوست خود احساس سوزش عجیبی دارد.

۸۰- خطای ادراکی موجود در تصویر مقابل، به کدام یک از اصول گشتالت نزدیک تر است؟

- (۱) ما گرایش داریم اشکال را به صورت متصل و پیوسته ببینیم، نه منقطع و غیر پیوسته.
 (۲) ادراک ما از یک شکل، تحت تأثیر زمینه های مختلف، تغییر می کند.
 (۳) وقتی چند شیء در کنار یکدیگر باشند ما آن ها را به صورت یک گروه ادراک می کنیم.
 (۴) ما معمولاً تمایل داریم اشیا را براساس شباهت آن ها در یک مقوله طبقه بندی کنیم.

دوستان عزیز خیلی سبز، سلام؛

فایل پاسخ نامه این آزمون را که شامل درس نامه، نکات کنکوری، پاسخ تشریحی و ... است، ساعت ۱۴ امروز از صفحه شخصی خودتان در سایت آزمون خیلی سبز دریافت کنید.

هم چنین شما می توانید همین امشب کارنامه اولیه آزمونتان را در صفحه شخصی خود مشاهده بفرمایید.

برای دسترسی به صفحه شخصی خود وارد سایت آزمون خیلی سبز به آدرس: azmoon.kheilisabz.com شوید و کدی را که توسط مدرسه و یا نمایندگی های آزمون های خیلی سبز به شما داده شده، در محل مشخص شده در سایت ثبت بفرمایید.

ویژه
کنکوری‌های
۱۴۰۳

۱۴۰۲/۰۹/۱۰

آزمون
ششم
حضوری

دفترچه شماره ۲

خیلی سبز!
آزمون
تجربوی | راهشوی | انسانی

سال تحصیلی
۱۴۰۲ - ۱۴۰۳

عربی	تاریخ	جغرافیا	فلسفه و منطق	اقتصاد
عربی، زبان قرآن دوازدهم درس ۱ (کل درس؛ با تأکید بر تمارین درس) صفحه ۱۸ تا ۱ عربی، زبان قرآن دهم درس ۵ + درس ۶ صفحه ۷۰ تا ۶۷	تاریخ دوازدهم درس ۴ (اوضاع اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی عصر قاجار) + بخشی از درس ۵ (تا ابتدای مبحث مشروطه در دوره محمدعلی‌شاه) صفحه ۶۷ تا ۶۹ تاریخ دهم درس ۹ تا ۱۱ (از ابتدای درس از ورود آریایی‌ها تا پایان هخامنشیان) تا پایان درس «جامعه و خانواده» صفحه ۸۰ تا ۱۱۷	جغرافیای دوازدهم درس ۲ (مدیریت شهر و روستا) + فنون و مهارت‌های جغرافیایی ۱ صفحه ۲۱ تا ۴۰ جغرافیای دهم درس ۶ و ۷ («منابع آب ایران» «ویژگی‌های جمعیت ایران») صفحه ۴۶ تا ۷۱	فلسفه دوازدهم درس ۳ و ۴ («جهان علی و معلولی» «کدام تصویر از جهان؟») صفحه ۱۳ تا ۲۸ منطق درس ۵ و ۶ («اقسام استدلال استقرایی» «قضیه حملی») صفحه ۴۱ تا ۶۱ فلسفه یازدهم درس ۵ و ۶ («زندگی براساس اندیشه» «امکان شناخت») صفحه ۳۶ تا ۴۹	درس ۳ تا ۶ (از ابتدای درس «اصول انتخاب درست» تا پایان درس «نقش دولت در اقتصاد چیست؟») صفحه ۲۲ تا ۶۶

آزمون آزمایشی خیلی سبز

گروه آزمایشی علوم انسانی

نام و نام خانوادگی: شماره داوطلبی:

عنوان مواد امتحانی آزمون، تعداد، شماره سؤالات و مدت پاسخ‌گویی

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخ‌گویی	ملاحظات
۱	زبان عربی	۲۰ سؤال	۸۱	۱۰۰	۲۰ دقیقه	۸۰ سؤال ۸۰ دقیقه
۲	تاریخ	۱۳ سؤال	۱۰۱	۱۱۳	۲۵ دقیقه	
۳	جغرافیا	۱۲ سؤال	۱۱۴	۱۲۵		
۴	فلسفه و منطق	۲۰ سؤال	۱۲۶	۱۴۵	۲۰ دقیقه	
۵	اقتصاد	۱۵ سؤال	۱۴۶	۱۶۰	۱۵ دقیقه	

اساتید، مشاوران و دانش‌آموزان گرامی:

نظرات، پیشنهادات، انتقادات و بازخوردهای خود نسبت به سؤالات این آزمون را می‌توانید از طریق آیدی @Kheilisabz_edit در همه پیام‌رسان‌ها با ما به اشتراک بگذارید.

Azmoon.kheilisabz.com

عربی، زبان قرآن دهم: صفحه‌های ۴۷ تا ۷۰، عربی، زبان قرآن دوازدهم: صفحه‌های ۱ تا ۱۸

• عَيْنُ الْأَنْسَبِ فِي الْجَوَابِ لَتَرْجُمَةَ الْعِبَارَاتِ مِنْ أَوْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ (۸۱ - ۸۸):

۸۱- ﴿هَذَا يَوْمَ الْبَعْثِ وَ لَكُنَّكُمْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ﴾:

(۱) روز رستاخیز این‌گونه است، ولی شما آگاه نبودید. (۲) این روز، قیامت است، گرچه شما نمی‌دانستید.

(۳) این، روز رستاخیز است، اما شما بودید که نمی‌دانستید. (۴) این، روز قیامت است، ولی شما نمی‌دانستید.

۸۲- «مِنَ الْأَفْضَلِ أَنْ لَا يُصَرَِّ الْبَائِعُ عَلَى بَيْعِ بَضَائِعِهِ فِي الْمَتَجَرِّ عِنْدَمَا يَكُونُ الْمُشْتَرِي فِي شَرَائِهَا مَتَرَدِّدًا وَ يَقْصِدُ أَنْ يَتْرَكَ الْمَكَانَ!»:

(۱) بهتر است که فروشنده بر فروش کالای مغازه‌اش پافشاری نکند، هنگامی که خریدار در خرید خود دودل می‌باشد و قصد دارد که محل را ترک کند!

(۲) فروشنده نباید برای فروش کالاهای خود در مغازه اصرار کند، هنگامی که مشتری برای خرید آن‌ها تردید دارد و قصد ترک محل را دارد!

(۳) بهتر است که فروشنده بر فروش کالاهای خود در مغازه اصرار نرزد، وقتی که خریدار در خرید آن‌ها دودل می‌باشد و قصد دارد محل را ترک کند!

(۴) بهترین فروشنده کسی است که برای فروش کالای خود در مغازه پافشاری نکند، وقتی که مشتری در خریدش دودل است و قصد دارد آن‌جا را ترک کند!

۸۳- «بَعْضُ الْأَمْرَاضِ تُسَبِّبُهَا الْبَكْتِيرِيَا الْخَطِيرَةُ فَالْمَرَضِيُّ يَسْتَعِينُونَ بِالْأَطْبَاءِ لِلْوَقَايَةِ مِنْ حَادِثَةٍ يُمْكِنُ أَنْ تَوْدِّيَ إِلَى الْمَوْتِ أَحْيَانًا!»:

(۱) باکتری خطرناک سبب برخی از مریضی‌ها می‌شود؛ بنابراین بیماران از پزشک‌ها یاری می‌خواهند تا از حادثه‌ای که امکان دارد گاهی منجر به مرگ شود، جلوگیری کنند!

(۲) باکتری خطرناک سبب برخی بیماری‌ها می‌شود و بیماران برای پیشگیری از حادثه‌ای که امکان دارد گاهی منجر به مرگ شود از پزشکان یاری می‌جویند!

(۳) سبب بعضی از بیماری‌ها، باکتری خطرناک است و بیماران برای پیشگیری از اتفاقاتی که ممکن است احیاناً منجر به مرگشان شود از پزشک‌ها کمک می‌خواهند!

(۴) برخی از بیماری‌ها به سبب باکتری خطرناک است، پس بیماران برای جلوگیری از حوادثی که گاهی مرگ را به دنبال دارد از پزشکان یاری می‌جویند!

۸۴- «لَا بُدَّ لَكَ مِنْ أَنْ تَعْتَبِرِي بِتَجَارِبِ الْأَخْرِينِ بَدَلًا مِنْ تَجْرِبَةِ الْأُمُورِ الْمُخْتَلِفَةِ بِنَفْسِكَ!»:

(۱) هیچ چاره‌ای برای تو نیست که از تجربه‌های دیگران عبرت بگیری و خودت کارهای متفاوت را تجربه نکنی!

(۲) ناگزیری از تجارب سایرین پند بگیری به جای این‌که خودت امور مختلف را تجربه کنی!

(۳) ناگزیر به عبرت‌گرفتن از تجارب دیگرانی به جای این‌که خود کارها را متفاوت تجربه کنی!

(۴) ناچاری به جای تجربه‌کردن کارهای مختلف، خودت از تجربه‌های سایرین پند بگیری!

۸۵- «إِذَا يَنْطَوِي الْكُذْبُ وَ الصِّدْقُ فَإِنَّمَا يَسْتَطِيعُ أَنْ يُبْصَرَ الْحَقِيقَةَ الْعَاقِلُ كَطَيْبٍ يَجِدُ دَوَاءَ كُلِّ دَاءٍ!»:

(۱) اگر دروغ و راست در هم پیچیده شود، فقط عاقل می‌تواند حقیقت را ببیند، همچون پزشکی که داروی هر دردی را می‌یابد!

(۲) اگر راست و دروغ در هم پیچد، عاقل فقط می‌تواند حقیقت را ببیند، همچون طبیبی که برای هر دردی دواپی می‌یابد!

(۳) اگر دروغ و راست در هم پیچیده شود، قطعاً عاقل می‌تواند حقیقت را بیابد، همچون پزشکی که داروی هر دردی را می‌بیند!

(۴) اگر دروغ و راست به هم پیچد، عاقل قطعاً می‌تواند حقیقت را ببیند، مانند طبیبی که دواي همه دردها را پیدا می‌کند!

۸۶- عین الخطأ:

- (۱) العقل أفضل شيءٍ قسمه ربنا بين العباد: عقل برترین چیزی است که پروردگاران (آن را) میان بندگان تقسیم نموده است!
- (۲) سنلتقط صوراً كثيرة في سفرتنا العلمية: در گردش علمی خود عکس‌های فراوانی خواهیم گرفت!
- (۳) سجّلت المناطق الثقافية الإيرانية في قائمة التراث العالمي: مناطق گردشگری ایرانی در لیست میراث جهانی ثبت شده است!
- (۴) قد يستخرج فلاحو قرينتا المياه من البئر: کشاورزان روستای ما، گاهی آب‌ها را از چاه خارج می‌کنند!

۸۷- عین الصحيح:

- (۱) من واجبات الدولة تعريف العالمين على معالم إيران الأثرية: شناساندن آثار تاریخی ایران به جهان وظیفه دولت است!
- (۲) لا تتحرك عين البومة أبداً لكنها تقوم بتعويضها بتحريك رأسها! چشم جغد هرگز گویی تکان نمی‌خورد و او با حرکت سرش به جبران آن اقدام می‌کند!
- (۳) نظن أن المسافة من هنا إلى محافظتكم خمسة و ستون كيلومتراً! گمان می‌کنیم که مسافت از این جا تا استان شما پنجاه و شش کیلومتر باشد!
- (۴) عادة الطيور للإستفادة من الأعشاب الطيبة قدرة جعلها الله فيها! عادت پرندگان برای استفاده از گیاهان دارویی قدرتی است که خداوند آن را در آن‌ها قرار داده!

۸۸- «هیچ تلاش بدون نتیجه‌ای وجود ندارد، زیرا قدرت اراده قوی‌تر از قدرت‌های دیگر است!»، عین الصحيح:

- (۱) هناك لا اجتهاداً دون نتيجة لأن قدرة الإرادة أقوى القدرات الأخرى!
- (۲) لا اجتهاد دون نتيجة لأن قدرة الإرادة من أقوى القدرات الأخرى!
- (۳) هناك لا محاولة دون نتيجة لأن قدرة الإرادة أقوى من القدرات الأخرى!
- (۴) لا المحاولة دون نتيجة لأن قوة الإرادة من أقوى القوت الأخرى!

• اقرأ النص التالي ثم أجب عن الأسئلة (۸۹ - ۹۱) بما يناسب النص:

الفقر الاقتصادي من أشهر أشكال الفقر في المجتمع و هي الحالة التي يكون الشخص عاجزاً عن تأمين معاش نفسه و أهله و هو يكسب ما يحتاج إليه يومياً بصعوبة حيث لا يقدر على توفير (ذخيره كردن) المال للمستقبل إلا أن يقتصد كثيراً في استهلاكه. من أسباب هذا الفقر هي عدم تعليم الفنون و المهارات المفيدة للأطفال للحصول على الثروة و هذا من واجبات الأسرة و الدولة، قد يتعلم الشباب في مدارسهم علوماً لا تفيدهم في المستقبل و هذا يسبب أن لا يكتسبوا مهارة أو لا يتعرفوا على مهنة في أيام من الحياة التي هي أفضل زمن لهذه المقاصيد. من الجهة الأخرى إصرار الوالدين على دراسة أولادهم في فروع يختارونها لهم بينما لا اشتياق للأولاد بسبب أن لا يكونوا ناجحين فيها فيدعونها عندما يكبرون.

من أشكال الفقر الأخرى هو الفقر الثقافي (فرهنگی) الذي يعتبر أخطر أشكال الفقر فيحسبه علماء العلوم الاجتماعية مرضاً قاتلاً للمجتمع و خير دواء له هو مطالعة الكتب المفيدة لأن الكتب المفيدة ترفع المستوى (سطح) الثقافي للمجتمع و المجتمع الذي يكون في أعلى مستوى في الثقافة يقدر أفرادها على أن يصنعوا مجتمعاً سليماً غنياً بعيداً عن أشكال الفقر المختلفة و هذا يحصل عليه إذا زالت الجهالة.

۸۹- «أفقر الناس هو الذي...» عین الصحيح:

- (۱) ليس لديه مال يكسب به ما يحتاج إليه أهله!
- (۲) لا يوفر مالا و إن كان مقتصداً في عيشه!
- (۳) ما تعلم مهارة في أيام دراسته و لا اشتياق له فيما يشتغل به!
- (۴) لم يطالع كتاباً في حياته!

۹۰- عین أهم أسباب إزالة الفقر في المجتمع:

- (۱) أن يختار الآباء و الأمهات أولادهم في اختيار مهنة يحبونها!
- (۲) أن تعطي الدولة للمواطنين أموالاً ليكونوا قادرين على تأمين معاش أهلهم!
- (۳) أن يتعلم الطلاب في المدارس ما يكون لهم ضرورياً لحياتهم المستقبلية!
- (۴) أن تشجع الوالدان أولادهم على مطالعة أي كتاب يوجد في المكاتب!

۹۱- «لتشكيل مجتمع بعيد عن أشكال الفقر المختلفة نحتاج إلى ...» عین الصحیح:

(۱) الطلاب الأذكياء (۲) الشعب المنتبه

(۳) علماء العلوم الاجتماعية (۴) دولة مقتدرة

• عین الصحیح في التحليل الصرفي و الإعراب (۹۲ - ۹۳):

۹۲- «أشهر - الحالة - يقتصد - يتعلم»:

(۱) أشهر: مفرد مذکر - اسم تفضيل على وزن «أفعل» (مصدره «اشتہار») - معرب/ مجرور بحرف الجرّ، «من أشهر»: خبر

(۲) الحالة: مفرد مؤنث (جمعه السالم: حالات) - على وزن «فاعل» - معرّف بأل/ خبر و مرفوع بالضمّة

(۳) يقتصد: فعل مضارع - للمفرد الغائب - مزيد ثلاثي (له حرفان زائدان) - معلوم/ مفعوله «كثيراً»

(۴) يتعلم: فعل مضارع - للغائب - مزيد ثلاثي - حروفه الأصلية ثلاثة - متعدّد - معلوم/ فعل و فاعله «الشباب»

۹۳- «لا يكتسبوا - المقاصيد - يُعتبر - المفيدة»:

(۱) لا يكتسبوا: فعل مضارع للتهي - للغائبين - مزيد ثلاثي (مصدره «اكتساب») - معلوم/ فعل و فاعل و الجملة فعلية

(۲) المقاصيد: جمع تكسير - مفردة «مقصود» - على وزن «مفعول» - معرّف بأل - معرب - ما أشير إليه بـ «هذه»

(۳) يُعتبر: فعل مضارع - للغائب - مزيد ثلاثي (حروفه الأصلية: «عبر») - مجهول/ نائب فاعله «أخطر»

(۴) المفيدة: مفرد مؤنث (جمعه: فوائد) - اشتقاقه من فعل «يُفيد» - معرب/ صفة و مجرور بالتبعية من «الكتب»

• عین الجواب الصحیح للأسئلة التالية (۹۴ - ۱۰۰):

۹۴- عین الخطأ في ضبط حركات الحروف:

(۱) إن الإصرار على نقاط الخلاف و على العدوان لا يجوز في الإسلام!

(۲) العطلة يومٌ يستريح فيه الموظفون و العمّال و الطلاب!

(۳) عليكم الاهتمام بمطالعة الكتب و الاقتصاد في استهلاك الكهْرَباء!

(۴) قد يُعجّني جداً حارسٌ مرّمى فريق الاستقلال في الملعب!

۹۵- «صدر الأحرار قبور الأسرار!» ما هو المناسب للمفهوم؟

(۱) مرارازی است اندر دل به خون دیده پرورده وليکن با که گویم راز چون محرم نمی بینم

(۲) راز دل پیش دوستان مگشای گر نخواهی که دشمنان دانند

(۳) افشای راز خلوتیان خواست کرد شمع شکر خدا که سر دلش در زبان گرفت

(۴) جواهر به گنجینه داران سپار ولی راز را خویشتن پاس دار

۹۶- عین عبارة جاء فيها الفاعل و المفعول مبنيين معاً:

(۱) بعد استماع كلام الفائز الأول في المباراة شجعه الذين كانوا في الضالة!

(۲) الأشعار التي أنشدها هذان الشاعران أثرت علي كثيراً فتغيّرت حياتي!

(۳) يُشارك كلّ المواطنين في الحفاظ على الآثار التاريخية في بلادنا!

(۴) لا يحزنكم عمل هؤلاء الجهّال لأنّهم غافلون عمّا يكون نافعاً لهم!

۹۷- عین الخبر اسماً على وزن «مفعول»:

(۱) التقاط الصور في بعض الأماكن العسكرية أو الثقافية غير مسموح!

(۲) إطعام المساكين ممّا لا نأكل موضوع مُنعنا عنه خلال الأحاديث الدينية!

(۳) إنّ هذا المكتوب الّذي أكتشف يؤكّد أنّ اهتمام الإنسان بالدين أمر فطري!

(۴) إيران بلد مشهور عند السائحين بمعالمها الأثرية الجميلة الّتي لا نقدر على إحصاءها!

٩٨- عین اسماً مرفوعاً بالألف:

- (١) طیران تلك الطيور الجميلة یعجب الناس جنب الشاطيء!
- (٢) لا یتفنعنا العُدوان و الخِلافُ فعلینا تعائش سلمی مع بعضنا!
- (٣) أرسلني والداي في العشرين من عمري إلى طهران لتكمیل دراستي!
- (٤) كانتِ المديرية و معلّمة الأدب تنصحان زميلتنا للمحاولة الكثيرة!

٩٩- عین حرفاً يدلّ على التأكيد:

- (١) علمت أنك من أفضل أنصار الإمام في المعركة!
- (٢) قلت لصديقي إنك تقدر على أن تكتسب درجات عالية!
- (٣) إن تكن صامتاً في هذه المجالسة يكون خيراً لك!
- (٤) ذهبت إلى المكتبة لقراءة دروسي و لكنّ صديقي ذهب إلى الملعب!

١٠٠- عین الصّحيح في تعيين نوع «لا»:

- (١) عليكم ألا تُضيّعوا الفرص التي سانحة لكم لأنّها تمرّ سريعاً! ← (ناهية)
- (٢) سَيندم من لا تفكّر في كلامه و يتكلّم كثيراً! ← (نافية)
- (٣) أمي لا تطبخ طعاماً للعشاء لأننا سنذهب إلى مطعم جميل! ← (نافية)
- (٤) لا يضمّ هذا المعجم إلا قليلاً من المفردات المعرّبة ← (ناهية)

تاریخ دهم: صفحه‌های ۸۰ تا ۱۱۷، تاریخ دوازدهم: صفحه‌های ۴۷ تا ۶۹

۱۰۱- کدام گزینه، دربارهٔ بنیان‌گذاران نخستین حکومت آریایی در ایران درست است؟

- (۱) در حدود ۱۵۰۰ ق.م. وارد فلات ایران شدند و به سمت شرق آن پیشروی کردند.
- (۲) به خاطر تدبیر آن‌ها، ایرانیان به تأثیرگذارترین مردم عصر باستان تبدیل شدند.
- (۳) در طول حدود نیم‌قرن حکومت، چندین بار پایتخت خود را تغییر دادند.
- (۴) برای اولین بار در سالنامه‌های شاهان آشوری به آن‌ها اشاره شده است.

۱۰۲- کدام موارد، دربارهٔ تقابل ایرانیان و یونانیان در عصر هخامنشیان درست است؟

- (الف) در طول جنگ‌های پلوپونزی، حکومت هخامنشی به طور پنهانی به اسپارت کمک مالی می‌کرد.
 - (ب) جنگ‌های ایران و یونان در زمان کوروش کبیر آغاز شد و تا زمان حملهٔ اسکندر به ایران ادامه یافت.
 - (ج) در زمان داریوش یکم، آتنی‌ها با پشتیبانی جنگاوران اسپارت، ایرانیان را در نبرد ماراتن شکست دادند.
 - (د) خشایارشا به یونان لشکر کشید و اگرچه در نبرد سالامیس شکست خورد، اما توانست آتن را تصرف کند.
- (۱) «الف» - «ج» (۲) «ب» - «د»
(۳) «د» - «الف» (۴) «ج» - «ب»

۱۰۳- کدام گزینه، دربارهٔ اقدامات منسوب به پادشاهان ایران باستان درست است؟

- (۱) داریوش سوم: مصر را که در زمان اردشیر دوم جدا شده بود، دوباره ضمیمهٔ قلمرو هخامنشیان نمود.
- (۲) اردشیر بابکان: با موفقیت‌های سیاسی و نظامی داخلی و خارجی، حکومت ساسانیان را تثبیت کرد.
- (۳) مهرداد یکم: با فتوحات گستردهٔ خود، زمینهٔ همسایگی اشکانیان با امپراتوری روم را فراهم آورد.
- (۴) شاپور دوم: در عملیاتی نظامی، اعراب متجاوز به قلمرو ساسانیان را به سختی گوشمالی داد.

۱۰۴- کدام گزینه، روایت درست‌تری از واکنش قباد یکم در برابر جنبش اجتماعی و اقتصادی مزدک ارائه می‌دهد؟

- (۱) ابتدا به حمایت از مزدک برخاست، اما بعدها با مخالفان او همراهی کرد.
- (۲) با دعوت مزدک به مناظره‌ای ساختگی، او و پیروانش را دستگیر و زندانی نمود.
- (۳) برای حفظ موقعیت خود، مزدک را در برابر دسیسه‌چینی اشراف و موبدان تنها گذاشت.
- (۴) اگرچه در آغاز با مزدک مخالفت کرد، اما در پایان سلطنت خویش به درستی عقاید او ایمان آورد.

۱۰۵- در تشکیلات اداری هخامنشیان، وظیفهٔ «دیوان شاهی» چه بود؟

- (۱) ادارهٔ امور کشور هنگام سفر پادشاه یا حضور وی در جنگ
- (۲) نگارش، تنظیم، ثبت و نگهداری نامه‌ها، اسناد و نوشته‌های دولتی
- (۳) جلب وفاداری اقوام گوناگون از طریق مشارکت‌دادن آن‌ها در ادارهٔ حکومت
- (۴) بازرسی و نظارت دقیق بر عملکرد مقام‌ها و مأموران دولتی در پایتخت و ساتراپی‌ها

۱۰۶- کدام موارد، دربارهٔ سپاه و جنگ‌افزارها در ایران باستان درست است؟

- (الف) هووخستر، سپاه خود را به دسته‌های کمان‌داران، نیزه‌داران و سواران تقسیم کرد.
 - (ب) استفاده از فیل و صدای طبل در جنگ‌ها، از ابتکارات نظامی اشکانیان به شمار می‌رود.
 - (ج) فرماندهی ناوهای جنگی هخامنشیان را دریانوردان فنیقی، سوری و قبرسی بر عهده داشتند.
 - (د) اساس تشکیلات نظامی اشکانیان، سواره‌نظام چابکی بود که در هنگام سواری تیراندازی می‌کرد.
- (۱) «الف» - «ب» (۲) «ب» - «ج»
(۳) «ج» - «د» (۴) «د» - «الف»

۱۰۷- کدام گزینه درباره گروه‌ها و طبقات اجتماعی در ایران باستان درست است؟

- ۱) دوره کوتاه فرمانروایی مادها را باید عصر تشدید نابرابری‌های اجتماعی و اقتصادی میان گروه حاکم و مردم عادی دانست.
- ۲) بیشتر شدن نابرابری‌های اجتماعی و اقتصادی در دوره حکومت هخامنشیان به شکل‌گیری طبقات اجتماعی به معنای واقعی آن منجر شد.
- ۳) در دوره اشکانیان، به دلیل اهمیت فتوحات نظامی، فرماندهان سپاه به عنوان نجبای درجه دوم، پس از خاندان شاهی بیشترین قدرت را داشتند.
- ۴) در نتیجه اصلاحات اقتصادی و اجتماعی دوره ساسانی، از قدرت اشراف و نجبای درجه اول کاسته و بر نفوذ اشراف و نجبای درجه دوم افزوده شد.

۱۰۸- کدام موارد، درباره اوضاع اجتماعی و اقتصادی ایران در عصر قاجار درست است؟

- الف) افراد ایل به سبب کارهایی که برای رهبران خود انجام می‌دادند، نسبت به روستاییان وضعیت بهتری داشتند.
- ب) روحانیون به علت وابستگی مالی به وجوهات شرعی حکومت، قادر به مقاومت در برابر اقدامات شاهان و درباریان نبودند.
- ج) شیوه تولید خرده‌کالایی دولتی و خصوصی ویژه اقتصاد شهری و روستایی و شیوه تولید شبانکارگی مختص ایلات و عشایر بود.
- د) در شیوه تولید سهم‌بری دهقانی، کشاورزان بی‌زمین، در ازای کار روی اراضی اربابان، سهم معینی از تولید را دریافت می‌کردند.

۱) «ج» - «د»

۲) «الف» - «ج»

۳) «ج» - «ب»

۱۰۹- کدام گزینه، وضعیت صنایع دستی ایران در عصر قاجار را به درستی تشریح کرده است؟

- ۱) در اوایل دوره قاجار، صنایع دستی ایران وضعیت مطلوبی داشت، اما به تدریج رو به انحطاط رفت.
- ۲) هم‌زمان با جنگ‌های ناپلئون، سرازیر شدن سیل کالاهای اروپایی، از رونق صنایع دستی در ایران کاست.
- ۳) در اوایل دوره قاجار، صنایع دستی ایران دچار رکود بود، اما تلاش‌های امیرکبیر موجب رونق دوباره آن شد.
- ۴) با پایان یافتن جنگ در اروپا و ورود هنرمندان و صنعتگران اروپایی به ایران، صنایع دستی به اوج شکوفایی رسید.

۱۱۰- کدام گزینه، درباره مراکز علمی و فرهنگی عصر قاجار و هدف از تأسیس آن‌ها نادرست است؟

- ۱) بی‌بی خانم استرآبادی، به منظور فراهم آوردن امکان تحصیل دختران، مدرسه دوشیزگان را در تهران تأسیس کرد.
- ۲) امیرکبیر، با هدف آموزش براساس روش‌های جدید تعلیم و تربیت عمومی، نخستین مدرسه‌ها را در شهرهای ایران بنا گذاشت.
- ۳) میرزا نصرالله‌خان مشیرالدوله، به منظور تربیت نیروهای سیاسی وزارت امور خارجه، مدرسه علوم سیاسی را در زمان مظفرالدین‌شاه بنیان نهاد.
- ۴) میرزا حسن رشديه، با هدف فراهم آوردن شرایط برای سوادآموزی به فرزندان تمام قشرهای مختلف جامعه، اقدام به برپایی مراکز آموزشی جدید نمود.

۱۱۱- به ترتیب، پیروزی در نهضت تنباکو، ثمره چه بود و چه نتیجه‌ای در پی داشت؟

- ۱) گسترش حرکتی فکری به رهبری عالمان دینی - آشکارشدن آسیب‌پذیری استعمار خارجی و استبداد داخلی در برابر اراده ملت
- ۲) ورود اندیشه‌های آزادی‌خواهی و ملی‌گرایی به ایران - شکل‌گیری پیوند و ارتباطی منظم میان مردم و مرجعیت شیعه
- ۳) تلفیق باورهای مذهبی با اندیشه عدالت‌خواهی غربی - تثبیت قدرت روحانیون شیعه در صحنه سیاسی کشور
- ۴) افزایش آگاهی مردم در زمینه مسائل سیاسی و اقتصادی - کشیده‌شدن خط بطلان بر مطلق‌بودن قدرت شاه

۱۱۲- کدام گزینه دربارهٔ تقدم و تأخر زمانی مهم‌ترین حوادثی که منجر به پیروزی نهضت مشروطه شد، درست است؟
الف) آیت‌الله طباطبایی به مظفرالدین‌شاه نامه نوشت و خواسته‌های مردم و بی‌اعتنایی عین‌الدوله به آن‌ها را به او یادآور شد.

ب) تجمع مردم در مسجد شاه با توطئهٔ امام جمعهٔ درباری و عوامل او که پشتیبان نظام استبدادی بودند، به تشنج کشیده شد.

ج) سه تن از علمای کرمان که برای مقابله با فرقهٔ شیخیه در این شهر قیام کرده بودند، شلاق خوردند و از شهر اخراج شدند.

د) انتشار عکس کارگزار روس‌ها در امور گمرک، با لباس روحانیان و در حالی که قلیان به دست داشت، اعتراض مردم را برانگیخت.

۱) به ترتیب، «د»، «ب»، «ج» و «الف» به وقوع پیوسته است.

۲) «د» مقدم و «ب» مؤخر بر سایر رویدادها رخ داده است.

۳) «الف» و «ب» مؤخر از «ج» و «د» به وقوع پیوسته است.

۴) «الف» مقدم از «ب» و «ج» مؤخر از «د» رخ داده است.

۱۱۳- کدام مورد دربارهٔ رویدادهای تاریخ ایران در اواسط مردادماه سال ۱۲۸۵ شمسی درست است؟

۱) مردم تهران در یک شورش عمومی، بانک استقراضی روس را با خاک یکسان کردند.

۲) مظفرالدین‌شاه ضمن عزل عین‌الدوله، فرمان تشکیل مجلس شورای ملی را صادر نمود.

۳) به موازات مهاجرت عدالت‌خواهان به شهر قم، عده‌ای در باغ سفارت انگلستان بست نشستند.

۴) پس از موافقت مظفرالدین‌شاه و عین‌الدوله با خواسته‌های مهاجران، مهاجرت صغری پایان یافت.

جغرافیای دهم: صفحه‌های ۴۶ تا ۷۱، جغرافیای دوازدهم: صفحه‌های ۲۱ تا ۴۰

۱۱۴- کدام گزینه، درباره «کانون‌های آبگیر ایران» درست است؟

- (۱) کانون‌های آبگیر فصلی در نتیجه بارش‌های گاه‌به‌گاه و کوتاه‌مدت در مناطق گرم و خشک تشکیل می‌گردند.
- (۲) کانون‌های آبگیر اتفاقی بیشتر در نیمه شرقی و کانون‌های آبگیر دائمی بیشتر در نیمه غربی کشور قرار دارند.
- (۳) کانون‌های آبگیری که شش تا هشت ماه از سال بین ۳۰۰ تا ۵۰۰ میلی‌متر بارش دارند، دائمی محسوب می‌شوند.
- (۴) کانون‌های آبگیر فصلی بیشتر در نیمه شمالی و کانون‌های آبگیر اتفاقی بیشتر در نیمه جنوبی کشور واقع شده‌اند.

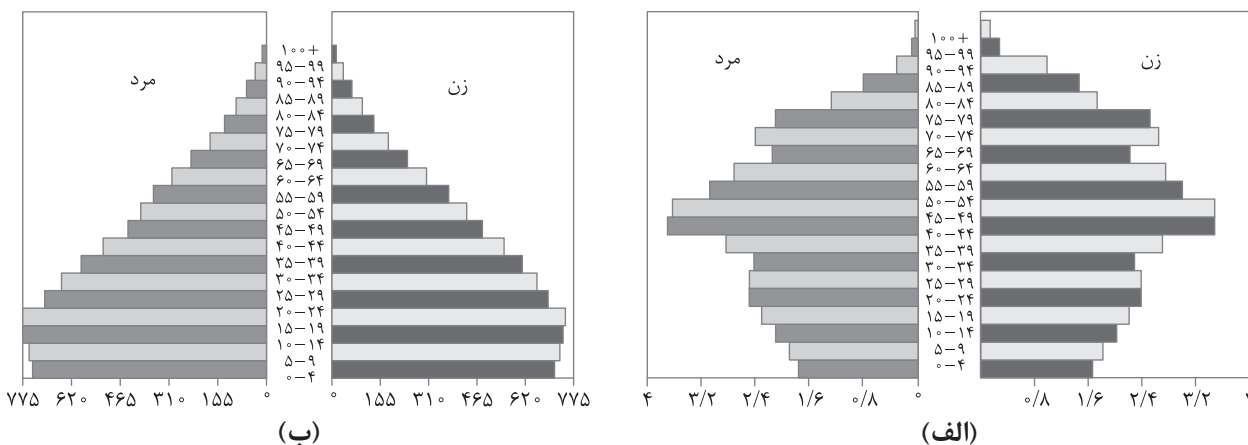
۱۱۵- کدام موارد، درباره «تنها دریای آزاد ایران» درست است؟

- (الف) بخشی از آب‌های اقیانوس هند است که از طریق تنگه مهم هرمز از خلیج فارس جدا می‌شود.
 - (ب) عمق این دریا که تا ۲۰۰۰ متر هم می‌رسد، برای عبور نفتکش‌های غول‌پیکر بسیار مناسب است.
 - (ج) مهم‌ترین مرکز صید و پرورش مروارید و یکی از مهم‌ترین مکان‌های استراتژیک جهان می‌باشد.
 - (د) پرآب‌ترین، طویل‌ترین و تنها رود قابل کشتیرانی در ایران از سمت شمال به این دریا می‌ریزد.
- (۱) «ج» - «د» (۲) «د» - «ب» (۳) «ب» - «الف» (۴) «الف» - «د»

۱۱۶- کدام مورد یا موارد، درباره «دومین دریاچه آب شور جهان» درست است؟

- (الف) آب این دریاچه تنها از چشمه‌های موجود در کف و حاشیه آن تأمین می‌شود.
 - (ب) جزایر متعددی در این دریاچه وجود دارد که محل زندگی پرندگان مهاجر می‌باشد.
 - (ج) شوری زیاد آب این دریاچه موجب خشک‌شدن آب‌وهوای منطقه پیرامون آن شده است.
 - (د) افزایش بی‌سابقه املاح و رسوبات، عامل اصلی بروز بحران خشکی در این دریاچه به شمار می‌رود.
- (۱) فقط «ب» (۲) «الف» - «ب» (۳) فقط «ج» (۴) «ج» - «د»

۱۱۷- از مقایسه دو هرم سنی زیر که مربوط به کشورهای «الف» و «ب» می‌باشد، کدام نتیجه حاصل می‌شود؟

- (۱) کشور «الف» با پیگیری سیاست‌های کنترل جمعیت می‌تواند هرم سنی خود را به هرم سنی کشور «ب» تبدیل کند.
- (۲) کشور «ب» از کمبود نیروی فعال اقتصادی رنج می‌برد و باید بکوشد خود را به هرم سنی کشور «الف» نزدیک‌تر سازد.
- (۳) سیاست‌های تشویقی کشور «الف» برای افزایش مولید نتیجه داده است و می‌تواند الگویی مناسب برای کشور «ب» باشد.
- (۴) کشور «ب» با دنبال کردن سیاست «فرزند کم‌تر - زندگی بهتر»، در آینده به هرم سنی کشور «الف» نزدیک خواهد شد.

۱۱۸- کدام گزینه، عبارت زیر را به درستی تکمیل می‌کند؟

- «اگر سیاست‌های اخیر دولت در زمینه تشویق فرزندآوری منجر به افزایش نسبی مولید در سال‌های آینده شود،.....»
- (۱) رشد غیرطبیعی جمعیت، تعادل سنی و جنسیتی جمعیت را بر هم خواهد زد
 - (۲) یکی از اصلی‌ترین موانع بر سر راه توسعه اقتصادی جامعه از میان برداشته خواهد شد
 - (۳) رشد مطلق جمعیت سبب خواهد شد سیاست‌های کاهش جمعیت با جدیت بیشتری دنبال شود
 - (۴) در آینده نه‌چندان دور، کشور انفجار جمعیت را تجربه خواهد کرد که زمینه‌ساز مشکلات اقتصادی است

۱۱۹- چرا مطالعه مهاجرت در بحث تغییرات جمعیت مهم است؟

- ۱) برخلاف مکان مقصد، مهاجرت، ترکیب سنی و جنسیتی مکان مبدأ را تغییر می‌دهد.
- ۲) مهاجرت از روستا به شهر، از مهم‌ترین انواع مهاجرت داخلی در دهه‌های اخیر به شمار می‌رود.
- ۳) با پیشرفت فناوری و وسایل حمل‌ونقل، مهاجرت و جابه‌جایی افراد نسبت به گذشته افزایش یافته است.
- ۴) اعضای خانوارها اغلب با هم مهاجرت می‌کنند و یا چندین خانواده یا ساکنان یک منطقه با هم جابه‌جا می‌شوند.

۱۲۰- کدام گزینه، عبارت زیر را به درستی تکمیل می‌کند؟

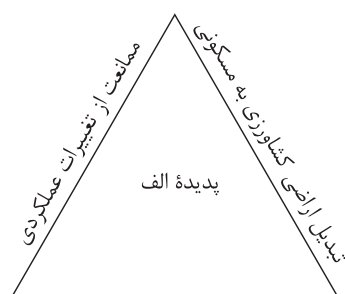
«نصب حسگرها در نواحی شلوغ شهرهای بزرگ،»

- ۱) مصداقی از توجه هم‌زمان به مبلمان شهری و هوشمندسازی شهر است که باعث تحقق ارکان شهر پایدار و تثبیت آن‌ها می‌شود
- ۲) نمونه‌ای از وجوه اشتراک هوشمندسازی و زیباسازی شهر است که ضمن رفع نیازهای شهر، فرهنگ بومی و هنر ملی را تقویت می‌کند
- ۳) مصداقی از هوشمندسازی شهر است که هم‌زمان می‌تواند با پیشگیری از وندالیسم شهری به افزایش امنیت در شهر یاری رساند
- ۴) نمونه‌ای از زیباسازی و مبلمان شهری است که در عین حال می‌تواند با پایش آلودگی هوا به حفظ محیط زیست شهری کمک کند

۱۲۱- برنامه توسعه روستایی با چه هدفی طراحی می‌شود و در گذشته، این برنامه به کدام موارد توجه بیشتری نشان می‌داد؟

- ۱) بهبود زندگی اقتصادی و اجتماعی روستانشینان - اصلاحات ارضی و انقلاب سبز
- ۲) جلب همکاری و مشارکت مردم در مدیریت روستاها - ایجاد اشتغال و مدیریت کاربری اراضی
- ۳) توسعه تجهیزات و خدمات در روستاها - افزایش بهداشت و بهبود دسترسی به برق و آب آشامیدنی سالم
- ۴) فعال کردن اقتصاد روستا و بهبود معیشت روستاییان - تشکیل تعاونی‌های تولیدی و توسعه صنایع کوچک تبدیلی

۱۲۲- با بررسی شکل مقابل، کدام گزینه مطابق با پدیده «الف» تدوین شده است؟

جلوگیری از نوسازی و ورود مظاهر شهری

- ۱) تحقق روستای پایدار که همان پدیده «الف» می‌باشد، علاوه بر موارد مندرج در تصویر، نیازمند ایجاد فرصت‌های شغلی جدید در روستا است.
- ۲) با تحقق روستای پایدار، از شکل‌گیری پدیده «الف» جلوگیری می‌شود، زیرا این پدیده، شهرگرزی و مهاجرت معکوس را افزایش می‌دهد.
- ۳) پدیده «الف» مغایر با سه رکن روستای پایدار تنظیم شده است و روستاها را به مکان‌های مهاجرفرست و شهرها را به مکان‌های مهاجرپذیر تبدیل می‌کند.
- ۴) پدیده «الف» که مطابق با ارکان روستای پایدار تنظیم شده، سبب می‌شود روستا ضمن حفظ اصالت خود، پاسخگوی نیازهای روستانشینان باشد.

۱۲۳- با توجه به موارد زیر، کدام گزینه درست است؟

الف) تأمین مسکن محرومان به‌ویژه روستاییان

ب) خودبستگی کشاورزی و رسیدگی به مناطق محروم

ج) ایجاد شبکه‌های آب آشامیدنی و آموزش مهارت‌های فنی به روستاییان

د) ساماندهی کاربری اراضی روستا براساس نیازها و تعیین روند گسترش روستا در آینده

- ۱) «ب» بیانگر هدف از تشکیل جهاد سازندگی است و «ج» به یکی از فعالیت‌های این نهاد اشاره دارد.
- ۲) «د» مصداقی از طرح‌های هادی روستایی است و «ب» به مهم‌ترین فعالیت جهاد سازندگی اشاره دارد.
- ۳) «ج» و «د» به فعالیت‌های جهاد سازندگی و «الف» به هدف از ایجاد بنیاد مسکن انقلاب اسلامی اشاره دارد.
- ۴) «الف» و «ب» به هدف از تدوین طرح‌های هادی روستایی و «ج» و «د» به محتوای این برنامه‌ها اشاره دارد.

۱۲۴- تصویر مقابل، با کدام ویژگی‌های برنامه آمایش سرزمین قرابت بیشتری دارد؟

- (۱) توجه به همه ابعاد توسعه - توجه به ظرفیت‌ها و توانمندی‌های همه استان‌های کشور
- (۲) توجه به ظرفیت‌ها و توانمندی‌های همه مناطق کشور - توجه به حفظ محیط زیست
- (۳) توجه به حفظ محیط زیست - توجه به نیازهای جمعیت حال و آینده کشور
- (۴) توجه به نیازهای جمعیت حال و آینده کشور - توجه به عدالت در توسعه

۱۲۵- با توجه به موارد زیر، کدام گزینه درباره مؤلفه‌های توصیفی و مکانی اطلاعات ارائه شده درست است؟

- (الف) رودهایی که از کوهستان‌های بلند و برف‌گیر تغذیه می‌شوند، دائمی هستند.
 - (ب) ایران با هفت کشور دیگر واقع در حاشیه خلیج فارس مرز آبی دارد.
 - (ج) جلگه‌های ساحلی جنوبی تحت تأثیر جزر و مد تغییر می‌کنند.
 - (د) مدار ۴۰ درجه شمالی از مناطق شمالی ایران می‌گذرد.
- (۱) «الف» برخلاف «د» و همانند «ب» و «ج» به مؤلفه توصیفی اشاره دارد.
 - (۲) «الف» به مؤلفه توصیفی و سایر موارد به مؤلفه مکانی اشاره دارند.
 - (۳) «ج» همانند «الف» و برخلاف «ب» به مؤلفه توصیفی اشاره دارد.
 - (۴) همه موارد به مؤلفه مکانی اشاره دارند.

منطق: صفحه‌های ۴۱ تا ۶۱، فلسفه یازدهم: صفحه‌های ۳۶ تا ۴۹، فلسفه دوازدهم: صفحه‌های ۱۳ تا ۲۸

۱۲۶- کدام عبارت درست است؟

- (۱) استقرای تمثیلی، تنها در فرضی استدلالی قوی و قابل اتکا محسوب می‌شود که موارد مشابهت میان دو مورد، بسیار زیاد باشد.
- (۲) اگر نشان دهیم که از بین احتمالات ممکن، فقط یک مورد می‌تواند درست باشد، از استدلال قیاسی استفاده کرده‌ایم.
- (۳) اگر ۹۰ درصد موارد را مشاهده کنیم و سپس حکم آن‌ها را به کل مجموعه سرایت دهیم، قطعاً از استقرای تعمیمی قوی بهره برده‌ایم.
- (۴) اگر از بیمار بودن ده دانش‌آموز یک کلاس نتیجه بگیریم که دانش‌آموز یازدهم نیز بیمار است، فقط یک استقرای تعمیمی بیان کرده‌ایم.

۱۲۷- کدام گزینه یک استقرای تمثیلی است؟

- (۱) من و سعیده هم مثل مریم و زهرا دل‌درد داریم؛ پس همگی مسموم شده‌ایم.
- (۲) اگر این مورد هم مثل موارد قبلی آتش گرفته باشد، می‌توان گفت همه این خرابکاری‌ها عمدی بوده‌اند.
- (۳) این قطعه هم در همان کارخانه تولید شده است. مشکل خودروی شما را برطرف می‌کند.
- (۴) هیچ دانش‌آموزی در مدرسه نمانده است. من هم مثل آقای حسینی همه کلاس‌ها و حیاط را گشتم.

۱۲۸- نوع کدام استدلال، به درستی تعیین شده است؟

- (۱) پرتو نیکان نگیرد هر که بنیادش بد است تربیت ناهل را چون گردکان بر گنبد است (استقرایی)
- (۲) چون امتیاز تیم ایران اضافه نشده، پس بازی دیشب را باخته است. (استنتاج بهترین تبیین)
- (۳) کسی که مدرک کارشناسی ندارد، نمی‌تواند مدیر متوسطه باشد؛ پس مدیر دبیرستان ما دوره کارشناسی را گذرانده است. (تعمیمی)
- (۴) انسان‌ها از ابتدا به زندگی جمعی تمایل داشته‌اند، پس در آینده نیز به زندگی فردی روی نمی‌آورند. (قیاسی)

۱۲۹- در تکنیک تست زنی حذف گزینه، از کدام نوع استدلال استفاده می‌کنیم تا پاسخ‌دهی به یکی از گزینه‌ها را نتیجه بگیریم؟

- (۱) حتماً از استنتاج بهترین تبیین بهره برده‌ایم.
- (۲) امکان دارد از استقرای تعمیمی استفاده کرده باشیم.
- (۳) احتمال دارد که بتوانیم از قیاس استفاده کنیم.
- (۴) صرفاً مانند یک کارآگاه احتمالات را بررسی می‌کنیم.

۱۳۰- برای تعیین محمول در کدام گزینه، نیازی به تغییر دادن فعل جمله نیست؟

- (۱) حمید دیروز به مشهد رفته است.
- (۲) مسلمانان از مکه به مدینه شدند.
- (۳) هفت شهر عشق را عطار گشت
- (۴) اکثر جمعیت ایرانیان مسلمان‌اند.

۱۳۱- تعداد قضیه در کدام گزینه‌ها بیش از سایر گزینه‌ها است؟

- (۱) آب زنید راه را هین که نگار می‌رسد
- (۲) همه تن چشم شدم خیره به دنبال تو گشتم
- (۳) دست از طلب ندارم تا کام من برآید
- (۴) تو خود آفتاب خود باش و طلسم کار بشکن

۱۳۲- در مورد عبارت «سلطان جهانم به چنین روز غلام است» می‌توان گفت

- (۱) شامل دو قضیه حملی است
- (۲) «م» در «جهانم» موضوع یک قضیه حملی است
- (۳) قضیه جزئی در آن وجود دارد
- (۴) «غلام» محمول یک قضیه حملی است

۱۳۲- کدام عبارت در مورد سقراط درست است؟

- (۱) برای آشنایی با فلسفه وی باید با دقت و ریزبینی در زندگی و آثار او، موارد مرتبط را در زندگی وی یافت و براساس آن قضاوت کرد.
- (۲) سقراط با روش بحث خاص خود، نشان داد این اتهام که وی از خدایی جدید سخن می گوید، مردود است.
- (۳) برای آشنایی با اصول زندگی فلسفی وی، مطالعه جریبان دادگاه او، ما را تا حد خوبی از تحقیق بیشتر بی نیاز می کند.
- (۴) وی براساس سروش معبد دلفی معتقد بود آگاه کردن مردم، مأموریتی الهی بر دوش اوست.

۱۳۳- کدام گزینه درباره سقراط درست است؟

- (۱) روش بحث او که به روش گفت و گو مشهور است در مقابل هر مخاطب تغییر می کرد.
- (۲) آثار سقراط از بین رفته است و زندگی او را شاگرد برجسته وی یعنی افلاطون حکایت کرده است.
- (۳) مطالعه زندگی سقراط از میان آثار افلاطون، باعث پی بردن به نقش حقیقی زندگی در فلسفه می شود.
- (۴) از نظر افلاطون، سقراط تمام عمر خود را به مبارزه با سوفیست ها و افکار مغالطه آمیز آن ها و هم چنین اصلاح جامعه صرف کرد.

۱۳۴- سقراط کدام مورد را به عنوان رسالت الهی خویش معرفی نمود؟

- (۱) نشست و برخاست با همگان و پاسخ به پرسش ایشان
- (۲) متقاعد کردن جوانان و سالخوردهگان برای ترجیح ندادن ثروت بر کمال نفس
- (۳) بیدارساختن، پنددادن و سرزنش یکایک مردم در همه جا
- (۴) سخن نگفتن برای پول یا سخن گفتن برای پول و ثروت

۱۳۵- کدام مورد درباره شناخت و مسائل آن درست است؟

- (۱) توجه ویژه دکارت به شناخت سبب شد که شاخه معرفت شناسی در فلسفه رشد بیشتری کند.
- (۲) مفهوم شناخت، نیازی به تعریف کردن ندارد، ولی ممکن است در آن ابهام لغوی وجود داشته باشد.
- (۳) استفاده ما از اشیای مختلف در اطرافمان اثبات می کند که انسان توانایی شناخت دارد.
- (۴) وقتی کودکی در پاسخ سؤال «می دانی توپ کجاست؟» بگوید «می دانم» نشان دهنده بی نیازی امکان معرفت از اثبات است.

۱۳۶- درباره عبارت «اولاً هیچ چیز وجود ندارد؛ ثانیاً اگر هم چیزی وجود داشته باشد، برای انسان قابل شناخت نیست؛ ثالثاً اگر برای انسان قابل شناخت باشد، نمی تواند آن را به دیگری منتقل کند»، کدام مورد درست است؟

- (۱) هم راستا با شکاکیت مطلق در معرفت است.
- (۲) انکار چیهستی معرفت است.
- (۳) انکار شناخت عقلی است.
- (۴) قسمت دوم آن انکار واقعیت مستقل از ذهن است.

۱۳۷- کدام مورد، مثال بهتری برای رابطه علیت است؟

- (۱) چرخش دست برای چرخش کلید
- (۲) نویسنده برای کتاب
- (۳) حیوان و ناطق برای انسان
- (۴) راننده برای حرکت خودرو

۱۳۸- دیوید هیوم معتقد است اعتقاد به اصل علیت صرفاً یک تداعی ذهنی است که در آن، ذهن پدیده های متوالی را به نام علیت می شناسد؛ کدام گزینه مردودکننده نظر هیوم درباره اساس شکل گیری تداعی ذهنی درباره علیت است؟

- (۱) یافتن دو پدیده غیرمتوالی که رابطه علیت دارند.
- (۲) یافتن دو پدیده متوالی که رابطه علیت ندارند.
- (۳) یافتن دو پدیده متوالی که رابطه ضروری علیت دارند.
- (۴) یافتن دو پدیده نامتوالی که رابطه علیت ندارند.

۱۳۹- اگر بخواهیم وجه اشتراک هیوم و دکارت را درباره منشأ درک رابطه علیت نشان دهیم، کدام گزینه یاریگر ما خواهد بود؟

- (۱) وجه اشتراک دکارت با اکثر تجربه گرایان
- (۲) وجه افتراق ابن سینا با اکثر تجربه گرایان
- (۳) شباهت هیوم با دیگر تجربه گرایان
- (۴) تفاوت دکارت و فلاسفه مسلمان

۱۴۱- کدام عبارت در مورد رابطه علت و معلول، دقیق تر است؟

- ۱) معلول با ضرورت یافتن از ناحیه علت، امکان ذاتی خود را از دست می‌دهد.
- ۲) علت، با وجود بخشی به معلول، آن را واجب‌الوجود بالغیر می‌کند.
- ۳) علت ناقصه، تنها می‌تواند معلول را وجوب ببخشد، اما نمی‌تواند آن را ایجاد کند.
- ۴) وجوب بخشی علت به معلول، به معنای تغییر حالت ذاتی آن نسبت به وجود و عدم نیست.

۱۴۲- «واقعاً نمی‌دونم چرا ماشین حرکت نکرد. هر چیزی که لازم بود انجام دادم. اول استارت زدم، بعد کلاج گرفتم، گذاشتم روی دنده یک و گاز دادم، همه‌جا پر از دود شد انقدر گاز دادم ولی ماشین از جاش تکون نخورد. انگار بعضی وقت‌ها بی‌دلیل این‌طور می‌شه. باید ماشینو عوض کنم.» کدام مورد درباره فردی که این مطالب را بیان می‌کند، می‌تواند صادق باشد؟

- ۱) یک فیلسوف است که به انکار علیت و ضرورت علی روی آورده است.
 - ۲) فیلسوفی است که به شانس و اتفاقات پیش‌بینی نشده فارغ از علیت معتقد است.
 - ۳) جزء مردم عادی است که علت ناقصه را به جای علت تامه در نظر گرفته است.
 - ۴) به روند تکاملی جهان معتقد نیست و رشدهای پیش‌آمده در عالم را امری اتفاقی می‌داند.
- ۱۴۳- کسی که ، می‌تواند واقعاً ادعا کند که اتفاق به معنای دوم را قبول دارد.

- ۱) برای رفع تشنگی غذا می‌خورد و برای رفع گرسنگی آب می‌نوشد
- ۲) هیچ تلاشی برای رفع نیازهایش انجام نمی‌دهد
- ۳) در روز آفتابی، منتظر است که باران ببارد
- ۴) علت نخستین را نپذیرفته است

۱۴۴- کدام گزینه نشان‌دهنده کسی است که معنای دوم اتفاق را قبول ندارد؟

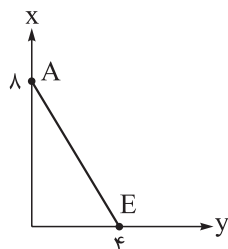
- ۱) کسی که با نوک چاقو یک پیچ را باز می‌کند.
- ۲) کسی که علوم و دانش‌ها را انکار می‌کند.
- ۳) کسی که معتقد است نظم خاصی در جهان وجود ندارد.
- ۴) کسی که در زندگی هیچ کاری انجام نمی‌دهد.

۱۴۵- کدام گزینه لزوم اعتقاد به علت نخستین، برای رد معنای سوم اتفاق را بهتر تبیین می‌کند؟

- ۱) بدون اعتقاد به علت‌العلل، پیوستگی حوادث جهان تبیین درستی نخواهد یافت.
- ۲) بدون اعتقاد به علت نخستین، حرکات تکاملی در جهان تبیین معناداری نخواهد داشت.
- ۳) هدف جهان باید پیش از پیدایش آن، مشخص شده باشد.
- ۴) هدف موجودات باید در ذرات آنها قرار داده شده باشد.

اقتصاد دهم: صفحه‌های ۲۲ تا ۶۶

۱۴۶- قید بودجه فردی برای خرید دو کالای X و Y به شکل زیر ترسیم شده است. اگر قیمت هر واحد کالای X معادل 70 واحد پولی ($P_x = 70$) و قیمت هر واحد کالای Y معادل 140 واحد پولی ($P_y = 140$) باشد، با توجه به نقاط روی خط قید بودجه: الف) بودجه فرد چند واحد پولی است؟

- ب) اگر فرد بخواهد به جای خرید ۲ واحد از کالای Y ، ۳ واحد بخرد، چه تغییری در میزان خرید کالای دیگر (X) به وجود خواهد آمد؟
 ج) اگر فرد بخواهد ۶ واحد کالای X بخرد، امکان خرید چند واحد کالای Y را دارد؟
 د) حرکت از بالا به پایین خط بودجه (از نقطه A به سمت نقطه E) به چه معناست؟

- ۱) الف (65° / ب) میزان خرید از کالای X ، ۳ واحد کاهش می‌یابد. / ج) دو واحد / د) به معنای از دست دادن کالای Y بیشتر است.
 ۲) الف (56° / ب) میزان خرید از کالای X ، ۲ واحد کاهش می‌یابد. / ج) یک واحد / د) به معنای از دست دادن کالای X بیشتر است.
 ۳) الف (56° / ب) میزان خرید از کالای X ، ۲ واحد کاهش می‌یابد. / ج) دو واحد / د) به معنای از دست دادن کالای Y بیشتر است.
 ۴) الف (65° / ب) میزان خرید از کالای X ، ۳ واحد کاهش می‌یابد. / ج) یک واحد / د) به معنای از دست دادن کالای X بیشتر است.

۱۴۷- آقای رضایی با سرمایه 520 میلیون تومان قصد دارد در یکی از موارد زیر سرمایه‌گذاری کند. با توجه به اصل هزینه فرصت، انتخاب او کدام مورد خواهد بود و هزینه فرصت سالانه این انتخاب چند میلیون تومان است؟

- الف) سپرده‌گذاری در بانک با سود سالانه 22 درصد
 ب) تجارت تلفن همراه با 15 میلیون تومان سود ماهانه
 ج) راه‌اندازی کارگاه تولید مواد غذایی با 80 میلیون تومان سود در هر شش ماه
 د) احیای زمین‌های کشاورزی روستای پدری با بازدهی 240 میلیون تومان در دو سال
- ۱) تجارت تلفن همراه - 160 میلیون تومان
 ۲) راه‌اندازی کارگاه تولید مواد غذایی - 120 میلیون تومان
 ۳) احیای زمین‌های کشاورزی - 115 میلیون تومان
 ۴) تجارت تلفن همراه - 120 میلیون تومان

۱۴۸- کدام‌یک از موارد زیر، در رابطه با معنا، مفهوم و تعریف اصطلاحات اقتصادی نادرست است؟

- الف) دو نوع گسترده از انواع تصمیمات وجود دارد. اولین دسته به یک انتخاب از میان گزینه‌های مختلف می‌پردازد و دسته دیگر به انتخاب چه مقدار از هر چیز اشاره می‌کند.
 ب) برای این که تصمیم‌گیری منطقی باشد باید تمام منافع را با تمام هزینه‌ها مقایسه کنید و در نهایت به این نتیجه برسید که در گزینه‌ای که شما انتخاب کرده‌اید، منافع بیشتر از هزینه‌هاست.
 ج) تشخیص تفاوت هزینه‌هایی که بر تصمیم شما تأثیر گذارند، بسیار مهم است؛ به همین دلیل هزینه‌های هدررفته مهم هستند، چراکه قابل برگشت هستند و در تصمیم‌گیریتان مؤثرند.
 د) همیشه مقایسه هزینه‌ها و منافع براساس اطلاعاتی که از آن‌ها داریم، انجام نمی‌گیرد.
 ه) تنها هزینه‌ای که بر تصمیم‌گیریتان مؤثر است، هزینه‌هایی است که در زمان تصمیم‌گیری شما به وجود می‌آیند.

- ۱) الف - ج - ه ۲) ج - د ۳) الف - ب ۴) ب - د - ه

۱۴۹- عبارتهای زیر به ترتیب به کدامیک از اشتباههای رایج در تصمیم‌گیری اشاره دارد؟

الف) احمدرضا برای خرید یک ماشین گران‌قیمت، بیشتر دارایی‌های خود را فروخته و همچنین زیر بار انواع بدهی‌ها رفته است.

ب) ناصر مدیر یک دبیرستان غیردولتی است و به پیشنهاد پسرش مبنی بر اضافه کردن چند کلاس فنی و حرفه‌ای و جذب دانش‌آموز از طریق تبلیغات مجازی توجهی ندارد.

ج) مصطفی و علیرضا بلیط یک فیلم سینمایی کم‌دی را خریداری کرده‌اند، اما در نیم ساعت ابتدایی فیلم متوجه کیفیت خیلی بد سالن و جذاب نبودن فیلم می‌شوند، اما به دلیل پرداخت کامل هزینه بلیط، سالن را ترک نکردند و به تماشای فیلم پرداختند.

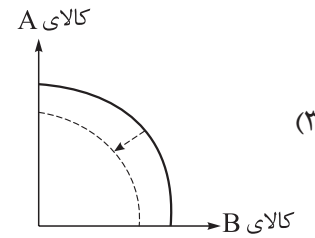
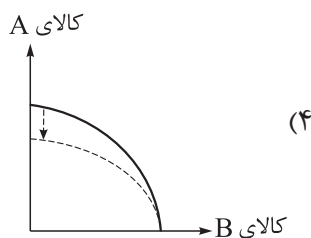
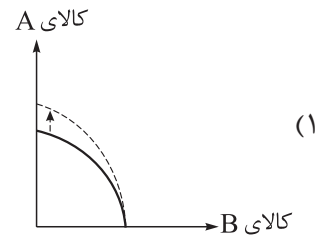
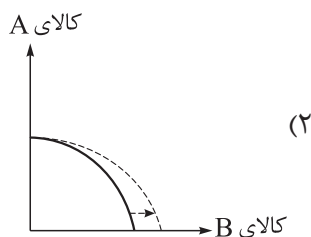
د) سامان صرفاً به دلیل حراج و فروش ویژه یکی از فروشگاه‌های اینترنتی محصولی را خریداری می‌کند.

۱) بی‌صبری زیاد - چسبیدن به وضعیت فعلی - عدم توجه به هزینه‌های هدررفته - اثرگذاری حقه‌های فروش بر تصمیم‌گیری‌ها
 ۲) اعتماد به نفس بیش از حد یا خودرأی بودن - چسبیدن به وضعیت فعلی - عدم توجه به هزینه‌های هدررفته - اثرگذاری حقه‌های فروش بر تصمیم‌گیری‌ها

۳) بی‌صبری زیاد - اعتماد به نفس بیش از حد یا خودرأی بودن - اثرگذاری حقه‌های فروش بر تصمیم‌گیری‌ها - چسبیدن به وضعیت فعلی

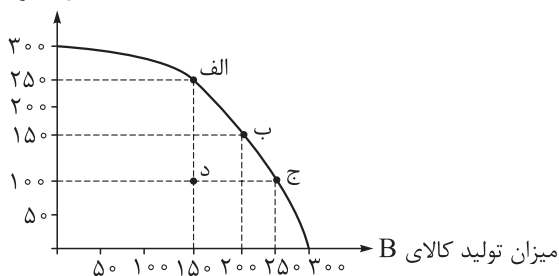
۴) اعتماد به نفس بیش از حد یا خودرأی بودن - بی‌صبری زیاد - اثرگذاری حقه‌های فروش بر تصمیم‌گیری‌ها - چسبیدن به وضعیت فعلی

۱۵۰- در کارگاه آقای شکوری دو کالای A و B تولید می‌شود. یکی از ماشین‌آلات کارگاه که مربوط به تولید کالای A است، دچار فرسودگی شده، به طوری که میزان تولید کالای A از ۳۰ واحد به ۱۸ واحد کاهش پیدا کرده است. به علت وضع تحریم‌ها، آقای شکوری قادر به وارد کردن قطعه خراب شده نیست. با توجه به تأثیر کاهش منابع و عوامل تولید بر منحنی امکانات تولید، تأثیر این رخداد بر منحنی امکانات تولید این کارگاه به چه شکل است؟

۱۵۱- با توجه به منحنی مرز امکانات تولید زیر که مربوط به یک شرکت فرضی است که دو کالای A و B را تولید می‌کند، کدام گزینه نادرست است؟

تعداد کالای A (واحد)

۱) در نقطه «ج» به ترتیب حداکثر ۱۰۰ واحد کالای A و ۲۵۰ واحد کالای B تولید می‌شود.

۲) هزینه فرصت انتقال از نقطه «ج» به نقطه «الف»، ۱۰۰ واحد کالای B است که از تولید آن صرف نظر شده است.

۳) تولید در نقطه «د» ناکاراست. در این نقطه این امکان وجود دارد که حداقل بیشتر از یک کالای تولید شود، بدون آن که از تولید کالای دیگر کاسته شود.

۴) انتقال از نقطه «د» به نقطه «الف» به معنی استفاده از کارگران مازاد برای تولید هر دو کالای A و B است.

۱۵۲- جدول زیر اطلاعات مربوط به هزینه‌های یک بنگاه اقتصادی را نشان می‌دهد. صاحب این بنگاه خود مالک کارگاه و ماشین‌آلات مورد استفاده است که در صورت اجاره‌دادن کارگاه و ماشین‌آلات تولیدی، می‌توانست ماهانه ۲۵ میلیون تومان به دست آورد، اما از این کار صرف نظر کرده است. با توجه به مندرجات فوق و اطلاعات جدول، میزان سود واقعی سالانه این بنگاه، چه قدر خواهد بود؟

تعداد دستگاه تولیدی سالانه	۱۵۰ دستگاه
قیمت هر دستگاه	۱۱ میلیون تومان
تعداد کارگران	۹ نفر
حقوق ماهانه هر کارگر	۲ میلیون تومان
هزینه حمل و نقل کالاها	سالانه ۹۵ میلیون تومان
هزینه خرید مواد اولیه مورد نیاز	سالانه ۷۲۰ میلیون تومان
هزینه استهلاک سالانه	$\frac{1}{6}$ هزینه خرید مواد اولیه سالانه

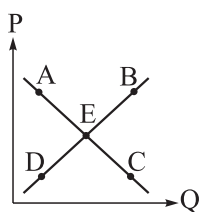
۱) ۱۵۹ میلیون ریال

۲) ۱۹۹ میلیون ریال

۳) ۳۱۹ میلیون ریال

۴) ۴۹۹ میلیون ریال

۱۵۳- با توجه به نمودار زیر:

الف) علت حرکت از نقطه A به نقطه C چیست؟

ب) نقطه D بر روی محور قرار دارد و در این نقطه مازاد وجود دارد.

ج) حرکت از نقطه D به نقطه E حرکت به سمت در بازار است.

د) وضع نقطه C نسبت به نقطه A چگونه است؟

۱) الف) افزایش قیمت / ب) عرضه - عرضه / ج) افزایش قیمت / د) قیمت بیشتر و عرضه کم‌تر

۲) الف) کاهش قیمت / ب) عرضه - تقاضا / ج) تعادل / د) تقاضا بیشتر و قیمت کم‌تر

۳) الف) افزایش قیمت / ب) عرضه - تقاضا / ج) تعادل / د) قیمت کم‌تر و عرضه بیشتر

۴) الف) کاهش قیمت / ب) تقاضا - تقاضا / ج) افزایش قیمت / د) تقاضا کم‌تر و قیمت بیشتر

۱۵۴- با توجه به مدل جریان چرخشی درآمد، کدام گزینه در بردارنده پاسخ صحیح پرسش‌های زیر است؟

- (الف) در بازار عوامل تولید، به ترتیب عرضه‌کننده و تقاضاکننده چه کسانی هستند؟
 (ب) به ترتیب درآمد خانوارها و بنگاه‌ها از چه مسیری تأمین می‌شود؟
 (ج) دولت خریداری مهم در بازارهای عوامل تولید و بازار کالا و خدمات است و با دریافت از شرکت‌ها و خانواده‌ها و پرداخت به آن‌ها نقشی مهم در اقتصاد ایفا می‌کند.

- (۱) (الف) بنگاه‌ها - خانوارها / (ب) عرضه کالا و خدمات - عرضه منابع و عوامل تولید / (ج) مالیات - یارانه
 (۲) (الف) خانوارها - بنگاه‌ها / (ب) عرضه منابع و عوامل تولید - عرضه کالا و خدمات / (ج) مالیات - یارانه
 (۳) (الف) بنگاه‌ها - خانوارها / (ب) فروش منابع - عرضه عوامل تولید / (ج) یارانه - مالیات
 (۴) (الف) خانوارها - بنگاه‌ها / (ب) عرضه عوامل تولید - فروش منابع / (ج) یارانه - مالیات

۱۵۵- با توجه به جدول زیر که بیانگر عرضه و تقاضای یک کالای خاص در بازار است:

میزان تقاضا	میزان عرضه	قیمت (هزار تومان)
۱۲۰	۵۰	۲۰۰
۱۰۰	۶۵	۳۰۰
۸۰	۸۰	۴۰۰
۵۹	۹۹	۵۰۰
۴۵	۱۱۵	۶۰۰

- (الف) بیشترین درآمد تولیدکننده چند میلیون تومان است؟
 (ب) وضعیت بازار در قیمت ۶۰۰ هزار تومان چگونه است؟
 (ج) اگر مجموع هزینه تولید کالا در قیمت ۵۰۰ هزار تومان، ۴۲/۵ میلیون تومان باشد، آنگاه میزان سود یا ضرر تولیدکننده برابر با چه عددی خواهد بود؟

- (۱) (الف) ۳۴ / (ب) ۸۰ واحد مازاد عرضه / (ج) ۷ میلیون تومان سود
 (۲) (الف) ۳۲ / (ب) ۷۰ واحد کمبود تقاضا / (ج) ۷ میلیون تومان ضرر
 (۳) (الف) ۳۴ / (ب) ۸۰ واحد مازاد عرضه / (ج) ۱۳ میلیون تومان سود
 (۴) (الف) ۳۲ / (ب) ۷۰ واحد کمبود تقاضا / (ج) ۱۳ میلیون تومان ضرر

۱۵۶- موارد کدام گزینه به ترتیب تکمیل‌کننده جاهای خالی عبارات زیر است؟

- (الف) گوشت قرمز یک کالای نرمال است. با افزایش ۵۰ درصدی حقوق کارگران، میزان تقاضا برای خرید گوشت قرمز می‌یابد.

- (ب) در برخی موارد ممکن است حتی بدون تغییر قیمت، مقدار تقاضای زیادتر شود.
 (ج) با کاهش سطح درآمد مردم، تقاضا برای اسکلت مرغ می‌یابد و اسکلت مرغ مثالی برای کالای است.
 (د) افزایش قیمت گوشت قرمز و چای می‌تواند باعث تقاضای گوشت سفید و تقاضای قند شود.

- (۱) (الف) افزایش / (ب) کالاهایی که مد می‌شوند / (ج) افزایش - پست / (د) افزایش - کاهش
 (۲) (الف) کاهش / (ب) کالاهای پست / (ج) کاهش - معمولی / (د) کاهش - افزایش
 (۳) (الف) افزایش / (ب) کالاهایی که مد می‌شوند / (ج) کاهش - معمولی / (د) کاهش - افزایش
 (۴) (الف) کاهش / (ب) کالاهای پست / (ج) افزایش - پست / (د) افزایش - کاهش

۱۵۷- جدول زیر مراحل تولید پوشاک را نشان می‌دهد؛ با فرض وجود نرخ ۱۰ درصدی برای مالیات بر ارزش افزوده:

- (الف) ارزش افزوده مرحله دوم و چهارم، چند ریال است؟
 (ب) مالیات بر ارزش افزوده خالص جمع‌آوری شده در مرحله سوم چند ریال است؟
 (ج) قیمت فروش با مالیات بر ارزش افزوده در مرحله اول چند ریال است؟
 (د) مجموع مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری شده، چند ریال است؟

مرحله ۱: کشاورزان هر کیلوگرم «پنبه تولیدی» خود را به ارزش ۶,۵۰۰ ریال به کارگاه‌های ریسندگی می‌فروشند.	مرحله ۲: «کارگاه‌های ریسندگی» این مقدار پنبه را به مقداری «نخ» تبدیل کرده و به ارزش ۷,۵۰۰ ریال به کارگاه‌های «پارچه‌بافی» می‌فروشند.	مرحله ۳: در کارگاه‌های پارچه‌بافی «نخ» به «پارچه» تبدیل شده و به مبلغ ۱۱,۰۰۰ ریال به کارگاه‌های «تولید پوشاک» فروخته می‌شود.	مرحله ۴: در این کارگاه‌ها پارچه به «پوشاک» تبدیل می‌شود و به مبلغ ۱۹,۰۰۰ ریال به دست مصرف‌کنندگان می‌رسد.
---	--	--	---

- (۱) الف) ۱۰۰۰ - ۸۰۰۰ / ب) ۳۵۰ / ج) ۷۱۵۰ / د) ۱۹۰۰
 (۲) الف) ۳۵۰۰ - ۶۵۰۰ / ب) ۴۵۰ / ج) ۷۵۰۰ / د) ۱۸۵۰
 (۳) الف) ۱۰۰۰ - ۸۰۰۰ / ب) ۳۵۰ / ج) ۷۵۰۰ / د) ۱۸۵۰
 (۴) الف) ۳۵۰۰ - ۶۵۰۰ / ب) ۴۵۰ / ج) ۷۱۵۰ / د) ۱۹۰۰

۱۵۸- با توجه به جدول زیر که خلاصه‌ای از میزان مالیات پرداختی در یک جامعه است:

مالیات بر مصرف	۱۲۰ میلیون تومان
مالیات بر ارث	$\frac{1}{5}$ کل مالیات بر دارایی
مالیات بر دارایی	۷۰ میلیون تومان
مالیات بر درآمد	$\frac{1}{8}$ مالیات بر مصرف
مالیات بر ارزش افزوده	۲۴ میلیون تومان
عوارض گمرکی و خدماتی	۳۲ میلیون تومان

- (الف) به ترتیب میزان مالیات مستقیم و غیر مستقیم پرداختی، کدام است؟
 (ب) میزان پرداختی برای مهم‌ترین نوع مالیات، چه قدر است؟
 (ج) میزان پرداختی برای مهم‌ترین نوع مالیات بر دارایی، کدام است؟

- (۱) الف) ۹۵ میلیون تومان - ۱۶۷ میلیون تومان /
 ب) ۲۵ میلیون تومان / ج) ۱۶ میلیون تومان
 (۲) الف) ۸۵ میلیون تومان - ۱۷۶ میلیون تومان /
 ب) ۱۵ میلیون تومان / ج) ۱۴ میلیون تومان

- (۳) الف) ۸۵ میلیون تومان - ۱۷۶ میلیون تومان / ب) ۱۵ میلیون تومان / ج) ۱۶ میلیون تومان
 (۴) الف) ۹۵ میلیون تومان - ۱۶۷ میلیون تومان / ب) ۲۵ میلیون تومان / ج) ۱۴ میلیون تومان

۱۵۹- عبارات کدام گزینه دربردارنده پاسخ صحیح دو پرسش زیر است؟

(الف) نوع مالیات در هر یک از موارد زیر کدام است؟

- افرادی که خانه، ویلا، خودروهای لوکس و ... دارند، ملزم به پرداخت درصدی از ارزش دارایی خود به دولت هستند.
- دولت تصمیم می‌گیرد که فقط کالاهای خاصی در مقادیر مشخصی پس از خرید مالیات پردازند.
- کارکنان باید بخشی از درآمد دریافتی خود را به عنوان مالیات به دولت پرداخت کنند.

(ب) به ترتیب هر یک از موارد زیر در نتیجه کدام اقدام دولت پدید آمده است؟

• تعرض نکردن افراد به حقوق یکدیگر

• تسهیل و تشویق مبادلاتی که به نفع خریداران و فروشندگان است.

• تضمین وجود اطلاعات و آگاهی لازم برای مبادلات بین افراد

(۱) (الف) مالیات بر دارایی - مالیات بر مصرف - مالیات بر درآمد / (ب) تأمین کالاها و خدمات عمومی، حضور نظارتی دولت و عملکرد قوی آن، حمایت از حقوق مالکیت و تأیید کیفیت کالاها و خدمات موجود

(۲) (الف) مالیات بر مصرف - مالیات بر دارایی - مالیات بر ارزش افزوده / (ب) تأمین کالاها و خدمات عمومی، حضور نظارتی دولت و عملکرد قوی آن، وضع قوانین و مقرراتی ویژه در زمینه‌های مختلف

(۳) (الف) مالیات بر دارایی - مالیات بر مصرف - مالیات بر درآمد / (ب) حضور دولت و عملکرد قوی آن، وضع و اجرای مجموعه گسترده‌ای از قوانین، وضع قوانین و مقرراتی ویژه در زمینه‌های مختلف

(۴) (الف) مالیات بر مصرف - مالیات بر دارایی - مالیات بر ارزش افزوده / (ب) حضور دولت و عملکرد قوی آن، وضع و اجرای مجموعه گسترده‌ای از قوانین، وضع قوانین و مقرراتی ویژه در زمینه‌های مختلف

۱۶۰- کدام گزینه در رابطه با واقعیت، صحیح است؟

(۱) درآمد حاصل از فروش دارایی‌های تجدیدناپذیر به نسل بعد نیز تعلق دارد و اگر درآمد حاصل از فروش این منابع، صرف هزینه‌های جاری کشور (نظیر پرداخت دستمزد و ...) شود، نسل بعد نیز منتفع خواهد شد.

(۲) در کشور ایران، غیر از مالیات، بخش زیادی از درآمدهای دولت از محل فروش دارایی‌های تجدیدناپذیری مثل نفت و گاز تأمین می‌شود. این درآمد پایدار است، با قیمت نفت نوسان نمی‌کند و قابل تحریم نیست.

(۳) بودجه دولت در واقع برنامه یک‌ساله دولت را برای خرج کردن با توجه به درآمدها ارائه می‌دهد. اگر درآمد بودجه از هزینه آن بیشتر باشد، با «مازاد بودجه» روبه‌رو هستیم و اگر هزینه‌ها از درآمدها بیشتر باشد، «کسری بودجه» خواهیم داشت.

(۴) ایجاد بدهی از طریق قرض از مردم در هنگام سرمایه‌گذاری عمرانی با فروش اوراق مشارکت، یک نوع درآمد پایدار و مؤثر در اقتصاد کشور است.

دانلود رایگان تمام آزمون‌های آزمایشی در کانال ما:

@Azmoonha_Azmayeshi

علوی

تمام پایه‌ها و رشته‌ها

مرکز سنجش آموزش مدارس برتر

آزمون‌ها آزماینتی
T.me/Azmoonha_Azmayeshi

شرکت تعاونی خدمات آموزشی کارکنان
سازمان سنجش آموزش کشور

گزینه دو

مؤسسه آموزشی فرهنگی

آزمون‌ها آزماینتی
T.me/Azmoonha_Azmayeshi

حلقه
سنجی

ویژه
کنکوری های
۱۴۰۳

دفترچه
پاسخ
آزمون ششم
حضور

۱۴۰۲/۰۹/۱۰

علوم انسانی

سال تحصیلی
۱۴۰۲ - ۱۴۰۳

آزمون آزمایشی خیلی سبز

نام درس	طراحان به ترتیب حروف الفبا
ریاضی	علی شهبازی - محسن فراهانی - محمد یگانه
زبان و ادبیات فارسی	محمد امیرسلیمانی - کورش بقائی راوری - بهناز رحیمی - نواب رحیمی پور - مهدی ضیایی - بهنام کیانی - یعقوب کیانی - افشین محی الدین
جامعه شناسی	سید هانی رکن الدینی - فاطمه صفری - محمدابراهیم مازنی - فروغ نجمی تیموریان
روان شناسی	سجاد یازوکیان - مهدی جاهدی - سید هانی رکن الدینی - سیمین زاهدی - محمدابراهیم مازنی - علی موسوی
زبان عربی	نوید امساک - ولی برجی - کیارش پورمهدی - بهروز حیدریکی - آریا ذوقی - کاظم غلامی - آیدین مصطفی زاده
تاریخ	زهر نعمتی
جغرافیا	زهر نعمتی
فلسفه و منطق	علی اکبر آخوندی - سعید رحیمیان - محمدجواد سدهدی - مجید قدرتی پور
اقتصاد	سعید بهروزی فر - پریناز حسن گلپایگانی - سارا شریفی

نام درس	مستعمل درس	گزینشگر	مؤلف پاسخ نامه	کارشناسان علمی - محتوایی	ویراستاران به ترتیب حروف الفبا
ریاضی	علی شهبازی	علی شهبازی	علی شهبازی	مرتضی محمدی نژاد - سمیه خادمان	زهر جالبینوسی - کوثر صادقی - زهرافتخا
زبان و ادبیات فارسی	کورش بقائی راوری	ابوالفضل قاضی	مهدی کرانی	جمال طباطبائی نژاد - سعید همایونفر	الهه آرائی حصاری - فرزانه حاجی - زهر سیدقاسم
جامعه شناسی	حبیبه صالح نژاد	محمدابراهیم مازنی	محمدابراهیم مازنی	فروغ نجمی تیموریان - فاطمه صفری	سعید ستوده مهر - علی سلوکی
روان شناسی	سیمین زاهدی	سیمین زاهدی	سیمین زاهدی	محسن پیرحسینلو - محمدجواد حیدر - مهدی جاهدی	خدیدجه جنت علیپور - ستایش محمدی - علی موسوی
زبان عربی	کاظم غلامی	کاظم غلامی	آریا ذوقی	جمال الدین هنرور - امیرحسین ثابتی - حسام حاج مومن	مختار حسامی - سمانه ریحانی - احسان کلاته
تاریخ	زهر نعمتی	زهر نعمتی	زهر نعمتی	علیرضا کاهیدوند	خدیدجه جنت علیپور
جغرافیا	زهر نعمتی	زهر نعمتی	زهر نعمتی	علیرضا کاهیدوند	مریم طاهری
فلسفه و منطق	محمدجواد سدهدی	علی اکبر آخوندی	علی اکبر آخوندی	علی آقاجانپور - فرهاد علی نژاد	امیر داورپناه - احمد منصور
اقتصاد	سارا شریفی	سارا شریفی	سارا شریفی	مهدی ضیایی	سعید بهروزی فر - ستایش محمدی

سرپرست محتوایی: فاطمه آقاجانپور

مشاور محتوایی: محمدابراهیم مازنی

ریاضی و آمار دهم: صفحه‌های ۷۱ تا ۹۸، ریاضی و آمار دوازدهم: صفحه‌های ۱۲ تا ۴۴

تست و پاسخ ۱

مقیاس متغیرهای «سن ساختمان‌های یک خیابان» و «ارتفاع از سطح دریای شهرهای استان مازندران»، به ترتیب از راست به چپ کدام است؟

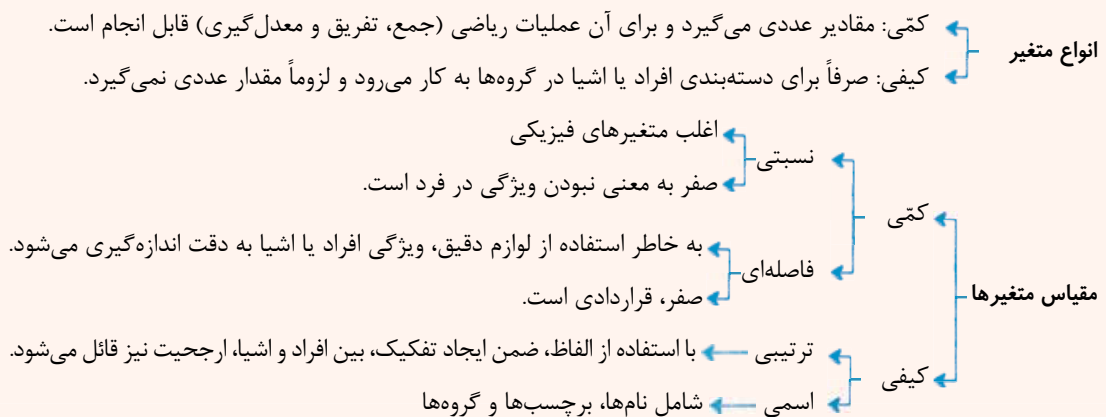
- (۱) فاصله‌ای - نسبتی
(۲) نسبتی - نسبتی
(۳) نسبتی - فاصله‌ای
(۴) فاصله‌ای - فاصله‌ای

پاسخ: گزینه ۲

(ریاضی و آمار ۱ - فصل ۳ - درس ۱)

درس‌نامه •• تعریف و انواع متغیرها و مقیاس‌هایشان

تعریف متغیر: هر ویژگی از اشخاص یا اشیا که قرار است بررسی شود.

جدول برای تشخیص مقیاس متغیرها

مثال	قابل مرتب‌کردن است؟	اختلاف بین مقادیر داده‌ها معنی دارد؟	نسبت بین مقادیر داده‌ها معنی دارد؟	مقیاس
وزن، قد و مدت‌زمان کلاس	✓	✓	✓	کمی
دما و ساعت شروع کلاس	✓	✓	×	
رتبه کنکور و مراحل تحصیلی	✓	×	×	کیفی
رنگ ماشین و اسم افراد	×	×	×	

پاسخ تشریحی برای هر دو متغیر «سن ساختمان‌های یک خیابان» و «ارتفاع از سطح دریای شهرهای استان مازندران» جدول تشخیص

مقیاس را تکمیل می‌کنیم:

قابل مرتب‌کردن است؟	اختلاف بین مقادیر داده‌ها معنی دارد؟	نسبت بین مقادیر داده‌ها معنی دارد؟	مقیاس
✓	✓	✓	سن ساختمان‌های یک خیابان
✓	✓	✓	ارتفاع از سطح دریای شهرهای استان مازندران

پس هر دو متغیر، کمی نسبتی هستند.

تست و پاسخ ۲

میانگین تعدادی داده آماری ۳۳ است. به این داده‌ها، چهار عدد ۴۰، ۳۷، ۴۵ و ۵۵ را اضافه و عدد ۲۶ را از بین داده‌های اولیه حذف می‌کنیم. اگر میانگین داده‌های جدید ۳۵ باشد، تعداد داده‌های اولیه کدام بوده است؟

۲۴ (۴) ۲۳ (۳) ۲۲ (۲) ۲۱ (۱)

(ریاضی و آمار ۱ - فصل ۳ - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی گام اول: تعداد و مجموع داده‌های اولیه را به ترتیب n و S می‌گیریم. میانگینشان ۳۳ بوده؛ پس:

$$\frac{\text{مجموع}}{\text{تعداد}} = \text{میانگین} \Rightarrow 33 = \frac{S}{n} \Rightarrow S = 33n$$

گام دوم: به داده‌های اولیه، چهار عدد ۴۰، ۳۷، ۴۵ و ۵۵ را اضافه و عدد ۲۶ را از بین آن‌ها حذف می‌کنیم؛ پس:

● تعداد داده‌های جدید برابر با $n + 4 - 1 = n + 3$ می‌شود.

● برای به دست آوردن مجموع داده‌های جدید باید مجموع چهار داده جدید را به مجموع اولیه اضافه و عدد ۲۶ را از آن کم کنیم:

$$S + 151 - 26 = S + 177 - 26 = S + 151 = \text{مجموع اولیه} + (40 + 37 + 45 + 55) - 26 = \text{مجموع جدید}$$

$$\frac{\text{مجموع جدید}}{\text{تعداد جدید}} = \text{میانگین جدید} \Rightarrow 35 = \frac{S + 151}{n + 3}$$

گام سوم: در حالت دوم میانگین برابر با ۳۵ شده؛ پس:

گام چهارم: جای S ، $33n$ قرار می‌دهیم و طرفین وسطین می‌کنیم:

$$35 = \frac{33n + 151}{n + 3} \Rightarrow 35n + 105 = 33n + 151 \Rightarrow 35n - 33n = 151 - 105 \Rightarrow 2n = 46 \Rightarrow n = 23$$

پس تعداد داده‌های اولیه، ۲۳ بوده است.

تست و پاسخ ۳

اگر میانگین داده‌های x_1, x_2, \dots, x_{12} برابر با ۱۵ باشد، میانگین داده‌های $1 - 2x_1, 2 - 2x_2, \dots, 12 - 2x_{12}$ کدام است؟

۲۲ / ۵ (۱) ۲۳ / ۵ (۲)

۲۴ / ۵ (۳) ۲۵ / ۵ (۴)

(ریاضی و آمار ۱ - فصل ۳ - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۲

نکته مجموع اعداد طبیعی از ۱ تا n برابر با $\frac{n(n+1)}{2}$ است.

پاسخ تشریحی گام اول: میانگین داده‌های x_1, x_2, \dots, x_{12} برابر با ۱۵ است؛ پس:

$$\frac{\text{مجموع}}{\text{تعداد}} = \text{میانگین} \Rightarrow 15 = \frac{\text{مجموع}}{12} \Rightarrow \text{مجموع} = 15 \times 12 = 180$$

گام دوم: میانگین داده‌های $1 - 2x_1, 2 - 2x_2, \dots, 12 - 2x_{12}$ را حساب می‌کنیم:

$$\text{میانگین} = \frac{\text{مجموع}}{\text{تعداد}} = \frac{(2x_1 - 1) + (2x_2 - 2) + \dots + (2x_{12} - 12)}{12} = \frac{\overbrace{(2x_1 + 2x_2 + \dots + 2x_{12})}^{\text{فاکتور از ۲}} - \overbrace{(1 + 2 + \dots + 12)}^{\text{جمع می‌کنیم!}}}{12}$$

از گام ۱ می‌دانیم برابر با ۱۸۰ است.

$$= \frac{2(x_1 + x_2 + \dots + x_{12}) - 78}{12} = \frac{2(180) - 78}{12} = \frac{282}{12} = \frac{47}{2} = 23 \frac{1}{2}$$

تذکر اگر رابطه $1 + 2 + \dots + n = \frac{n(n+1)}{2}$ را بلد هم نبودید، می‌توانستید اعداد ۱ تا ۱۲ را با هم جمع کنید، فقط کمی زمان می‌برد!

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیل سبز

تست و پاسخ ۴

اعداد مضرب ۶ بین ۱۰ تا ۴۰ را در نظر بگیرید. میانگین آن‌ها را حساب می‌کنیم. بعد به هر کدام از این اعداد یک فراوانی نسبت می‌دهیم. اگر فراوانی هر کدام از این اعداد برابر با تعداد مقسوم‌علیه‌های اولشان باشد، اختلاف میانگین موزون به‌دست‌آمده با میانگین اولیه کدام است؟

۰/۶۵ (۴)

۰/۵۵ (۳)

۰/۴۵ (۲)

۰/۳۵ (۱)

پاسخ: گزینه ۳

(ریاضی و آمار ۱ - فصل ۳ - درس ۲)

درس‌نامه ● میانگین موزون: اگر فراوانی داده‌های x_1, x_2, \dots, x_n به ترتیب f_1, f_2, \dots, f_n باشد، میانگین موزون (یا میانگین وزن‌دار) این داده‌ها برابر است با:

$$\bar{x}_w = \frac{(f_1 \times x_1) + (f_2 \times x_2) + \dots + (f_n \times x_n)}{f_1 + f_2 + \dots + f_n}$$

$$\{12, 18, 24, 30, 36\}$$

گام اول: مضرب ۶ بین ۱۰ تا ۴۰ را می‌نویسیم:

$$\bar{x} = 24$$

میانگینشان همان عدد وسطی می‌شود (چون فاصله اعداد از هم یکسان است):

گام دوم: تعداد مقسوم‌علیه‌های اول هر کدام از اعداد ۱۲، ۱۸، ۲۴، ۳۰ و ۳۶ را حساب می‌کنیم:

$$12 \Rightarrow \{2, 3\} = \text{مقسوم‌علیه‌های اول } 12$$

$$18 \Rightarrow \{2, 3\} = \text{مقسوم‌علیه‌های اول } 18$$

$$30 \Rightarrow \{2, 3, 5\} = \text{مقسوم‌علیه‌های اول } 30$$

$$24 \Rightarrow \{2, 3\} = \text{مقسوم‌علیه‌های اول } 24$$

$$36 \Rightarrow \{2, 3\} = \text{مقسوم‌علیه‌های اول } 36$$

پس جدول فراوانی داده‌ها به صورت زیر می‌شود:

داده	۱۲	۱۸	۲۴	۳۰	۳۶
فراوانی	۲	۲	۲	۳	۲

گام سوم: میانگین موزون داده‌های جدول بالا را حساب می‌کنیم:

$$\bar{x}_w = \frac{(12 \times 2) + (18 \times 2) + (24 \times 2) + (30 \times 3) + (36 \times 2)}{2 + 2 + 2 + 3 + 2} = \frac{24 + 36 + 48 + 90 + 72}{11} = \frac{270}{11} \approx 24.55$$

$$|24.55 - 24| = 0.55$$

گام چهارم: اختلاف میانگین موزون و اولیه برابر است با:

تست و پاسخ ۵

در تابع $f: B \rightarrow A$ ، $B = \{-3, -2, -1, 0, \dots, 8\}$ ، میانۀ اعضای برد تابع f کدام است؟

۲۱ (۴)

۲۰ (۳)

۱۹ (۲)

۱۸ (۱)

(ریاضی و آمار ۱ - فصل ۳ - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۱

درس‌نامه ● میانه

اگر داده‌ها را از کوچک به بزرگ (یا برعکس) مرتب کنیم، به داده‌ای که در وسط قرار می‌گیرد، میانه یا چارک دوم می‌گوییم و آن را با Q_2 نشان می‌دهیم. برای پیدا کردن میانه، فرد یا زوج بودن تعداد داده‌ها مهم است. در جدول زیر مراحل پیدا کردن میانه تعدادی داده آماری را می‌بینید:

مرحله ۱	داده‌ها را از کوچک به بزرگ مرتب می‌کنیم. داده‌های تکراری را به همان تعداد که هستند، می‌نویسیم.
مرحله ۲	اگر تعداد داده‌ها فرد باشد، داده وسط، میانه است.
	اگر تعداد داده‌ها زوج باشد، میانگین دو داده وسط، میانه است.

نکته در نمایش تابع به فرم $f: A \rightarrow B$ ، مجموعه A ، دامنه تابع f است. $f(x) = \text{cloud}$

پاسخ تشریحی گام اول: دامنه تابع f ، مجموعه $\{-3, -2, -1, 0, \dots, 8\}$ است. مقدار تابع $f(x) = 2x^2 - x$ را به ازای تمام اعضای دامنه حساب می‌کنیم تا اعضای برد تابع مشخص شود:

$$f(-3) = 2(-3)^2 - (-3) = 18 + 3 = 21$$

$$f(-2) = 2(-2)^2 - (-2) = 8 + 2 = 10$$

$$f(-1) = 2(-1)^2 - (-1) = 2 + 1 = 3$$

$$f(0) = 0$$

$$f(1) = 2(1)^2 - 1 = 2 - 1 = 1$$

$$f(2) = 2(2)^2 - 2 = 8 - 2 = 6$$

$$f(3) = 2(3)^2 - 3 = 18 - 3 = 15$$

$$f(4) = 2(4)^2 - 4 = 32 - 4 = 28$$

$$f(5) = 2(5)^2 - 5 = 50 - 5 = 45$$

$$f(6) = 2(6)^2 - 6 = 72 - 6 = 66$$

$$f(7) = 2(7)^2 - 7 = 98 - 7 = 91$$

$$f(8) = 2(8)^2 - 8 = 128 - 8 = 120$$

$$R_f = \{0, 1, 3, 6, 10, 15, 21, 28, 36, 45, 55, 66, 78, 91, 105, 120\}$$

گام دوم: مجموعه برد f را از کوچک به بزرگ می‌نویسیم:

$$Q_f = \frac{15 + 21}{2} = \frac{36}{2} = 18$$

گام سوم: برد ۱۲ عضو دارد؛ پس میانگین دو داده وسط برابر با میانه است:

تست و پاسخ ۶

میانگین، میانه و مُد داده‌های $17k, 10k, 5k, 5k, k+5, k+1, k, k-2, k-4$ به ترتیب برابر با a, b, c است. اگر یکی از ریشه‌های معادله $ax^2 + bx + c = 0$ برابر -1 باشد، ریشه دیگر آن کدام است؟

$$\frac{-4}{5} \quad (4)$$

$$\frac{-3}{4} \quad (3)$$

$$\frac{-2}{3} \quad (2)$$

$$\frac{-1}{2} \quad (1)$$

(ریاضی و آمار ۱ - فصل ۳ - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۱

نکته داده‌ای که بیشترین فراوانی (تکرار) را دارد، مد می‌باشد.

پاسخ تشریحی گام اول: میانگین ۸ داده را حساب می‌کنیم:

$$\bar{x} = \frac{\text{مجموع}}{\text{تعداد}} = \frac{(k-4) + (k-2) + k + (k+1) + (k+5) + (k+5) + (k+10) + (k+17)}{8} = \frac{8k + 32}{8} = \frac{8(k+4)}{8} = k+4$$

پس $a = k+4$ شد.

گام دوم: تعداد داده‌ها ۸ تا است. میانگین دو داده وسط برابر با میانه است: $k-4, k-2, k, \underbrace{k+1, k+5}_{\text{دو داده وسط}}, k+5, k+10, k+17$

$$Q_2 = \frac{(k+1) + (k+5)}{2} = \frac{2k+6}{2} = \frac{2(k+3)}{2} = k+3$$

پس $b = k+3$ شد.

گام سوم: داده‌ای که تکرار بیشتری نسبت به بقیه دارد، $k+5$ است؛ پس مُد برابر با $k+5$ است، یعنی $c = k+5$.

گام چهارم: با توجه به گام‌های قبل، داریم: $a = k+4$ و $b = k+3$ و $c = k+5$.

معادله $ax^2 + bx + c = 0$ به شکل مقابل می‌شود:

$$(k+4)x^2 + (k+3)x + k+5 = 0$$

گام پنجم: $x = -1$ ریشه معادله به دست آمده است؛ پس در آن صدق می‌کند:

$$(k+4)(-1)^2 + (k+3)(-1) + k+5 = 0 \Rightarrow k+4 - k-3 + k+5 = 0 \Rightarrow k = -6$$

گام ششم: با جای گذاری $k = -6$ ، معادله $(k+4)x^2 + (k+3)x + k+5 = 0$ به صورت روبه‌رو می‌شود:

$$-2x^2 - 3x - 1 = 0$$

$$P = \frac{c}{a} = \frac{-1}{-2} = \frac{1}{2}$$

ضرب ریشه‌های این معادله برابر است با:

ریشه اول -1 بود؛ پس ریشه دوم باید $\frac{-1}{-1} = 1$ باشد تا ضربشان $\frac{1}{2}$ شود.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیل سبز

تست و پاسخ ۷

۱۶ داده آماری مثبت و نابرابر با دامنه تغییرات ۱۷ داریم. داده‌های کوچک‌تر از میانه را ۲ برابر و داده‌های بزرگ‌تر از میانه را ۳ برابر می‌کنیم. دامنه تغییرات داده‌های جدید برابر با ۵۶ می‌شود. اگر کوچک‌ترین و بزرگ‌ترین داده در حالت اول، ریشه‌های معادله $x^2 + bx + c = 0$ باشند، حاصل $b + c$ کدام است؟

۸۴ (۴)

۸۳ (۳)

۸۲ (۲)

۸۱ (۱)

(ریاضی و آمار ۱ - فصل ۳ - درس ۳)

پاسخ: گزینه ۳

مشاوره سوالات چندمرحله‌ای و طولانی در کنکورهای اخیر زیاد دیده می‌شود. اگر سرعت محاسباتتان کم است، می‌توانید از این سوالات عبور کنید و وقتتان را روی سوالات ساده‌تر بگذارید.

درس‌نامه •• دامنه تغییرات

دامنه تغییرات تعدادی داده آماری را با R نشان می‌دهیم و برابر است با اختلاف بین بزرگ‌ترین و کوچک‌ترین داده:
 $R = \max - \min$ یا کوچک‌ترین داده - بزرگ‌ترین داده = دامنه تغییرات
 مثلاً در داده‌های $\{40, 29, 46, 35, 15, 24, 32\}$ ، بزرگ‌ترین و کوچک‌ترین داده به ترتیب ۴۶ و ۱۵ هستند؛ پس: $R = 46 - 15 = 31$

پاسخ تشریحی

گام اول: فرض می‌کنیم ۱۶ داده اولیه مرتب‌شده به صورت روبه‌رو هستند:

$$\underbrace{x_1, x_2, \dots, x_{16}}_{\min} \quad \underbrace{x_1, x_2, \dots, x_{16}}_{\max}$$

$$x_{16} - x_1 = 17$$

دامنه تغییرات ۱۷ است؛ پس:

$$Q_2 = \frac{x_8 + x_9}{2}$$

گام دوم: تعداد داده‌ها زوج است؛ پس میانگین دو داده وسط برابر با میانه است:

داده‌های کوچک‌تر از میانه (یعنی x_1 تا x_8) را ۲ برابر و داده‌های بزرگ‌تر از میانه (یعنی x_9 تا x_{16}) را ۳ برابر می‌کنیم:

$$\underbrace{2x_1, 2x_2, \dots, 2x_8}_{\min}, \quad \underbrace{3x_9, \dots, 3x_{16}}_{\max}$$

$$3x_{16} - 2x_1 = 56$$

ترتیب داده‌ها تغییر نمی‌کند. در این حالت دامنه تغییرات باید ۵۶ باشد؛ پس:

گام سوم: دو معادله $x_{16} - x_1 = 17$ و $3x_{16} - 2x_1 = 56$ را در یک دستگاه حل می‌کنیم. کافی است طرفین معادله اول را در -2 ضرب کنیم و معادله دوم را تغییری ندهیم. بعد طرفین دو تساوی را با هم جمع کنیم:

$$\begin{cases} -2x_{16} + 2x_1 = -34 \\ 3x_{16} - 2x_1 = 56 \quad \oplus \end{cases}$$

$$x_{16} = 22$$

$$22 - x_1 = 17 \Rightarrow x_1 = 5$$

با جای‌گذاری $x_{16} = 22$ در $x_{16} - x_1 = 17$ داریم:

گام چهارم: دو عدد ۵ و ۲۲ ریشه‌های معادله $x^2 + bx + c = 0$ هستند. از P و S کمک می‌گیریم:

$$S = \frac{-b}{a} \Rightarrow 5 + 22 = \frac{-b}{1} \Rightarrow b = -27$$

$$P = \frac{c}{a} \Rightarrow 5 \times 22 = \frac{c}{1} \Rightarrow c = 110$$

$$b + c = -27 + 110 = 83$$

در نتیجه:

تست و پاسخ ۸

انحراف معیار داده‌های $a^2 - 1$ ، $a^2 + 7$ ، $b^2 + 7$ ، c^3 و ۸ برابر صفر است. اگر $abc > 0$ باشد، بیشترین مقدار ممکن برای واریانس اعداد a ، b و c کدام است؟

 $\frac{41}{9}$ (۴)

 $\frac{40}{9}$ (۳)

 $\frac{38}{9}$ (۲)

 $\frac{37}{9}$ (۱)

(ریاضی و آمار ۱ - فصل ۳ - درس ۳)

پاسخ: گزینه ۲

خودت حل کنی بهتره هر چه پراکندگی داده‌ها بیشتر باشد، واریانس بیشتر می‌شود.

درس نامه •• واریانس (σ^2)

واریانس، یکی از معیارهای پراکندگی است که پراکندگی داده‌ها را نسبت به میانگین آن‌ها نشان می‌دهد.

واریانس را با نماد σ^2 نشان می‌دهیم. نماد « σ » را «سیگما» می‌خوانیم.

برای محاسبه واریانس n داده X_1, X_2, \dots, X_n ، مراحل زیر را انجام می‌دهیم:

مرحله ۱	میانگین داده‌ها را حساب می‌کنیم:	$\bar{X} = \frac{X_1 + X_2 + \dots + X_n}{n}$
مرحله ۲	اختلاف (انحراف) تک تک داده‌ها را از میانگین حساب می‌کنیم:	$\underbrace{X_1 - \bar{X}}_{\text{انحراف داده اول از میانگین}}, \quad \underbrace{X_2 - \bar{X}}_{\text{انحراف داده دوم از میانگین}}, \quad \dots, \quad \underbrace{X_n - \bar{X}}_{\text{انحراف داده } n \text{ ام از میانگین}}$
مرحله ۳	مربع اعداد مرحله ۲ را با هم جمع می‌کنیم و بر تعداد داده‌ها (n) تقسیم می‌کنیم تا واریانس به دست آید:	$\sigma^2 = \frac{(X_1 - \bar{X})^2 + (X_2 - \bar{X})^2 + \dots + (X_n - \bar{X})^2}{n}$

واریانس = $\sqrt{\text{انحراف معیار}}$

انحراف معیار برابر با جذر واریانس است:

$$\sigma = \sqrt{\sigma^2}$$

نکته اگر تعدادی داده آماری یکسان داشته باشیم، واریانس و انحراف معیارشان صفر است و برعکس (یعنی اگر واریانس یا انحراف معیار تعدادی داده آماری صفر باشد، آن داده‌ها برابرند).

پاسخ تشریحی گام اول: انحراف معیار داده‌های $a^2 - 1$ ، $a^2 + 7$ ، b^2 ، c^2 و 8 برابر صفر است؛ پس طبق نکته بالا، همگی با هم برابر و مساوی

$$\begin{cases} a^2 - 1 = 8 \Rightarrow a^2 = 9 \Rightarrow a = \pm 3 \\ b^2 + 7 = 8 \Rightarrow b^2 = 1 \Rightarrow b = \pm 1 \\ c^2 = 8 \Rightarrow c = 2 \end{cases}$$

با ۸ هستند:

گام دوم: با توجه به $abc > 0$ و مثبت بودن c ، نتیجه می‌گیریم a و b هم علامت‌اند؛ پس دو حالت داریم:

$$\begin{cases} \text{حالت ۱} \xrightarrow{\text{مثبت } b, a} a = 3, b = 1, c = 2 \\ \text{حالت ۲} \xrightarrow{\text{منفی } b, a} a = -3, b = -1, c = 2 \end{cases}$$

گام سوم: واضح است داده‌های حالت ۱، یعنی اعداد ۱، ۲ و ۳ پراکندگی کم‌تری دارند؛ پس برای رسیدن به واریانس بیشتر (پراکندگی بیشتر) باید با حالت ۲ جلو برویم.

$$\bar{X} = \frac{-3 + (-1) + 2}{3} = \frac{-2}{3}$$

گام چهارم: میانگین سه عدد $c = 2$ ، $b = -1$ و $a = -3$ برابر است با:

گام پنجم: واریانس را حساب می‌کنیم:

$$\begin{aligned} \sigma^2 &= \frac{(-3 - (-\frac{2}{3}))^2 + (-1 - (-\frac{2}{3}))^2 + (2 - (-\frac{2}{3}))^2}{3} = \frac{(-\frac{7}{3})^2 + (-\frac{1}{3})^2 + (\frac{8}{3})^2}{3} \\ &= \frac{\frac{49}{9} + \frac{1}{9} + \frac{64}{9}}{3} = \frac{\frac{114}{9}}{3} = \frac{38}{9} \end{aligned}$$

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیل سبز

تست و پاسخ ۹

دامنه میان چارکی داده‌های جدول فراوانی زیر چند است؟

داده	۱۱	۱۲	۱۵	۱۸	۲۵	۳۲
فراوانی	۴	۱	۵	۳	۲	۲

۱۱/۵ (۴)

۱۱ (۳)

۱۰/۵ (۲)

۱۰ (۱)

پاسخ: گزینه ۱

(ریاضی و آمار ۱ - فصل ۳ - درس ۳)

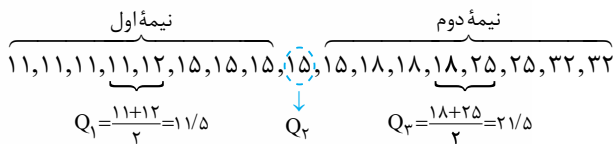
نکته دامنه میان چارکی یکی از شاخص‌های پراکندگی است که با IQR نشان می‌دهیم و برابر است با:

$$IQR = Q_3 - Q_1 \quad \text{یا} \quad \text{چارک اول} - \text{چارک سوم} = \text{دامنه میان چارکی}$$

پاسخ تشریحی گام اول: داده‌های جدول فراوانی داده‌شده را به ترتیب از کوچک به بزرگ می‌نویسیم:

۱۱, ۱۱, ۱۱, ۱۱, ۱۲, ۱۵, ۱۵, ۱۵, ۱۵, ۱۵, ۱۸, ۱۸, ۱۸, ۱۸, ۲۵, ۲۵, ۳۲, ۳۲

گام دوم: تعداد داده‌ها ۱۷ تاست. چارک‌ها را مشخص می‌کنیم:

گام سوم: دامنه میان چارکی برابر است با:

$$IQR = Q_3 - Q_1 = 21/5 - 11/5 = 10$$

تست و پاسخ ۱۰

در ۵۰۰۰ داده نرمال با میانگین ۸۳، تقریباً ۲۴۰۰ تا از داده‌ها بین ۸۳ و ۹۵ هستند. واریانس این داده‌ها کدام است؟

۳۶ (۴)

۱۶ (۳)

۹ (۲)

۴ (۱)

پاسخ: گزینه ۴

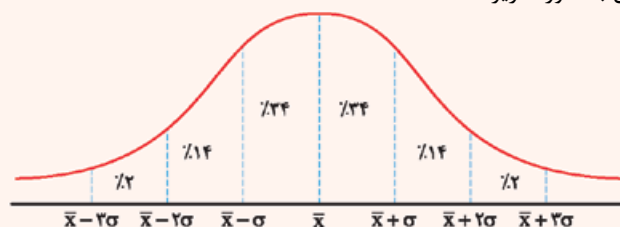
(ریاضی و آمار ۱ - فصل ۳ - درس ۳)

خودت حل کنی بهتره اول ببینید ۲۴۰۰ تا از ۵۰۰۰ داده، معادل با چند درصد کل داده‌هاست.

درس نامه •• منحنی نرمال

اگر تعداد داده‌ها زیاد باشد، توزیع (یا پخش شدن) داده‌ها براساس میانگین و انحراف معیارشان از یک منحنی پیروی می‌کند که به آن، منحنی نرمال یا خم بهنجار می‌گویند.

شکل توزیع داده‌ها با میانگین \bar{x} و انحراف معیار σ در منحنی نرمال به صورت زیر است:

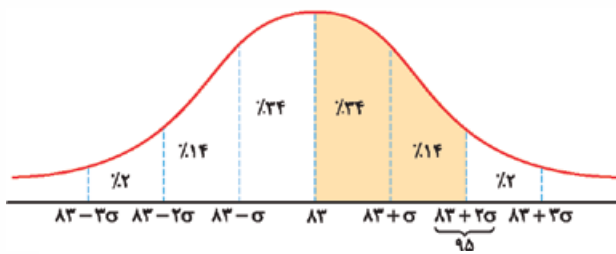

پاسخ تشریحی گام اول: باید حساب کنیم ۲۴۰۰ تا از ۵۰۰۰ داده، چند درصد کل داده‌ها می‌شود:

$$\frac{24}{50} = \frac{x}{100} \Rightarrow x = \frac{24 \times 100}{50} = 48$$

گام دوم: نمودار نرمال مربوط به این داده‌ها به صورت زیر است:

می‌بینید که محدوده $\bar{x} = 83$ تا $\bar{x} + 2\sigma$ شامل 48 درصد داده‌ها است.

$$83 + 2\sigma = 95 \Rightarrow 2\sigma = 12 \Rightarrow \sigma = 6$$

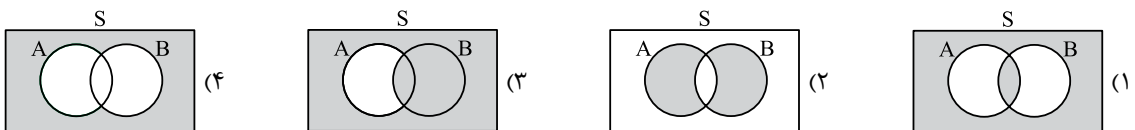
پس $83 + 2\sigma$ برابر با 95 است:

$$\sigma^2 = 6^2 = 36$$

گام سوم: واریانس برابر است با:

تست و پاسخ

کدام گزینه، «پیشامد $B' \cup A$ رخ دهد، ولی پیشامد $A \cap B'$ رخ ندهد» را به درستی نشان می‌دهد؟

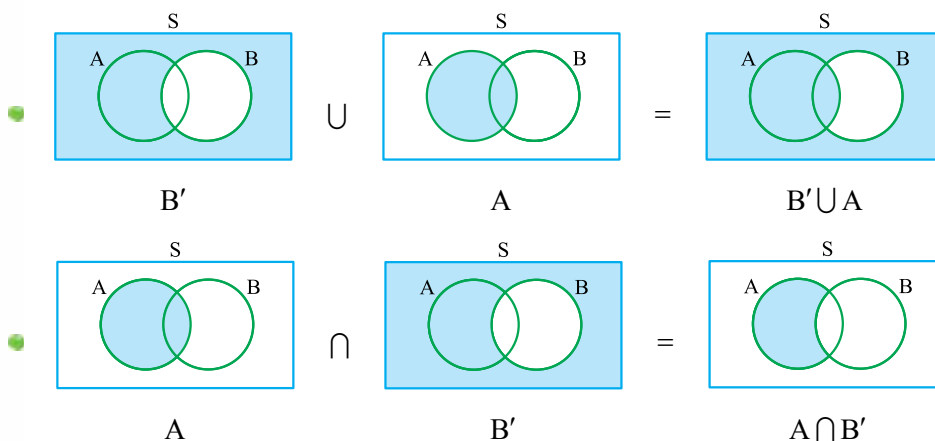

پاسخ: گزینه 1

(ریاضی و آمار ۳- فصل ۱- درس ۲)

خودت حل کنی بهتره: پیشامد $B' \cup A$ را C و پیشامد $A \cap B'$ را D بگیرد. سؤال پیشامد C رخ دهد، ولی D رخ ندهد را می‌خواهد.

پاسخ تشریحی: گام اول: هر دو پیشامد $B' \cup A$ و $A \cap B'$ را جداگانه روی نمودار نشان می‌دهیم:

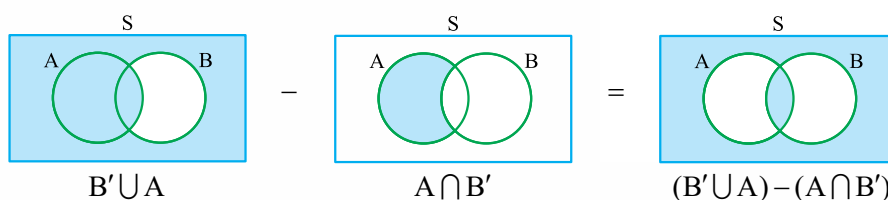
گام دوم: پیشامد \square رخ دهد، ولی \square رخ ندهد، یعنی $\square - \square$.

$$(B' \cup A) - (A \cap B')$$

پس «پیشامد $B' \cup A$ رخ دهد، ولی پیشامد $A \cap B'$ رخ ندهد»، معادل است با:

نقش \square نقش \square

گام سوم: با توجه به گام اول، نمودار ون $(B' \cup A) - (A \cap B')$ به شکل زیر است:

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیل سبز

تست و پاسخ ۱۲

با اعداد اول یک‌رقمی، یک عدد سه‌رقمی بدون ارقام تکراری می‌سازیم. چه قدر احتمال دارد این عدد مضرب ۴ یا ۵ باشد؟

$$\frac{5}{12} \text{ (۴)} \quad \frac{1}{2} \text{ (۳)} \quad \frac{7}{12} \text{ (۲)} \quad \frac{11}{24} \text{ (۱)}$$

پاسخ: گزینه ۱ (ریاضی و آمار ۳ - فصل ۱ - درس ۲)

نکته برای آن که عددی بر ۴ بخش‌پذیر باشد، کافی است عددی که از دو رقم سمت راست آن ساخته می‌شود، بر ۴ بخش‌پذیر باشد؛ مثلاً عدد ۷۴۲۸ بر ۴ بخش‌پذیر است، زیرا عدد ۲۸ بر ۴ بخش‌پذیر است. از طرفی عددی به ۵ بخش‌پذیر است که رقم یکانش ۰ یا ۵ باشد.

۲, ۳, ۵, ۷

پاسخ تشریحی گام اول: اعداد اول یک‌رقمی را می‌نویسیم:

تذکر عدد ۱، نه اول است، نه مرکب.

گام دوم: تعداد کل اعداد سه‌رقمی بدون رقم تکراری که با این چهار رقم می‌توان نوشت برابر است با:

$$n(S) = \frac{4}{\text{صدگان}} \times \frac{3}{\text{دهگان}} \times \frac{2}{\text{یکان}} = 24$$

گام سوم: عددی که مضرب ۵ باشد، باید یکانش ۵ یا صفر باشد (که صفر نداریم)؛ پس تعدادشان برابر است با:

$$\frac{5}{\text{یکان}} \times \frac{2}{\text{دهگان}} \times \frac{3}{\text{صدگان}} = 6$$

عددی که مضرب ۴ است، دو رقم سمت راستش باید یک عدد دورقمی مضرب ۴ باشد، یکان که باید زوج باشد و فقط ۲ می‌تواند باشد؛ یعنی عددمان این شکلی می‌شود:

$$\overline{a \ b 2} \rightarrow \text{یکان}$$

جای b هم هر سه عدد ۳، ۵ و ۷ می‌توانند قرار بگیرند، چون ۳۲، ۵۲ و ۷۲ مضرب ۴ هستند. یعنی یکان باید ۲ باشد (۱ حالت)، برای دهگان ۳ حالت داریم (۳ یا ۵ یا ۷) و برای صدگان هم ۲ حالت داریم (۲ رقمی که در یکان و دهگان

$$\frac{2}{\text{یکان}} \times \frac{3}{\text{دهگان}} \times \frac{1}{\text{صدگان}} = 6$$

استفاده نکردیم)؛ پس تعداد مضارب ۴ هم برابر است با:

$$n(A) = 6 + 6 = 12$$

در نتیجه تعداد کل حالات مطلوب برابر است با:

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{12}{24} = \frac{1}{2}$$

گام چهارم: احتمال وقوع پیشامد A برابر است با:

تست و پاسخ ۱۳

با ارقام ۱ تا ۶ یک عدد شش‌رقمی بدون تکرار ارقام می‌نویسیم. با چه احتمالی ارقام این عدد، یکی در میان، فرد و زوج هستند؟

$$\frac{0}{2} \text{ (۴)} \quad \frac{0}{16} \text{ (۳)} \quad \frac{0}{12} \text{ (۲)} \quad \frac{0}{1} \text{ (۱)}$$

پاسخ: گزینه ۱ (ریاضی و آمار ۳ - فصل ۱ - درس ۲)

پاسخ تشریحی گام اول: تعداد کل اعداد شش‌رقمی که با ارقام ۱ تا ۶ بدون تکرار ارقام می‌توانیم بنویسیم برابر است با:

$$n(S) = 6! = 720$$

گام دوم: می‌خواهیم ارقام این عدد شش‌رقمی، یکی در میان فرد و زوج باشند؛ پس دو حالت داریم:

حالت اول: ارقام یکان، صدگان و ده‌هزارگان فرد و مابقی زوج باشند. ۳ رقم فرد (۱، ۳ و ۵) و ۳ رقم زوج (۲، ۴ و ۶) داریم؛ پس تعداد حالات برابر است با:

$$\frac{3}{\text{فرد}} \times \frac{1}{\text{زوج}} \times \frac{2}{\text{فرد}} \times \frac{2}{\text{زوج}} \times \frac{3}{\text{فرد}} \times \frac{3}{\text{زوج}} = 3! \times 3! = 6 \times 6 = 36$$

حالت دوم: ارقام یکان، صدگان و ده‌هزارگان زوج و مابقی فرد باشند. تعداد حالات مشابه حالت قبل یعنی ۳۶ می‌شود.

$$n(A) = 36 + 36 = 72$$

پس تعداد کل حالات مطلوب برابر است با:

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{72}{720} = \frac{1}{10} = 0.1$$

گام سوم: احتمال وقوع پیشامد A برابر است با:

تست و پاسخ ۱۴

در پرتاب ۵ تاس با هم، با چه احتمالی حداقل عدد دو تاس یکسان می‌آید؟

$$\frac{23}{27} \quad (4)$$

$$\frac{47}{54} \quad (3)$$

$$\frac{49}{54} \quad (2)$$

$$\frac{25}{27} \quad (1)$$

پاسخ: گزینه ۲

(ریاضی و آمار ۳ - فصل ۱ - درس ۲)

خودت حل کنی بهتره با دیدن کلمه «حداقل» باید سراغ احتمال پیشامد متمم بروید.

درس نامه •• احتمال پیشامد متمم

کی از آن استفاده می‌کنیم؟ وقتی شمردن اعضای پیشامد A سخت است، ولی شمردن اعضای پیشامد متمم یعنی A' ساده است.	فرمول احتمال متمم
	$P(A) = 1 - P(A')$
کلمات کلیدی سؤالها	اگر در سؤالی از کلمات «حداقل»، «حداکثر» یا «فعل منفی» استفاده شده بود، حتماً یک بار در ذهنتان متمم پیشامد را بررسی کنید. اگر شمردن اعضای متمم راحت‌تر بود، با احتمال متمم سؤال را حل کنید.

پاسخ تشریحی گام اول: تعداد کل حالات در پرتاب ۵ تاس برابر است با:

$$n(S) = \frac{6}{\text{تاس پنجم}} \times \frac{6}{\text{تاس چهارم}} \times \frac{6}{\text{تاس سوم}} \times \frac{6}{\text{تاس دوم}} \times \frac{6}{\text{تاس اول}} = 6^5$$

گام دوم: متمم پیشامد «حداقل عدد دو تاس یکسان باشد»، پیشامد «اعداد هر ۵ تاس، متفاوت باشد» است.

گام سوم: تعداد اعضای پیشامد A' را حساب می‌کنیم. تاس اول ۶ حالت دارد، تاس دوم باید مثل تاس اول نیاید (یعنی ۵ حالت)، تاس سوم باید مثل تاس اول و دوم نیاید (یعنی ۴ حالت) و دو تاس دیگر هم به ترتیب ۳ و ۲ حالت دارند؛ پس:

$$n(A') = \frac{6}{\text{تاس اول}} \times \frac{5}{\text{تاس دوم}} \times \frac{4}{\text{تاس سوم}} \times \frac{3}{\text{تاس چهارم}} \times \frac{2}{\text{تاس پنجم}} = 6^2 \times 5 \times 4$$

$$P(A') = \frac{n(A')}{n(S)} = \frac{6^2 \times 5 \times 4}{6^5} = \frac{5 \times 4}{6 \times 36} = \frac{5}{54}$$

گام چهارم: احتمال وقوع پیشامد A' برابر است با:

$$P(A) = 1 - P(A') = 1 - \frac{5}{54} = \frac{49}{54}$$

گام پنجم: احتمال وقوع پیشامد A برابر است با:

تست و پاسخ ۱۵

می‌خواهیم ۶ نفر را به ۳ گروه دونفری تقسیم کنیم. چه قدر احتمال دارد علی با صمیمی‌ترین دوستش (بهزاد) در یک گروه قرار گیرند؟

$$\frac{1}{18} \quad (4)$$

$$\frac{1}{15} \quad (3)$$

$$\frac{1}{12} \quad (2)$$

$$\frac{1}{10} \quad (1)$$

پاسخ: گزینه ۲

(ریاضی و آمار ۳ - فصل ۱ - درس ۲)

$$\binom{n}{2} = \frac{n(n-1)}{2}$$

نکته برای محاسبه انتخاب ۲ از n؛ می‌توانیم از رابطه روبه‌رو کمک بگیریم:

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیل سبز

پاسخ تشریحی گام اول: تعداد کل حالات تقسیم ۶ نفر به ۳ گروه دونفری را حساب می‌کنیم.

ابتدا باید ۲ نفر از ۶ نفر را انتخاب کنیم و بعد ۲ نفر از ۴ نفر باقی‌مانده و در آخر ۲ نفر از ۲ نفر باقی‌مانده!

$$n(S) = \binom{6}{2} \times \binom{4}{2} \times \binom{2}{2} = \frac{6 \times 5}{2} \times \frac{4 \times 3}{2} \times 1 = 15 \times 6 = 90$$

پس:

گام دوم: در حالت مطلوب علی و بهزاد در یک گروه هستند. (که کنار می‌ذاریمشون!)

حالا باید از بین ۴ نفر باقی‌مانده ۲ نفر انتخاب کنیم و سپس ۲ نفر از بین ۲ نفر باقی‌مانده؛ پس:

$$n(A) = 1 \times \binom{4}{2} \times \binom{2}{2} = \frac{4 \times 3}{2} \times 1 = 6$$

↓
گروه علی و بهزاد

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{6}{90} = \frac{1}{15}$$

گام سوم: احتمال وقوع پیشامد A برابر است با:

تست و پاسخ ۱۶

از بین a مهره آبی، 2a مهره قرمز و a مهره سبز، ۲ مهره به تصادف انتخاب می‌کنیم. اگر احتمال هم‌رنگ بودن مهره‌ها برابر با $\frac{4}{11}$ باشد، تعداد مهره‌های قرمز کدام است؟ ($a \geq 2$)

۲۸ (۴)

۱۲ (۳)

۲۴ (۲)

۱۴ (۱)

(ریاضی و آمار ۳ - فصل ۱ - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی گام اول: در کل $a + 2a + a = 4a$ مهره داریم. ۲ تای آن‌ها را انتخاب می‌کنیم؛ پس:

$$n(S) = \binom{4a}{2} = \frac{4a(4a-1)}{2} = 2a(4a-1)$$

گام دوم: برای آن‌که هر دو مهره انتخاب شده هم‌رنگ باشند باید «۲ مهره از a مهره آبی» یا «۲ مهره از 2a مهره قرمز» یا «۲ مهره از a مهره سبز» انتخاب کنیم؛ پس:

$$n(A) = \binom{a}{2} + \binom{2a}{2} + \binom{a}{2} = 2\binom{a}{2} + \binom{2a}{2} = 2 \times \frac{a(a-1)}{2} + \frac{2a(2a-1)}{2} = a(a-1) + a(2a-1)$$

فاکتور از a

$$a(a-1+2a-1) = a(3a-2)$$

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{a(3a-2)}{2a(4a-1)} = \frac{3a-2}{2(4a-1)} = \frac{3a-2}{8a-2}$$

گام سوم: احتمال وقوع پیشامد A برابر است با:

گام چهارم: کسر به‌دست‌آمده در گام قبل باید برابر با $\frac{4}{11}$ باشد؛ پس:

$$\frac{3a-2}{8a-2} = \frac{4}{11} \xrightarrow{\text{طرفین وسطین}} 33a-22 = 32a-8 \Rightarrow 33a-32a = -8+22 \Rightarrow a=14$$

گام پنجم: تعداد مهره‌های قرمز 2a بود که برابر با $2 \times 14 = 28$ است.

تست و پاسخ ۱۷

پارکینگ یک پاساژ ۵ طبقه دارد. علی در سه روز متوالی با ماشینش به پاساژ می‌رود. چند درصد احتمال دارد طبقه‌ای که در روزهای دوم و سوم ماشینش را پارک می‌کند، پایین‌تر از طبقه‌ای باشد که روز قبل ماشینش را پارک کرده است؟

۱۴ (۴)

۱۲ (۳)

۱۰ (۲)

۸ (۱)

(ریاضی و آمار ۳ - فصل ۱ - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی گام اول: تعداد کل حالات پارک کردن ماشین در طبقات در سه روز متوالی برابر است با:

$$n(S) = \frac{5}{\text{روز سوم}} \times \frac{5}{\text{روز دوم}} \times \frac{5}{\text{روز اول}} = 125$$

گام دوم: با توجه به طبقه‌ای که علی در روز اول ماشینش را پارک می‌کند، تعداد حالات مطلوب را حساب می‌کنیم:

- روز اول در p_1 پارک کند:
 - روز دوم در p_2 پارک کند ← برای روز سوم، ۳ حالت دارد (p_3 ، p_4 و p_5).
 - روز دوم در p_3 پارک کند ← برای روز سوم، ۲ حالت دارد. (p_4 و p_5)
 - روز دوم در p_4 پارک کند ← برای روز سوم، ۱ حالت دارد. (p_5)
- روز اول در p_2 پارک کند:
 - روز دوم در p_3 پارک کند ← برای روز سوم، ۲ حالت دارد (p_4 و p_5).
 - روز دوم در p_4 پارک کند ← برای روز سوم، ۱ حالت دارد (p_5).
- روز اول در p_3 پارک کند: باید روز دوم در p_4 و روز سوم در p_5 پارک کند (۱ حالت).

$$n(A) = 6 + 3 + 1 = 10$$

پس تعداد کل حالات مطلوب برابر است با:

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{10}{125} = \frac{2 \times 4}{25 \times 4} = \frac{8}{100} \Rightarrow \text{درصد } 8$$

گام سوم: احتمال وقوع پیشامد A برابر است با:

تست و پاسخ ۱۸

«سازماندهی داده‌ها»، «محاسبه واریانس داده‌ها» و «تعیین شیوه تحلیل داده‌ها» به ترتیب از راست به چپ در کدام گام‌های چرخه آمار در حل مسائل صورت می‌گیرد؟

- (۱) دوم - سوم - دوم (۲) دوم - سوم - پنجم (۳) سوم - چهارم - دوم (۴) سوم - چهارم - پنجم

(ریاضی و آمار ۳ - فصل ۱ - درس ۳)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره از حفیظیات کتاب درسی غافل نشوید.

خودت حل کنی بهتره واریانس جزء معیارهای پراکندگی است.

درس نامه ● گام‌های چرخه آمار در حل مسائل

شماره گام	اسم گام	کارهایی که در آن گام انجام می‌شود.
۱	بیان مسئله	(۱) فهم مسئله (۲) تعریف دقیق مسئله
۲	طرح و برنامه‌ریزی	(۱) شیوه اندازه‌گیری (۲) روش نمونه‌گیری (۳) روش کار (۴) شیوه تحلیل داده‌ها
۳	گردآوری و پاکسازی داده‌ها	(۱) گردآوری داده‌ها (۲) سازماندهی داده‌ها (۳) پاکسازی داده‌ها
۴	تحلیل داده‌ها	(۱) مرتب کردن داده‌ها (۲) معیارهای مرکزی و پراکندگی (۳) نمودارها (۴) جدول‌ها (۵) ارائه نتایج
۵	بحث و نتیجه‌گیری	(۱) تفسیر نتایج (۲) نتیجه‌گیری (۳) نقد و بررسی (۴) ایده‌های جدید (۵) پیدا کردن پاسخ مسئله اصلی

پاسخ تشریحی

- «سازماندهی داده‌ها» در گام سوم درس‌نامه قرار دارد.
- «محاسبه واریانس» که یکی از معیارهای پراکندگی است در گام چهارم درس‌نامه قرار دارد.
- «تعیین شیوه تحلیل داده‌ها» در گام دوم درس‌نامه قرار دارد.

تست و پاسخ ۱۹

در یک بررسی نجومی، فاصله برخی سیارات تا زمین برحسب سال نوری و فاصله برخی سیارات دیگر تا زمین برحسب کیلومتر بیان شده است. این موضوع، اجرای نادرست کدام گام از چرخه آمار در حل مسائل را نشان می‌دهد؟

- (۱) گام اول (۲) گام دوم (۳) گام سوم (۴) گام چهارم

(ریاضی و آمار ۳ - فصل ۱ - درس ۳)

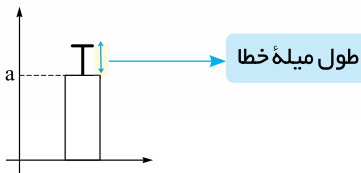
پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی اگر در موضوع مورد بررسی از دو واحد در اندازه‌گیری استفاده کنیم، در واقع شیوه اندازه‌گیری (مربوط به گام دوم) چرخه آمار اشتباه بوده و در نتیجه گام دوم اشتباه انجام شده است.

تست و پاسخ ۲۰

نمودار زیر مربوط به داده‌های ۱۴، ۱۸، ۲۵، a و ۲۳ است. طول میله خط تقریباً کدام است؟

۲/۸ (۱)

۳/۲ (۲)

۳/۸ (۳)

۴/۲ (۴)

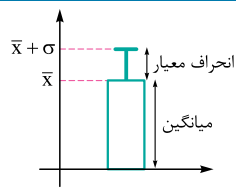
پاسخ: گزینه ۳

(ریاضی و آمار ۳ - فصل ۱ - درس ۳)

خودت حل کنی بهتره طول میله خط، همان σ است.

درس نامه •• نمودار میانگین - انحراف معیار

برای چه داده‌هایی استفاده می‌شود؟	برای داده‌هایی که بینشان داده دورافتاده نداریم.
<p>(۲) جزئیات روی نمودار</p>	<p>ارتفاع مستطیل = میانگین داده‌ها</p> <p>طول میله خط = انحراف معیار داده‌ها</p>

پاسخ تشریحی گام اول: با توجه به نمودار، میانگین پنج داده ۱۴، ۱۸، ۲۵، a و ۲۳ باید a باشد؛ پس:

$$\text{میانگین} = \frac{\text{مجموع}}{\text{تعداد}} \Rightarrow a = \frac{۱۴ + ۱۸ + ۲۵ + a + ۲۳}{۵} \Rightarrow a = \frac{a + ۸۰}{۵} \Rightarrow ۵a = a + ۸۰ \Rightarrow ۴a = ۸۰ \Rightarrow a = ۲۰$$

گام دوم: می‌دانیم $\bar{x} = ۲۰$ است. واریانس پنج داده ۱۴، ۱۸، ۲۵، ۲۰ و ۲۳ را حساب می‌کنیم.

$$\sigma^2 = \frac{(۱۴ - ۲۰)^2 + (۱۸ - ۲۰)^2 + (۲۵ - ۲۰)^2 + (۲۰ - ۲۰)^2 + (۲۳ - ۲۰)^2}{۵} = \frac{۳۶ + ۴ + ۲۵ + ۰ + ۹}{۵} = \frac{۷۴}{۵} = ۱۴/۸$$

$$\sigma = \sqrt{۱۴/۸} \approx ۳/۸$$

گام سوم: از واریانس جذر می‌گیریم تا انحراف معیار به دست آید:

پس طول میله خط تقریباً ۳/۸ است.

علوم و فنون ادبی دهم: صفحه‌های ۲۱ تا ۲۵، ۶۰ تا ۶۶ و ۸۸ تا ۹۶، علوم و فنون ادبی یازدهم: صفحه‌های ۵۱ تا ۵۴، علوم و فنون ادبی دوازدهم: صفحه‌های ۴۱ تا ۴۷

تست و پاسخ ۲۱

در همه گزینیه‌ها ویژگی‌های نثر دوره سامانی آمده است، به جز:

- (۱) آوردن لغات کم کاربرد فارسی
(۲) ایجاز و اختصار در لفظ و معنا
(۳) تمثیل و استشهاد به آیات، احادیث و اشعار
(۴) افزایش کاربرد نشانه‌های جمع فارسی بر جمع عربی

پاسخ: گزینه ۳

(علوم و فنون ادبی دهم - درس ۷)

مشاوره بر ای به خاطر سپردن ویژگی‌های سبکی هر دوره، بهتر است جدولی تهیه کنید و ویژگی‌های هر دوره را در آن بنویسید و با دوره‌های دیگر مقایسه کنید تا مطالب کاملاً برایتان روشن شود و در خاطر تان بماند (حتماً جدول را خودتان خط‌کشی کنید و بنویسید).

پاسخ تشریحی «تمثیل و استشهاد به آیات، احادیث و اشعار» از ویژگی‌های نثر دوره غزنوی و سلجوقی است؛ نه سامانی. سایر گزینیه‌ها درباره نثر سامانی درست است.

تست و پاسخ ۲۲

ویژگی‌های «اطناب، حذف افعال به قرینه و افزایش کاربرد لغات عربی»، در آثار تمام گزینیه‌ها به جز گزینه دیده می‌شود.

- (۱) تاریخ بیهقی (۲) التفهیم (۳) کیمیای سعادت (۴) کشف‌المحجوب

پاسخ: گزینه ۲

(علوم و فنون ادبی دهم - درس ۷)

درس نامه این جدول را درباره کتاب‌های نثر دوره‌های «سامانی» و «غزنوی و سلجوقی» به خاطر بسپارید:

مهم‌ترین کتاب‌های نثر دوره سامانی	مهم‌ترین کتاب‌های نثر دوره غزنوی و سلجوقی
ترجمه تفسیر طبری	تاریخ بیهقی
تاریخ بلعمی	قابوس‌نامه
التفهیم	سفرنامه ناصر خسرو
شاهنامه ابومنصوری	سیاست‌نامه
	کیمیای سعادت
	کشف‌المحجوب

پاسخ تشریحی ویژگی‌های ذکر شده در صورت سؤال، مربوط به نثر دوره غزنوی و سلجوقی است. آثار نام‌برده در ۱، ۳ و ۴ همین ویژگی‌ها را دارند؛ اما «التفهیم» که متعلق به دوره سامانی است، فاقد آن‌هاست.

راه حل تستی با در نظر گرفتن ویژگی‌ها و همچنین آثار مربوط به هر دوره، رد گزینیه کنید.

تست و پاسخ ۲۳

همه گزینیه‌ها درست است، به استثنای

- (۱) شیوه بیان هر شاعر یا نویسنده، سبک شخصی او نامیده می‌شود.
(۲) تقسیم‌بندی بهار از شعر فارسی بر مبنای حوزه جغرافیایی و تاریخی شعر است.
(۳) سبک شعر و نثر بازگشت ادبی، در تمام طول قرن سیزدهم جریان داشت.
(۴) از نظر ارسطو و براساس هدف، می‌توان آثار ادبی را به سبک عامیانه و عالمانه تقسیم کرد.

پاسخ: گزینه ۴

(علوم و فنون ادبی دهم - درس ۷)

پاسخ تشریحی بر مبنای نظر ارسطو، آثار ادبی را براساس هدف می‌توان به سبک‌هایی مانند **تعلیمی** و **فکاهی** تقسیم‌بندی کرد. تقسیم‌بندی آثار به **عامیانه** و **عالمانه** براساس مخاطب صورت گرفته است، نه هدف. مطالب ذکر شده در سایر گزینه‌ها درست است.

نکته وقتی می‌گوییم اثری «تعلیمی» است، یعنی هدف از نوشتن آن اثر، تعلیم و آموزش موضوعی خاص بوده؛ بنابراین، تقسیم‌بندی ما براساس «هدف» صورت گرفته است. اما وقتی می‌گوییم سبک یک اثر «عالمانه» است، براساس «مخاطب» آن را تقسیم‌بندی کرده‌ایم، زیرا مخاطبان آن اثر، عالمان و دانشمندان‌اند.

تست و پاسخ ۲۴

کدام گزینه از نظر سبک‌شناسی کاملاً درست نیست؟

- (۱) نخستین آثار نظم زبان فارسی بعد از اسلام، ابتدا در خراسان بزرگ و سپس در سیستان پدید آمد.
- (۲) به علت آن که اوج سبک خراسانی در زمان سامانیان بوده است، آن را «سبک سامانی» هم نامیده‌اند.
- (۳) سبک خراسانی برحسب زمان، به سه سبک فرعی سامانی، غزنوی و سلجوقی تقسیم می‌شود.
- (۴) سبک دوره سلجوقی را باید «بینابین» نام نهاد؛ زیرا ویژگی‌های سبک عراقی نیز در آن به چشم می‌خورد.

(علوم و فنون ادبی دهم - درس ۷)

پاسخ: گزینه ۱

مشاوره وقتی در صورت سؤال، قید «کامل» بیاید، باید دقت کنید که ممکن است دلیل نادرستی یک گزینه فقط «یک کلمه» یا «جابه‌جایی دو واژه» یا حتی «مثبت و منفی بودن فعل جمله» باشد؛ پس در این‌گونه سؤالات مراقب باشید که با عجله خواندن و شتاب در رد گزینه‌ها کار دستتان ندهد!

پاسخ تشریحی نخستین آثار نظم زبان فارسی بعد از اسلام، ابتدا در سیستان و سپس در خراسان بزرگ پدید آمد. مطالب ذکر شده در سایر گزینه‌ها کاملاً درست است.

تست و پاسخ ۲۵

کدام گزینه از ویژگی‌های ادبی شعر سبک خراسانی نیست؟

- (۱) قالب عمده شعر در این دوره، قصیده است.
- (۲) استفاده از آرایه‌های ادبی، طبیعی و در حد اعتدال است.
- (۳) توصیفات عمدتاً طبیعی، ساده، محسوس و عینی است.
- (۴) در توصیف پدیده‌ها بیشتر از تشبیه حسی بهره گرفته می‌شود.

(علوم و فنون ادبی دهم - درس ۷)

پاسخ: گزینه ۳

مشاوره در سؤالاتی که ویژگی‌های سبکی را مورد سؤال قرار می‌دهند و گزینه متفاوت را از شما می‌خواهند، معمولاً گزینه‌ها به دو شکل چیده می‌شوند:

- (۱) سه گزینه مربوط به یک دوره و گزینه پاسخ مربوط به دوره‌ای متفاوت است (این حالت در کنکورهای اخیر کم‌تر دیده می‌شود).
- (۲) سه گزینه مربوط به یکی از قلمروهای سه‌گانه (زبانی، ادبی و فکری) در دوره مورد بحث است و گزینه پاسخ مربوط به قلمرویی متفاوت از همان دوره (مثل همین تست).

پاسخ تشریحی ۳ مربوط به ویژگی‌های فکری شعر سبک خراسانی است؛ نه ادبی. سایر موارد درست ذکر شده‌اند.

راه‌حل تستی برای پاسخ‌دادن به چنین سؤالاتی (به‌ویژه در حالت دوم)، کافی است بدانید که نکات و مطالبی که به «واژه و جمله» مربوط می‌شوند، در قلمرو **زبانی** جای می‌گیرند. هر چه به «آرایه‌ها، قالب اشعار، قافیه و ردیف» مربوط می‌شود، جزء **ویژگی‌های ادبی** است و مطالبی که «موضوع اثر، فکر و اندیشه خالق اثر، نوع نگاه و بینش او» را بیان می‌کنند، در دسته **ویژگی‌های فکری** قرار می‌گیرند. با همین سرنخ‌ها می‌توان رد گزینه کرد و به پاسخ رسید.

تست و پاسخ ۲۶

کدام موارد دربارهٔ زبان شعر دورهٔ بیداری نادرست است؟

- (الف) سادگی و روانی از بارزترین شاخصه‌های زبان شعر عصر بیداری است.
 (ب) برخی از شاعران این دوره، واژه‌های کهن و قدیمی مثل بادآفره، خلیدن، گلخن و ... را در اشعار خود به کار می‌بردند.
 (ج) یکی دیگر از ویژگی‌های زبانی، کم‌توجهی به کاربرد جمله‌ها و ترکیب‌های زبانی در شعر دورهٔ بیداری است.
 (د) اغلب شاعران به لفظ و صورت شعر توجه داشتند.
 (ه) دایرهٔ واژگانی شعر نسبت به آنچه در گذشته بود، چندان گسترش نیافت.

(۱) ب - ج (۲) ب - ه (۳) الف - د (۴) د - ه

پاسخ: گزینهٔ ۴

(علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۴)

پاسخ تشریحی: عبارت‌های «الف»، «ب» و «ج» درست ذکر شده‌اند. اغلب شاعران این دوره صرفاً به محتوا گرایش داشتند که موجب کم‌توجهی به کاربرد جمله‌ها و ترکیب‌های زبانی شده بود؛ بنابراین عبارت «د» نادرست است. هم‌چنین با توجه به ارتباط با اروپاییان در این دوره و ظهور علوم و فنون جدید، طبیعی است که برخی واژه‌ها و اصطلاحات تازه از زبان‌های بیگانه وارد زبان فارسی و شعر شده باشد؛ پس عبارت «ه» نیز نادرست است.

تست و پاسخ ۲۷

در تمام ابیات زیر به استثنای گزینهٔ واژهٔ «قانون» با همان مفهومی که در شعر عصر بیداری دارد، به کار رفته است.

۱) مادر باید که پرورد پسر خویش	۲) وضع قانون با وکیلان است و اجرا با ملوک
۳) ای برادر پند من بشنو اگر خواهی صلاح	۴) آوخ که ز استبداد قانون تو شد بر باد
قانون باید که ملک یابد زیور	حکم عرف است از حکیمان حکم شرع از انبیا
در معاش خویش بر قانون من کن مدار	تقدیر چنین افتاد اوضاع دگرگون شد

(علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۴)

پاسخ: گزینهٔ ۳

خودت حل کنی بهتره ببینید در کدام بیت، «قانون» با سیاست و اجتماع مرتبط نیست.

درس نامه در عصر بیداری بر پایهٔ مشاهدات روشن‌فکران و اروپارفتگان از ملل متمدن و قانونمند، واژهٔ «قانون» در معنای «مصوبات و مقرراتی که برای برقراری نظم و عدالت وضع می‌شود» در ادبیات فارسی رواج پیدا کرد و بنیادی‌ترین تفکر و خواست مشروطه‌خواهان گردید.

پاسخ تشریحی: در ۳، واژهٔ «قانون» در معنای «روش و شیوه» آمده؛ اما در سایر گزینه‌ها در معنای «مجموعهٔ مقررات و قواعدی که از سوی قانون‌گذاران و حاکمان یک کشور وضع می‌شود» به کار رفته است.

تست و پاسخ ۲۸

کدام گروه از شاعران دورهٔ بیداری، هم‌چنان به زبان پرصلابت گذشته وفادار ماندند؟

۱) ملک‌الشعراى بهار، سید اشرف‌الدین گیلانی	۲) ملک‌الشعراى بهار، ادیب‌الممالک فراهانی
۳) عارف قزوینی، ادیب‌الممالک فراهانی	۴) عارف قزوینی، محمدتقی بهار

(علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۴)

پاسخ: گزینهٔ ۲

مشاوره اگر از هر شاعر و نویسنده یک ویژگی برجستهٔ او را به ذهن بسپارید، به راحتی می‌توانید سایر ویژگی‌هایش را به یاد بیاورید.

پاسخ تشریحی سید اشرف‌الدین گیلانی (سردبیر روزنامه نسیم شمال) و عارف قزوینی (تصنیف‌ساز و ترانه‌سرا) هر دو سعی می‌کردند به زبان مردم کوچه و بازار بنویسند و بسرایند (رد ۱، ۲ و ۴)؛ اما **ملک‌الشعرا بهار و ادیب‌الممالک فراهانی** از شاعرانی بودند که به زبان پرصلاطت گذشته وفادار ماندند.

تست و پاسخ ۲۹

در کدام گزینه آرایه مجاز دیده نمی‌شود؟

۱) باده در دست از آن به که بود باد به دست	می بخور تا غم بیهوده دنیا نخوری
۲) هیچت ز خون ما غم روز جواب نیست	گویا که خون اهل نظر در حساب نیست
۳) دست بر سر چون سبو فردا برآرد سر ز خاک	هر که باری برنگیرد ناتوانی را ز دوش
۴) ایزد چو در جهان به عنایت نگاه کرد	جاهش جهان و خلق جهان را پناه کرد

پاسخ: گزینه ۴

(علوم ۳ و فنون ادبی یازدهم - درس ۶)

پاسخ تشریحی در این گزینه هیچ واژه‌ای نیست که در معنی غیرحقیقی خود به کار رفته باشد؛ پس «مجاز» ندارد. مجاز در سایر گزینه‌ها:

- ۱ «باده» مجاز از «جام» به علاقه ظرف و مظروف (باده را که به دست نمی‌گیرند، ظرف آن را در دست می‌گیرند).
- ۲ «خون» مجاز از «کشتن» به علاقه لازم و ملزوم (کشتن با خون و خون‌ریزی همراه است).
- ۳ «فردا» مجاز از «قیامت» یا «زمان آینده» به علاقه جزء به کل / «خاک» مجاز از قبر به علاقه جنس.

راه حل تستی برای یافتن «مجاز»، واژه‌های هر کدام از ابیات را بررسی کنید و ببینید که آیا واژه‌های در معنایی غیر از معنی حقیقی خود به کار رفته است یا نه (آیا واژه‌ای وجود دارد که در معنی حقیقی خودش قابل پذیرش نباشد؟) و بدین‌گونه رد گزینه کنید.

نکته در «مجاز»، پذیرش واژه در معنی حقیقی خود عقلانی نیست (تفاوت مجاز با کنایه در همین است).

تست و پاسخ ۳۰

آرایه هر بیت به ترتیب، در کدام گزینه درست ذکر شده است؟

الف) یاد آن فرزانه آزوده خاطر خوش که گفت	خاموشی جستم که حاسد مرده پندارد مرا
ب) زاهد خشک به عرفان نرسد از تقلید	دار منصور محال است که منصور شود
ج) ز رفتن پای عاجز گشت و ره را نیست پایانی	اگر کاری به سر می‌شد ز سر می‌ساختم پا را
د) در صومعه زاهد و در خلوت صوفی	جز گوشه ابروی تو محراب دعا نیست
- ۱) تلمیح، واژه‌آرایی، تضمین، تشبیه
 ۲) تضمین، واژه‌آرایی، تشبیه، تلمیح
 ۳) تلمیح، تشبیه، واژه‌آرایی، تضمین
 ۴) تضمین، تلمیح، واژه‌آرایی، تشبیه

پاسخ: گزینه ۴

(علوم ۳ و فنون ادبی دهم - درس ۱۳ / علوم ۳ و فنون ادبی یازدهم - درس ۱۳ / علوم ۳ و فنون ادبی دوازدهم - درس ۳)

پاسخ تشریحی برای بیت «الف» در گزینه‌ها «تلمیح» و «تضمین» ذکر شده است. بعد از خوانش این بیت، متوجه آرایه تضمین در آن می‌شویم (آن مرد دانا گفت: خاموشی جستم... اما تلمیح ندارد؛ پس ۱ و ۲ رد می‌شوند. در ادامه گزینه‌ها برای بیت «د»، «تشبیه» و «تلمیح» پیشنهاد شده است. در این بیت به آیه، حدیث، داستان یا ... خاصی اشاره نشده است؛ پس تلمیح ندارد؛ اما در مصراع دوم آن، «ابرو» به «محراب دعا» تشبیه شده است (رد ۲).

بررسی آرایه‌های سایر ابیات: در بیت «ب» به «داستان حسین بن منصور حلاج و بر دار کردن او» اشاره شده است. ← تلمیح
 در بیت «ج» نیز واژه‌های «پا» و «سر» تکرار شده‌اند. ← واژه‌آرایی

راه حل تستی برای صرفه جویی در زمان، بهتر است این گونه تست‌ها را به روش رد گزینه پاسخ دهید. به ابتدا و انتهای هر گزینه نگاه کنید و با پیشنهادهای موجود در گزینه‌ها، ابیات را بسنجید و رد گزینه کنید، تا جایی که به پاسخ برسید.

تست و پاسخ ۳۱

آرایه‌های «تشبیه، تلمیح، تضمین، مجاز» به ترتیب در کدام ابیات یافت می‌شوند؟

- (الف) به عشوه توبه شهری شکسته است
 (ب) مقیم طور محبت ز شوق باز نداند
 (ج) بنشین بر لب جوی و گذر عمر ببین
 (د) به قول خواجه گر از جام می کناره کنم
- به غمزه پرده خلقی دریده است
 شعاع آتش مهر از فروغ نور تجلی
 کاین اشارت ز جهان گذران ما را بس
 به دور لاله دماغ مرا کنید علاج

(۱) ب - الف - ج - د (۲) ج - ب - الف - د (۳) ب - ج - د - الف (۴) ج - ب - د - الف

پاسخ: گزینه ۴

(علوم و فنون ادبی یازدهم - درس‌های ۳ و ۴ / علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۳)

پاسخ تشریحی با «تشبیه» نمی‌توان رد گزینه کرد، زیرا در بیت «ب»، «طور محبت» و «آتش مهر» هر دو اضافه تشبیهی هستند و در بیت «ج» نیز شاعر به طور پنهان «گذر عمر» را به «گذر آب جوی» تشبیه کرده است. با بررسی «تضمین» ۱ و ۲ رد می‌شوند، زیرا ابیات «ج» و «الف» تضمین ندارند. آرایه «تضمین» که در ۲ و ۴ مشترک است و در بیت «د» شهریار مصراع دوم را از «حافظ» تضمین کرده است؛ پس باید با «تلمیح» رد گزینه کنیم. در بیت «ب» به داستان حضرت موسی و طور سینا اشاره شده و تلمیح پدید آمده است؛ بنابراین به ۴ می‌رسیم. به عنوان اثبات ۴، در بیت «الف»، «شهر» مجاز از «مردم شهر» است.

تست و پاسخ ۳۲

یکی از آرایه‌های آمده در مقابل کدام بیت، نادرست است؟

- (۱) از نسیم سحر آموختم و شعله شمع
 (۲) در این بازار اگر سودی است با درویش خرسند است
 (۳) هیچ بادی بر نمی‌آید در این طوفان و موج
 (۴) تا کجا راحت پذیرم یا کجا یابم قرار
- رسم شوریدگی و شیوه شیدایی را (واج‌آرایی، تشبیه)
 خدایا منعم گردان به درویشی و خرسندی (واژه‌آرایی، مجاز)
 کافکند از کشتی ما تخته‌ای بر ساحلی (مراعات نظیر، تلمیح)
 برگ خشکم در کف باد صبا افتاده‌ام (تشبیه، مجاز)

پاسخ: گزینه ۳

(علوم و فنون ادبی دهم - درس ۱۳ / علوم و فنون ادبی یازدهم - درس‌های ۳ و ۴ / علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۳)

درس نامه از یک دیدگاه، تشبیه را می‌توان به دو دسته صریح (آشکار) و مُضَمَّر (پنهان) تقسیم کرد. (در تشبیه «صریح»، دو پدیده از دیدگاه همانندی و برای نشان دادن شباهت در برابر هم قرار می‌گیرند؛ مثل این که کسی بگوید: «خم ابروی تو مانند محراب است». اما گاهی نیز هنرمند برای ایجاد تشبیه، آشکارا معادله نساخته است؛ بلکه حضور طرفین تشبیه در سخن به گونه‌ای است که شنونده در صورت تأمل و درنگ، به وجود همانندی پنهان پی می‌برد که این گونه از تشبیه را «مُضَمَّر» نامیده‌اند؛ مثلاً اگر مثال قبل را به صورت: «خم ابروی تو مرا به یاد محراب انداخت» به کار ببریم، تشبیه مضمّر ساخته‌ایم.

پاسخ تشریحی در این بیت، «باد»، «طوفان» و «موج» مراعات نظیر پدید آورده‌اند؛ اما تلمیحی در آن دیده نمی‌شود.

طوفان و موج اشاره به سختی‌های زندگی شاعر دارد و هیچ دلیلی ندارد که آن‌ها را اشاره به طوفان نوح بدانیم.

بررسی سایر آرایه‌ها در گزینه‌ها:

- ۱) تکرار واج / ش / مشهود است ← **واج‌آرایی** / نسیم سحر و شعله شمع به طور مضمّر (پنهان) به فرد شوریده و عاشق تشبیه شده‌اند.
 ۲) واژه‌های «درویش» و «خرسند» بدون تغییر معنی تکرار شده‌اند ← **واژه‌آرایی** / واژه «بازار» مجاز از «دنیا» است.
 ۴) «برگ خشکم»: مانند برگ خشک هستم ← **تشبیه** / «کف»: مجاز از دست، قدرت و کنترل

دام تستی گاهی طراح سؤال از ارتباط برخی واژه‌ها و عبارات با اجزای برخی از داستان‌های معروف استفاده می‌کند و شما را در تشخیص «تلمیح» به اشتباه می‌اندازد؛ مثلاً در (۳) کلمه «طوفان» آمده؛ اما باید بدانید هر طوفانی، طوفان نوح نیست.

تست و پاسخ ۳۳

در کدام بیت، تعداد تشبیهات بیشتری به کار رفته است؟

۱) دل من ز تابناکی به شراب ناب ماند	نکند سیاهکاری که به آفتاب ماند
۲) نه ز پای می‌نشیند نه قرار می‌پذیرد	دل آتشین من بین که به موج آب ماند
۳) ز شب سیه چه نالم که فروغ صبح رویت	به سپیده سحرگاه و به ماهتاب ماند
۴) نفس حیات‌بخشت به هوای بامدادی	لب مستی‌آفرینت به شراب ناب ماند

پاسخ: گزینه ۳

(علوم و فنون ادبی یازدهم - درس ۳)

درس‌نامه تشبیه فشرده (تشبیهی که فقط دو رکن دارد) انواع مختلفی دارد:

- ۱) **اضافه تشبیهی**: مشبه و مشبه‌به، مضاف و مضاف‌الیه یک ترکیب اضافی‌اند؛ مانند: صبح رو - چراغ دانش
مشبه‌به مشبه مشبه‌به مشبه
- ۲) **تشبیه درون‌واژه‌ای**: مشبه و مشبه‌به با هم یک واژه مرکب‌اند؛ مانند: ماه‌رخ (تشبیه رخ به ماه) - گل‌اندام (تشبیه اندام به گل)
- ۳) **تشبیه اسنادی**: مشبه و مشبه‌به، نهاد و مسند یک جمله اسنادی‌اند؛ مانند: تو سرو جویباری - تلمیذ بی‌ارادت، عاشق بی‌زر است.
مشبه مشبه‌به مشبه مشبه‌به

پاسخ تشریحی

در این گزینه سه تشبیه وجود دارد؛ در حالی که دیگر گزینه‌ها هر کدام دو تشبیه دارند.
۱) «صبح رو» اضافه تشبیهی است (رخ و چهره معشوق به صبح تشبیه شده) ۲) تشبیه «رخ معشوق» به «سپیده سحرگاه» و ۳) تشبیه «رخ معشوق» به «ماهتاب». دو تشبیه اخیر از نوع گسترده است.
تشبیه در سایر گزینه‌ها:

- ۱) تشبیه «دل» به «شراب ناب» - تشبیه «دل» به آفتاب ← ۲ تشبیه
- ۲) تشبیه «دل» به «آتش» - تشبیه «دل» به «موج آب» ← ۲ تشبیه
- ۴) تشبیه «نفس» به «هوای بامدادی» - تشبیه «لب» به «شراب ناب» ← ۲ تشبیه

راه حل تستی در این‌گونه سؤالات، ابتدا آرایه خواسته‌شده را در هر بیت بیابید و تعداد آن‌ها را مقابل بیت بنویسید. در آخر می‌توان با مقایسه اعداد نوشته‌شده به پاسخ رسید.

دام تستی در سؤالات شمارشی تشبیه، مراقب تشبیهات پنهان (مضمر) و تشبیهاتی که در ترکیب‌ها و واژه‌ها قرار دارند (تشبیهات فشرده) باشید.

تست و پاسخ ۳۴

آرایه‌های «تکرار، تلمیح، واج‌آرایی و تشبیه»، به ترتیب در کدام ابیات دیده می‌شود؟

الف) حلقه گوش شما را تا بود مه مشتری	مشتری باشد غلام حلقه در گوش شما
ب) عیب نبود چون به خوان وصل نبود دسترس	گر به درویشی رسد بویی ز سر جوش شما
ج) مردم چشم عقیق‌افشان لؤلؤبار من	گشته درپاش از لب درپوش خاموش شما
د) آب حیوان است یا گفتار خواجه یا شکر	ماه تابان است یا گل یا بناگوش شما

- ۱) الف - د - ج - ب ۲) الف - د - ب - ج ۳) ج - ب - د - الف ۴) ج - ب - الف - د

پاسخ: گزینه ۱

(علوم و فنون ادبی دهم - درس ۳ / علوم و فنون ادبی یازدهم - درس ۳ / علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۳)

مشاوره در این گونه سؤالات آرایه ممکن است حجم صورت سؤال، شمارا به این گمان بیندازد که این سؤال دشوار است و پاسخ دادن به آن زمان زیادی می‌طلبد؛ اما واقعیت این است که سؤال‌های الفبایی که در صورت خود چند مورد به شکل «الف، ب و ...» دارند و ترتیب آن‌ها در گزینه‌ها مهم است، به روش رد گزینه به راحتی پاسخ داده می‌شوند و زمان کم‌تری نیاز دارند.

پاسخ تشریحی با «تلمیح»، ۳ و ۴ و با «تشبیه» ۲ رد می‌شود، زیرا ابیات پیشنهادی آن‌ها فاقد آرایه مورد نظر هستند.

بررسی آرایه‌ها در ابیات ۱: در بیت «الف» واژه‌های «حلقه» و «گوش» تکرار شده‌اند.

در بیت «د» اشاره به «آب حیوان» تلمیح را پدید آورده است. همچنین تکرار واج / ش / در بیت «ج» آرایه واج‌آرایی را پدید آورده و «خوان وصل» در بیت «ب» اضافه تشبیهی است (تشبیه «وصل» به «خوان»).

راه حل تستی هر یک از آرایه‌ها را در ابیات پیشنهادی گزینه‌ها بررسی کنید. اگر بیتی فاقد آرایه مورد نظر بود، گزینه پیشنهاددهنده آن بیت را حذف کنید؛ به همین راحتی!

تست و پاسخ ۳۵

هر دو آرایه تشبیه و تلمیح، در همه گزینه‌ها به جز گزینه دیده می‌شود.

۱) من از آن حُسنِ روزافزون که یوسف داشت دانستم	که عشق از پرده عصمت برون آرد زلیخا را
۲) رستمی باید که پیشانی کند با دیو نفس	گر بر او غالب شویم، افراسیاب افکنده‌ایم
۳) حسرت برم از خسرو و فرهاد که در عشق	نه زر به ترازویم و نه زور به بازو
۴) سوختم در چاه صبر از بهر آن شمع چگل	شاه ترکان فارغ است از حال ما کو رستمی؟

پاسخ: گزینه ۳

(علوم و فنون ادبی یازدهم - درس ۳ / علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۳)

پاسخ تشریحی در هر چهار گزینه، «تلمیح» به روشنی دیده می‌شود: در ۱ اشاره به داستان یوسف و زلیخا، در ۲ اشاره به غلبه رستم بر افراسیاب، در ۳ اشاره به داستان خسرو و شیرین (و فرهاد) و در ۴ اشاره به داستان بیژن و منیژه در شاهنامه و گرفتار شدن بیژن در چاه افراسیاب و رهایی او به دست رستم؛ بنابراین با تشبیه باید رد گزینه کنیم تا به پاسخ برسیم.

تشبیه در گزینه‌ها:

- ۱ «پرده عصمت»: اضافه تشبیهی (تشبیه «عصمت» به «پرده»)
- ۲ «دیو نفس»: اضافه تشبیهی (تشبیه «نفس آماره» به «دیو»)
- ۳ تشبیه ندارد.

نکته دقت کنید که شاعر در این بیت می‌گوید: «من مثل خسرو نیستم که زر در ترازو داشته باشم» و «من مثل فرهاد نیستم که زور به بازو داشته باشم»؛ بنابراین تشبیهی صورت نگرفته است. اگر فعل جمله‌های مورد نظر به جای «نیستم»، «هستم» بود، تشبیه شکل می‌گرفت.

۴ «چاه صبر»: اضافه تشبیهی (تشبیه «صبر» به «چاه»). در این بیت «شمع چگل (= زیبارو)» استعاره از معشوق است؛ «چگل» نام سرزمینی است که زیبارویان آن، مشهور بوده‌اند.

تست و پاسخ ۳۶

در کدام بیت هر دو آرایه تشبیه و مجاز به کار رفته است؟

۱) آب صافی شده است خون دلم	خون تیره شده است آب سرم
۲) چو سوفارش آمد به پهنای گوش	ز شاخ گوزنان برآمد خروش
۳) کشته شست ویام یا رب، به روح من رسان	هر خدنگی کان برون از کیش او خواهد فتاد
۴) محتاج قصه نیست، گرت قصد خون ماست	چون رخت از آن توست به یغما چه حاجت است

پاسخ: گزینه ۱

(علوم و فنون ادبی یازدهم - درس‌های ۳ و ۶)

پاسخ تشریحی در این گزینه «خون دل» به «آب صافی» و «اشک» (آب سر) به «خون تیره» مانند شده است و «آب سر» نیز مجاز از اشک است. معنی بیت: «خون دلم مانند آب زلال و اشکم مانند خون تیره شده است.» بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) «شاخ گوزنان» مجاز از «کمان» است. بیت فاقد تشبیه است (چو: هنگامی که).

۳) «خدنگ» مجاز از تیر - که با چوب درخت خدنگ ساخته شده - است؛ اما این بیت، فاقد تشبیه است.

۴) «خون» مجاز از «کشتن» است و در بیت تشبیهی دیده نمی‌شود. (چون: از آن جا که، هنگامی که)

دام تستی مراقب واژه‌ها و وندهایی که شبیه ادات تشبیه‌اند اما معنای متفاوتی دارند، باشید. در ۲ و ۴ همین سؤال، این نکته را خوب دیدیم. گاهی «چو» و «چون» معنای «مثل و مانند» دارد که در این صورت ادات تشبیه است؛ اما معنای دیگر «چو» و «چون» اگر مد نظر باشند، دیگر ادات تشبیه به شمار نمی‌آیند. «چو» و «چون» به معنی «هنگامی که» و هم‌چنین «چون» به معنی «زیرا، چگونه، از آن جا که و ...» از این قبیل‌اند.

تست و پاسخ ۳۷

حس و حال و فضای عاطفی کدام بیت با دیگر ابیات، تفاوت دارد؟

۱) چنان در قید مه‌رت پایبندم	که گویی آهوی سر در کمندم
۲) اسیرش نخواهد رهایی ز بند	شکارش نجوید خلاص از کمند
۳) نه خود را بر آتش به خود می‌زنم	که زنجیر شوق است در گردنم
۴) ندیده است کس بند بر پای من	نه بگرفت پیل ژبان جای من

(علوم و فنون ادبی دهم - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی این بیت فضایی حماسی دارد و حس و حال حماسی را به خواننده منتقل می‌کند (به معنی بیت و واژه‌هایی که در آن به کار رفته است، دقت کنید). اما ابیات دیگر گزینه‌ها، فضایی احساسی و عاشقانه دارند.

نکته برای درک فضای عاطفی شعر به معنا و الفاظی که در آن به کار رفته است، دقت کنید. گاهی این الفاظ بار معنایی احساسی دارند و غم یا شادی یا احساسی عاشقانه را منتقل می‌کنند؛ گاهی بار معنایی حماسی دارند و حس غرور و میهن‌پرستی یا تسلیم‌نشدن در برابر بیگانگان، قضا و قدر و ... را انتقال می‌دهند و گاهی بار تعلیمی و اخلاقی دارند و آموزه‌ای تربیتی یا نکته‌ای تعلیمی یا اخلاقی را بیان می‌کنند.

تست و پاسخ ۳۸

همه ابیات زیر، به‌غیر از گزینه فضای عاطفی یکسانی دارند.

۱) برفتند بسته کمرها به جنگ	همه نیزه و تیغ هندی به چنگ
۲) به تیغ از غرض برنگیرند چنگ	که پرهیز و عشق آبگینه‌ست و سنگ
۳) به فرمان تو کوه هامون کنیم	به تیغ آب دریا همه خون کنیم
۴) چو بوسید پیکان سرانگشت اوی	گذر کرد بر مهره پشست اوی

(علوم و فنون ادبی دهم - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی به معنی بیت دقت کنید: [عاشقان] حتی به زور شمشیر از هدف خود دست برنمی‌دارند، زیرا عشق و دوری کردن از عشق، همانند سنگ و شیشه، ضد یکدیگرند (کسی که عاشق است، پرهیز از عشق در وجود او نیست). با توجه به این معنی، فضای بیت، فضایی عاشقانه و احساسی است؛ در حالی که در دیگر گزینه‌ها حس و حال حماسی کاملاً روشن است.

تست و پاسخ ۳۹

قاعده ساخت قافیه کدام ابیات، در برابر آن‌ها نادرست نوشته شده است؟

الف) آن نه زلف است و بناگوش که روز است و شب است	وان نه بالای صنوبر که درخت رطب است (قاعده ۲)
ب) هر سحر صد ناله و زاری کنم پیش صبا	تا ز من پیغامی آرد بر سر کوی شما (قاعده ۱)
ج) این حادثه بین که زاد ما را	وین واقعه کافوتاد ما را (قاعده ۱)
د) ای مرا یکبارگی از خویشتن کرده جدا	گر بدان شادی که دور از تو بمیرم مرحبا (قاعده ۱)
ه) بیایا، تا بیدلان را زار بینی	روان خستگان افکار بینی (قاعده ۱)
- (۱) ب - د (۲) الف - ج (۳) ج - ه (۴) د - الف

(علوم و فنون ادبی دهم - درس ۱۱)

پاسخ: گزینه ۳

مشاوره برای این که قاعده قافیه را به درستی بیابید، ابتدا ردیف و بعد واژه‌های قافیه را مشخص کنید. پس از آن، حروف الحاقی را کنار گذاشته و حروف اصلی را بررسی نمایید.

پاسخ تشریحی در ابیات «ج» و «ه» اگر ابتدا ردیف‌ها را جدا کنید، متوجه واژه‌های قافیه و حروف اصلی آن‌ها خواهید شد که اتفاقاً در هر دو بیت طبق قاعده ۲ است.

- ج) ردیف: ما را / واژه‌های قافیه: زاد - اوفتاد / حروف اصلی قافیه: «اد» ← قاعده ۲
 ه) ردیف: بینی / واژه‌های قافیه: زار - افکار / حروف اصلی قافیه: «ار» ← قاعده ۲
 در سایر ابیات، قاعده قافیه درست ذکر شده است.

تست و پاسخ ۴۰

قافیه کدام بیت، مشمول «عیوب قافیه» به شمار می‌آید؟

۱) زرع و ذرع از بهار شد چو بهشت	زرع کشتست و ذرع گوشه کشت
۲) پس آن نامه زال پاسخ نوشت	بیاراست چون مرغزار بهشت
۳) مزن بر دهان گنه‌کار مشت	که رفته جهنم که شد در بهشت
۴) یکی چاره جست اندر آن کار زشت	ز کینه درختی بنوی بکشت

(علوم و فنون ادبی دهم - درس ۱۱)

پاسخ: گزینه ۳

درس نامه ●● اگر حروف اصلی قافیه در بیتهای طبق قواعد قافیه یکسان نباشد، آن قافیه معیوب دانسته می‌شود. (مانند قافیه در ۳ همین تست)

پاسخ تشریحی در این گزینه واژه «مُشت» با «بِهشت» قافیه شده که طبق هیچ‌یک از دو قاعده نیست (مصوت‌هایشان با هم فرق دارد) و عیب قافیه شمرده می‌شود.
 بررسی قافیه در سایر گزینه‌ها:

- ۱) بهشت - کشت: حروف اصلی «-شت» (طبق قاعده ۲)
 ۲) نوشت - بهشت: حروف اصلی «-شت» (طبق قاعده ۲)
 ۴) زشت - بکشت: حروف اصلی «-شت» (طبق قاعده ۲)

دام تستی در خوانش واژه‌ها به معنای بیت و مفهوم کلی آن دقت کنید، چون ممکن است در مواردی مانند ۱ و ۴ خوانش نادرست واژه شما را به اشتباه بیندازد؛ مثلاً «کشت» را به صورت «گشت» بخوانید یا «بکشت» را به صورت «بگشت» که در این صورت، قافیه این ابیات معیوب به نظر خواهد رسید.

تست و پاسخ ۴۱

حروف اصلی قافیه در کدام بیت «مصوت + صامت + صامت» است؟

۱) مرا گویی که رایسی من چه دانم	چنین مجنون چرایسی من چه دانم
۲) دزدید جمله رخت ما لولی و لولی زاده‌ای	در هیچ مسجد مکر او نگذاشته سجاده‌ای
۳) ای سنایی عاشقان را درد باید درد کو	بار جور نیکوان را مرد باید مرد کو
۴) آب حیات عشق را در رگ ما روانه کن	آینه صبوح را ترجمه شبانه کن

پاسخ: گزینه ۳

(علوم و فنون ادبی دهم - درس ۱۱)

مشاوره اگر می‌خواهید در پیدا کردن قافیه و حروف اصلی و الحاقی آن دچار اشتباه نشوید، به همان ترتیبی که در پاسخ آمده عمل کنید؛ یعنی ابتدا ردیف را - در صورت موجود بودن آن - مشخص کنید و کنار بگذارید، سپس واژه‌های قافیه را مشخص کنید و بعد بروید سراغ حروف الحاقی و در نهایت حروف اصلی.

پاسخ تشریحی در این گزینه، واژه‌های قافیه «درد» و «مرد» است و حروف اصلی آن‌ها «ر»؛ طبق قاعده ۲ (مصوت + صامت + صامت).

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) ردیف: من چه دانم / واژه‌های قافیه: رایسی - چرایسی / حروف الحاقی: یی / حروف اصلی: «ا» طبق قاعده ۱.
- ۲) ردیف: - / واژه‌های قافیه: لولی زاده‌ای - سجاده‌ای / حروف الحاقی: - (ه) + ای / حروف اصلی: «اد» طبق قاعده ۲ (مصوت + صامت).
- ۴) ردیف: گن / واژه‌های قافیه: روانه - شبانه / حروف الحاقی: - (ه) / حروف اصلی: «ان» طبق قاعده ۲ (مصوت + صامت).

تست و پاسخ ۴۲

در کدام بیت، قافیه درونی بر اساس قاعده «۲» و تبصره قافیه آمده است؟

۱) گفتم به نیرنگ و فسون، پنهان کنم ریش درون	پنهان نمی‌ماند که خون بر آستانم می‌رود
۲) دُرُج عطا شد پدید غُرّه دریا رسید	صبح سعادت دمید صبح چه نور خداست
۳) ای چشم جان را توتیا آخر کجا رفتی بیا	تا آب رحمت بر زند از صحن آتشدان ما
۴) گوهر کنی خرمهره را زهره بدزی زهره را	سلطان کنی بی‌بهره را شاباش ای سلطان ما

پاسخ: گزینه ۴

(علوم و فنون ادبی دهم - درس ۱۱)

پاسخ تشریحی در این گزینه واژه‌های «خرمهره»، «زهره» و «بهره» در جایگاه قافیه درونی قرار گرفته و با هم قافیه شده‌اند (حروف اصلی: ه، ه، ه)؛ هم‌چنین این قافیه‌ها طبق تبصره «حروف الحاقی» دارند: - (ه) در هر سه واژه

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) واژه‌های قافیه: فسون - درون - خون / حروف اصلی: «ون» طبق قاعده ۲ / فاقد حروف الحاقی
- ۲) واژه‌های قافیه: پدید - رسید - دمید / حروف اصلی: «ید» طبق قاعده ۲ / فاقد حروف الحاقی
- ۳) واژه‌های قافیه: توتیا - بیا - حروف اصلی: «ا» طبق قاعده ۱ / فاقد حروف الحاقی

نکته در قافیه شدن «زهره»، «مهره» و «بهره» دقت کنید! اگر قافیه، حروف الحاقی داشته باشد، مصوت کوتاه موجود در حروف اصلی می‌تواند متفاوت باشد و برای هم‌قافیه شدن کلمات، ایرادی ایجاد نمی‌کند.

تست و پاسخ ۴۳

تعداد واج‌های حروف اصلی قافیه در کدام گزینه بیشتر است؟

۱) کاروان می‌رود و بار سفر می‌بندند	تا دگر بار که بیند که به ما پیوندند
۲) پیش رویت دگران صورت بر دیوارند	نه چنین صورت و معنی که تو داری دارند
۳) شاید این طلعت میمون که به فالش دارند	در دل اندیشه و در دیده خیالش دارند
۴) دو چشم مست تو کز خواب صبح برخیزند	هزار فتنه به هر گوشه‌ای برانگیزند

پاسخ: گزینه ۱

(علوم و فنون ادبی دهم - درس ۱۱)

پاسخ تشریحی در این گزینه «می‌بندند» با «پیوندند» قافیه شده که شناسه «ند» در آن الحاقی است و «ند» در واژه‌های «بند» و «پیوند»

حروف اصلی قافیه به شمار می‌آید؛ پس حروف اصلی قافیه از یک مصوت و دو صامت تشکیل شده است ← ۳ واج

در سایر گزینه‌ها حروف اصلی قافیه از مصوت + صامت تشکیل شده است ← ۲ واج

۲) واژه‌های قافیه: دیوارند - دارند / حروف الحاقی: ند / حروف اصلی: ار (قاعده ۲)

۳) واژه‌های قافیه: فالش - خیالش / حروف الحاقی: ش / حروف اصلی: ال (قاعده ۲)

۴) واژه‌های قافیه: برخیزند - برانگیزند / حروف الحاقی: ند / حروف اصلی: یز (قاعده ۲)

تست و پاسخ ۴۴

در کدام بیت آرایه مجاز به کار رفته است و قافیه آن حروف الحاقی دارد؟

۱) یکی دشت با دیدگان پر ز خون	که تا او کی آید ز آتش برون
۲) سر آن ندارد امشب که برآید آفتابی	چه خیال‌ها گذر کرد و گذر نکرد خوابی
۳) سایه یزدان چو باشد دایه‌اش	واره‌اند از خیال و سایه‌اش
۴) می‌اندر کف ساقی بی‌حجاب	سهیلی است در پنجه آفتاب

پاسخ: گزینه ۲

(علوم و فنون ادبی دهم - درس ۱۱ / علوم و فنون ادبی یازدهم - درس ۶)

درس نامه

«حروف الحاقی» حروفی هستند که بعد از حروف اصلی قافیه می‌آیند و یکسان بودن آن‌ها هم باید مثل حروف اصلی قافیه رعایت شود؛ این حروف عبارت‌اند از: ضمائر پیوسته، شناسه‌ها، «ی» وحدت و نکره، نشانه‌های جمع، کسره پایان واژه‌ها (مثل: خانه، قصه)، مخفف صیغه‌های زمان حال «بودن» (م، ی، یم، ید، ند) و «ی» در پایان برخی واژه‌های مختوم به «ا» و «و» (خدای، موی).

نکته برای یافتن قاعده قافیه، لازم است ابتدا حروف الحاقی را بررسی کنید و اگر بیت مورد نظر، حروف الحاقی داشت، آن را کنار بگذارید و بعد حروف اصلی قافیه را مشخص کنید و به قاعده قافیه برسید.

پاسخ تشریحی

در ابیات ۱ و ۴ حروف الحاقی دیده نمی‌شود (رد ۱ و ۲)؛ پس کافی است «مجاز» را در ابیات ۲ و ۳ بررسی کنیم. در ۲) واژه «سر» مجاز از قصد و نیت است و «ی» بعد از واژه‌های «آفتاب» و «خواب» الحاقی است؛ اما در ۳) واژه‌ای دیده نمی‌شود که در معنی مجازی به کار رفته باشد (رد ۳).

تست و پاسخ ۴۵

با توجه به سرودهٔ زیر، کدام گزینه درست است؟

- «بر پای بید سبز نشسته تمام روز / افکنده سر فرود چنان شاخه‌های بید / بود از برای عشق دل آزار خود به سوز / هر کس صدای گریه‌اش از دور می‌شنید / ای عاشق فسرده بخوان زیر بید سبز / وین دم نهفته در طرفی آب جویبار / مانند او به گریه صدایش بلندتر»
- ۱) در میان مصراع‌ها، تنها در یک مصراع کلمهٔ قافیه دیده نمی‌شود.
 - ۲) «روز» و «سوز» و «سبز» با یکدیگر، هم‌قافیه هستند.
 - ۳) مصراع دوم و چهارم با هم، قافیه شده‌اند و مصراع آخر فاقد کلمهٔ قافیه است.
 - ۴) فسرده و نهفته قافیه‌های درونی‌اند و مصراع‌های اول و سوم با یکدیگر هم‌قافیه هستند.

پاسخ: گزینه ۳

(علوم و فنون ادبی دهم - درس ۱۱)

پاسخ تشریحی در مصراع‌های دوم و چهارم، واژه‌های «بید» و «می‌شنید» با هم قافیه شده‌اند (حروف اصلی «ید» طبق قاعدهٔ ۲) و مصراع آخر نیز فاقد قافیه است.

بررسی نادرستی سایر گزینه‌ها:

- ۱) در سه مصراع پایانی، قافیه دیده نمی‌شود.
- ۲) «روز» و «سوز» نمی‌توانند با «سبز» هم‌قافیه شوند.
- ۴) «فسرده» و «نهفته» فقط در کسرۀ پایانی اشتراک دارند که آن هم جزء حروف الحاقی شمرده می‌شود و با حذف آن، حرف یا حروف مشترکی برای قافیه‌شدن باقی نمی‌ماند؛ پس نمی‌توانند قافیه شوند؛ اما مصراع‌های اول و سوم، هم‌قافیه‌اند.

تست و پاسخ ۴۶

مفهوم کدام گزینه با سایر ابیات تفاوت دارد؟

- ۱) به هست و نیست مرنجان ضمیر و خوش می‌باش
- ۲) مقام عیش میسر نمی‌شود بی رنج
- ۳) شکوه آصفی و اسب باد و منطق طیر
- ۴) به بال و پر مرو از ره که تیر پرتابی

پاسخ: گزینه ۲

(علوم و فنون ادبی دهم - درس ۱۱)

پاسخ تشریحی مفهوم این بیت به این نکته اشاره دارد که «بدون رنج نمی‌توان به عیش و کام رسید»؛ اما مفهوم مشترک سایر گزینه‌ها به «ناپایداری قدرت و نعمت‌های دنیایی» اشاره دارد.

تست و پاسخ ۴۷

کدام گزینه مفهومی متضاد با سایر گزینه‌ها دارد؟

- ۱) گرت نیست دل از غم عشق، خونین
- ۲) چو گل ز خنده نیاید لبم به هم صائب
- ۳) جامیا بس که کنم درد دل خونین شرح
- ۴) سخن رنگ اثر از سینۀ افگار می‌گیرد

پاسخ: گزینه ۲

(علوم و فنون ادبی دهم - درس ۱۱)

پاسخ تشریحی مفهوم این بیت، شادبودن ظاهر با وجود اندوه باطن (تأثیرنپذیرفتن ظاهر از غم‌های درون) است؛ اما مفهوم مشترک سایر گزینه‌ها تأثیر اندوه درون شاعر بر سخن او است که بیت زیر از حافظ را به خاطر می‌آورد:
«کی شعر تر انگیزد خاطر که حزین باشد یک نکته از این معنی گفتیم و همین باشد»

تست و پاسخ ۴۸

کدام گزینه با بیت زیر ارتباط معنایی ندارد؟

«گر در طلبت رنجی ما را برسد شاید

چون عشق حرم باشد، سهل است بیابان‌ها»

که مطلب جست و جوی اوست، خواه این جا و خواه آن جا
که تحمل کند نشیب و فراز
خسک در راه مشتاقان بساط پرنیان باشد
هزار بادیه سهل است اگر بپیمایند

(۱) به سیر کعبه و دیریم، گاه این جا و گاه آن جا
(۲) آرزومند کعبه را شرط است
(۳) مگیلان چیست تا حاجی عنان از کعبه برپیچد
(۴) به بوی آن که شبی در حرم بیاسایند

پاسخ: گزینه ۱

(علوم و فنون ادبی دهم - درس ۲)

پاسخ تشریحی مفهوم بیت ۱: خداوند همه جا هست / جست و جوی خداوند در همه جا

مفهوم مشترک بیت سؤال و ۲، ۳ و ۴: لزوم تحمل سختی‌های راه عشق برای رسیدن به معشوق

تست و پاسخ ۴۹

مفهوم کدام بیت با سایر ابیات متفاوت است؟

تا برفتی خوابم اندر چشم بیدار آمده‌ست
ولی ز فکر تو خواب آیدم خیال است این
تا چه آید به من از خواب پریشان دیدن
ای خیال ار شبی از ره‌گذرم برخیزی

(۱) تا نپنداری که بعد از چشم خواب‌آلود تو
(۲) شبی خیال تو گفتم ببینم اندر خواب
(۳) هر شبم زلف سیاه تو نمایند به خواب
(۴) یک زمان دیده من ره به سوی خواب برد

پاسخ: گزینه ۳

(علوم و فنون ادبی یازدهم - درس ۶)

پاسخ تشریحی شاعر در این بیت، «علت خواب پریشان دیدن خود را دیدن زلف معشوق در خواب می‌داند»؛ اما مفهوم ۱، ۲ و ۴

«خواب‌نداشتن عاشق به خاطر خیال معشوق» را بیان می‌کند.

معنی بیت ۱: مبادا گمان کنی که از لحظه‌ای که چشم خمار تو از نظرم محو شد، چشم بیدار و شب‌زنده‌دار من توانسته است لحظه‌ای به خواب رود.

تست و پاسخ ۵۰

کدام گزینه با بیت «چون نخواهی کت ز دیگر کس جگر خسته شود / دیگران را خیره خیره دل چرا باید خلیل» ارتباط معنایی دارد؟

صبح بیهوده چرا خنده بی‌جا می‌کرد
کاین زر قلب به هر کس که دهی باز دهد
به نرمی زیر دست خویش می‌گرداند آتش را
در هم شکست شوکت اصحاب فیل را

(۱) زد فلک بر دهنش پنجه خورشید و به جاست
(۲) دهن خویش به دشنام میالا زنهار
(۳) به همواری ادب کن خصم سرکش را که خاکستر
(۴) بر زور خود مناز که یک مشت بال و پر

پاسخ: گزینه ۲

(علوم و فنون ادبی دهم - درس ۲)

پاسخ تشریحی مفهوم بیت سؤال این است که «اگر می‌خواهی دیگران به تو آسیب نرسانند، به آن‌ها آسیب نرسان.»

این مفهوم در ۲ نیز به نوعی بیان شده است. معنی بیت ۲: با دشنام‌دادن به دیگران، دهان خود را آلوده مکن، زیرا دشنام‌دادن همانند سکه تقلبی است که آن را دوباره به خودت بازمی‌گرداند.

مفهوم سایر گزینه‌ها:

۱) خنده صبح، نابه‌جا بود؛ به همین دلیل فلک او را با پرتوهای خورشید تنبیه کرد. / توصیف طلوع خورشید

۳) ملایمت در برابر دشمنان و توصیه به آرام کردن آتش دشمنی

۴) پرهیز از تکیه کردن به زور و توانمندی خود و غرور و خودبینی

جامعه‌شناسی دهم: صفحه‌های ۷۵ تا ۱۰۲، جامعه‌شناسی دوازدهم: صفحه‌های ۱۹ تا ۳۱

تست و پاسخ (۵۱)

عبارات کدام گزینه در ارتباط با رابطه بین مفاهیم «هویت» و «جهان اجتماعی» اطلاعات درستی ارائه می‌دهند؟

- ۱) آن دسته از تغییرات هویتی که با هویت جهان اجتماعی سازگار است، مورد تشویق جامعه قرار می‌گیرد - ممکن است برخی انسان‌ها هویتی که جهان اجتماعی برای آن‌ها مدنظر می‌گیرد را نپذیرند.
- ۲) انسان‌ها در جهان اجتماعی با عمل به حقوق و تکالیف خود، هویت اجتماعی خود را شکل می‌دهند - در تزلزل فرهنگی، جهان اجتماعی توان حفظ و دفاع از عقاید و ارزش‌های اجتماعی خود را ندارد.
- ۳) افراد در بدو تولد، هویت اجتماعی اکتسابی خود را به صورت فعالانه می‌پذیرند - تغییرات عمیق و کلان که یک جهان اجتماعی را به جهان اجتماعی دیگر تبدیل می‌کنند، تحول اجتماعی نام دارند.
- ۴) هویت فرهنگی افراد در درون جهان اجتماعی و در پرتو هویت جهان اجتماعی شکل می‌گیرد - علل درونی تحولات فرهنگی، ممکن است که مربوط به ابداعات اعضای جهان اجتماعی باشد.

پاسخ: گزینه ۱

(جامعه‌شناسی دهم - درس‌های ۱۰، ۹ و ۱۱)

مشاوره موضوع فصل اول کتاب درسی دهم، مفهوم «جهان اجتماعی» و موضوع فصل دوم این کتاب، مفهوم «هویت» است. این دو مفهوم، ارتباط تنگاتنگی با یکدیگر دارند که هنگام مطالعه کتاب درسی، باید به آن توجه ویژه داشته باشید.

پاسخ تشریحی بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲) درست - نادرست (در بحران هویت، جهان اجتماعی توان حفظ و دفاع از عقاید و ارزش‌های اجتماعی خود را ندارد).
- ۳) نادرست (افراد در بدو تولد، هویت اجتماعی انتسابی خود را به صورت انفعالی در محیط خانواده و ... می‌پذیرند). - درست
- ۴) نادرست (هویت اجتماعی افراد در پرتو هویت فرهنگی جهان اجتماعی شکل می‌گیرد). - درست

تست و پاسخ (۵۲)

به ترتیب، کدام یک ویژگی «کنترل اجتماعی» نیست، اما ویژگی «جامعه‌پذیری» است؟

- ۱) هر جامعه‌ای برای پیشگیری و کنترل کژروی‌های اجتماعی، از روش تبلیغ و اقناع استفاده می‌کند - شامل مجموعه فعالیت‌هایی است که برای پذیرش فرهنگ جامعه انجام می‌گیرد.
- ۲) شیوه رسمی تنبیه و تشویق که توسط نهادهای حکومتی انجام می‌شود، آثار عمیق تری دارد - جهان اجتماعی برای مشارکت اعضا، شیوه زندگی مورد قبول خود را به فرد آموزش می‌دهد.
- ۳) هر چه قدرت اقناع یک فرهنگ بیشتر باشد، افراد اعمال متناسب با آن فرهنگ را بهتر انجام می‌دهند - مسیری است که فرد برای شکل‌دهی به هویت اجتماعی خود طی می‌کند.
- ۴) فرد با آموزش‌های ماندگاری که در خانواده می‌بیند، مهم‌ترین آشنایی‌ها را با جهان اجتماعی پیدا می‌کند - در جهان اسلام، امر به معروف و نهی از منکر در فرایند جامعه‌پذیری نقش مهمی دارد.

پاسخ: گزینه ۴

(جامعه‌شناسی دهم - درس ۹)

درس‌نامه

کنترل اجتماعی	جامعه‌پذیری
<ul style="list-style-type: none"> فعالیت‌هایی برای پذیرش فرهنگ جامعه و انطباق افراد با انتظارات جامعه روش‌هایی برای پیشگیری و کنترل پدیده‌های اجتماعی تبلیغ و اقناع روش‌ها تشویق و پاداش تنبیه و مجازات 	<ul style="list-style-type: none"> فرایند مشارکت فرد در زندگی اجتماعی مسیر شکل‌گیری هویت اجتماعی افراد رابطه بین مشارکت اعضا در جهان اجتماعی و بقا و تداوم جهان اجتماعی آموزش‌های فرد در خانواده، مدرسه و ...

پاسخ تشریحی بررسی گزینه‌ها:

- ۱ درست - نادرست (مربوط به تعریف کنترل اجتماعی است.) *
 ۲ نادرست (شیوه غیررسمی تنبیه و تشویق، آثار عمیق‌تری دارد.) - نادرست (جهان اجتماعی برای بقا و تداوم، شیوه زندگی خود را به افراد آموزش می‌دهد.) *
 ۳ درست - درست *
 ۴ نادرست (مربوط به جامعه‌پذیری است) - درست ✓

دام تستی اگر به عبارت زیر توجه نمی‌کردید، ممکن بود قسمت دوم ۲ را درست در نظر بگیرید و در دام این تست بیفتید. به نمودار زیر دقت کنید:

پس از تولد هر فرد، بخشی از هویت اجتماعی او را تعیین می‌کند؛ یعنی آن فرد را به عنوان یکی از اعضای خود به جهان اجتماعی رسمیت می‌شناسد و برای او ویژگی‌هایی متناسب با موقعیتی که در آن قرار گرفته است، در نظر می‌گیرد.
 برای بقا و تداوم، اعتقادات، ارزش‌ها و شیوه زندگی خود را به فرد آموزش می‌دهد. فرد نیز برای مشارکت در جهان اجتماعی، شیوه زندگی در آن را می‌آموزد.

تست و پاسخ ۵۳

در ارتباط با فرصت‌ها و محدودیت‌های تغییرات هویتی جهان اجتماعی، به ترتیب کدام گزینه بیانگر ویژگی‌های «جامعه فئودالی غرب»، «جامعه سکولار» و «جامعه آپارتاید» است؟

- ۱) بی‌اعتباربودن طبقه متوسط - عدم امکان رأی‌دادن به قوانین الهی - تحرک اجتماعی صعودی براساس ارزش‌های نژادی
 ۲) وابستگی موقعیت افراد به رابطه آن‌ها با زمین - امکان تحرک برای یک نژاد خاص - منع هویت‌های متعالی و الهی انسان
 ۳) بی‌فایده‌بودن طبقه رعیت - منع فعالیت‌های آشکارکننده هویت دینی - جدانژادی و برتری یک نژاد بر سایرین
 ۴) پیدایش فرهنگ فایده‌گرایی - به رسمیت نشناختن ابعاد متعالی هویت انسان - اهمیت‌دادن به افراد دارنده منابع ثروت

(جامعه‌شناسی دهم - درس ۱۰)

پاسخ: گزینه ۱

درس‌نامه فرصت‌ها و محدودیت‌های تغییرات هویتی در جوامع مختلف

<ul style="list-style-type: none"> تقسیم افراد به سه گروه: ارباب (فئودال) - رعیت - طبقه متوسط (طبقه سوم) وابستگی موقعیت افراد به رابطه آن‌ها با زمین بی‌اهمیت‌بودن طبقه سوم پیدایش فرهنگ فایده‌گرایی 	جامعه فئودالی
<ul style="list-style-type: none"> امکان تحرک صعودی برای یک نژاد خاص 	جامعه آپارتاید (جدانژادی)
<ul style="list-style-type: none"> امکان تحرک صعودی برای صاحبان ثروت 	جامعه سرمایه‌داری
<ul style="list-style-type: none"> به رسمیت نشناختن هویت‌های نافی (نفی‌کننده) ابعاد متعالی انسان 	جامعه معنوی
<ul style="list-style-type: none"> منع هویت‌های دینی و الهی افراد تحرک اجتماعی صعودی حول ارزش‌های دنیوی و این‌جهانی عدم امکان رأی‌دادن به قوانین الهی 	جامعه دنیوی (سکولار)

پاسخ تشریحی بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲ درست - نادرست (مربوط به جامعه آپارتاید است.) - نادرست (مربوط به جامعه سکولار است.)
 ۳ نادرست (در جوامع فئودالی، طبقه متوسط، اشراف را بی‌فایده می‌دانست.) - درست - درست
 ۴ درست - درست - نادرست (مربوط به جامعه سرمایه‌داری است.)

تست و پاسخ ۵۴

در مسیر فرایند تحولات هویتی جهان اجتماعی، عبارات مرتبط با هر یک از موارد زیر، کدام است؟

- پیامد رخ دادن تغییرات هویتی بیرون از مرزهای مقبول جهان اجتماعی
- نتیجه پذیرش عقاید و ارزش‌های فرهنگ توسط اعضای جهان اجتماعی
- عامل پدیدآیی آسیب‌هایی مانند یأس، ناامیدی و خودکشی اعضای جهان اجتماعی
- علت تبدیل جهان اجتماعی به جهان اجتماعی دیگر

- (۱) خودباختگی فرهنگی - پدیدآمدن هویت فرهنگی جهان اجتماعی - غفلت جهان اجتماعی از پاسخ به پرسش‌های معنوی انسان‌ها - درآمدن تغییرات به صورت تحولات فرهنگی
- (۲) بحران هویت - شکل‌گیری هویت اجتماعی شغلی و خانوادگی - کاستی‌ها و بن‌بست‌های درونی یک جهان اجتماعی - بحران هویت و دگرگونی هویت فرهنگی
- (۳) تعارض فرهنگی - دوام هویت فرهنگی جهان اجتماعی - عمل نکردن جهان اجتماعی متناسب با نیازهای روحی و روانی افراد - دگرگونی هویت فرهنگی جهان اجتماعی
- (۴) تزلزل فرهنگی - دوام و استمرار هویت اجتماعی افراد - عدم پاسخ‌گویی فرهنگ به نیازهای طبیعی و جسمانی افراد - فراتر رفتن تغییرات از محدوده مقبول جهان اجتماعی

پاسخ: گزینه ۳

(پایه‌شناسی دهم - درس‌های ۱۰ و ۱۱)

درس‌نامه •• فرایند تحولات هویتی جهان اجتماعی

مراحل	مفاهیم	توضیحات
۱	تعارض فرهنگی	شیوه زندگی ناسازگار با عقاید و ارزش‌های یک جهان اجتماعی است.
۲	تزلزل فرهنگی	<ul style="list-style-type: none"> • گاهی تعارض فرهنگی تداوم می‌یابد و جهان اجتماعی نمی‌تواند کنش‌های اجتماعی را براساس فرهنگ خود سامان دهد. این وضعیت به تزلزل فرهنگی منجر می‌شود. • تزلزل فرهنگی هنگامی رخ می‌دهد که عقاید، آرمان‌ها و ارزش‌هایی که هویت فرهنگی جهان اجتماعی را می‌سازند، مورد تردید قرار گیرند و ثبات و استقرار خود را در زندگی مردم از دست بدهند. • ناسازگاری اغلب از سطح رفتارها و هنجارها آغاز می‌شود و به سطوح عمیق‌تر یعنی عقاید و ارزش‌ها می‌رسد.
۳	بحران هویت	<ul style="list-style-type: none"> • تزلزل فرهنگی می‌تواند به بحران هویت منجر شود. • بحران هویت فرهنگی در جایی به وجود می‌آید که جهان اجتماعی، توان حفظ و دفاع از عقاید و ارزش‌های اجتماعی خود را نداشته باشد.
۴	تحول فرهنگی	<ul style="list-style-type: none"> • اگر در یک جهان اجتماعی بحران هویت پدید آید، راه برای دگرگونی هویت فرهنگی آن جهان اجتماعی باز می‌شود. • در این صورت، تغییرات اجتماعی از محدوده تغییرات درون جهان اجتماعی فراتر می‌روند ← به صورت تحولات فرهنگی در می‌آیند ← جهان اجتماعی را به جهان اجتماعی دیگری تبدیل می‌کنند.
		<p>مثبت: اگر فرهنگی که گرفتار تزلزل، بحران و تحول می‌شود، فرهنگی باطل باشد و جهت تغییرات به سوی فرهنگ حق باشد، تحول فرهنگی مثبت است.</p> <p>مثال: تحول جامعه جاهلی به جامعه نبوی</p> <p>منفی: اگر فرهنگی که اعتبار اجتماعی خود را از دست می‌دهد، فرهنگ حق باشد و جهت تغییرات به سوی فرهنگ باطل باشد، تحول فرهنگی منفی است.</p> <p>مثال: تحول جامعه نبوی به جامعه اموی</p>

پاسخ تشریحی

- اگر تغییرات هویتی بیرون از مرزهای مقبول جهان اجتماعی رخ دهد و شیوه‌هایی از زندگی را که با عقاید و ارزش‌ها در تقابل هستند به دنبال بیاورد، به تعارض فرهنگی منجر می‌شود.
- هویت فرهنگی جهان اجتماعی، تا زمانی که عقاید و ارزش‌های مربوط به آن مورد پذیرش اعضای جهان اجتماعی و برای آن‌ها مهم باشد، دوام می‌آورد.
- جهان اجتماعی که متناسب با نیازهای معنوی و روحی افراد عمل نکند؛ به پرسش‌های آن‌ها درباره معنای زندگی و مرگ پاسخ ندهد، از این پرسش‌ها غفلت کند یا به پوچ‌انگاری برسد؛ نشاط زندگی را از دست می‌دهد و با انواع مختلف آسیب‌ها مانند یأس، ناامیدی و خودکشی افراد روبه‌رو می‌شود.
- اگر در یک جهان اجتماعی بحران هویت پدید آید، راه برای دگرگونی هویت فرهنگی آن جهان اجتماعی باز می‌شود. در آن صورت تحولات فرهنگی رخ می‌دهد و جهان اجتماعی به جهان اجتماعی دیگر تبدیل می‌شود.

تست و پاسخ ۵۵

هر یک از موارد زیر، به ترتیب بیانگر کدام موضوع است؟

- صدور شناسنامه برای نوزادان
- تأخیر در ازدواج و افزایش طلاق
- دموکراسی کنترل‌شده

- (۱) تعیین هویت اجتماعی هر فرد توسط جهان اجتماعی - شیوه زندگی ناسازگار با عقاید یک جهان اجتماعی - عدم امکان رأی‌دادن به قوانین الهی در جوامع سکولار و دنیوی
- (۲) بقا و تداوم اعتقادات و ارزش‌های جهان اجتماعی - ناتوانی جهان اجتماعی در سامان‌دادن کنش‌های اجتماعی - به رسمیت شناختن هویت‌های نفی‌کننده ابعاد معنوی انسان
- (۳) به رسمیت شناختن افراد به عنوان یکی از اعضای جهان اجتماعی - دگرگونی هویت فرهنگی جهان اجتماعی - عدم امکان بروز و ظهور هویت متعالی انسان‌ها در جوامع سکولار
- (۴) تعیین ویژگی‌های افراد متناسب با موقعیت آن‌ها - مورد تردید قرار گرفتن عقاید سازنده جهان اجتماعی - تحرک اجتماعی صعودی متناسب با ارزش‌های این جهانی

(پایه‌شناسی دهم - درس‌های ۹، ۱۰ و ۱۱)

پاسخ: گزینه ۱

مشاوره ارتباط بین مثال‌ها و مصادیق با متن کتاب درسی اهمیت بسیاری دارد. سعی کنید مثال‌های کتاب را با متن آن انطباق دهید.

پاسخ تشریحی

- جهان اجتماعی پس از تولد هر فرد، بخشی از هویت اجتماعی او را تعیین می‌کند؛ یعنی آن فرد را به عنوان یکی از اعضای خود به رسمیت می‌شناسد و برای او ویژگی‌هایی متناسب با موقعیتی که در آن قرار گرفته است، در نظر می‌گیرد، مانند صدور شناسنامه برای نوزادان.
- تأخیر در ازدواج و افزایش طلاق، نوعی تعارض فرهنگی است. تعارض فرهنگی، شیوه زندگی ناسازگار با عقاید و ارزش‌های یک جهان اجتماعی است. (رد ۲، ۳ و ۴)
- در جوامع سکولار، امکان رأی‌دادن به قوانین الهی وجود ندارد. برای مثال اکثریت مردم الجزایر در سال ۱۹۹۱ میلادی به حاکمیت اسلامی رأی دادند، اما کودتای نظامی مانع از آن شد که نتایج انتخابات اجرا شود. رئیس‌جمهور وقت آمریکا در دفاع از این کودتا گفت که مردم الجزایر، نیاز به دموکراسی کنترل‌شده دارند. قسمت سوم هر چهار گزینه در ارتباط با سکولاریسم است؛ بنابراین درست‌اند.

تست و پاسخ ۵۶

عبارت زیر، با کدام یک از گزینه‌ها ارتباط بیشتری دارد؟

«جهان اسلام در رویارویی با فرهنگ‌های دیگر، زمینه تحولات هویتی آن فرهنگ‌ها را پدید آورد.»

- ۱) گاهی جهان اجتماعی با حفظ هویت خود، در محدوده هنجارها و شیوه زندگی، عناصری را از جهان اجتماعی دیگری می‌گیرد.
- ۲) جهان اجتماعی‌ای که در مسیر تحولات هویتی، ارزش‌ها و عقاید جهان اجتماعی دیگری را قبول کند، به آن ملحق می‌شود.
- ۳) امکان ندارد که یک جهان اجتماعی بدون این که به جهان اجتماعی دیگری ملحق شود، دچار تحولات هویتی گردد.
- ۴) جهان‌های اجتماعی که به روش تقلیدی عمل می‌کنند، حالت فعال و خلاق خود در گزینش عناصر فرهنگی را از دست می‌دهند.

پاسخ: گزینه ۲

(جامعه‌شناسی دهم - درس ۱۲)

درس‌نامه

<p>روابط در محدوده لایه‌های سطحی جهان اجتماعی (هنجارها، نمادها و شیوه‌های زندگی):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● اگر جهان اجتماعی با حفظ عقاید، آرمان‌ها و ارزش‌های خود، با جهان اجتماعی دیگر داد و ستد داشته باشد و در محدوده هنجارها و شیوه زندگی، عناصری را از جهان اجتماعی دیگر بگیرد و در صورت لزوم، تغییرات لازم را در آن‌ها پدید آورد ← زمینه گسترش و پیشرفت خود را فراهم می‌آورد. <p>مثال: ارتباط جهان اسلام در سده‌های نخستین رویارویی با جهان‌های اجتماعی دیگر در لایه‌های سطحی بود.</p>	<p>شکل‌های متفاوت روابط جهان‌های اجتماعی با یکدیگر</p>
<p>روابط در محدوده لایه‌های عمیق جهان اجتماعی (عقاید، آرمان‌ها و ارزش‌های اجتماعی):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● اگر جهان اجتماعی در تعامل با جهان دیگر، بر عقاید و ارزش‌های خود پافشاری نکند ← داد و ستد فرهنگی به لایه‌های عمیق آن جهان سرایت می‌کند. ● در صورتی که جهان اجتماعی به مرور زمان، به عقاید و آرمان‌های خود پشت کند ← دچار تحولات هویتی می‌شود. ● جهان اجتماعی‌ای که در مسیر تحولات هویتی، ارزش‌ها و عقاید جهان اجتماعی دیگر را قبول کند ← به آن جهان ملحق می‌شود. <p>مثال: جهان اسلام در رویارویی با فرهنگ‌های دیگر، زمینه تحولات هویتی آن‌ها را پدید آورد. بسیاری از فرهنگ‌ها همانند مصر و ایران در تعامل با جهان اسلام، عقاید و ارزش‌های توحیدی آن‌ها را پذیرفتند و به آن ملحق شدند.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ● ممکن است یک جهان اجتماعی در مواجهه با جهان اجتماعی دیگر، ضمن پذیرش بخش‌هایی از آن، هویت جدیدی به دست آورد و بدون این که به جهان اجتماعی مقابل ملحق شود ← دچار تحولات هویتی گردد. <p>مثال: جهان غرب، طی جنگ‌های صلیبی، پس از رویارویی با فرهنگ اسلامی و پذیرش برخی لایه‌های آن، بدون این که به جهان اسلام بپیوندد، تحولات هویتی پیدا کرد. این جهان، بار دیگر با عبور از عقاید و ارزش‌های مسیحیت قرون وسطی، به عقاید و ارزش‌های دنیوی و سکولار روی آورد و هویت جدیدی پیدا کرد.</p>	

پاسخ تشریحی فرهنگ‌هایی مانند ایران، مصر و... در مواجهه با جهان اسلام، به این جهان ملحق شدند، زیرا جهان‌های اجتماعی‌ای که در مسیر تحولات هویتی، ارزش‌ها و عقاید جهان اجتماعی دیگری را بپذیرند، به آن ملحق می‌شوند.

تست و پاسخ ۵۷

اگر یک جهان اجتماعی در مسیر تحولات هویتی، ثبات و استقرار عقاید و ارزش‌های خود را از دست بدهد و نتواند فرهنگ گذشته خود را تداوم ببخشد یا گسترش دهد و هویت خود را از یاد ببرد، به ترتیب به کدام آسیب‌ها دچار شده است؟

- ۱) بحران هویت - خودباختگی فرهنگی - مرگ جهان اجتماعی
- ۲) تزلزل فرهنگی - تعارض فرهنگی - ازخودبیگانگی حقیقی و فطری
- ۳) بحران هویت - تحول هویت فرهنگی - ازخودبیگانگی حقیقی
- ۴) تزلزل فرهنگی - خودباختگی فرهنگی - ازخودبیگانگی تاریخی

پاسخ: گزینه ۴

(جامعه‌شناسی دهم - درس‌های ۱۱ و ۱۲)

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیابان سبز

مشاوره برای پاسخ به این‌گونه سؤالات، باید آن را به سؤالات فرعی تقسیم کنید: ۱) آسیبی که منجر به از بین رفتن ثبات و استقرار عقاید و ارزش‌ها می‌شود چیست؟ ۲) آسیبی که باعث می‌شود یک فرهنگ نتواند فرهنگ خود را تداوم دهد یا گسترش بخشد چیست؟ ۳) آسیبی که باعث می‌شود که یک فرهنگ هویت خود را از یاد ببرد چه نام دارد؟

نکته اگر اعضای جهان اجتماعی مبهوت و مقهور جهان اجتماعی دیگر شوند ← در نتیجه ← حالت فعال و خلاق خود را در گزینش عناصر فرهنگی دیگر از دست بدهند ← دچار خودباختگی فرهنگی می‌شوند.

اعضای آن، عناصر فرهنگی دیگر را بدون تحقیق و گزینش فرامی‌گیرند.
ویژگی‌های جهان اجتماعی خودباخته ← به روش تقلیدی عمل می‌کند.
ارتباطش را با فرهنگ و تاریخ خود از دست می‌دهد. ← بنابراین ← نه می‌تواند فرهنگ گذشته خود را تداوم بخشد یا گسترش دهد و نه می‌تواند آن را رها کند و از آن بگذرد و به جهان اجتماعی دیگری که مبهوت و مقهور آن شده است، ملحق شود.

پاسخ تشریحی

- در تزلزل فرهنگی ← عقاید، آرمان‌ها و ارزش‌هایی که هویت جهان اجتماعی را می‌سازند، مورد تردید قرار می‌گیرند و ثبات و استقرار خود را در زندگی مردم از دست می‌دهند.
- در خودباختگی فرهنگی ← یک فرهنگ نه توان عبور از گذشته خود را دارد و نه می‌تواند آن را گسترش دهد.
- در از خودبیگانگی تاریخی ← یک فرهنگ در مواجهه با جامعه دیگر، هویت خود را از یاد می‌برد.

تست و پاسخ ۵۸

- به ترتیب پاسخ هر یک از پرسش‌های زیر، در کدام گزینه آمده است؟
- اگر اعضای جهان اجتماعی مبهوت و مقهور جهان اجتماعی دیگر شوند، چه پیامدی به همراه دارد؟
 - انکار معنا برای زندگی انسان یا ناتوان دانستن انسان در یافتن معنای زندگی، نشانه چیست؟
 - کدام ویژگی در فرهنگ، باعث قدرت اقناعی بیشتر آن فرهنگ می‌شود؟
 - تحرک اجتماعی کارگزاران که استاد دانشگاه می‌شود، از چه نوعی است؟
- ۱) خودباختگی فرهنگی و پذیرش عناصر فرهنگی دیگر بدون تحقیق و گزینش - بحران معنویت - رعایت انتظارات افراد جامعه - صعودی میان‌نسلی
۲) از دست رفتن حالت خلاق و فعال اعضای جهان اجتماعی در گزینش عناصر فرهنگی - پوچ‌انگاری - ظرفیت منطقی و عقلانی فرهنگ - میان‌نسلی صعودی
۳) به روش تقلیدی عمل کردن و ناتوانی در ملحق شدن به جهان اجتماعی دیگر - کهولت و مرگ جهان اجتماعی - درونی کردن فرهنگ - صعودی بین نسلی
۴) نرسیدن انسان به شناخت و تفسیر صحیح از عالم و آدم و گرفتاری به خودباختگی فرهنگی - کاستی و خلأ معنوی - سازگاری با فطرت آدمیان - بین نسلی صعودی

پاسخ: گزینه ۲ (پایه‌شناسی دهم - درس‌های ۹، ۱۰، ۱۱ و ۱۲)

پاسخ: گزینه ۲

نکته سه رابطه علت و معلول مهم و شبیه به هم در درس ۹ دهم آمده است:

معلول و پیامد	علت
درونی شدن فرهنگ در افراد	اقناع
انجام دادن بهتر کنش‌های متناسب با فرهنگ توسط افراد	قدرت اقناعی بیشتر یک فرهنگ
برخورداری فرهنگ از قدرت اقناعی بیشتر (رد ۱ و ۳)	ظرفیت منطقی و عقلانی فرهنگ‌ها + مطابقت فرهنگ‌ها با فطرت آدمیان

پاسخ تشریحی

- اگر اعضای یک جهان اجتماعی، مبهوت و مقهور جهان اجتماعی دیگر شوند و در نتیجه، حالت فعال و خلاق خود را در گزینش عناصر فرهنگی از دست بدهند، دچار خودباختگی فرهنگی می‌شوند. جوامع خودباخته به صورت تقلیدی عمل می‌کنند. (رد ۴)
- پوچ‌انگاری، یعنی انکار معنا برای زندگی انسان یا ناتوان دانستن انسان در یافتن معنای زندگی.
- فرهنگ‌هایی که ظرفیت منطقی و عقلانی بیشتری دارند و با فطرت آدمیان سازگارترند، از قدرت اقناعی بیشتری برخوردارند.
- کارگزاران‌های که استاد دانشگاه می‌شود، تحرک اجتماعی صعودی و بین نسلی (میان‌نسلی) داشته است. به جدول زیر که درباره انواع تحرک‌های اجتماعی است، توجه کنید:

کارمند یک اداره که مدیرکل می‌شود.	صعودی	تقسیم‌بندی اول
مدیر اداره که عزل می‌شود و به عنوان کارمند عادی فعالیت می‌کند.	نزولی	
کارمندی که از یک بخش به بخش دیگر منتقل می‌شود.	افقی	
تحرک اجتماعی یک فرد در طول زندگی خودش	درون‌نسلی	تقسیم‌بندی دوم
تحرک اجتماعی یک فرد نسبت به والدینش	میان‌نسلی	

تست و پاسخ ۵۹

کدام گزینه، از انتقادات وارده بر رویکرد جامعه‌شناسی تبیینی نیست؟

- ۱) در رویکرد تبیینی روش مطالعه جامعه‌شناسی با روش مطالعه علوم طبیعی یکسان انگاشته می‌شود - جامعه‌شناسی تبیینی جامعه و نظم اجتماعی را براساس مناسبات بیرونی توضیح می‌دهد.
- ۲) جامعه‌شناسی با شناخت نظم اجتماعی، به انسان‌ها قدرت پیش‌بینی و پیشگیری جامعه را می‌دهد - جامعه‌شناسی تبیینی با پیچیده‌تر دانستن انسان نسبت به سایر موجودات، او را بر جامعه مسلط کرد.
- ۳) در رویکرد تبیینی، پدیده‌های اجتماعی مانند پدیده‌های طبیعی و جامعه همانند طبیعت در نظر گرفته می‌شود - جامعه‌شناسی تبیینی تفاوت میان جوامع مختلف را از نوع تفاوت‌های کتی می‌داند.
- ۴) جامعه‌شناسی تبیینی شباهت پدیده‌هایی مانند جامعه با ماشین و بدن انسان را برجسته می‌کند - با محدود دانستن دانش علمی به دانش تجربی صرفاً تبیین‌های تجربی را به رسمیت می‌شناسد.

پاسخ: گزینه ۲

(جامعه‌شناسی دوازدهم - درس ۳)

نکته رویکرد تبیینی، نزدیک‌ترین رویکرد جامعه‌شناسی نسبت به علوم طبیعی است و بیشترین شباهت را با علوم طبیعی دارد:

موضوع	جامعه‌شناسی تبیینی به مطالعه پدیده‌های اجتماعی می‌پردازد و این پدیده‌ها را همانند پدیده‌های طبیعی می‌داند.
روش	در جامعه‌شناسی تبیینی، روش مطالعه جامعه و طبیعت، یکسان پنداشته می‌شوند. روش مطالعه هر دوی این پدیده‌ها، حسی و تجربی است.
هدف	همان‌طور که علوم طبیعی با شناخت نظم موجود در طبیعت، امکان پیش‌بینی، پیشگیری و کنترل طبیعت را برای انسان فراهم می‌کند، جامعه‌شناسی تبیینی نیز با شناخت نظم اجتماعی، به انسان‌ها قدرت پیش‌بینی و کنترل جامعه را می‌دهد.

پاسخ تشریحی عبارت اول ۲ ← بیانگر هدف جامعه‌شناسی تبیینی است و لزوماً جزء معایب آن نیست.

عبارت دوم ۲ ← جامعه‌شناسی تبیینی، جامعه را بر انسان مسلط ساخت، نه برعکس.

تست و پاسخ ۶۰

علت پدید آمدن هر یک از موارد زیر، به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟
 «امکان پذیر ساختن و سامان دادن ارتباط ما با یکدیگر»، «ناتوانی جوامع در جلب مشارکت و همکاری افراد براساس میل آن‌ها» و «حفظ نظام اجتماعی در بلندمدت»

- ۱) فایده قواعد اجتماعی - برقراری نظم اجتماعی براساس مناسبات بیرونی - تغییر نظام اجتماعی در خود و محیط
- ۲) فایده نظم اجتماعی - تأمین نفع افراد جامعه براساس قواعد - تأثیر بخش‌های مختلف ساختار اجتماعی بر یکدیگر
- ۳) برقراری نظم اجتماعی - برقراری مناسبات براساس تهدید و ترس - رابطه و پیوند میان پدیده‌های اجتماعی
- ۴) ساختار اجتماعی - افزایش حجم قواعد و قوانین نظارتی در جامعه - تأمین نیازهای نظام اجتماعی

(جامعه‌شناسی دوازدهم - درس ۳)

پاسخ: گزینه ۱

درس نامه

- فواید نظم اجتماعی
 - ← پیش‌بینی رفتار دیگران و همکاری با آن‌ها را امکان‌پذیر می‌نماید.
 - ← باعث می‌شود توقعات و انتظارات خود از دیگران را بدانیم.
 - ← باعث می‌شود اتفاقات غیرمنتظره، ما را از همکاری با دیگران باز ندارد.
- فواید قواعد اجتماعی
 - ← ارتباط ما با یکدیگر را امکان‌پذیر می‌نمایند.
 - ← کنش‌های ما را برای یکدیگر قابل پیش‌بینی می‌کنند.
 - ← امکان مشارکت ما در زندگی اجتماعی را فراهم می‌آورند.
- فایده ساختار اجتماعی
 - ← قواعد اجتماعی را با یکدیگر هماهنگ می‌کند.

پاسخ تشریحی

- قواعد اجتماعی ارتباط ما با یکدیگر را امکان‌پذیر می‌نمایند.
- جوامعی که نظم اجتماعی را براساس مناسبات بیرونی برقرار می‌سازند، در جلب مشارکت و همکاری افراد براساس میل، رضایت و رغبت موفق عمل نمی‌کنند.
- نظام اجتماعی همانند یک موجود زنده تلاش می‌کند با تغییر در خود و محیط، نیازهای خود را تأمین کند و خود را در بلندمدت حفظ نماید.

تست و پاسخ ۶۱

جامعه‌شناسی تبیینی

اندیشمندان پیرو رویکرد آگوست کنت در جامعه‌شناسی، پدیده «صنعتی شدن» را چگونه مطالعه و تحلیل می‌کنند؟

- ۱) توصیف و تبیین مفهوم صنعتی شدن در جامعه و تشویق رواج آن - مطالعه این پدیده با روش حسی و تجربی و یافتن راه‌حلی برای کنترل آن
- ۲) مطالعه این پدیده با هدف داوری ارزشی و هنجاری در مورد آن - فهم پدیده صنعتی شدن و تلاش برای نشان دادن علت ایجاد آن با روش تجربی
- ۳) پرداختن به علت پدید آمدن این پدیده در جامعه و یافتن راهی برای کنترل آن - نشان دادن علت ایجاد و زوال پدیده برای داوری ارزشی و هنجاری درباره آن
- ۴) مطالعه این پدیده با روش حسی و یافتن راه‌حلی برای کنترل آن - مطالعه صنعتی شدن و علت ایجاد یا زوال آن به منظور پیش‌بینی روند تسریع آن

(جامعه‌شناسی دوازدهم - درس ۳)

پاسخ: گزینه ۴

تکنیک کلیدواژه‌های جامعه‌شناسی تبیینی: تبیین - علت‌یابی - بررسی رابطه بین متغیرها - روش حسی و تجربی - پیش‌بینی و کنترل پدیده‌های اجتماعی - ناتوانی در نقد، اصلاح و داوری پدیده‌های اجتماعی - یکسان‌انگاری طبیعت و جامعه - شباهت انسان با موجودات طبیعی - پیش‌بینی و کنترل

پاسخ تشریحی جامعه‌شناسان تبیینی، در مطالعه یک پدیده به بررسی علت ایجاد و زوال آن پدیده و ارائه راهکارهایی برای پیش‌بینی و کنترل آن می‌پردازند. (فقط کافیه کلیدواژه‌های رویکرد تبیینی رو بدونید. 😊)

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) توصیف، کارکرد جامعه‌شناسی تفسیری است و تشویق و انتقاد، کارکرد جامعه‌شناسی انتقادی است. در درس‌های ۵ و ۷ با رویکردهای تفسیری و انتقادی بیشتر آشنا می‌شویم.
- ۲) جامعه‌شناسی تبیینی، داوری علمی نمی‌کند؛ این مسئله، کارکرد جامعه‌شناسی انتقادی است. هم‌چنین فهم پدیده‌ها در رویکرد تفسیری وجود دارد.
- ۳) داوری، از کارکردهای جامعه‌شناسی تبیینی نیست.

تست و پاسخ ۶۲

رابطه بین هر یک از مفاهیم زیر، به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- ساختار اجتماعی و نظام اجتماعی
 - بحران هویت و تزلزل فرهنگی
 - نظم اجتماعی و قواعد اجتماعی
- ۱) نظام اجتماعی یک ساختار اجتماعی پویاست - تزلزل فرهنگی می‌تواند به بحران هویت منجر شود - نظم اجتماعی در نتیجه قواعد اجتماعی پدید می‌آید.
 - ۲) نظام اجتماعی و ساختار اجتماعی، با نظم اجتماعی مرتبطاند - تزلزل فرهنگی در پی بحران هویت پدید می‌آید - قواعد اجتماعی در نتیجه نظم اجتماعی پدید می‌آید.
 - ۳) ساختار اجتماعی، یک نظام اجتماعی پویاست - بحران هویت در دنباله تزلزل فرهنگی پدید می‌آید - نظم اجتماعی به دنبال قواعد اجتماعی به وجود می‌آید.
 - ۴) نظم اجتماعی، با نظام اجتماعی و ساختار اجتماعی مرتبط است. - بحران هویت می‌تواند به تزلزل فرهنگی منجر شود - قواعد اجتماعی بر اثر وجود نظم اجتماعی پدید می‌آید.

پاسخ: گزینه ۱

(جامعه‌شناسی دهم - درس ۱۱ / جامعه‌شناسی دوازدهم - درس ۳)

مشاوره در کتاب درسی، مفاهیم متعددی بیان شده است؛ هنگام مطالعه، باید ارتباط هر مفهوم با سایر مفاهیم را نیز بررسی کنید.

پاسخ تشریحی

- نظام اجتماعی، یک ساختار اجتماعی پویاست؛ بنابراین ساختار اجتماعی مقدم بر نظام اجتماعی وجود دارد. هم‌چنین هم ساختار اجتماعی و هم نظام اجتماعی، با مفهوم نظم اجتماعی ارتباط دارند. (رد ۳)
- تزلزل فرهنگی، می‌تواند به بحران هویت منجر شود؛ بنابراین بحران هویت، پیامد تزلزل فرهنگی است. (رد ۲ و ۴)
- نظم اجتماعی در نتیجه قواعدی برقرار می‌شود که ما انسان‌ها برای زندگی کردن پذیرفته‌ایم؛ بنابراین قواعد اجتماعی مقدم بر نظم اجتماعی هستند. (رد ۲ و ۴)

تست و پاسخ ۶۳

در بین عبارتهای زیر، کدام موارد درست هستند؟

- الف) در زندگی روزمره، نظم بیشتر از بی‌نظمی به چشم می‌آید، زیرا انسان‌ها به نظم عادت کرده‌اند.
 - ب) اساس منع و ترغیب اسلام نسبت به مشاغل و حرفه‌ها، آثار این حرفه‌ها بر هویت انسان‌هاست.
 - ج) همواره افرادی هستند که جذب عقاید و ارزش‌های مورد قبول جهان اجتماعی خود نمی‌شوند.
 - د) اگر اعضای جهان اجتماعی، واقعیت‌ها و آرمان‌های آن را فراموش نکنند، آن جهان دارای هویت حقیقی است.
- ۱) الف - ب - ج ۲) الف - د ۳) ب - ج ۴) ب - د - ج

پاسخ: گزینه ۳

(جامعه‌شناسی دهم - درس‌های ۹، ۱۰ و ۱۲ / جامعه‌شناسی دوازدهم - درس ۳)

پاسخ تشریحی بررسی موارد درست:

(ب) در جامعه سرمایه‌داری ← مالکیت ثروت همراه با شغل، از پایه‌های اساسی هویت‌یابی هستند. ← به همین دلیل امروزه شغل اهمیت فزاینده‌ای پیدا کرده است.

در جهان اسلام ← مشاغل به سه دسته تقسیم می‌شوند: (۱) حرام، (۲) مکروه و (۳) مستحب. اساس منع و ترغیب اسلام نسبت به مشاغل و حرفه‌ها، آثار مخرب و سازنده این حرفه‌ها بر تربیت و هویت انسان‌هاست. اسلام، تربیت انسان‌های متعالی را هدف آفرینش می‌داند و برای تحقق آن، مراقبت‌های ویژه‌ای اعمال می‌کند.

(ج) جامعه تلاش می‌کند افراد را جامعه‌پذیر کند، اما فرایند جامعه‌پذیری همیشه به طور کامل انجام نمی‌گیرد و با موفقیت همراه نیست. همواره افرادی هستند که جذب عقاید و ارزش‌های جهان اجتماعی خود نمی‌شوند و نقشی را که نهادها و سازمان‌های مختلف جامعه از آن‌ها انتظار دارند، نمی‌پذیرند. به کنش‌هایی که برخلاف عقاید، ارزش‌ها و هنجارهای جامعه هستند، کژروی اجتماعی می‌گویند.

بررسی موارد نادرست:

(الف) در زندگی روزمره، به دلیل عادت انسان‌ها به نظم، بی‌نظمی بیشتر از نظم به چشم می‌آید.

(د) اگر اعضای جهان اجتماعی، واقعیت‌ها و آرمان‌های آن را فراموش نکنند، آن جهان دارای هویت تاریخی است.

تست و پاسخ ۶۴

پاسخ هر یک از پرسش‌های زیر در کدام گزینه آمده است؟

• قواعد اقتصادی از چه طریقی با قواعد زندگی خانوادگی یا قواعد سیاسی هماهنگ می‌شوند؟

• هر جامعه‌ای بر چه مبنایی برخی تغییرات هویتی را تشویق و برخی را منع می‌کند؟

• چرا امروزه رسانه‌ها و فضای مجازی عرصه مهم‌ترین منازعه هویتی می‌گردند؟

(۱) ساختار اجتماعی - براساس لایه‌های سطحی جهان اجتماعی - تعامل کشورهای غربی با غیرغربی، به خودباختگی و غرب‌زدگی می‌انجامد.

(۲) نظام اجتماعی - در ارتباط با هویت فرهنگی جهان اجتماعی - تعامل فرهنگی از سطح عقاید به سطح نمادها و هنجارها منتقل شده است.

(۳) نظام اجتماعی - براساس آرمان‌ها و عقاید اجتماعی‌اش - رسانه‌ها از مرزهای جغرافیایی، سیاسی و فرهنگی جوامع عبور کرده‌اند.

(۴) ساختار اجتماعی - به تناسب عقاید و ارزش‌های خود - رسانه‌ها تعامل فرهنگی را از سطح محققان به عموم مردم منتقل کرده‌اند.

(پاسخ‌شناسی دهم - درس‌های ۱۰ و ۱۲ / جامعه‌شناسی دوازدهم - درس ۳)

پاسخ: گزینه ۴

مشاوره قسمت سوم این سؤال از بخش «پیشنهاد دهید» طرح شده است. (پس توی آزمون‌ها و حتی توی کنکور، از هر بایی که فکرش رو بکنی سؤال طرح می‌شه!)

پاسخ تشریحی

- از طریق ساختار اجتماعی، قواعد اقتصادی با یکدیگر و با سایر قواعد (قواعد زندگی خانوادگی، قواعد سیاسی و ...) هماهنگ می‌شوند.
- هر جامعه‌ای، به تناسب عقاید و ارزش‌هایی که دارد (لایه‌های عمیق جهان اجتماعی)، برخی تغییرات هویتی و تحرک‌های اجتماعی را منع و برخی دیگر را تشویق می‌کند.
- امروزه رسانه‌ها و فضای مجازی با عبور از مرزهای جغرافیایی، سیاسی و فرهنگی جوامع، تعامل فرهنگی را از سطح محققان و مولدان فرهنگی، به عموم کاربران و مصرف‌کنندگان فرهنگی منتقل کرده است. بدین ترتیب رسانه‌ها و فضای مجازی، عرصه مهم‌ترین منازعه هویتی می‌گردد.

تست و پاسخ ۶۵

به ترتیب هر یک از موارد زیر، چه زمانی پدید آمدند؟

- شکل‌گیری دوران بعد از تجدد
- روی آوردن غرب به سکولاریسم
- برجسته کردن شباهت انسان و ماشین
- تحولات فرهنگی

- (۱) تحول هویتی جهان متجدد - طی قرون وسطی - پیامد یکسان‌انگاری طبیعت و جامعه - پیامد کاستی و خلأ معنوی در جهان اجتماعی
- (۲) دوران پسامدرن - پس از عبور از مسیحیت - به دنبال موفقیت‌های علوم طبیعی - نتیجه کاستی‌ها و بن‌بست‌های درونی جهان اجتماعی
- (۳) طی قرن بیستم - تحولات هویتی دوران مدرن - نتیجه استفاده از روش‌های عقلی و تجربی - پیامد مرگ و کهنوت جهان اجتماعی
- (۴) بحران معرفتی و معنوی - رنسانس - پس از شکل‌گیری جامعه‌شناسی تبیینی - نتیجه بی‌توجهی فرهنگ به نیازهای معنوی انسان

(جامعه‌شناسی دهم - درس‌های ۱۱ و ۱۲ / جامعه‌شناسی دوازدهم - درس ۳)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی

- طی قرن بیستم، متفکران جهان غرب، آثار متعددی درباره بحران‌های هویتی این جهان نوشته‌اند و از شکل‌گیری دوران بعد از تجدد یا پسامدرن سخن گفته‌اند.
- جهان غرب، با عبور از عقاید و ارزش‌های مسیحیت قرون وسطی، به عقاید و ارزش‌های دنیوی و سکولار روی آورد و هویت جدیدی پیدا کرد.
- موفقیت‌های دانشمندان علوم طبیعی، باعث شد جامعه‌شناسان علاقه‌مند شوند که شباهت‌های جامعه و پدیده‌هایی مانند ماشین و بدن انسان را برجسته کنند.
- تحولات فرهنگی، گاهی ناشی از کاستی‌ها و بن‌بست‌های موجود در هویت فرهنگی جهان اجتماعی است.

روان شناسی: صفحه‌های ۳۴ تا ۸۷

تست و پاسخ ۶۶

- درستی و نادرستی هر یک از عبارات‌های زیر، به ترتیب کدام است؟
- برای شناسایی بهتر تغییرات رشدی، روان‌شناسان رشد این تغییرات را به جنبه‌های مختلف تقسیم کرده‌اند.
 - ارتباط افراد با دیگران و توجه به حقوق آن‌ها، در جنبه اجتماعی رشد مورد بررسی قرار می‌گیرد.
 - هدف روان‌شناسی رشد، توصیف، تبیین و پیش‌بینی تغییراتی است که در طول زندگی رخ می‌دهد.
 - تمامی تغییراتی که در نوجوان بروز می‌کند در دوره‌های بعدی رشد تداوم می‌یابد.

- (۱) درست - درست - نادرست - درست
(۲) نادرست - نادرست - درست - درست
(۳) درست - نادرست - درست - نادرست
(۴) نادرست - درست - نادرست - نادرست

پاسخ: گزینه ۳ (درس ۲ - تعریف روان‌شناسی رشد، ویژگی‌های رشد در دوره نوجوانی)

پاسخ تشریحی بررسی عبارت‌ها:

عبارت اول: درست است؛ برای شناخت بهتر تغییرات رشدی، لازم است بدانیم که تغییرات از چه نوعی هستند. به همین دلیل، روان‌شناسان رشد، تغییرات رشد را به جنبه‌های مختلف تقسیم کرده‌اند.

عبارت دوم: نادرست است؛ ارتباط با دیگران، مربوط به جنبه اجتماعی رشد است؛ اما توجه به حقوق دیگران، به جنبه اخلاقی رشد مربوط است.

عبارت سوم: درست است؛ روان‌شناسی رشد، تغییرات رشدی را پیش‌بینی می‌کند. از آن‌جا که برای پیش‌بینی کردن، توصیف و تبیین موضوع نیز لازم است، روان‌شناسی رشد تغییرات افراد را هم توصیف، هم تبیین و هم پیش‌بینی می‌کند.

عبارت چهارم: نادرست است؛ اگرچه بسیاری از تغییرات نوجوانی، تحولاتی است که در دوره‌های دیگر رشد تداوم می‌یابد (مانند تفکر فرضی، پردازش مفهومی، فراحافظه و ...) ولی نمی‌توانیم بگوییم تمامی آن‌ها تداوم خواهد داشت، زیرا بسیاری از تغییرات رشدی ممکن است با افزایش تجارب و تعادل هورمون‌ها و یا آموزش مهارت‌ها از بین بروند (مانند تحریک‌پذیری و نوسانات خلق، آرمان‌گرایی و عیب‌جویی یا احساس منحصر به فرد بودن و ...).

تست و پاسخ ۶۷

کدام یک از عبارات زیر در مورد بیت «پسر کو ندارد نشان از پدر / تو بیگانه خوانش، نخوانش پسر»، بیان کامل تری است؟

- عوامل وراثتی، ایجادکننده صفاتی هستند که یا از بدو تولد و یا در طی زمان در کودک بروز می‌کنند.
- بسیاری از توانمندی‌های جسمانی و شناختی به موازات افزایش سن در کودکان از طرق مختلف به یادگیری نیاز دارد.
- ویژگی‌های افراد و تغییراتی که در طول دوره زندگی در افراد رخ می‌دهد، معلول دو دسته عوامل زیستی و محیطی است.
- در بسیاری از موارد با توجه به بررسی خصوصیات افراد فامیل نزدیک و دور می‌توان احتمال وقوع برخی از ویژگی‌ها را در دامنه‌های سنی خاص پیش‌بینی کرد.

پاسخ: گزینه ۳ (درس ۲ - عوامل مؤثر بر رشد)

درس‌نامه ●● روان‌شناسان رشد معتقدند ویژگی‌های افراد و تغییراتی که در طول دوره زندگی، از دوره جنینی تا دوره سالمندی، در افراد رخ می‌دهد، می‌تواند معلول دو دسته عوامل وراثتی و محیطی باشد.

عوامل مؤثر بر رشد	توضیح
(۱) عوامل وراثتی یا زیستی	<ul style="list-style-type: none"> • وراثت: ایجادکننده صفاتی است که از قبل در فرد نهفته است. • رشد: تغییراتی که به آمادگی زیستی وابسته است و با گذشت زمان طبق یک برنامه طبیعی انجام می‌شود.
(۲) عوامل محیطی	<ul style="list-style-type: none"> • عواملی که در بیرون از فرد وجود دارد و بر نحوه بروز تغییرات اثر می‌گذارد. • یادگیری یکی از مهم‌ترین عوامل محیطی است.

پاسخ تشریحی در صورت سؤال به بیٹی اشاره شده که بیانگر شباهت پسر به پدر است. این شباهت می‌تواند هم به عامل وراثت مربوط باشد و هم به عامل محیطی؛ بنابراین از بین گزینه‌های مطرح‌شده، عبارتی کامل‌تر است که به هر دوی این عوامل اشاره کرده باشد که فقط در (۳) دیده می‌شود. بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) صرفاً به عامل وراثت اشاره شده است.

۲) صرفاً به عامل محیطی و یادگیری اشاره شده است.

۴) به موضوع ریش که از عوامل وراثتی است مربوط می‌شود. ریش عمدتاً تحت تأثیر وراثت است و البته عوامل محیطی نیز می‌توانند تا حدودی بر آن اثر بگذارند، ولی آن چه مهم است، این است که ریش به آمادگی زیستی مربوط است و فقط سن شروع توانایی‌ها را مشخص می‌کند، نه همه تغییرات رشدی را. شباهت پسر به پدر فقط به شروع توانایی‌ها (ریش) مربوط نمی‌شود و توسعه مهارت‌ها و تداوم آن‌ها را هم شامل می‌گردد.

تست و پاسخ ۶۸

در کدام گزینه رفتار مطرح شده با هر یک از افراد زیر با توصیه‌های اسلام منطبق است؟

- امیر به تازگی می‌تواند بند کفش‌هایش را خودش به تنهایی ببندد.
 - ملیکا برادرش را برای شکستن ظرفی که هنگام کمک‌کردن به مادرش شکسته بود سرزنش کرد.
 - نرگس ساعت مطالعاتی خود را با زمان برگزاری آزمون‌های دوره‌ای داوطلبان کنکور مدرسه‌اش تنظیم کرده و آن‌ها را به دقت رعایت می‌کند.
- ۱) باید عواطف و احساسات صحیح او را رشد داد. - دیگر نباید با او آمرانه رفتار شود. - باید او را در تصمیم‌گیری‌ها دخالت داد.
- ۲) باید زشتی‌ها و زیبایی‌ها را به او فهماند. - باید او را در تصمیم‌گیری‌ها دخالت داد. - نباید با او آمرانه رفتار شود.
- ۳) باید با عمل و گفتار صحیح از حس تقلیدش بهره گرفت. - باید آزاد باشد تا بازی کند. - باید با او به منزله مشاور رفتار شود.
- ۴) نباید از او توقع اطاعت داشت. - باید در تأدیب او کوشید. - باید او را به ارزش‌ها و دوری از زشتی‌ها رهنمون ساخت.

پاسخ: گزینه ۳

(درس ۲ - مراحل موع رشد در فرآیند زندگی)

پاسخ تشریحی عبارت اول: کودکان قادر به حرکات درشتی همچون بالا رفتن از پله‌ها هستند؛ سپس مهارت حرکات ظریف همچون بستن بند کفش را به دست می‌آورند؛ بنابراین امیر در اواخر کودکی اول است. پس در هفت سال اول از مراحل رشد از نظر اسلام قرار دارد. در این مرحله کودک باید آزاد باشد که بازی کند، باید عواطف و احساسات صحیح او را رشد داد و با رفتار خوب و گفتار پسندیده او را پرورش داد و بدون توقع اطاعت از او سعی کرد با عمل و گفتار صحیح از حس تقلیدش بهره گرفت.

عبارت دوم: کودکان ۵ - ۶ ساله معمولاً برای قضاوت در مورد رفتار دیگران به نتیجه عمل آن‌ها توجه می‌کنند نه به نیت افراد، بنابراین چون ملیکا بدون توجه به نیت برادرش کار او را غیر اخلاقی دانسته و او را سرزنش کرده است، هنوز در دوره کودکی اول که منطبق با ۷ سال اول از مراحل رشد اسلام است قرار دارد و باید مطابق با عبارت اول، با او رفتار شود.

عبارت سوم: نرگس دانش‌آموز سال دوازدهم است و ویژگی‌های توجه‌گزینشی و متمرکزشدن بر ضرورت‌های تکلیف که از ویژگی‌های دوره نوجوانی است را از خود نشان می‌دهد؛ بنابراین او در ۷ سال سوم از مراحل رشد از نظر اسلام قرار دارد. پس باید با او به منزله مشاور رفتار کرد، دیگر نباید به صورت آمرانه با او رفتار شود، باید وی را چون عضو بزرگ خانواده دانست و مانند دیگران او را در تصمیم‌گیری‌ها دخالت داد.

تست و پاسخ ۶۹

در کدام گزینه هر دو عبارت درست هستند؟

- ۱) تخمک طبیعی دارای ۴۶ کروموزوم است. - حالت‌های هیجانی مادر، عامل محیطی مؤثر بر رشد جنین است.
- ۲) نطفه دارای ۴۶ کروموزوم است. - آرامش درونی مادر، عامل وراثتی مؤثر بر رشد جنین است.
- ۳) اسپرم دارای ۲۳ کروموزوم است. - استفاده از داروها توسط مادر، عامل وراثتی مؤثر بر رشد جنین است.
- ۴) نطفه دارای ۲۳ جفت کروموزوم است. - سن مادر، عامل محیطی مؤثر بر رشد جنین است.

پاسخ: گزینه ۴

(درس ۲ - ویژگی‌های رشد در دوره قبل از تولد)

درس‌نامه ●● رشد انسان از زمان تشکیل نطفه شروع می‌شود. وقتی اسپرم پدر، تخمک مادر را بارور می‌کند، نطفه تشکیل می‌شود. تخمک بارور شده طبیعی دارای ۴۶ کروموزوم است (۲۳ کروموزوم از تخمک مادر و ۲۳ کروموزوم از اسپرم پدر)

نکته اسپرم (۲۳ کروموزوم) + تخمک (۲۳ کروموزوم) ← تخمک بارور شده طبیعی یا نطفه (۴۶ کروموزوم یا ۲۳ جفت کروموزوم)

عوامل مؤثر بر رشد ← عوامل وراثتی: از طریق کروموزوم‌های پدر و مادر، صفات به ارث برده می‌شود.
عوامل محیطی: عواملی همچون سن مادر، کیفیت تغذیه، فشار روانی، آلودگی محیط، حالت‌های هیجانی مادر قبل از تولد
به‌ویژه ارتباط با خالق هستی و استفاده از داروها بر چگونگی رشد قبل از تولد تأثیر دارد.

پاسخ تشریحی نطفه یا همان تخمک بارور شده طبیعی دارای ۲۳ جفت کروموزوم یا ۴۶ کروموزوم است و سن مادر عامل محیطی مؤثر بر رشد جنین است؛ بنابراین هر دو عبارت در ۴ درست است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) تخمک طبیعی مادر دارای ۲۳ کروموزوم است، پس عبارت اول در این گزینه نادرست است.
- ۲) آرامش درونی عامل محیطی مؤثر بر رشد جنین است؛ بنابراین عبارت دوم در این گزینه نادرست است.
- ۳) استفاده از داروها توسط مادر، عامل محیطی مؤثر بر رشد جنین است؛ بنابراین عبارت دوم در این گزینه نادرست است.

دام تستی حواستان باشد تخمک طبیعی و سالم دارای ۲۳ کروموزوم و تخمک بارور شده طبیعی دارای ۴۶ کروموزوم است.

تست و پاسخ ۷۰

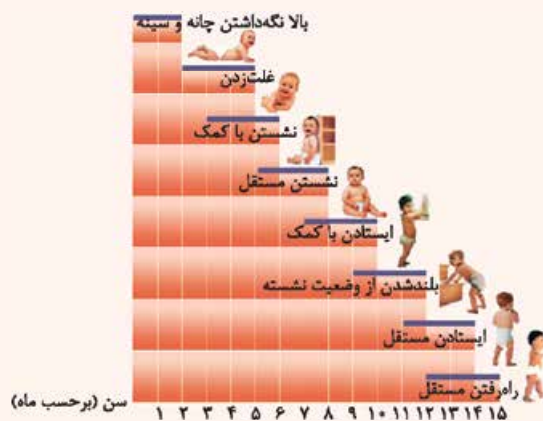
به ترتیب بیشترین توانایی حرکتی کسب شده قبل از «بلندشدن از وضعیت نشسته» و «نشستن با کمک»، کدام یک از توانایی‌های زیر است؟

- ۱) ایستادن با کمک - غلت زدن
- ۲) نشستن مستقل - بالا نگاه داشتن چانه و سینه
- ۳) ایستادن مستقل - بلندشدن از وضعیت نشسته
- ۴) نشستن با کمک - غلت زدن

(درس ۲ - رشد جسمانی - حرکتی در کودکی)

پاسخ: گزینه ۱

درس نامه

پاسخ تشریحی با توجه به مراحل رشد حرکتی که به ترتیب عبارت‌اند از: بالا نگاه داشتن چانه و سینه - غلت زدن - نشستن با کمک - نشستن مستقل - ایستادن با کمک - بلندشدن از وضعیت نشسته - ایستادن مستقل - راه رفتن مستقل. بیشترین توانایی کسب شده قبل از بلندشدن از وضعیت نشسته، «ایستادن با کمک» است و قبل از نشستن با کمک، «غلت زدن» است.

تست و پاسخ ۷۱

عرفان فرزند کوچک یک خانواده است. برادر بزرگ تر او، پس از این که عرفان کنترل تلویزیون را به سمت پنجره پرت می کند، فریاد می زند «چرا این کار را کردی؟» عرفان تحت تأثیر فریاد برادرش، این بار شیء دیگری را به سمت پنجره پرتاب می کند. با توجه به این موقعیت، کدام گزینه برای پاسخ به سوالات زیر مناسب تر است؟

الف) عرفان، احتمالاً در کدام دوره سنی قرار دارد؟

ب) عملکرد عرفان، نشان دهنده کدام جنبه از رشد انسان است؟

ج) کدام مهارت جسمانی، در بازه زمانی همسالان عرفان پدید می آید؟

۱) کودکی اول - هیجانی - بستن بند کفش

۲) طفولیت - اخلاقی - شوت زدن به توپ

۳) دوران نوپایی - هیجانی - بالارفتن از پله‌ها

۴) پیش از دبستان - اخلاقی - رنگ کردن نقاشی بدون بیرون زدن از تصویر

(درس ۲ - رشد دوره کودکی)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی

رشد هیجانی در کودکی، فرایندی پیچیده است که نه تنها مستلزم آگاهی از هیجانات خود کودک، بلکه مستلزم آگاهی از هیجانات اطرافیان اوست؛ مثلاً وقتی کودکی دوساله به طور تصادفی شیئی را پرت می‌کند و فردی با تعجب فریاد می‌زند، کودک این فریاد را به عنوان نشانه هیجان مثبت درک می‌کند و حتی ممکن است دوباره رفتارش را تکرار کند تا توجه اطرافیان را دریافت کند، ولی به تدریج با دریافت واکنش دیگران به هیجانات خود جهت می‌دهد؛ بنابراین عرفان باید در سنین اولیه دوره کودکی اول قرار داشته باشد که هنوز متوجه هیجانات خشم و ناراحتی دیگران نمی‌شود. برخی، کودکان ۱ تا ۳ ساله را که تازه به راه می‌افتند، «نوپا» می‌نامند. بخشی از این بازه سنی در دوره طفولیت قرار دارد و بخش دیگر آن در دوره کودکی اول است، در این دوره سنی کودکان هنوز به رشد هیجانی دست نیافته‌اند. کودکان در ابتدا قادر به حرکات درشتی همچون بالارفتن از پله‌ها هستند، سپس مهارت حرکات ظریف همچون بستن بند کفش را به دست می‌آورند. بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) قسمت سوم گزینه نادرست است، چون بستن بند کفش حرکت ظریف است و در سال‌های آخر دوره کودکی اول کسب می‌شود، در حالی که عرفان در ابتدای دوره کودکی اول قرار دارد.

۲) قسمت دوم گزینه نادرست است، چون موقعیت مطرح شده در متن سؤال به رشد هیجانی مربوط است. قسمت اول و سوم گزینه درست هستند.

۴) قسمت دوم گزینه نادرست است، چون موقعیت مذکور به جنبه هیجانی مربوط است و قسمت سوم هم نادرست است، چون رنگ کردن نقاشی بدون بیرون‌زدن از خط، حرکت ظریفی است و در بازه سنی عرفان که در ابتدای کودکی اول است، هنوز بروز نیافته است.

تست و پاسخ ۷۲

کدام یک از ویژگی‌های زیر صرفاً به دوره نوجوانی مربوط می‌شود و در کودکی وجود ندارد؟

- ۱) توانایی رمزگردانی، اندوزش و بازیابی اطلاعات
۲) سازگارشدن با ضرورت‌های تکلیف مورد نظر
۳) اشراف‌داشتن بر استدلال، قضاوت و تصمیم‌ها
۴) استدلال بر مبنای واقعیت‌های ملموس و بیرونی

(درس ۲ - رشد شناختی دوره نوجوانی)

پاسخ: گزینه ۳

درس نامه تغییرات شناختی دوره نوجوانی شگفت‌آور است. برخی از این توانایی‌های شناختی در کودکی وجود دارد و در دوره نوجوانی افزایش می‌یابد (تغییر کمی است) و برخی از این تغییرات، در کودکی وجود ندارد و در دوره نوجوانی به وجود می‌آید (تغییر کیفی است). توانایی‌هایی مانند: استفاده از حافظه (رمزگردانی، اندوزش و بازیابی)، توجه‌گزینشی و تفکر در دوره کودکی هم وجود دارد و در دوره نوجوانی فقط افزایش می‌یابد و توانایی‌هایی مانند: فرضیه‌سازی، مهارت فراحافظه، توانایی نظارت، ارزیابی و تغییر جهت تفکر لحظه‌به‌لحظه، اشراف‌داشتن بر استدلال‌ها، قضاوت‌ها و تصمیم‌ها و پردازش مفهومی از ویژگی‌هایی است که در کودکی وجود ندارد و در نوجوانی به وجود می‌آید.

پاسخ تشریحی

نوجوانان برخلاف کودکان، قادر به نظارت، ارزیابی و تغییر جهت تفکر لحظه‌به‌لحظه هستند، در حالی که کودکان بر استدلال‌ها، قضاوت‌ها و تصمیم‌هایشان، اشراف ندارند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) مربوط به «مراحل حافظه» است که در کودکی هم وجود دارد و کودکان نیز برای یادگیری و حفظ کردن مطالب، آن مراحل را طی می‌کنند.

۲) به «توجه‌گزینشی» مربوط است. توجه نوجوانان در مقایسه با کودکان گزینشی‌تر است، به این معنا که بر اطلاعات مرتبط متمرکز شده و با ضرورت‌های تکلیف مورد نظر، بهتر سازگار می‌شوند؛ بنابراین توجه‌گزینشی در کودکی هم وجود دارد و در نوجوانی افزایش می‌یابد.

۴) نوجوانان فرضیه‌سازی می‌کنند، یعنی در پیش‌بینی یک موقعیت از احتمال‌های مختلف بهره می‌برند، در حالی که مبنای استدلال در دوره کودکی، واقعیت‌های ملموس و بیرونی است، پس این ویژگی در دوره کودکی وجود دارد.

تست و پاسخ ۷۳

به ترتیب درستی یا نادرستی عبارات زیر در کدام گزینه آمده است؟

- شرایط محرومیت حسی نمونه‌ای از دریافت تک‌حسی است که در آن، اکثر حواس از دریافت محرک محروم‌اند.
- فرد ناشنوایی که برای یادگیری مطالب درسی خود، با دقت بیشتری به لب و صورت معلمش توجه می‌کند، در حال دریافت چندحسی است.
- علت اصلی تفاوت توانایی دریافت بوها بین انسان و سگ، شدت محرکی است که در محیط وجود دارد.
- تفاوت در میزان ابراز ناراحتی در جراحی یک عضو در جانبازان جنگ تحمیلی در مقایسه با افراد عادی، مربوط به تفاوت در دریافت گیرنده‌های آن‌هاست.

۲) نادرست - نادرست - نادرست - نادرست

۱) نادرست - درست - درست - درست

۴) درست - نادرست - نادرست - درست

۳) درست - درست - درست - نادرست

(درس ۳ - مقدمه، حواس مختلف)

پاسخ: گزینه ۲

درس نامه ●●

- **محرومیت حسی:** به این معناست که فرد در شرایطی قرار بگیرد که هیچ‌یک از گیرنده‌های حسی وی به وسیله محرک‌های بیرونی تحریک نشود. این آزمایش، آزردهنده است و نشان می‌دهد موجودات زنده، به‌خصوص انسان، نیاز به احساس دارند.
- **دریافت تک‌حسی:** زمانی که محرک فقط از طریق یکی از حواس (مثلاً فقط بینایی یا فقط شنوایی) دریافت شود.
- **دریافت چندحسی:** زمانی که محرک از طریق چند حس (مثلاً هم بینایی، هم شنوایی و یا هر یک از حواس دیگر) دریافت شود.
- **جبران حسی:** هرگاه یکی از اندام‌های حسی آسیب ببیند، سایر اندام‌های حسی سالم وظیفه حس از دست رفته یا ضعیف‌شده را به عهده گرفته و جبران می‌کنند؛ مثلاً افرادی که ناشنوا و یا کم‌شنوا هستند عملکرد دیداری توسعه‌یافته‌تری دارند.
- **شدت محرک:** به مقدار انرژی و قدرتی که یک محرک برای تحریک گیرنده‌های حسی دارد، گفته می‌شود. در واقع تحریک هر یک از گیرنده‌های حسی، تابع شدت محرک است.

پاسخ تشریحی بررسی عبارات:

عبارت اول: نادرست است، چون در شرایط محرومیت حسی هیچ‌کدام از گیرنده‌های حسی تحریک نمی‌شود و شرایط «فقدان حواس» است، در حالی که در دریافت تک‌حسی یکی از حواس تحریک می‌شود.

عبارت دوم: نادرست است؛ چون شرایطی که در آن فرد، یکی از حواس خود را از دست داده و از حواس دیگر خود بیشتر استفاده می‌کند بیانگر مفهوم «جبران حسی» است، نه دریافت چندحسی. در دریافت چندحسی فرد از دو یا چند حس خود به طور هم‌زمان و به طور کامل استفاده می‌کند. در این‌جا فرد مذکور ناشنواست و فقط از بینایی خود استفاده کرده است.

عبارت سوم: نادرست است؛ تفاوت اصلی توانایی انسان و سگ در دریافت بوها به «گیرنده‌های آن‌ها» مربوط است، نه به شدت محرک؛ چون ممکن است یک محرک با شدت ثابت، گیرنده بویایی سگ را تحریک کند، ولی همان محرک گیرنده‌های بویایی انسان را تحریک نکند، چون گیرنده‌های بویایی در انسان ضعیف‌تر از گیرنده‌های بویایی در سگ‌هاست و دیرتر تحریک می‌شود. پس تفاوت اصلی به آستانه تحریک و یا به عبارت دیگر به میزان حساسیت و تحریک‌پذیری گیرنده‌های حسی آنان مربوط است.

عبارت چهارم: نادرست است؛ علت تفاوت احساس درد در بین انسان‌ها هم به نگرش آن‌ها مربوط می‌شود و هم به خود اندام حسی. بعضی از اندام‌ها گیرنده‌های قوی‌تری دارند و درد بیشتری احساس می‌کنند، مثلاً درد جوش روی بینی از درد جوش روی دست دردناک‌تر است، ولی در متن سؤال گفته شده در «جراحی یک عضو»، پس تفاوت در اندام حسی نبوده است. این‌که جانبازان کم‌تر ابراز درد می‌کنند به دلیل نگرش آن‌هاست، چون این باور که باید در راه رضای خدا جهاد کنند آن‌ها را در تحمل درد ناشی از مجروح‌شدن کمک می‌کند.

تست و پاسخ ۷۴

هر یک از موارد زیر، به ترتیب بیانگر کدام منبع توجه است؟

- توجه کردن به یک اتومبیل صورتی‌رنگ در یک اتوبان شلوغ
 - توجه یک دانشجوی ریاضی به اعداد مندرج در لوگوی یک شرکت مهندسی
 - توجه به همه افراد سفیدپوش در بیمارستان هنگام جست‌وجوی پزشک مورد نظر
- (۱) تحریک حواس به وسیله محرک‌های بیرونی - اطلاعات موجود در حافظه - سبک پردازش و انتظارات افراد
 - (۲) سبک پردازش و انتظارات افراد - سبک پردازش و انتظارات افراد - اطلاعات موجود در حافظه
 - (۳) تحریک حواس به وسیله محرک‌های بیرونی - سبک پردازش و انتظارات افراد - اطلاعات موجود در حافظه
 - (۴) سبک پردازش و انتظارات افراد - اطلاعات موجود در حافظه - سبک پردازش و انتظارات افراد

(درس ۳ - منابع توبه)

پاسخ: گزینه ۱

درس نامه ●● منابع توجه تحت تأثیر سه عامل است:

- (۱) تحریک حواس توسط محرک‌های بیرونی
- (۲) اطلاعات موجود در حافظه
- (۳) سبک پردازش افراد و نوع انتظارات آن‌ها

نکته منبع دوم و منبع سوم خیلی به هم شبیه هستند و هر دو به اطلاعاتی مربوط می‌شوند که در ذهن فرد وجود دارد، اما برای تشخیص آن‌ها باید به این نکته توجه کنید که: اگر اطلاعات موجود در حافظه به تخصص، دانش و مهارت فرد و یا شغل و علائق او مربوط باشد، مربوط به منبع دوم (اطلاعات موجود در حافظه) است؛ ولی اگر به موضوعی که در همان لحظه در ذهن فرد وجود دارد و یا فرد انتظار دارد با آن مواجه شود، به منبع سوم (سبک پردازش و نوع انتظارات) مربوط می‌شود.

پاسخ تشریحی عبارت اول: زمانی که یک محرک ویژگی‌های خاص و برجسته‌ای دارد که توجه ما را به خود جلب می‌کند، منبع توجه از نوع «تحریک حواس» است؛ مانند اتومبیلی صورتی‌رنگ که به دلیل خاص و متفاوت بودن حواس ما را به خود جلب می‌کند. عبارت دوم: زمانی که افراد تحت تأثیر شغل، تحصیلات و سایر اطلاعات موجود در حافظه‌شان به یک موضوع توجه ویژه دارند، منبع توجه آن‌ها «اطلاعات موجود در حافظه» است؛ مانند دانشجویی که به دلیل تحصیل در رشته ریاضی به اعداد یک لوگو توجه می‌کند. عبارت سوم: وقتی منتظر روبه‌رو شدن با یک محرک با ویژگی‌های ظاهری خاصی هستیم، منبع توجه «سبک پردازش و نوع انتظارات» ماست؛ بنابراین منبع توجه هنگام توجه کردن به افراد سفیدپوش، وقتی به دنبال پزشک مورد نظر خود هستیم «سبک پردازش» ما بوده است.

تست و پاسخ ۷۵

آقای کربلایی برای تدریس درس تاریخ یک مقوای بزرگ بر روی دیوار کلاس چسبانده و بر روی آن فقط نام سلسله‌های مختلف تاریخی را به ترتیب نوشته است. او در پایان هر جلسه نام بنیانگذار سلسله‌ای که موضوع تدریس هفته آینده است را درون کادر مخصوص آن می‌نویسد. در روش آقای کربلایی از کدام موضوع استفاده نشده است؟

(۱) دریافت چند حسی (۲) آگاهی نسبی (۳) آماده‌سازی (۴) یکنواختی و ثبات نسبی

پاسخ: گزینه ۴ (درس ۳ - آیا به همه آن‌ها توجه داریم؟ آگاهی کامل داریم؟، چگونه می‌توانیم تمرکز ایجاد کنیم، ساماندهی توبه)

پاسخ تشریحی هرگاه از حواس مختلف برای انجام دادن یک تکلیف استفاده شود دریافت چندحسی است؛ آقای کربلایی با نوشتن مطالب بر روی دیوار و صحبت کردن در مورد آن از دو حس (دیداری و شنیداری) دانش‌آموز بهره می‌گیرد، پس روش او به دریافت چندحسی مربوط است. آماده‌سازی زمانی اتفاق می‌افتد. که شناخت محرک معینی تحت تأثیر ارائه پیشین همان محرک یا شبیه آن قرار گیرد؛ زمانی که آقای کربلایی نام سلسله بعدی را بر روی جدول نصب‌شده بر روی دیوار می‌نویسد ذهن دانش‌آموزان را برای فراگیری آن آماده می‌کند؛ این روش آقای کربلایی بیانگر آگاهی نسبی دانش‌آموزان به موضوع است. بنابراین در روش آقای کربلایی استفاده از آماده‌سازی و آگاهی نسبی نیز وجود دارد. یکنواختی و ثبات نسبی زمانی اتفاق می‌افتد که یا موضوع مورد توجه به صورت یکنواخت ارائه شود یا فرد در شرایط یکنواختی قرار گیرد و تمرکزش کاهش یابد. در صورت سؤال چیزی در مورد نحوه تدریس معلم و یا نحوه فراگیری دانش‌آموزان گفته نشده که بتوانیم بگوییم یکنواختی وجود دارد یا نه.

دام تستی توجه داشته باشید که به‌کارگیری شیوه خاص تدریس در جلسات مختلف را یکنواختی و ثبات نسبی نمی‌گوییم؛ بلکه «ارائه محرک» به صورت یکنواخت و با صدا و یا خط ثابت و یا شرایط ثابت بدون تغییر، یکنواختی است. به عبارت دیگر در یکنواختی موضوع مورد نظر طی یک مدت، به صورت یکنواخت ارائه می‌گردد.

تست و پاسخ ۷۶

- درستی و نادرستی هر یک از عبارات زیر به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟
- آشنایی نسبی با محرک موجب می‌شود تا ابعاد جدید موضوع مورد توجه قرار نگیرد.
 - استراحت میان هر جلسه مشاوره موجب افزایش تمرکز مشاوران خواهد شد.
 - تازگی و نو بودن موضوع ارائه‌شده مانع شکل‌گیری توجه پایدار است.
 - انگیزتگی ذهنی، یعنی صرفاً توجه به عوامل روان‌شناختی که موجب تمرکز است.

(۱) درست - درست - نادرست

(۲) نادرست - درست - نادرست

(۳) درست - نادرست - نادرست

(۴) نادرست - نادرست - درست

(درس ۳ - عوامل مؤثر بر تمرکز)

پاسخ: گزینه ۲

درس نامه ●●

آفت تمرکز «خوگیری» است. خوگیری یعنی عادت کردن به محرک خاص به نحوی که به تدریج کم تر و کم تر به آن محرک می پردازیم.

<p>(۱) یکنواختی و ثبات نسبی: وقتی موضوع همیشه به صورت یکنواخت ارائه شود، فرد به آن عادت می کند و ابعاد جدیدش را در نمی یابد.</p> <p>(۲) آشنایی نسبی با محرک مورد توجه: اگر محرک به دفعات متعدد ارائه شود، خوگیری شکل می گیرد.</p>	<p>موانع تمرکز (عوامل ایجاد خوگیری)</p>
<p>(۱) تغییرات درونی محرک ها: اگر موضوع مورد توجه از نظر معنایی شرایط متنوع و جذابی داشته باشد، عادت را از بین می برد.</p> <p>(۲) درگیری و انگیزتگی ذهنی: تحت تأثیر عوامل فیزیولوژیکی و روان شناختی است.</p>	<p>عوامل ایجاد تمرکز (موانع خوگیری)</p>

پاسخ تشریحی

عبارت اول: وقتی موضوع مورد توجه همیشه به صورت یکنواخت ارائه شود، فرد به آن موضوع عادت می کند، در نتیجه ابعاد جدید آن را در نمی یابد؛ بنابراین، مورد توجه قرار نگرفتن ابعاد جدید موضوع، به «یکنواختی و ثبات نسبی» مربوط است، نه به «آشنایی نسبی با محرک» ← عبارت نادرست است. عبارت دوم: برای حفظ و ایجاد تمرکز باید از انجام فعالیت در ساعات طولانی پرهیز کرد؛ بنابراین بهتر است بعد از انجام هر فعالیتی مدتی استراحت کرد تا تمرکز افزایش یابد. ← عبارت درست است.

عبارت سوم: اگر توجه مداوم و پایدار باشد در آن صورت با تمرکز مواجه هستیم. تازگی موضوع ارائه شده، تمرکز ایجاد می کند. ← عبارت نادرست است. عبارت چهارم: میزان انگیزتگی ذهنی، تحت تأثیر عوامل فیزیولوژیکی و روان شناختی است. تغذیه مناسب و تأمین نیازهای زیستی هم از عوامل فیزیولوژیکی ایجاد انگیزتگی ذهنی هستند، که باید به آن ها هم توجه شود ← عبارت نادرست است.

نکته در سؤالات صحیح و غلط، به عباراتی که در آن ها کلمات قطعاً، صرفاً، حتماً، همیشه، فقط و ... به کار رفته به دیده تردید نگاه کنید.

تست و پاسخ ۷۷

فرض کنید دستگاهی اختراع شده است که وقتی شما دروغ می گوئید با درصد بالایی آن را تشخیص داده و بوق می زند. به ترتیب در موقعیت هایی که «شما حقیقت را گفته اید و آن دستگاه بوق نمی زند» و «شما دروغ می گوئید و آن دستگاه بوق می زند»، با کدام یک از موقعیت های ردیابی علامت در این دستگاه مواجه هستیم؟

- (۱) هشدار کاذب - از دست دادن محرک هدف
(۲) از دست دادن محرک هدف - هشدار کاذب
(۳) اصابت - رد درست
(۴) رد درست - اصابت

پاسخ: گزینه ۴

(درس ۳ - کارکردهای توبه)

درس نامه ●●

در هر موقعیت ردیابی، دو نوع علامت وجود دارد، علامت هدف و علائم انحرافی که باعث حواس پرتی می شوند. منظور از علامت یا محرک هدف، علامتی است که فرد باید آن را برگزیند و منظور از محرک ها یا علائم انحرافی، محرک هایی است که همواره مانع انتخاب هدف می شوند و باید کنار گذاشته شوند. در هر موقعیت ردیابی، چهار حالت می تواند اتفاق بیفتد:

علامت	ردیابی علامت	ردیابی نشدن علامت
حاضر	اصابت یا تصمیم درست	از دست دادن محرک هدف
غایب	هشدار کاذب	رد درست

نکته توجه کنید برای پاسخ به سؤالات مربوط به کارکردهای توجه، ابتدا محرک هدف و محرک انحرافی را مشخص کنید تا دقیق تر بتوانید به سؤال پاسخ دهید.

پاسخ تشریحی

در موقعیت ذکر شده، محرک هدف «دروغ» است و دستگاه باید آن را ردیابی کند و «صحبت های صحیح و درست» محرک های انحرافی هستند. با توجه به این موضوع، زمانی که فرد دروغی نگفته و دستگاه بوق نمی زند، یعنی محرک هدف وجود ندارد و محرک انحرافی وجود داشته و دستگاه آن را ردیابی نکرده است پس «رد درست» اتفاق افتاده است. هم چنین زمانی که فرد دروغ می گوید و دستگاه بوق می زند، یعنی محرک هدف وجود داشته و دستگاه آن را ردیابی کرده است، پس «اصابت» اتفاق افتاده است.

تست و پاسخ ۷۸

کدام گزینه در ارتباط با توجه و ادراک درست است؟

- ۱) اگر حواس مختلف فرد، درگیر انجام دادن چند تکلیف مشابه و آسان شود، در صورت وجود مهارت در آن تکلیف، فرد بیشترین کارایی را خواهد داشت.
- ۲) آزمایش مربوط به ثبت عقربه ثانیه‌شمار، نشان می‌دهد که هر چه مدت انجام تکلیف بیشتر باشد، به دلیل کسب مهارت بیشتر، کیفیت انجام آن افزایش می‌یابد.
- ۳) همه محرک‌های حسی که وارد فضای ادراکی ما شده را می‌توانیم به درستی تفسیر کنیم.
- ۴) خطاهای شناختی نشان می‌دهند که آن چه احساس می‌کنیم، الزاماً چیزی نیست که در ذهن خود ادراک می‌کنیم.

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی

- ۱) اگر حواس مختلف، درگیر انجام دادن یک تکلیف باشد، کارایی فرد را افزایش می‌دهد، ولی انجام دادن چند تکلیف به طور هم‌زمان، حتی اگر مشابه و آسان هم باشند کارایی فرد را کاهش می‌دهد؛ بنابراین حتی اگر فرد مهارت هم داشته باشد بالاترین کارایی را نخواهد داشت. بالاترین کارایی زمانی است که فرد با چند حس فقط یک تکلیف را انجام دهد.
- ۲) با آزمایش مربوط به ثبت عقربه ثانیه‌شمار، متوجه شدیم که هر چه مدت انجام تکلیف بیشتر می‌شود، به دلیل خستگی کیفیت انجام آن کاهش می‌یابد.
- ۳) وجود خطاهای ادراکی نشان می‌دهد که ادراک ما گاهی دچار خطا می‌شود؛ یعنی گاهی آن چه احساس می‌کنیم و وارد فضای ادراکی ما شده است را به درستی تفسیر نمی‌کنیم.
- ۴) خطاهای ادراکی نشان می‌دهد که آن چه احساس می‌کنیم، الزاماً چیزی نیست که در ذهن خود ادراک می‌کنیم. از طرف دیگر اگر تعدادی از خطاهای ادراکی وارد نظام شناختی شوند، «خطاهای شناختی» شکل می‌گیرند؛ پس این عبارت در مورد خطاهای شناختی هم صدق می‌کند و درست است؛ مانند زمانی که درس را دشوار می‌دانیم، در حالی که آن درس واقعاً دشوار نیست.

تست و پاسخ ۷۹

کدام یک از گزینه‌های زیر، «توهم» به شمار نمی‌رود؟

- ۱) شخصی صدای حرف زدن یک موجود فضایی را می‌شنود.
- ۲) شخصی موجود فضایی را در وسط خانه می‌بیند.
- ۳) شخصی تصور می‌کند که موجودات فضایی می‌خواهند او را به سیاره خودشان ببرند.
- ۴) شخصی بعد از دست زدن به یک موجود فضایی در روی پوست خود احساس سوزش عجیبی دارد.

پاسخ: گزینه ۳

(درس ۳ - ادراک؛ محرک‌های محیطی را چگونه تفسیر می‌کنیم؟)

درس نامه •• تعاریف چند خطا در حوزه ادراک

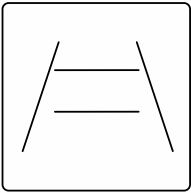
- **توهم:** ادراک چیزی که احساس نشده است.
- **خطای ادراکی:** چیزی که احساس می‌کنیم با آن چه ادراک می‌کنیم مطابقت ندارد.
- **خطای شناختی:** از مجموع چند خطای ادراکی که در یک زمینه وجود دارد، خطای شناختی شکل می‌گیرد.

پاسخ تشریحی

- ۱) توهم یعنی ادراک چیزی که احساس نشده است؛ در ۱) صدا شنیده شده در صورتی که اصلاً صدایی وجود نداشته است. در ۲) دیدن اتفاق افتاده است، در صورتی که موجود فضایی وجود نداشته که دیده شود و در ۴) علاوه بر دیدن و لمس کردن، سوزشی احساس شده است در صورتی که هیچ کدام وجود نداشته‌اند و در همه آن‌ها ادراک، بدون تحریک واقعی گیرنده‌های حسی صورت گرفته است.
- ولی در ۳) فرد باور غلط دارد. باورهای غلط به خطاهای شناختی مربوط است که در آن هیچ کدام از حواس ما درگیر نشده‌اند، بلکه هر چه هست در ذهن فرد است.

تست و پاسخ ۸۰

خطای ادراکی موجود در تصویر مقابل، به کدام یک از اصول گشتالت نزدیک تر است؟

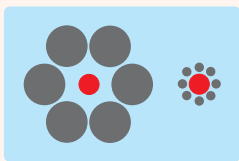
- ۱) ما گرایش داریم اشکال را به صورت متصل و پیوسته ببینیم، نه منقطع و غیر پیوسته.
- ۲) ادراک ما از یک شکل، تحت تأثیر زمینه‌های مختلف، تغییر می‌کند.
- ۳) وقتی چند شیء در کنار یکدیگر باشند ما آن‌ها را به صورت یک گروه ادراک می‌کنیم.
- ۴) ما معمولاً تمایل داریم اشیاء را براساس شباهت آن‌ها در یک مقوله طبقه‌بندی کنیم.

پاسخ: گزینه ۲

(درس ۳ - ادراک، محرک‌های محیطی را چگونه تفسیر کنیم؟، گشتالت)

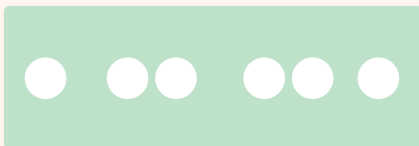
درس‌نامه ●● برخی از اصول گشتالت

۱) اصل شکل و زمینه: منظور از این اصل این است که ادراک ما از یک شکل، تحت تأثیر زمینه‌های مختلف، تغییر می‌کند.

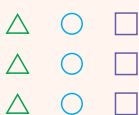
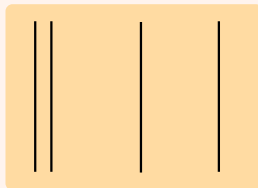

	A	
12	13	14
	C	

۲) مجاورت: وقتی چند شیء در کنار یکدیگر باشند ما آن‌ها را به صورت یک گروه ادراک می‌کنیم.

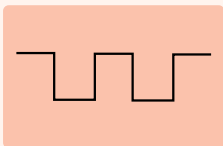

۳) مشابهت: ما معمولاً تمایل داریم اشیاء را براساس شباهت آن‌ها در یک مقوله طبقه‌بندی کنیم.

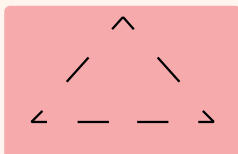

نکته توجه کنید تصویری که برای اصل مشابهت در کتاب آمده است، نادرست است و به اصل مجاورت مربوط است، ولی شما علاوه بر به خاطر سپردن این تصویر به عنوان اصل مشابهت سعی کنید با تصاویر درست در ارتباط با این اصل هم آشنا شوید؛ مانند:

۴) استمرار: ما گرایش داریم اشکال را به صورت متصل و پیوسته ببینیم، نه منقطع و غیر پیوسته.

۵) تکمیل: ما تمایل داریم اشیای ناقص را به صورت کامل ببینیم.

پاسخ تشریحی خطای ادراکی موجود در صورت سؤال، خطای ادراکی پونزو نامیده می‌شود. در خطای پونزو، وجود دو خط مورب موجب می‌شود که فکر کنیم دو خط افقی بین آن‌ها هم‌اندازه نیستند. در واقع یک زمینه خاص (خط‌های مورب عمودی)، موجب می‌شود که شکل (دو خط افقی) تحت تأثیر قرار گرفته و نامساوی ادراک شوند. پس ادراک یک شکل تحت تأثیر زمینه آن قرار گرفته است.

عربی، زبان قرآن دهم: صفحه‌های ۴۷ تا ۷۰، عربی، زبان قرآن دوازدهم: صفحه‌های ۱ تا ۱۸

• عَيْنُ الْأَنْسَبِ فِي الْجَوَابِ لَتَرْجَمَةَ الْعِبَارَاتِ مِنْ أَوْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ (۸۱ - ۸۸):

تست و پاسخ ۸۱

﴿هَذَا يَوْمَ الْبَعْثِ وَ لَكُنْكُمْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ﴾:

- (۱) روز رستاخیز این‌گونه است، ولی شما آگاه نبودید.
 (۲) این روز، قیامت است، گرچه شما نمی‌دانستید.
 (۳) این، روز رستاخیز است، اما شما بودید که نمی‌دانستید.
 (۴) این، روز قیامت است، ولی شما نمی‌دانستید.

پاسخ: گزینه ۴

(عربی دوازدهم - درس ۱)

مشاوره در آزمون‌ها غالباً سؤال اول عربی، یکی از آیات قرآن داخل کتاب هست، پس حتماً از قبل معنای آیات رو با دقت یاد بگیرید، چون گاهی ممکنه نکاتی داشته باشن که نیاز به بررسی شدن قبل از آزمون دارن!

خودت حل کنی بهتره «کنتم لا تعلمون» معادل چه زمانیه؟ / «هذا يوم البعث» چه جوری ترجمه می‌شه؟

درس نامه ••

وقتی ساختار (اسم اشاره + اسم بدون «ال») داشته باشیم، باید به نکات زیر توجه کنیم:

- این دو کلمه تشکیل یک جمله اسمیه کامل می‌دهند که در آن اسم اشاره، مبتدا و اسم بدون «ال» خبر است.
 - در ترجمه، این دو کلمه نباید به شکل یک گروه اسمی ترجمه شوند و باید میان آن‌ها مکشی (ویرگول) داشته باشیم.
 - از آن‌جا که اسم بدون «ال» خبر است، باید آن را به شکل مسند فارسی در کنار فعل اسنادی «است / هستند» ترجمه کنیم.
- مثال:** «هذا يوم البعث»: این، روز رستاخیز است.

پاسخ تشریحی

کلمات مهم: «هذا يوم البعث»: این، روز رستاخیز است. / «ولكنكم»: ولی شما / «كنتم لا تعلمون»: نمی‌دانستید.

خطاهای سایر گزینه‌ها:

- روز رستاخیز این‌گونه است «هذا» معادل «این» است، ضمناً «هذا» مبتدا است و باید در ابتدای جمله ترجمه شود! - آگاه نبودید (معادل «ما كنتم عالمين» است، «كنتم لا تعلمون» معادل ماضی استمراری است، اما «آگاه نبودید» معادل ماضی ساده است!)
- این روز (معادل «هذا اليوم» است. در صورت سؤال «هذا» مبتدا و «يوم» خبر است؛ بنابراین باید با فاصله (ویرگول) از هم ترجمه شوند، نه به صورت گروه اسمی و بدون فاصله! - گرچه (معادل «و إن» یا «و لو» است، نه «لكن»: ولی، اما!)
- شما بودید که نمی‌دانستید («كنتم لا تعلمون» معادل ماضی استمراری است. در این ساختار فعل «كان» یا صیغه‌های دیگر آن فعل کمکی هستند و خودشان ترجمه نمی‌شوند؛ بنابراین «بودید که» اضافی است!)

تست و پاسخ ۸۲

«مِنَ الْأَفْضَلِ أَنْ لَا يُصَرَّ الْبَائِعُ عَلَى بَيْعِ بَضَائِعِهِ فِي الْمَتَجَرِّ عِنْدَمَا يَكُونُ الْمُشْتَرِي فِي شَرَايِهَا مَتَرَدِّدًا وَ يَقْصِدُ أَنْ يَتَرَكَ الْمَكَانَ!»:

- بہتر است که فروشنده بر فروش کالای مغازه‌اش پافشاری نکند، هنگامی که خریدار در خرید خود دودل می‌باشد و قصد دارد که محل را ترک کند!
- فروشنده نباید برای فروش کالاهای خود در مغازه اصرار کند، هنگامی که مشتری برای خرید آن‌ها تردید دارد و قصد ترک محل را دارد!
- بہتر است که فروشنده بر فروش کالاهای خود در مغازه اصرار نرزد، وقتی که خریدار در خرید آن‌ها دودل می‌باشد و قصد دارد محل را ترک کند!
- بہترین فروشنده کسی است که برای فروش کالای خود در مغازه پافشاری نکند، وقتی که مشتری در خریدش دودل است و قصد دارد آن‌جا را ترک کند!

پاسخ: گزینه ۳

(عربی دوازدهم - درس ۱)

مشاوره از جمله‌های طولانی در تست‌های ترجمه نترسین، چون معمولاً می‌تونید اختلافات بیشتری بین گزینه‌ها پیدا کنید و راحت‌تر رد‌گزینه‌کنین!

خودت حل کنی بهتره «من الأفضل» یعنی چی؟ / «بضائع» جمع هست یا مفرد؟

درس‌نامه •• وقتی در ابتدای جمله، ترکیب دو کلمه‌ای «مِن + اسم مفرد با معنای وصفی» به کار می‌رود «مِن: از» ترجمه نمی‌کنیم و عبارت را به شکل خبر به همراه «است» ترجمه می‌کنیم.

مثال: «مِن الأفضل»: بهتر است ...

«كَانَ مِنَ الضَّرُورِي»: ضروری بود ...

«لَيْسَ مِنَ الْمُنَاسِبِ»: مناسب نیست ...

پاسخ تشریحی **کلمات مهم:** «من الأفضل»: بهتر است / «أَنْ لَا يُصْرَ»: که اصرار نرورد / «البائع»: فروشنده / «على بيع بضائعه»: بر فروش کالاهای خود / «في المتجر»: در مغازه / «عندما»: وقتی که / «يكون»: می‌باشد / «المُشترِي»: خریدار / «في شرائها»: در خرید آن‌ها / «متردداً»: دودل / «يقصد»: قصد دارد / «أَنْ يترك المكان»: (که) محل را ترک کند. خطاهای سایر گزینه‌ها:

۱) کالای مغازه‌اش (معادل «بضاعة متجره» است، «بضائع» جمع است، نه مفرد؛ ضمناً حرف جرّ «في: در» ترجمه نشده است، هم‌چنین ضمیر «ه» به «بضائع» متصل شده است، نه «متجر»!) - خرید خود (معادل «في شرائها» است! ضمیر «ها» در «في شرائها» مفرد مؤنث است؛ بنابراین یا به یک مفرد مؤنث برمی‌گردد یا به یک جمع غیرانسان. در این سؤال به «بضائع: کالاهای» برمی‌گردد، نه به «المشترِي» که یک مفرد مذکر است!)
۲) نباید (معادل «من الأفضل: بهتر است» نیست!) - تردید دارد (معادل «يتردد» است، نه «يكون متردداً». «متردداً» اسم است، نه فعل!) - ترک («أَنْ يترك» فعل است، نه اسم!)

۴) بهترین فروشنده (معادل «أفضل بائع» است!) - کسی است که (اضافی است!) - کالای خود («بضائع» جمع است، نه مفرد!) - خریدش (مانند ۱) - آن‌جا (معادل «هناك» است، «المكان» یعنی «محل، جا، مکان»!)

تذکر گاهی می‌توانیم حرف «أَنْ: که» را ترجمه نکنیم!

مثال: «يقصد أَنْ يترك»: قصد دارد که ترک کند. ✓ قصد دارد ترک کند. ✓

تست و پاسخ ۸۳

«بعض الأمراض تُسببها البكتيريا الخطيرة فالمرضى يستعينون بالأطباء للوقاية من حادثة يمكن أن تؤدي إلى الموت أحياناً!»:

۱) باکتری خطرناک سبب برخی از مریضی‌ها می‌شود؛ بنابراین بیماران از پزشک‌ها یاری می‌خواهند تا از حادثه‌ای که امکان دارد گاهی منجر به مرگ شود، جلوگیری کنند!

۲) باکتری خطرناک سبب برخی بیماری‌ها می‌شود و بیماران برای پیشگیری از حادثه‌ای که امکان دارد گاهی منجر به مرگ شود از پزشکان یاری می‌جویند!

۳) سبب بعضی از بیماری‌ها، باکتری خطرناک است و بیماران برای پیشگیری از اتفاقاتی که ممکن است احیاناً منجر به مرگشان شود از پزشک‌ها کمک می‌خواهند!

۴) برخی از بیماری‌ها به سبب باکتری خطرناک است، پس بیماران برای جلوگیری از حوادثی که گاهی مرگ را به دنبال دارد از پزشکان یاری می‌جویند!

(عربی دهم - درس ۵)

پاسخ: گزینه ۲

خودت حل کنی بهتره «حادثه» جمع است یا مفرد؟ / «الوقایه» فعل است یا اسم؟

پاسخ تشریحی کلمات مهم: «بعض الأمراض»: برخی بیماری‌ها / «تُسبب»: سبب می‌شود / «البكتيريا الخطيرة»: باکتری خطرناک / «المرضى»: بیماران / «یستعینون بالأطباء»: از پزشکان یاری می‌جویند / «للوقایه»: برای پیشگیری / «من حادثه یمكن»: از حادثه‌ای که امکان دارد / «أن توؤدی إلی الموت»: (که) منجر به مرگ شود / «أحياناً»: گاهی
خطاهای سایر گزینه‌ها:

- ۱) ... تا جلوگیری کنند («الوقایه»: جلوگیری) اسم است، نه فعل و «لِ» قبل از آن از نوع جازه است؛ در نتیجه به معنای «برای» می‌باشد، نه «تا»!
۳) سبب بعضی از بیماری‌ها (معادل «سبب بعض الأمراض» است. «تُسبب»: سبب می‌شود) فعل است، نه اسم! - اتفاقاتی («حادثه» مفرد است، نه جمع!) - مرگشان (در «الموت» هیچ ضمیری به کار نرفته است و «شان» اضافی است!)
۴) به سبب باکتری (معادل «بسبب البكتيريا» است، «تُسبب» فعل است، نه اسم!) - حوادثی (مانند توضیحات «اتفاقاتی» در ۳)

تست و پاسخ ۸۴

«لا بُدَّ لك من أن تعتبري بتجارب الآخرين بدلاً من تجربة الأمور المختلفة بنفسك!»:

- ۱) هیچ چاره‌ای برای تو نیست که از تجربه‌های دیگران عبرت بگیری و خودت کارهای متفاوت را تجربه نکنی!
- ۲) ناگزیری از تجارب سایرین پسند بگیری به جای این که خودت امور مختلف را تجربه کنی!
- ۳) ناگزیر به عبرت گرفتن از تجارب دیگرانی به جای این که خود کارها را متفاوت تجربه کنی!
- ۴) ناچاری به جای تجربه کردن کارهای مختلف، خودت از تجربه‌های سایرین پسند بگیری!

پاسخ: گزینه ۲

(عربی دهم - درس ۶)

مشاوره روش ترجمه «لا»ی نفی جنس اهمیت زیادی در تست‌های ترجمه دارد. حتماً بر نکاتش مسلط باشین.

خودت حل کنی بهتره «أن تعتبري» فعل هست یا اسم؟ / «بدلاً» یعنی چی؟ / «بِنفسك» را باید در کدام بخش جمله ترجمه کنیم؟

درس نامه

اگر حرف «لا» بر سر یک اسم بیاید و اسم بعدی آن تنها یک فتحه (ت) داشته باشد، لای نفی جنس بوده و به شکل «هیچ ... نیست» ترجمه می‌شود.
مثال: لا بیع فیه: هیچ فروشی در آن نیست.

نکته در ترجمه چند اصطلاح «لا شك»، «لا بُدَّ» و «لا بأس» مجازیم کلمه «هیچ» را نیاوریم!

مثال: «لا بُدَّ لك»: هیچ چاره‌ای برایت نیست. ✓ تو ناگزیر هستی. ✓ تو ناچار هستی. ✓

پاسخ تشریحی کلمات مهم: «لا بُدَّ لك»: ناگزیری / «من أن تعتبري»: (که) پسند بگیری / «بتجارب الآخرين»: از تجارب سایرین / «بدلاً من تجربة الأمور المختلفة بنفسك»: به جای این که خودت امور مختلف را تجربه کنی.
خطاهای سایر گزینه‌ها:

- ۱) و خودت تجربه نکنی (کلمه «و» ترجمه صحیحی برای «بدلاً من ... به جای ...» نیست! ضمناً دلیلی برای منفی ترجمه کردن عبارت «تجربه کنی» وجود ندارد و «تجربه نکنی» هم نادرست است!)
۳) عبرت گرفتن («أن تعتبري» فعل است، نه مصدر (اسم)!) - خود کارها را متفاوت تجربه کنی (اولاً «بِنفسك»: خودت» به «الأمر»: کارها» برنمی‌گردد، ثانیاً «المختلفة» صفت «الأمر» است و نباید با فاصله ترجمه شوند، «کارهای متفاوت» صحیح است!)
۴) خودت ... پسند بگیری («نفسك» مربوط به بخش دوم جمله (تجربه کردن امور مختلف) است، اما در بخش اول (پسندگرفتن) ترجمه شده است!)

تست و پاسخ ۸۵

«إذا ينطوي الكذب و الصدق فإثما يستطيع أن يُبصر الحقيقة العاقل كطبيب يجد دواء كلّ داء!»:

- ۱) اگر دروغ و راست در هم پیچیده شود، فقط عاقل می تواند حقیقت را ببیند، همچون پزشکی که داروی هر دردی را می یابد!
- ۲) اگر راست و دروغ در هم بپیچد، عاقل فقط می تواند حقیقت را ببیند، همچون طبیبی که برای هر دردی دوا می یابد!
- ۳) اگر دروغ و راست در هم پیچیده شود، قطعاً عاقل می تواند حقیقت را بیابد، همچون پزشکی که داروی هر دردی را می بیند!
- ۴) اگر دروغ و راست به هم بپیچد، عاقل قطعاً می تواند حقیقت را ببیند، مانند طبیبی که دواي همه دردها را پیدا می کند!

پاسخ: گزینه ۱

(عربی دوازدهم - درس ۱)

مشاوره در تست های ترجمه، هر جا «إثما» دیدید حتماً به سراغ گزینه ها برید و ترجمه ش را چک کنید. کلمه «كلّ» هم این ویژگی رو داره، پس در رد گزینه بسیار مفید است!

خودت حل کنی بهتره «إثما» یعنی چی؟ / «دواء كلّ داء» یعنی چی؟

درس نامه

کلمه «كلّ» در جایگاه های مختلف، ترجمه های متفاوتی دارد:

- الف) كلّ + اسم معرفه ← همه ... / تمام **مثال:** كلّ التلاميذ: همه دانش آموزان
- ب) كلّ + اسم نکره ← هر **مثال:** كلّ تلميذ: هر دانش آموزی
- ج) كلّ + مِن ← هر یک از **مثال:** كلّ مِن التلاميذ: هر یک از دانش آموزان

پاسخ تشریحی کلمات مهم: «إذا ينطوي»: اگر در هم پیچیده شود / «الكذب و الصدق»: دروغ و راست / «إثما»: فقط / «يستطيع أن يُبصر»: می تواند ببیند / «كطبيب يجد»: همچون پزشکی که می یابد / «دواء كلّ داء»: داروی هر دردی خطاهای سایر گزینه ها:

- ۲) عاقل فقط می تواند (معادل «إثما العاقل يستطيع...» است! در عبارت صورت سؤال «إثما» بر «العاقل» حصر ایجاد می کند! - برای هر دردی (معادل «لكلّ داء» است، «برای» اضافی است!)
- ۳) قطعاً (معادل «إنّ» است، نه «إثما») - بیابد (معادل «يجد» است، نه «يُبصر») «يجد» برای بخش آخر جمله است و در جای مناسبی ترجمه نشده است! - می بیند («يُبصر» و «يجد» به جای هم ترجمه شده اند!)
- ۴) قطعاً (مانند ۳) - همه دردها («داء» مفرد است، نه جمع؛ ضمناً نکره است، نه معرفه!)

نکته به تفاوت ترجمه دو کلمه «إنّ» و «إثما» دقت کنید!

«إنّ: قطعاً، حتماً، بی شک، همانا»

۱) می تواند ترجمه نشود!

۲) اگر ترجمه شود باید اول جمله بیاید!

مثال: «إنّ العاقل يُبصر الحقيقة»: عاقل حقیقت را می بیند. ✓ قطعاً عاقل حقیقت را می بیند. ✓ عاقل قطعاً حقیقت را می بیند. ✗ «إثما: فقط، تنها»

۱) حتماً باید ترجمه شود!

۲) بر بخش دورتر از خود حصر ایجاد می کند و باید قبل از آن ترجمه شود!

مثال: «إثما يبصر الحقيقة العاقل»: فقط عاقل حقیقت را می بیند. ✓ عاقل فقط حقیقت را می بیند. ✗ عاقل حقیقت را فقط می بیند. ✗

تست و پاسخ ۸۶

عین الخطأ:

- ۱) العقل أفضل شيء قسمه ربنا بين العباد: عقل برترین چیزی است که پروردگاران (آن را) میان بندگان تقسیم نموده است!
- ۲) سنلتقط صوراً كثيرة في سفرننا العلمية: در گردش علمی خود عکس‌های فراوانی خواهیم گرفت!
- ۳) سجّلت المناطق الثقافية الإيرانية في قائمة التراث العالمي: مناطق گردشگری ایرانی در لیست میراث جهانی ثبت شده است!
- ۴) قد يستخرج فلاحو قرینتا المياه من البئر: کشاورزان روستای ما، گاهی آب‌ها را از چاه خارج می‌کنند!

پاسخ: گزینه ۳

(عربی دهم - درس ۶)

مشاوره برای حل کردن این نوع تست‌ها به تمرین و تکرار زیادی نیاز داریم، پس حتماً قبل از آزمون‌ها برای تمرین کردن این مدل تست‌ها وقت کافی بذارین!

خودت حل کنی بهتره سریعاً ترجمه تمام کلمات رو بررسی کن!

پاسخ تشریحی خطای این گزینه:

گردشگری (معادل «الثقافية: فرهنگی» نیست!)
ترجمه صحیح: «مناطق فرهنگی ایرانی در لیست میراث جهانی ثبت شده است!»

تست و پاسخ ۸۷

عین الصحیح:

- ۱) من واجبات الدولة تعریف العالمین علی معالم ایران الأثرية: شناساندن آثار تاریخی ایران به جهان وظیفه دولت است!
- ۲) لا تتحرك عين البومة أبداً لكنها تقوم بتعويضها بتحريك رأسها! چشم جغد هرگز گویی تکان نمی‌خورد و او با حرکت سرش به جبران آن اقدام می‌کند!
- ۳) نظن أن المسافة من هنا إلى محافظتكم خمسة وستون كيلومتراً! گمان می‌کنیم که مسافت از این‌جا تا استان شما پنجاه و شش کیلومتر باشد!
- ۴) عادة الطيور للإستفادة من الأعشاب الطبية قدرة جعلها الله فيها! عادت پرندگان برای استفاده از گیاهان دارویی قدرتی است که خداوند آن را در آن‌ها قرار داده!

پاسخ: گزینه ۴

(عربی دهم - درس ۶)

خودت حل کنی بهتره سریعاً ترجمه تمام کلمات رو بررسی کن!

پاسخ تشریحی خطاهای سایر گزینه‌ها:

- ۱) جهان («العالمين: جهانیان» جمع است، نه مفرد) - وظیفه (معادل «من واجبات: از وظایف» نیست! «واجبات» جمع است، نه مفرد)
- ۲) گویی (معادل «كأن» است و اضافی می‌باشد!) - و (معادل «لكن: ولی» نیست!)
- ۳) پنجاه و شش (معادل «ستة و خمسون» است، نه «خمسة و ستون: شصت و پنج»!)

تست و پاسخ ۸۸

«هیچ تلاش بدون نتیجه‌ای وجود ندارد، زیرا قدرت اراده قوی‌تر از قدرت‌های دیگر است!»، عین الصحیح:

- ۱) هناك لا اجتهاداً دون نتيجة لأنّ قدرة الإرادة أقوى القدرات الأخرى!
- ۲) لا اجتهاد دون نتيجة لأنّ قدرة الإرادة من أقوى القدرات الأخرى!
- ۳) هناك لا محاولة دون نتيجة لأنّ قدرة الإرادة أقوى من القدرات الأخرى!
- ۴) لا المحاولة دون نتيجة لأنّ قوة الإرادة من أقوى القوّات الأخرى!

پاسخ: گزینه ۳

(عربی دوازدهم - درس ۱)

مشاوره در این مدل سوالات به تفاوت گزینه‌ها مثل بودن یا نبودن ضمیر، جمع یا مفرد بودن کلمات، «ال» داشتن یا نداشتن اسم‌ها و ... خیلی دقت کن!

خودت حل کنی بهتره فقط کافی‌ه «قوی تر از» رو بررسی کنی!

درس نامه •• ویژگی‌های اسم لای نفی جنس

(۱) «ال» و تنوین نمی‌گیرد.

(۲) نکره است.

(۳) آخرش هیچ علامتی به جز یک فتحه «ت» نمی‌گیرد.

مثال: لا اجتهاد ✓ لا اجتهاداً ✗ لا الاجتهاد ✗ لا اجتهادُ ✗ لا اجتهادِ ✗

پاسخ تشریحی کلمات مهم: هیچ تلاشی وجود ندارد: «هناك لا محاولة، لا اجتهاد» / بدون نتیجه: «دون نتیجه» / زیرا: «لأن» / قدرت اراده: «قدرة الإرادة» / قوی تر از قدرتهای دیگر: «أقوی من القدرات الأخری»
خطاهای سایر گزینه‌ها:

- ۱ اجتهاداً (اسم لای نفی جنس نباید تنوین داشته باشد) - أقوی القدرات (معادل «قوی ترین قدرتها» است و معادل «از» در عبارت عربی نیامده است)
- ۲ من أقوی القدرات (معادل «از قوی ترین قدرتها» است، نه «قوی تر از قدرتها»!)
- ۴ لا المحاولة (اسم لای نفی جنس نباید «ال» داشته باشد!) - من أقوی (مانند ۲)

• اقرأ النَّصَّ التَّالِيَّ ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ (۸۹ - ۹۱) بِمَا يُنَاسِبُ النَّصَّ:

الفقر الاقتصادي من أشهر أشكال الفقر في المجتمع و هي الحالة التي يكون الشخص عاجزاً عن تأمين معاش نفسه و أهله و هو يكسب ما يحتاج إليه يومياً بصعوبة حيث لا يقدر على توفير (ذخيره کردن) المال للمستقبل إلا أن يقتصد كثيراً في استهلاكه. من أسباب هذا الفقر هي عدم تعليم الفنون و المهارات المفيدة للأطفال للحصول على الثروة و هذا من واجبات الأسرة و الدولة، قد يتعلم الشباب في مدارسهم علوماً لا تُفيدهم في المستقبل و هذا يسبب أن لا يكتسبوا مهارةً أو لا يتعرفوا على مهنة في أيام من الحياة التي هي أفضل زمن لهذه المقاصيد. من الجهة الأخرى إصرار الوالدين على دراسة أولادهم في فروع يختارونها لهم بينما لا اشتياق للأولاد يسبب أن لا يكونوا ناجحين فيها فيدعونها عندما يكبرون.

من أشكال الفقر الأخرى هو الفقر الثقافي (فرهنگی) الذي يُعتبر أخطر أشكال الفقر فيحسبه علماء العلوم الاجتماعية مرضاً قتالاً للمجتمع و خير دواء له هو مطالعة الكتب المفيدة لأن الكتب المفيدة ترفع المستوى (سطح) الثقافي للمجتمع و المجتمع الذي يكون في أعلى مستوى في الثقافة يقدر أفرادها على أن يصنعوا مجتمعاً سليماً غنياً بعيداً عن أشكال الفقر المختلفة و هذا يحصل عليه إذا زالت الجهالة.

ترجمه متن

«از مشهورترین شکل‌های فقر در جامعه، فقر اقتصادی است و آن حالتی است که فرد از تأمین خرج و مخارج زندگی خود و خانواده‌اش ناتوان است و به طور روزانه به سختی نیازهای خود را به دست می‌آورد تا جایی که قادر به ذخیره کردن مال برای آینده نیست؛ مگر آن که در مصرف‌کردنش بسیار صرفه‌جویی کند. از دلایل این فقر نیاموختن هنرها و مهارت‌های مفید به کودکان برای به دست آوردن ثروت است و این از وظایف خانواده و حکومت می‌باشد. گاهی جوانان در مدرسه‌هایشان علمی را می‌آموزند که در آینده به آن‌ها سودی نمی‌رساند و این باعث می‌شود که مهارتی را کسب نکنند یا با شغلی آشنا نشوند در روزهایی از زندگی که بهترین زمان برای این اهداف است. از جهت دیگر اصرار والدین بر تحصیل فرزندان‌شان در رشته‌هایی که برایشان ترجیح می‌دهند در حالی که فرزندان برایشان هیچ شوقی ندارند، سبب می‌شود که در آن‌ها موفق نباشند و زمانی که بزرگ می‌شوند آن‌ها را رها می‌کنند.

از شکل‌های دیگر فقر، فقر فرهنگی است که خطرناک‌ترین شکل‌های فقر به شمار می‌رود و دانشمندان علوم اجتماعی آن را یک بیماری بسیار کشنده برای جامعه به حساب می‌آورند و بهترین دارو برای آن مطالعه کتاب‌های مفید است، زیرا کتاب‌های مفید سطح فرهنگی جامعه را بالا می‌برد و جامعه‌ای که در بالاترین سطح در فرهنگ باشد، مردمش می‌توانند جامعه‌ای سالم و بی‌نیاز و دور از شکل‌های مختلف فقر بسازند و این زمانی به دست می‌آید که نادانی و جهالت از بین برود.»

تست و پاسخ ۸۹

«أفقر الناس هو الذي...» عین الصّحیح:

- (۱) ليس لديه مال يكسب به ما يحتاج إليه أهله!
 (۲) لا يوفر مالاّ وإن كان مقتصداً في عيشه!
 (۳) ما تعلّم مهارة في أيام دراسته و لا اشتياق له فيما يشتغل به!
 (۴) لم يطالع كتاباً في حياته!

پاسخ: گزینه ۴

مشاوره در سؤالات درک مطلب برای تشخیص گزینه صحیح یا خطا عجله نکنین و حتماً همه گزینه‌ها رو بخونید، سپس بهترین گزینه رو انتخاب کنین!

پاسخ تشریحی فقیرترین مردم همان کسی است که ...

- ۱) مالی ندارد تا آن چه را که خانواده‌اش به آن نیاز دارند، به دست آورد!
 ۲) مالی را ذخیره نمی‌کند حتی اگر در زندگی‌اش صرفه‌جو باشد!
 ۳) در دوران تحصیلش مهارتی یاد نگرفته و هیچ اشتیاقی به کاری که انجام می‌دهد ندارد!
 ۴) کتابی در زندگی‌اش نخوانده است! (در پاراگراف دوم فقر فرهنگی خطرناک‌ترین شکل فقر و مطالعه به عنوان دوی آن معرفی شده است!)

تست و پاسخ ۹۰

عین أهم أسباب إزالة الفقر في المجتمع:

- (۱) أن يُخَيَّر الآباء والأُمّهات أولادهم في اختيار مهنة يُحِبُّونها!
 (۲) أن تُعطي الدولة للمواطنين أموالاً ليكونوا قادرين على تأمين معاش أهلهم!
 (۳) أن يتعلّم الطلاب في المدارس ما يكون لهم ضرورياً لحياتهم المُستقبلية!
 (۴) أن يُشجّع الوالدان أولادهما على مطالعة أيّ كتاب يُوجد في المكاتب!

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی مهم‌ترین دلایل از بین بردن فقر در جامعه را تعیین کن:

- ۱) این است که پدران و مادران به فرزندانشان در انتخاب شغلی که دوستش دارند، اختیار بدهند!
 ۲) این است که دولت به شهروندان اموالی را بدهد تا آن‌ها بتوانند خرج و مخارج زندگی خانواده‌شان را تأمین کنند!
 ۳) این است که دانش‌آموزان در مدارس چیزهایی یاد بگیرند که برای زندگی آینده‌شان برای آن‌ها ضروری است!
 ۴) این است که پدر و مادر فرزندانشان را بر مطالعه هر کتابی که در کتابخانه‌ها وجود دارد تشویق کنند!

تست و پاسخ ۹۱

«لتشكيل مجتمع بعيد عن أشكال الفقر المختلفة نحتاج إلى...» عین الصّحیح:

- (۱) الطلاب الأذکاء (۲) الشّعب المنتبه (۳) علماء العلوم الاجتماعية (۴) دولة مقتدرة

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی برای تشکیل جامعه‌ای به دور از اشکال گوناگون فقر به نیاز داریم.

- ۱) دانش‌آموزان باهوش
 ۲) ملت آگاه (در متن ذکر شده «ملتی که سطح فرهنگی بالایی دارند»!)
 ۳) دانشمندان علوم اجتماعی
 ۴) دولتی قدرتمند

• عین الصحیح فی التحلیل الصرفی و الإعراب (۹۲ - ۹۳):

تست و پاسخ ۹۲

«أشهر - الحالة - یقتصد - یتعلّم»:

- ۱) أشهر: مفرد مذکر - اسم تفضیل علی وزن «أفعل» (مصدره «اشتہار») - معرب/ مجرور بحرف الجرّ، «من أشهر»: خبر
- ۲) الحالة: مفرد مؤنث (جمعه السالم: حالات) - علی وزن «فاعل» - معرّف بأل/ خبر و مرفوع بالضمّة
- ۳) یقتصد: فعل مضارع - للمفرد الغائب - مزید ثلاثی (له حرفان زائدان) - معلوم/ مفعوله «کثیراً»
- ۴) یتعلّم: فعل مضارع - للغائب - مزید ثلاثی - حروفه الأصلية ثلاثة - متعدّد - معلوم/ فعل و فاعله «الشّباب»

پاسخ: گزینه ۴

(عربی دوازدهم - درس ۱)

مشاوره در این مدل تست‌ها حتماً حتماً دقت کنید که صحیح رو می‌خواد یا خطا رو!!!

خودت حل کنی بهتره اول موارد سمت راست رو بررسی کن، چون نیاز به بررسی جمله ندارن، بعداگر سؤال حل نشد موارد سمت چپ رو بررسی کن!

پاسخ تشریحی خطاهای سایر گزینه‌ها:

- ۱) مصدره «اشتہار» (تمام اسم تفضیل‌هایی که بر وزن «أفعل» و «فعلی» هستند از یک فعل و در نتیجه از یک مصدر ثلاثی مجرد ساخته شده‌اند، در حالی که «اشتہار» مصدر باب «افتعال» و ثلاثی مزید است؛ پس نمی‌تواند صحیح باشد!)
- ۲) علی وزن «فاعل» («الحالة» بر وزن «فاعل» نیست!)
- ۳) مفعوله «کثیراً» (در عبارت «یقتصد کثیراً» بسیار صرفه‌جویی کرد)، «کثیراً» قید است، نه مفعول!)

تست و پاسخ ۹۳

«لا یکتسبوا - المقاصید - یعتبر - المفیدة»:

- ۱) لا یکتسبوا: فعل مضارع للثمنی - للغائبین - مزید ثلاثی (مصدره «اكتساب») - معلوم/ فعل و فاعل و الجملة فعلیة
- ۲) المقاصید: جمع تکسیر - مفرد «مقصود» علی وزن «مفعول» - معرّف بأل - معرب - ما أشیر إلیه بـ «هذه»
- ۳) یعتبر: فعل مضارع - للغائب - مزید ثلاثی (حروفه الأصلية: «عبر») - مجهول/ نائب فاعله «أخطر»
- ۴) المفیدة: مفرد مؤنث (جمعه: فوائد) - اشتقاقه من فعل «یُفید» - معرب/ صفة و مجرور بالتبعیة من «الکتب»

پاسخ: گزینه ۲

(عربی دوازدهم - درس ۱)

پاسخ تشریحی خطاهای سایر گزینه‌ها:

- ۱) للثمنی («لا» در «یسبب أن لا یکتسبوا» باعث می‌شود که کسب نکنند) از نوع نفی است، نه نهی و حذف «ن» از آخر «یکتسبوا» به دلیل حضور حرف ناصبه «أن» است. ضمناً ترجمه فعل نهی به شکل دستوری است، اما این فعل به شکل دستوری ترجمه نمی‌شود!
- ۳) نائب فاعله «أخطر» (در معنا «الفقر الثقافي: فقر فرهنگی» نایب فاعل است، اما چون قبل از فعل به کار رفته است ضمیر مستتر نایب فاعل است. ضمناً «أخطر» منصوب است، پس نمی‌تواند نایب فاعل باشد؛ چراکه نایب فاعل مرفوع است!)
- ۴) فوائد («فوائد» جمع مکسر «فائدة» است، نه «مفيدة»! جمع این کلمه «مفیدات» می‌باشد!)

نکته در ساختار «حرف ناصبه + لا + مضارع» قطعاً «لای نفی» داریم، نه نهی!

مثال: نوع «لا» فی «یسبب أن لا یکتسبوا» ← نافیة ✓ ناهیة ✗

• عین الجواب الصحيح للأسئلة التالية (٩٤ - ١٠٠):

تست و پاسخ ٩٤

عین الخطأ في ضبط حركات الحروف:

- (١) إن الإصرار على نقاط الخلاف وعلى العدوان لا يجوز في الإسلام!
- (٢) العطلة يوم يستريح فيه الموظفون والعمال والطلاب!
- (٣) عليكم الاهتمام بمطالعة الكتب والاقتصاد في استهلاك الكهرباء!
- (٤) قد يعجبني جداً حارس مرمى فريق الاستقلال في الملعب!

(عربی دهم - درس ٥)

پاسخ: گزینه ٣

مشاوره در این تست‌ها لازم نیست همه حرکت‌ها بررسی بشن!!! حتماً ابتدا برید سراغ وزن فعل‌ها و مصدرهای مزید و حرکت نون در آخر جمع‌های مذکر سالم و مثنی! بعد به اسم تفضیل‌ها، اسم فاعل‌ها و اسم مفعول‌ها و در نهایت به فعل‌های مجهول دقت کنید!

پاسخ تشریحی خطاهای این گزینه:

مُطالعة (مصدر باب مفاعلة بر وزن «مُفاعلة» است، نه «مُفاعلة»؛ بنابراین «مُطالعة» صحیح است!) - الكهْرَباء (تلفظ صحیح این کلمه در عربی، «الکهرباء» است!)

تست و پاسخ ٩٥

«صدور الأحرار قبور الأسرار!» ما هو المناسب للمفهوم؟

- (١) مرا رازی است اندر دل به خون دیده پرورده
 - (٢) راز دل پیش دوستان مگشای
 - (٣) افشای راز خلوتیان خواست کرد شمع
 - (٤) جواهر به گنجینه‌داران سپار
- ولیکن با که گویم راز چون محرم نمی‌بینم
گر نخواهی که دشمنان دانند
شکر خدا که سر دلش در زبان گرفت
ولی راز را خویشان پاس دار

(عربی دهم - درس ٥)

پاسخ: گزینه ١

مشاوره سوالات مفهوم غالباً بدون تغییر از جملات کتاب درسی طرح می‌شوند، پس باید از قبل بررسی شده باشند!

خودت حل کنی بهتره با استفاده از ترجمه جمله، دوباره سؤال رو بررسی کن: «سینه‌های آزادگان، گورهای رازهاست!»

پاسخ تشریحی مفهوم عبارت صورت سؤال: «انسان‌های آزاده راز دل را با هر کسی در میان نمی‌گذارند و رازدار هستند!» چنین مفهومی در ١ در عبارت «با که گویم راز چون محرم نمی‌بینم» دیده می‌شود!

تست و پاسخ ٩٦

عین عبارة جاء فيها الفاعل و المفعول مبنيين معاً:

- (١) بعد استماع كلام الفائز الأوّل في المباراة شجعه الذين كانوا في الصلاة!
- (٢) الأشعار التي أنشدها هذان الشاعران أثرت عليّ كثيراً فتغيّرت حياتي!
- (٣) يُشارك كلّ المواطنين في الحفاظ على الآثار التاريخية في بلادنا!
- (٤) لا يحزنكم عمل هؤلاء الجهّال لأنّهم غافلون عمّا يكون نافعاً لهم!

(عربی دهم - درس ٤)

پاسخ: گزینه ١

مشاوره بر ای تشخیص فاعل و مفعول، دونستن نقش ضمائر متصل بسیار مهم هستش؛ هم‌چنین در تشخیص ضمائر متصل دقت به حروف اصلی فعل‌ها اهمیت داره.

خودت حل کنی بهتره اسم‌های مبنی عبارت‌اند از: «همه ضمیرها»، «اسم‌های اشاره (به‌جز مثناهاشون)»، اغلب موصولات (مثل «الذی، الّتی، الذّین و...»)، کلمات پرسشی و هر اسمی که ظاهرش در جایگاه‌های مختلف هیچ تغییری نمی‌کند (مثل «مَن: هر کس، کسی که»، «ما: هر چه، چیزی که»، «إِذَا: هرگاه» و ...).

درس نامه

هرگاه یک ضمیر متصل (ه، هما، هم، هاء، ... كَ، كُما، كُمن، كِ، ...) به یک فعل بچسبد، نقش مفعول را دارد!
مثال: «ك» در «شاهدك» ← تو را دید ✓ تو دیدی ✗

پاسخ تشریحی بررسی فاعل و مفعول برای فعل‌های هر گزینه:

- ۱ شَجَع ← فاعل: «الذّین»، مفعول: ضمیر «ه» ← هر دو مبنی
- ۲ أُنشِد ← فاعل: «هذَان» (معرّب)، مفعول: ضمیر «ها» (مبنی) / أُثَرْتُ ← فاعل: «هی» مستتر، مفعول: - / تَغَيَّرْتُ ← فاعل: «حیاة» (معرّب)، مفعول: -
- ۳ يُشَارِكُ ← فاعل: «كُلٌّ» (معرّب)، مفعول: -
- ۴ لَا يَحْزَنُ ← فاعل: «عَمَلٌ» (معرّب)، مفعول: ضمیر «كُم» (مبنی)

تست و پاسخ ۹۷

عَيْنُ الْخَبْرِ اسْمًا عَلِيًّا وَزْنَ «مَفْعُولٍ»:

- ۱) التَّقَاتُ الصُّورُ فِي بَعْضِ الْأَمَاكِنِ الْعَسْكَرِيَّةِ أَوْ الثَّقَافِيَّةِ غَيْرِ مَسْمُوحٍ!
- ۲) إِطْعَامُ الْمَسَاكِينِ مِمَّا لَا تَأْكُلُ مَوْضِعَ مُنْعِنَا عَنْهُ خَلَالَ الْأَحَادِيثِ الدِّينِيَّةِ!
- ۳) إِنَّ هَذَا الْمَكْتُوبَ الَّذِي أُكْتَشِفَ يُؤَكِّدُ أَنَّ اهْتِمَامَ الْإِنْسَانِ بِالذِّينِ أَمْرٌ فِطْرِيٌّ!
- ۴) إِيرَانُ بِلَدٌ مَشْهُورَةٌ عِنْدَ السَّائِحِينَ بِمَعَالِمِهَا الْأَثَرِيَّةِ الْجَمِيلَةِ الَّتِي لَا تَقْدِرُ عَلَى إِحْصَاءِهَا!

پاسخ: گزینه ۲

(عربی دهم - درس ۵)

مشاوره تشخیص خبر به تمرین و ممارست زیاد نیاز دارد. حتماً برای تمرین کردن‌های مربوط به این نقش وقت بذارین!

خودت حل کنی بهتره به دنبال کلمه‌ای باش که معنای جمله رو کامل می‌کنه! حواست باشه که در ترجمه، قبل از خبر هیچ وقت حرف‌هایی مثل «که»، «تا» و «و» نیادا!

درس نامه

برای تشخیص خبر، باید جمله را ترجمه کنید. خبر غالباً در کنار فعل «است» به کار می‌رود. اگر در ترجمه «است» نداشتیم هم احتمالاً فعل جمله خبر است! ضمناً معمولاً قبل از آمدن خبر، مکث می‌کنیم.

پاسخ تشریحی بررسی خبر در گزینه‌ها:

- ۱ کلمه «غیر» ← بر وزن «مفعول» نیست! (عکس گرفتن ... غیرمجاز است!)
 - ۲ کلمه «موضوع» ← بر وزن «مفعول» است! (غذا دادن به فقیران ... موضوعی است که ...)
 - ۳ فعل «یؤکد» ← بر وزن «مفعول» نیست! (این نوشته‌ای که کشف شده، تأکید می‌کند ... / توجه انسان به دین امری فطری است!)
 - ۴ کلمه «بلد» ← بر وزن «مفعول» نیست! (ایران، کشور مشهوری است ...)
- بنابراین ۲ صحیح است.

نکته اگر تشخیص دادید که یک گروه اسمی ترجمه جمله را کامل می‌کند، فقط اسم اول آن گروه، خبر است!

مثل عبارت ۱ که در آن «غیر مسموح» کامل‌کننده معنای جمله است، اما فقط «غیر» خبر به حساب می‌آید و «مسموح» مضاف‌الیه است! یا مثل عبارت ۴ که در آن «بلد مشهور» کامل‌کننده معنای جمله است، اما فقط «بلد» خبر به حساب می‌آید و «مشهور» صفت است!

تست و پاسخ ۹۸

عین اسماً مرفوعاً بالألف:

- (۱) طیران تلك الطيور الجميلة يُعجب الناس جنب الشاطيء!
- (۲) لا یتفعلن العُدوان و الخلاق فعلینا تعایش سلمی مع بعضنا!
- (۳) أرسلني والداي في العشرين من عمري إلى طهران لتكميل دراستي!
- (۴) كانتِ المديرية و معلّمة الأدب تنصحان زميلتنا للمحاولة الكثيرة!

پاسخ: گزینه ۳

(عربی دهم - درس ۶)

مشاوره شناخت اسم‌هایی که به «ان» ختم می‌شن، اما مثنی نیستن، اهمیت بسیاری داره!

خودت حل کنی بهتره بگرد ببین در کدام کلمه ساختار «اسم مفرد + ان ...» داریم. یک اسم مرفوع به الف قطعاً چنین ساختاری دارد.

درس نامه

هر کلمه‌ای که به «ان» ختم شود لزوماً مثنی نیست! ممکن است مفرد یا جمع مکسر باشد. تنها زمانی ساختار مثنی داریم که «اسم مفرد + ان» داشته باشیم.

مثال: «العُدوان: دشمنی» ← مفرد ✓ مثنی ✗
«العُدْوَان: العُدْو (دشمن) + ان» ← مثنی ✓

پاسخ تشریحی اسمی مرفوع به الف است که مثنی باشد و «ان» داشته باشد (گاهی «ن» آخر مثنی حذف می‌شود؛ پس نشانه «ا» کافی است!)

ساختار اسم مثنی ← اسم مفرد + ا + ن (گاهی حذف می‌شود) / اسم مفرد + ی + ن (گاهی حذف می‌شود).

در ۳ «والدای» در اصل «والدان + ی» است؛ بنابراین «والدا» مثنی و مرفوع به الف است!

در ۱ «طیران: پرواز کردن» و در ۲ «العُدوان: دشمنی» مفرد هستند، نه مثنی!

در ۴ هم «تنصحان: نصیحت می‌کنند» فعل مثنی است، نه اسم مثنی!

تست و پاسخ ۹۹

عین حرفاً یدلّ علی التأكيد:

- (۱) علمت أنك من أفضل أنصار الإمام في المعركة!
- (۲) قلت لصديقي إنك تقدر على أن تكتسب درجات عالية!
- (۳) إن تكن صامتاً في هذه المجالسة يكون خيراً لك!
- (۴) ذهبت إلى المكتبة لقراءة دروسي و لكنّ صديقي ذهب إلى الملعب!

پاسخ: گزینه ۲

(عربی دوازدهم - درس ۱)

مشاوره کاربردهای حروف مشبّهة بالفعل بسیار ساده و مهم هستن. روی کلیدواژه‌های کاربرد هر کدام مسلط باشید؛ مثلاً «تأكيد» برای «ان» هستش.

خودت حل کنی بهتره تنها حرفی که می‌تواند باعث ایجاد تأکید شود «ان» و لام در ساختار «ا + اسم (غیر ضمیر)» است.

پاسخ تشریحی در ۲ حرف «ان» قطعاً باعث ایجاد تأکید می‌شود!

تذکر به تفاوت «ان» قطعاً، «ان» که، «ان» اگر» و «ان» که» دقت کنید.

تست و پاسخ ۱۰۰

عین الصحیح فی تعیین نوع «لا»:

- ۱) علیکم ألا تُضیعوا الفرص التي سانحة لكم لأنها تمرّ سريعاً! ← (ناهیة)
- ۲) سیندم من لا تفکر فی کلامه و يتکلم كثيراً! ← (نافیة)
- ۳) أمي لا تطبخ طعاماً للعشاء لأننا سنذهب إلى مطعم جميل! ← (نافیة)
- ۴) لا يضمّ هذا المعجم إلا قليلاً من المفردات المعرّبة ← (ناهیة)

پاسخ: گزینه ۳

(عربی دوازدهم - درس ۱)

مشاوره تشخیص نوع «لا» هم در تست‌های ترجمه و هم در تست‌های قواعد اهمیت بسیار زیادی در کنکور داره!

خودت حل کنی بهتره با استفاده از نکات ذکر شده در درس‌نامه و ترجمه عبارتها سوال رو حل کن.

درس‌نامه

- لا + مضارع مجزوم (آخر فعل تغییر کرده باشد). ← لای نهی
- لا + مضارع غیرمجزوم (آخر فعل تغییر نکرده باشد). ← لای نفی
- لا + اسمی که فقط آخرش یک فتحه دارد. ← لای نفی جنس
- لا در جواب «هل، أ، آیا» ← لای جواب
- مثال: لا یذهب / لا یذهبوا
- مثال: لا یذهبون / لا یذهبون
- مثال: لا إله / لا طالب
- مثال: هل أنت طالب؟ لا

تذکر حرف ناصبه + لا ← لای نفی (حروف ناصبه: أن، لن، كي، لکي، حتی، ل)

مثال: أن لا یذهبوا / ألا یذهبوا

نکته اگر «لا + مضارع» داشتیم، اما مشخص نبود که مجزوم شده یا نه باید جمله را ترجمه کنیم و اگر به شکل دستوری ترجمه می‌شد

← لای نهی داریم و اگر به شکل دستوری ترجمه نمی‌شد ← لای نفی داریم.

مثال: لماذا لا تسمع ← چرا گوش نمی‌دهی؟ ← لای نفی

رجاء لا تذهب ← لطفاً نرو ← لای نهی

پاسخ تشریحی بررسی نوع «لا» در گزینه‌ها:

۱) در «ألا تُضیعوا» ← لای نفی (چون «حرف ناصبه + لا» داریم! ألا = أن + لا)

۲) در «لا تفکر» ← لای نفی جنس (چون «لا + اسم» داریم؛ دقت کنید که «تفکر» اسم است (تفکر) و اگر فعل مضارع بود اولش ضمه می‌گرفت «تفکر».)

۳) در «لا تطبخ: نمی‌پزد» ← لای نفی (چون «لا + مضارع» داریم و معنای دستوری ندارد!)

۴) در «لا يضمّ: در بر نمی‌گیرد» ← لای نفی (چون «لا + مضارع» داریم و معنای دستوری ندارد!)

بنابراین ۳ صحیح است.

تاریخ دهم: صفحه‌های ۸۰ تا ۱۱۷، تاریخ دوازدهم: صفحه‌های ۴۷ تا ۶۹

تست و پاسخ ۱۰۱

منظور حکومت «ماد» است.

کدام گزینه، دربارهٔ بنیان‌گذاران نخستین حکومت آریایی در ایران درست است؟

- ۱) در حدود ۱۵۰۰ ق.م. وارد فلات ایران شدند و به سمت شرق آن پیشروی کردند.
- ۲) به خاطر تدبیر آن‌ها، ایرانیان به تأثیرگذارترین مردم عصر باستان تبدیل شدند.
- ۳) در طول حدود نیم‌قرن حکومت، چندین بار پایتخت خود را تغییر دادند.
- ۴) برای اولین بار در سالنامه‌های شاهان آشوری به آن‌ها اشاره شده است.

(تاریخ دهم - درس ۹ - ماد، نخستین حکومت آریایی ایران، هخامنشیان / درس ۱۰ - اشکانیان)

پاسخ: گزینه ۴

مشاوره در سؤال‌های غیرمستقیم، اولین قدم برای پیدا کردن پاسخ درست، معلوم کردن مجهول موجود در صورت سؤال؛ یعنی اول باید تشخیص بدی منظور از نخستین حکومت آریایی در ایران، کدوم حکومت و بعد بری سراغ گزینه‌ها. از این سؤالات غیرمستقیم توی آزمون‌های قبل داشتیم و در آزمون‌های بعدی هم خواهیم داشت.

درس‌نامه بر پایهٔ تحقیقات صورت‌گرفته در دو قرن اخیر، مادی‌ها بنیان‌گذار نخستین حکومت آریایی در ایران شناخته می‌شوند. پادشاهان حکومت ماد عبارت بودند از:

<ul style="list-style-type: none"> ● قبایل پراکندهٔ ماد، پس از متحد شدن، او را به پادشاهی برگزیدند. ● شهر هگمتانه یا اکباتان (همدان امروزی) را بنا کرد و آن را مرکز حکومت خود قرار داد. 	دهیوک (دیاگو) مؤسس حکومت ماد
<ul style="list-style-type: none"> ● با تشکیل سپاه منظم و کارآمدی از قبایل مختلف ماد، پارس و... قدرت خود را بر مناطق وسیعی از ایران تثبیت کرد. ● با حکومت بابل علیه آشور متحد شد و به حاکمیت آشوریان پایان داد. 	هووخشتر (سومین پادشاه ماد)
<ul style="list-style-type: none"> ● لیاقت و درایت پدر را نداشت و دوران طولانی سلطنت خود را صرف خوش‌گذرانی و گردآوری ثروت کرد؛ در نتیجه، بزرگان طوایف ماد و مردم بر ضد او با کورش هخامنشی هم‌دست شدند و با فتح هگمتانه به دست کورش، حکومت ماد برافتاد. 	آستیایگ (پسر و جانشین هووخشتر)

پاسخ تشریحی قبایل گوناگون ماد از جمله اقوام آریایی بودند که در بخش وسیعی از مناطق غربی و مرکزی ایران استقرار یافتند و در کنار بومیان ساکن این مناطق زندگی کردند. برای اولین بار در قرن ۹ ق.م. در سالنامه‌های شاهان آشوری به مادی‌ها اشاره شده است. بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) گروهی از آریایی‌ها به سمت «مرکز و غرب» این فلات پیشروی کردند و در مناطق مختلف آن مستقر شدند؛ مادی‌ها، پارسی‌ها و پارتی‌ها از جملهٔ آنان بودند.

۲) دربارهٔ حکومت «هخامنشیان» درست است.

۳) دربارهٔ حکومت «اشکانیان» درست است.

دام‌تستی اگر حکومت آریایی‌ها در ایران باستان رو فقط منحصر به سه سلسلهٔ مشهور هخامنشیان، اشکانیان و ساسانیان بدونیم، ۲) که دربارهٔ هخامنشیان درسته، می‌تونه ما رو به اشتباه بندازه.

تست و پاسخ ۱۰۲

کدام موارد، دربارهٔ تقابل ایرانیان و یونانیان در عصر هخامنشیان درست است؟

- الف) در طول جنگ‌های پلوپونزی، حکومت هخامنشی به طور پنهانی به اسپارت کمک مالی می‌کرد.
- ب) جنگ‌های ایران و یونان در زمان کورش کبیر آغاز شد و تا زمان حملهٔ اسکندر به ایران ادامه یافت.
- ج) در زمان داریوش یکم، آتنی‌ها با پشتیبانی جنگاوران اسپارت، ایرانیان را در نبرد ماراتن شکست دادند.
- د) خشایارشا به یونان لشکر کشید و اگرچه در نبرد سالامیس شکست خورد، اما توانست آتن را تصرف کند.

۱) «الف» - «ج» ۲) «ب» - «د» ۳) «د» - «الف» ۴) «ج» - «ب»

(تاریخ دهم - درس ۹ - رقابت و درگیری یونان با ایران در عصر هخامنشی)

پاسخ: گزینه ۳

مشاوره بهتره که نتیجه مطالعات برای هر آزمون رو در آزمون‌های بعدی هم با خودت بیاری، چون ممکنه لازمت بشه؛ مثلاً درستی عبارت «الف» این سؤال رو از اطلاعاتت درباره درس ۶ (جنگ‌های داخلی یونان) می‌تونی تشخیص بدی. اما خب اگه این نکته درس ۶ رو هم یادت نباشه، باز هم می‌تونی پاسخ درست سؤال رو پیدا کنی، می‌پرسی چطوری؟ این طوری که اگه درس ۹ رو خوب خونده باشی، می‌فهمی که عبارت‌های «ب» و «ج» نادرست هستن؛ پس گزینه‌های درست می‌شه «الف» و «د». این جوری حتی اگه مطالب درس ۶ رو هم فراموش کرده باشی، باز هم به این سؤال ترکیبی می‌تونی جواب بدی.

پاسخ تشریحی در جریان جنگ‌های داخلی یونان مشهور به پلوپونزی، حکومت هخامنشی به طور پنهانی به اسپارت کمک مالی می‌کرد و این جنگ‌ها با پیروزی اسپارت پایان یافت. (درستی عبارت «الف») خشایارشا، پسر و جانشین داریوش یکم، پس از فرونشاندن شورش‌های مصر و بابل، به یونان لشکر کشید و آتن را تصرف کرد، اما در نبرد دریایی در تنگه سالامیس توفیقی به دست نیاورد. (درستی عبارت «د») بررسی عبارت‌های نادرست:

(ب) داریوش بزرگ، در اواخر پادشاهی خود، با مشکلاتی در غرب قلمرو هخامنشی روبرو شد که به بروز جنگ با یونانیان انجامید و تا روزگار جانشینش (خشایارشا) ادامه یافت. (ج) در جریان جنگ ماراتن که در زمان داریوش یکم میان ایران و یونان در گرفت و به پیروزی آتنی‌ها منجر شد، بیشتر دولت - شهرهای یونانی از جمله اسپارت که سربازانش به جنگاوری و دلاوری مشهور بودند، در پشتیبانی از آتن جدی نبودند.

نکته اگرچه هخامنشیان از لشکرکشی به یونان، موفقیت نظامی چندانی به دست نیاوردند، اما دولت - شهرهای یونانی تا زمان تسلط مقدونیان بر آن کشور، همچنان حکومت ایران را به عنوان بزرگ‌ترین قدرت جهانی می‌شناختند و به آن احترام می‌گذاشتند.

تست و پاسخ ۱۰۳

کدام گزینه، درباره اقدامات منسوب به پادشاهان ایران باستان درست است؟

- (۱) داریوش سوم: مصر را که در زمان اردشیر دوم جدا شده بود، دوباره ضمیمه قلمرو هخامنشیان نمود.
- (۲) اردشیر بابکان: با موفقیت‌های سیاسی و نظامی داخلی و خارجی، حکومت ساسانیان را تثبیت کرد.
- (۳) مهرداد یکم: با فتوحات گسترده خود، زمینه همسایگی اشکانیان با امپراتوری روم را فراهم آورد.
- (۴) شاپور دوم: در عملیاتی نظامی، اعراب متجاوز به قلمرو ساسانیان را به سختی گوشمالی داد.

پاسخ: گزینه ۴ (تاریخ دوم - درس ۹ - انعطاف و فروپاشی هخامنشیان / درس ۱۰ - گسترش و تثبیت قدرت اشکانیان و مقابله با بیابان‌گردان در دوره ساسانیان)

مشاوره تجربه کنکورهای گذشته نشون داده که حداقل یکی دو سؤال کنکور، به صورت مستقیم یا غیر مستقیم، به اقدامات منسوب به پادشاهان و فرمانروایان اختصاص داده؛ پس حواست خیلی به این مباحث باشه.

پاسخ تشریحی قبایل بیابان‌گرد عرب دائماً به شهرها و آبادی‌های ایران در حاشیه جنوبی خلیج فارس و دریای عمان دستبرد می‌زدند. به همین دلیل، شاپور دوم ساسانی در عملیاتی نظامی، اعراب متجاوز را به سختی گوشمالی داد. بررسی گزینه‌های نادرست:

- ۱) مصر در دوره اردشیر دوم از سیطره هخامنشیان خارج شد و در زمان «اردشیر سوم» دوباره ضمیمه قلمرو هخامنشی شد.
- ۲) اردشیر بابکان، مؤسس سلسله ساسانی بود و حکومت ساسانیان با اقدامات مهم پادشاهانی مانند «شاپور یکم» و «شاپور دوم» که موفقیت‌های سیاسی و نظامی بزرگی در داخل و خارج کسب کردند، گسترش یافت و تثبیت شد.
- ۳) «مهرداد دوم» از جمله پادشاهان لایق و با تدبیر اشکانی بود که وسعت قلمرو اشکانیان را به نهایت خود رساند. در دوران همین پادشاه بود که اشکانیان تا رود فرات پیش رفتند و با امپراتوری روم همسایه شدند.

دام‌تستی اگه اردشیر سوم رو با داریوش سوم (آخرین پادشاه هخامنشی) اشتباه بگیری، ممکنه به راحتی توی دام ۱ بیفتی.

تست و پاسخ ۱۰۴

- کدام گزینه، روایت درست‌تری از واکنش قباد یکم در برابر جنبش اجتماعی و اقتصادی مزدک ارائه می‌دهد؟
- (۱) ابتدا به حمایت از مزدک برخاست، اما بعدها با مخالفان او همراهی کرد.
 - (۲) با دعوت مزدک به مناظره‌ای ساختگی، او و پیروانش را دستگیر و زندانی نمود.
 - (۳) برای حفظ موقعیت خود، مزدک را در برابر دسیسه‌چینی اشراف و موبدان تنها گذاشت.
 - (۴) اگرچه در آغاز با مزدک مخالفت کرد، اما در پایان سلطنت خویش به درستی عقاید او ایمان آورد.

پاسخ: گزینه ۱

(تاریخ دهم - درس ۱۰ - تثبیت قدرت ساسانیان)

درس‌نامه در زمان پادشاهی قباد، حکومت ساسانی با جنبشی اجتماعی و اقتصادی به رهبری مزدک مواجه شد. مزدک طرفدار برابری مردم در بهره‌مندی از منافع اقتصادی و اجتماعی بود. او اعتقاد داشت مردم باید در زندگی از امکانات یکسان برخوردار باشند و خواهان آن بود که زمین و دارایی طبقات بالا، میان تهیدستان تقسیم شود.

پاسخ تشریحی قباد که در آغاز زمامداری خود قصد داشت از قدرت اشراف، نجبا و موبدان بکاهد و دست آنان را از امور کشوری کوتاه کند، «به حمایت از مزدک برخاست»، اما اشراف و نجبا او را از پادشاهی برکنار و زندانی کردند. قباد دوباره به قدرت بازگشت و برای حفظ موقعیت خود، «با مخالفان مزدک همراهی کرد». در پایان دوران قباد، با هدایت خسرو انوشیروان، پسر و جانشین او، مزدک به مناظره‌ای ساختگی دعوت شد که در پایان آن، به همراه تعدادی از هوادارانش به قتل رسید.

دام‌تستی ۲ و ۳ فقط درباره نیمه دوم حکومت قباد درسته و اطلاعاتی درباره مواجهه نخستین او با مزدک ارائه نمیدن. پس با توجه به صورت سؤال که گفته «روایت درست‌تر کدام؟»، این گزینه‌ها نمی‌تونن پاسخ درست و کامل سؤال باشن.

تست و پاسخ ۱۰۵

در تشکیلات اداری هخامنشیان، وظیفه «دیوان شاهی» چه بود؟

- (۱) اداره امور کشور هنگام سفر پادشاه یا حضور وی در جنگ
- (۲) نگارش، تنظیم، ثبت و نگهداری نامه‌ها، اسناد و نوشته‌های دولتی
- (۳) جلب وفاداری اقوام گوناگون از طریق مشارکت‌دادن آن‌ها در اداره حکومت
- (۴) بازرسی و نظارت دقیق بر عملکرد مقام‌ها و مأموران دولتی در پایتخت و ساتراپی‌ها

پاسخ: گزینه ۲

(تاریخ دهم - درس ۱۱ - نظام سیاسی و اداری در ایران باستان (هخامنشیان و ساسانیان))

درس‌نامه

تشکیلات اداری مرکزی در درون دربار هخامنشی و در پایتخت ساماندهی شده بود و اجزای اصلی آن را «خزانه شاهی»، «انبار شاهی» و «دیوان شاهی» تشکیل می‌داد. هر یک از این اجزاء به وسیله یکی از نجبای بلندپایه مادی یا پارسی اداره می‌شد.

پاسخ تشریحی دیوان شاهی، وظیفه مهم نگارش، تنظیم، ثبت و نگهداری نامه‌ها، اسناد و نوشته‌های دولتی را بر عهده داشت. در این دیوان، تعداد زیادی از دبیران و منشیان کار می‌کردند که به زبان‌ها و خط‌های رایج در سرزمین‌های هخامنشیان آشنا بودند. بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ در عصر ساسانی، زمانی که پادشاه در جنگ یا سفر بود، وزیر بزرگ به نام «بزرگ‌فرمادار» به عنوان جانشین او کشور را اداره می‌کرد.
- ۲ سیاست کوروش بزرگ در اداره امور کشور این بود که از طریق مشارکت‌دادن اقوام و ملت‌ها در اداره حکومت هخامنشی، وفاداری و پشتیبانی آنان را جلب کند.
- ۴ در زمان هخامنشیان، مسئولیت بازرسی و نظارت دقیق و کامل بر عملکرد مقام‌ها و مأموران دولتی در پایتخت و شهرهای (ساتراپی‌ها) بر عهده یکی از خویشاوندان نزدیک شاه یا یکی از درباریان مورد اعتماد و وفادار به او قرار می‌گرفت.

دانلود رایگان تمام آزمون‌های آزمایشی در کانال ما:

@Azmoonha_Azmayeshi

علوی

تمام پایه‌ها و رشته‌ها

شرکت تعاونی خدمات آموزشی کارکنان
سازمان سنجش آموزش کشور

گزینه دو

مؤسسه آموزشی فرهنگی

آزمون‌ها آزماینتی
T.me/Azmoonha_Azmayeshi

حلقه
سنجی

تست و پاسخ ۱۰۶

- کدام موارد، دربارهٔ جنگ‌افزارها در ایران باستان درست است؟
- (الف) هووخشتر، سپاه خود را به دسته‌های کمان‌داران، نیزه‌داران و سواران تقسیم کرد.
 (ب) استفاده از فیل و صدای طبل در جنگ‌ها، از ابتکارات نظامی اشکانیان به شمار می‌رود.
 (ج) فرماندهی ناوهای جنگی هخامنشیان را دریانوردان فنیقی، سوری و قبرسی بر عهده داشتند.
 (د) اساس تشکیلات نظامی اشکانیان، سواره‌نظام چابکی بود که در هنگام سواری تیراندازی می‌کرد.
- (۱) «الف» - «ب» (۲) «ب» - «ج» (۳) «ج» - «د» (۴) «د» - «الف»

پاسخ: گزینه ۴

(تاریخ دهم - درس ۱۱ - سپاه و جنگ‌افزارها در ایران باستان)

درس‌نامه ● وضعیت سپاه و جنگ‌افزارها در سلسله‌های مختلف ایران باستان بدین شرح بوده است:

<ul style="list-style-type: none"> ● دهیوک، برای مقابله با هجوم آشوری‌ها، هگمتانه را به صورت دژی نظامی درآورد. ● هووخشتر، سپاه خود را به دسته‌های کمان‌داران، نیزه‌داران و سواران تقسیم کرد و در کنار آنان، دسته‌های پشتیبانی، تدارکات و یگان‌های بارکش قرار داد. 	مادی‌ها
<ul style="list-style-type: none"> ● سپاه هخامنشی تا زمان داریوش یکم متکی بر واحدهای مختلف پیاده‌نظام بود. ● داریوش، نیروی ویژهٔ ده‌هزارنفری به نام سپاه جاویدان را تشکیل داد که هیچ‌گاه از شمار آن‌ها کم نمی‌شد. ● در سپاه هخامنشی سواره‌نظام جایگاه مهمی داشت و سلاح اصلی آنان نیزه بود. 	هخامنشیان
<ul style="list-style-type: none"> ● اشکانیان به نیروی سواره‌نظام اهمیت فراوان می‌دادند و در سپاه آن‌ها، پیاده‌نظام نقش چندانی نداشت. ● اساس تشکیلات نظامی اشکانیان، سواره‌نظام چابکی بود که در هنگام سواری تیراندازی می‌کرد و سلاح اصلی آن‌ها، تیر و کمان و نیزه بود. ● اشکانیان به تدریج سواره‌نظام دارای سلاح سنگین نیز تشکیل دادند که مجهز به زره و کلاه‌خود بود. 	اشکانیان
<ul style="list-style-type: none"> ● با به قدرت رسیدن ساسانیان، سپاه دائمی و مجهزی به وجود آمد که اصلی‌ترین بخش آن را سواره‌نظام سنگین اسلحهٔ زره‌پوش موسوم به «آسواران» تشکیل می‌داد. ● بخش دیگری از سپاه ساسانی را سواره‌نظام سبک‌اسلحه که افراد آن مجهز به کمان بودند، تشکیل می‌داد. 	ساسانیان

از موارد بولدشده در جدول بالا، مشخص می‌شود که در ایران باستان، «سواره‌نظام» اهمیت بیشتری نسبت به پیاده‌نظام داشته.

نکته در سپاه ساسانی، اعضای سواره‌نظام از میان جوانان طبقهٔ اشراف و نجبا برگزیده می‌شدند، اما پیاده‌نظام عمدتاً شامل روستاییانی بود که اسلحه و تجهیزات مناسبی نداشتند و به لحاظ نظامی، چندان اهمیتی به آن‌ها داده نمی‌شد.

پاسخ تشریحی درستی عبارت‌های «الف» و «د» که از جدول بالا روشن است؛ و اما علت نادرستی عبارت‌های «ب» و «ج»:

استفاده از فیل در جنگ‌ها، از ابتکارات ساسانیان بود، نه اشکانیان.

دریانوردان ملل مختلف تابع امپراتوری، از جمله فنیقی‌ها، سوری‌ها، مصری‌ها، قبرسی‌ها و مردمان آسیای صغیر در نیروی دریایی هخامنشیان خدمت می‌کردند، اما فرماندهی ناوهای جنگی را پارسیان و مادی‌ها بر عهده داشتند.

تست و پاسخ ۱۰۷

کدام گزینه دربارهٔ گروه‌ها و طبقات اجتماعی در ایران باستان درست است؟

- (۱) دورهٔ کوتاه فرمانروایی مادها را باید عصر تشدید نابرابری‌های اجتماعی و اقتصادی میان گروه حاکم و مردم عادی دانست.
 (۲) بیشتر شدن نابرابری‌های اجتماعی و اقتصادی در دورهٔ حکومت هخامنشیان به شکل‌گیری طبقات اجتماعی به معنای واقعی آن منجر شد.
 (۳) در دورهٔ اشکانیان، به دلیل اهمیت فتوحات نظامی، فرماندهان سپاه به عنوان نجبای درجهٔ دوم، پس از خاندان شاهی بیشترین قدرت را داشتند.
 (۴) در نتیجهٔ اصلاحات اقتصادی و اجتماعی دورهٔ ساسانی، از قدرت اشراف و نجبای درجهٔ اول کاسته و بر نفوذ اشراف و نجبای درجهٔ دوم افزوده شد.

پاسخ: گزینه ۴

(تاریخ دهم - درس ۱۲ - گروه‌ها و طبقات اجتماعی در ایران باستان)

درس نامه در تقسیم‌بندی جامعه آریایی، افراد جامعه به سه گروه تقسیم می‌شدند: (۱) روحانیون (۲) جنگجویان (۳) کشاورزان و شبانان. وجود این گروه‌های سه‌گانه در آغاز معرف نوعی تقسیم کار و دسته‌بندی حرفه‌ای بود و هیچ گروه بر گروه دیگر، برتری و امتیاز خاصی نداشت، اما از زمان مادها به بعد، تمرکز قدرت و ثروت نزد عده‌ای خاص، موجب ایجاد نابرابری‌های اقتصادی و اجتماعی شد.

پاسخ تشریحی در زمان قباد (پادشاه ساسانی)، جنبش بزرگی علیه نابرابری‌ها و تبعیض‌های اجتماعی و اقتصادی به رهبری مزدک پدید آمد. این جنبش، پایه‌های نظام طبقاتی ساسانی را به شدت لرزاند؛ بنابراین خسروانشیروان (پسر و جانشین قباد)، برای اصلاح امور اجتماعی و اقتصادی، اقداماتی انجام داد. در نتیجه این اقدامات، قدرت و نفوذ اشراف و نجبای درجه اول کاهش یافت و بر قدرت و نفوذ اشراف و نجبای درجه دوم افزوده شد. بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) نابرابری‌های اجتماعی و اقتصادی میان گروه حاکم و مردم عادی، در زمان هخامنشیان و در نتیجه افزایش فتوحات و توسعه تشکیلات اداری تشدید شد، نه در دوره مادها.

۲) طبقات اجتماعی به معنای واقعی آن در دوره مادها شکل گرفت، نه در دوره هخامنشیان.

۳) در دوره هخامنشیان (نه اشکانیان)، به دلیل اهمیت فتوحات نظامی، گروه جنگجویان نسبت به دو گروه دیگر (روحانیون / کشاورزان و شبانان)، در جایگاه بالاتری قرار گرفت.

نکته در دوران اشکانیان، اعضای گروه حاکم، به دو دسته تقسیم می‌شدند و در مرتبه نخست، اعضای خاندان شاهی و دیگر خاندان‌های قدرتمند قدیمی بودند که مهم‌ترین منصب‌های سیاسی و نظامی مانند حکومت مناطق مختلف کشور، فرماندهی سپاه و عضویت در مجلس آن زمان را در اختیار داشتند.

دام تستی درسته که اشکانیان هم (مثل هخامنشیان) پیاپی با دشمنانشون می‌جنگیدن و جنگجویان طبقه مهمی در جامعه اشکانی به حساب می‌اومدن، اما مهم‌ترین منصب‌های سیاسی و نظامی مانند فرماندهی سپاه در اختیار اشراف و نجبای درجه اول (خاندان شاهی و شش خانواده قدرتمند) قرار داشت، نه نجبای درجه دوم؛ پس بیا توی دام ۳ نیتتی.

تست و پاسخ ۱۰۸

کدام موارد، دربارهٔ اوضاع اجتماعی و اقتصادی ایران در عصر قاجار درست است؟

الف) افراد ایل به سبب کارهایی که برای رهبران خود انجام می‌دادند، نسبت به روستاییان وضعیت بهتری داشتند.

ب) روحانیون به علت وابستگی مالی به وجوهات شرعی حکومت، قادر به مقاومت در برابر اقدامات شاهان و درباریان نبودند.

ج) شیوه تولید خرده‌کالایی دولتی و خصوصی ویژه اقتصاد شهری و روستایی و شیوه تولید شبانکارگی مختص ایلات و عشایر بود.

د) در شیوه تولید سهم‌بری دهقانی، کشاورزان بی‌زمین، در ازای کار روی اراضی اربابان، سهم معینی از تولید را دریافت می‌کردند.

(۲) «الف» - «ج»

(۱) «ج» - «د»

(۴) «الف» - «د»

(۳) «ج» - «ب»

پاسخ: گزینه ۴ (تاریخ دوازدهم - درس ۴ - اوضاع اجتماعی و اوضاع اقتصادی در عصر قاجار)

درس نامه وضعیت اجتماعی و اقتصادی عصر قاجار

وضعیت اجتماعی	جامعه ایران شامل اقوام و گروه‌های گوناگونی می‌شد که سه شیوه زندگی «روستایی»، «ایلی - عشایری» و «شهری» داشتند.
وضعیت اقتصادی	سه شیوه تولید وجود داشت: در روستاها: شیوه تولید «سهم‌بری دهقانی»؛ در شهرها: شیوه تولید «خرده‌کالایی دولتی و خصوصی»؛ در میان ایلات و کوچ‌نشین‌ها: تولید «شبانکارگی (شبانی) یا ایلیاتی»

پاسخ تشریحی در عصر قاجار، افراد ایل به سبب کارهایی که برای رهبران خود انجام می‌دادند، نسبت به روستاییان وضعیت بهتری داشتند. (درستی عبارت «الف»)

در شیوه تولید سهم‌بری دهقانی، ساکنان روستاها و کشاورزان، سهم معینی از تولید را دریافت می‌کردند. روستاییان بی‌زمین اغلب روی اراضی مالکان کار می‌کردند. آنان در ازای بهره‌برداری از ملک ارباب، گاه تا یک سوم محصول را به عنوان بهره مالکانه به او تحویل می‌دادند، بخشی را نیز به عنوان مالیات به دولت می‌پرداختند و بخشی هم سهم خودشان می‌شد. (درستی عبارت «د»)

بررسی عبارت‌های نادرست:

ب) روحانیون به سبب نظارت بر موقوفات و دریافت وجوهات شرعی از نظر مالی مستقل از حکومت بودند و به همین دلیل، در مقاطعی از تاریخ معاصر ایران در برابر قدرت‌های خارجی ایستادگی کردند و اقدامات شاهان و درباریان قاجار را به چالش کشیدند.

ج) شیوه تولید خرده‌کالایی دولتی و خصوصی، ویژه اقتصاد شهری (نه روستایی) بود. این گروه از کارگران، اصناف و تولیدکنندگان شهری در کارگاه‌ها و مراکز تولید شهری به کار اشتغال داشتند.

تست و پاسخ ۱۰۹

کدام گزینه، وضعیت صنایع دستی ایران در عصر قاجار را به درستی تشریح کرده است؟

- ۱) در اوایل دوره قاجار، صنایع دستی ایران وضعیت مطلوبی داشت، اما به تدریج رو به انحطاط رفت.
- ۲) هم‌زمان با جنگ‌های ناپلئون، سرازیر شدن سیل کالاهای اروپایی، از رونق صنایع دستی در ایران کاست.
- ۳) در اوایل دوره قاجار، صنایع دستی ایران دچار رکود بود، اما تلاش‌های امیرکبیر موجب رونق دوباره آن شد.
- ۴) با پایان یافتن جنگ در اروپا و ورود هنرمندان و صنعتگران اروپایی به ایران، صنایع دستی به اوج شکوفایی رسید.

(تاریخ دوازدهم - درس ۴ - وضعیت صنایع و تأثیر واردات خارجی بر آن در عصر قاجار)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی صنایع دستی در ایران، به ترتیب وضعیت‌های زیر را تجربه کرده:

- ۱) «سقوط صفویان» و آغاز بحران‌های شدید سیاسی و نظامی، ایران را در عرصه اقتصادی و تولید دچار «رکود» فراوانی کرد.
 - ۲) با «به قدرت رسیدن قاجاریه» و فروکش کردن جنگ‌های داخلی، در اوایل دوره قاجار، صنایع دستی در ایران «رشد و رونق» یافت. در این زمان، به علت «جنگ‌های ناپلئون»، کالاهای صنعتی اروپایی چندان به ایران وارد نمی‌شد، اما صنایع دستی ایران با کیفیت خوب تولید می‌شدند و از لحاظ کیفیت و دوام وضعیت مطلوبی داشتند.
 - ۳) با «پایان یافتن جنگ در اروپا» و سرازیر شدن سیل کالاهای اروپایی، صنایع دستی ایران به تدریج رو به انحطاط رفت. کالاهای اروپایی، به ویژه محصولات صنعتی انگلستان، صدمه شدیدی به صنایع ایران وارد کرد.
- با توضیحات بالا، واضحه که چرا **۱ درست** و بقیه گزینه‌ها نادرست؛ مگه نه؟!

نکته در زمان کوتاه صدارت امیرکبیر، تلاش‌های زیادی برای احیای صنایع دستی ایران صورت گرفت، اما با کشته شدن او این تلاش‌ها پیگیری نشد.

دام تستی درسته که امیرکبیر تلاش‌های زیادی برای احیای صنایع دستی ایران کرد، اما خب در اوایل دوره قاجار، صنایع دستی وضعیت بدی نداشت؛ پس **۲** نمی‌تونه درست باشه.

تست و پاسخ ۱۱۰

کدام گزینه، درباره مراکز علمی و فرهنگی عصر قاجار و هدف از تأسیس آن‌ها نادرست است؟

- ۱) بی‌بی خانم استرآبادی، به منظور فراهم آوردن امکان تحصیل دختران، مدرسه دوشیزگان را در تهران تأسیس کرد.
- ۲) امیرکبیر، با هدف آموزش براساس روش‌های جدید تعلیم و تربیت عمومی، نخستین مدرسه‌ها را در شهرهای ایران بنا گذاشت.
- ۳) میرزا نصرالله‌خان مشیرالدوله، به منظور تربیت نیروهای سیاسی وزارت امور خارجه، مدرسه علوم سیاسی را در زمان مظفرالدین‌شاه بنیان نهاد.
- ۴) میرزا حسن رشدیه، با هدف فراهم آوردن شرایط برای سوادآموزی به فرزندان تمام قشرهای مختلف جامعه، اقدام به برپایی مراکز آموزشی جدید نمود.

(تاریخ دوازدهم - درس ۴ - مراکز آموزشی جدید در عصر قاجار)

پاسخ: گزینه ۲

درس نامه ●● یکی از مهم‌ترین مراکز آموزشی جدید در عصر قاجار، مدرسه دارالفنون بود که با هدف آموزش علوم مختلف و فنون جدید به دانشجویان ایرانی، در داخل کشور و با ایده و پیگیری امیرکبیر، تأسیس شد. امیرکبیر قصد داشت تا آموزش دانشجو در داخل کشور را جایگزین فرستادن آن‌ها به خارج کند تا از این طریق، بتواند بر محتوا، اساتید و روش‌های تدریس، نظارت بیشتری داشته باشد.

نکته هوست باشه که به یکی ریگه از اهداف تأسیس مدرسه دارالفنون، در درس ۳ اشاره شده: آموختن دانش نظامی جدید و اشاعه آن و نیز تقویت توان جنگی و دفاعی کشور.

پاسخ تشریحی «نخستین مدرسه‌ها» در ایران به دست «مسیونرهای اروپایی و آمریکایی» تأسیس شد و پس از آن، حکومت قاجار و برخی افراد سرشناس فرهنگی و سیاسی نیز تصمیم گرفتند تا مدارس جدیدی در ایران براساس روش‌های جدید تعلیم و تربیت عمومی، تأسیس کنند. غالب این مدارس تازه تأسیس شده، متناسب با فرهنگ اروپاییان ساخته شده بود و تفاوت‌های جدی با سبک و فرهنگ تعلیم و تربیت در ایران اسلامی داشت. سایر گزینه‌ها درست‌اند.

تست و پاسخ ۱۱۱

به ترتیب، پیروزی در نهضت تنباکو، ثمره چه بود و چه نتیجه‌ای در پی داشت؟

- ۱) گسترش حرکتی فکری به رهبری عالمان دینی - آشکارشدن آسیب‌پذیری استعمار خارجی و استبداد داخلی در برابر اراده ملت
- ۲) ورود اندیشه‌های آزادی‌خواهی و ملی‌گرایی به ایران - شکل‌گیری پیوند و ارتباطی منظم میان مردم و مرجعیت شیعه
- ۳) تلفیق باورهای مذهبی با اندیشه عدالت‌خواهی غربی - تثبیت قدرت روحانیون شیعه در صحنه سیاسی کشور
- ۴) افزایش آگاهی مردم در زمینه مسائل سیاسی و اقتصادی - کشیده‌شدن خط بطلان بر مطلق‌بودن قدرت شاه

(تاریخ دوازدهم - درس ۵ - زمینه‌های نهضت مشروطه (مقاله‌های مردم و علما با استبداد و استعمار))

پاسخ: گزینه ۱

مشاوره «علت»‌ها و «پیامد»‌ها، یکی از مباحث مهم درس تاریخه که همیشه باید حواست بهشون باشه.

درس نامه ●● زمینه‌های نهضت مشروطه عبارت بودند از:

- ۱) از دست رفتن بخش‌هایی از سرزمین ایران (و تسلط روسیه و انگلیس بر آن‌ها)
- ۲) غلبه استعمار بر مملکت (اعطای امتیاز به دولت‌های غربی و دریافت وام از بیگانگان)
- ۳) استبداد دستگاه حاکم (تمرکز امور در دست شاه و فقدان تشکیلات منسجم و کارآمد اداری)
- ۴) مخالفت‌های مردم و علما با استبداد و استعمار (مانند لغو امتیاز توتون و تنباکو)
- ۵) ورود اندیشه‌های جدید (از رهگذر روزنامه‌ها و آثار روشنفکران)

پاسخ تشریحی در آستانه نهضت مشروطیت، روحانیون و حوزه‌های علمیه شیعه به استحکام و انسجام سیاسی و مبارزاتی رسیده بودند. در نتیجه یک قرن مبارزه و بیدارگری، ارتباط منظمی میان علما و مردم به وجود آمد و زمینه پیدایش «حرکتی فکری به رهبری عالمان دینی» فراهم شد. گسترش این حرکت فکری موجب افزایش آگاهی مردم در مسائل اعتقادی و دینی شد و باورهای مذهبی و فرهنگی جامعه را در مقابل انحرافات فکری تقویت کرد. اولین ثمره این فعالیت‌ها، پیروزی در نهضت تنباکو بود که علاوه بر لغو قرارداد توتون و تنباکو، قدرت و رهبری روحانیون شیعه را در امور سیاسی کشور آشکار کرد و آسیب‌پذیری استبداد داخلی و استعمار خارجی را در برابر اراده ملت نشان داد.

نکته مرجعیت شیعه در جریان نهضت تحریم تنباکو خط بطلانی بر مطلق‌بودن قدرت شاه کشید.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲) و ۳) جنبش تنباکو، یک جنبش مذهبی بود و اندیشه‌های غربی و ملی‌گرایی نقشی در آن نداشت.
- ۴) افزایش آگاهی‌های دینی و اعتقادی (نه سیاسی و اقتصادی) به لغو امتیاز توتون و تنباکو منجر شد.

دام تستی ۴ قسمت دومش خیلی درسته و همین امر می‌تونه باعث بشه فکر کنی این گزینه پاسخ سؤاله، اما خب قسمت اولش یه ایراد کوچیک داره که بالاتر گفتیم! درباره ۲ هم باید توجه داشته باشی که قسمت دوم این گزینه، «علت» پیروزی نهضت مشروطه بوده، نه «پیامد» اون.

تست و پاسخ ۱۱۲

کدام گزینه درباره تقدم و تأخر زمانی مهم‌ترین حوادثی که منجر به پیروزی نهضت مشروطه شد، درست است؟
 الف) آیت‌الله طباطبایی به مظفرالدین‌شاه نامه نوشت و خواسته‌های مردم و بی‌اعتنایی عین‌الدوله به آن‌ها را به او یادآور شد.
 ب) تجمع مردم در مسجد شاه با توطئه امام جمعه درباری و عوامل او که پشتیبان نظام استبدادی بودند، به تشنج کشیده شد.
 ج) سه تن از علمای کرمان که برای مقابله با فرقه شیخیه در این شهر قیام کرده بودند، شلاق خوردند و از شهر اخراج شدند.
 د) انتشار عکس کارگزار روس‌ها در امور گمرک، با لباس روحانیان و در حالی که قلیان به دست داشت، اعتراض مردم را برانگیخت.

- ۱) به ترتیب، «د»، «ب»، «ج» و «الف» به وقوع پیوسته است.
- ۲) «د» مقدم و «ب» مؤخر بر سایر رویدادها رخ داده است.
- ۳) «الف» و «ب» مؤخر از «ج» و «د» به وقوع پیوسته است.
- ۴) «الف» مقدم از «ب» و «ج» مؤخر از «د» رخ داده است.

(تاریخ دوازدهم - درس ۵ - آغاز حرکت مردم علیه استبداد و پیروزی نهضت مشروطه)

پاسخ: گزینه ۳

مشاوره برای پاسخ به سوالات درس تاریخ، باید پیدا کردن راه‌های میان‌بر رو هم تمرین کنی؛ مثلاً در این تست، تنها اگه بدونی که نامه‌نگاری آیت‌الله طباطبایی با مظفرالدین‌شاه بین دو مهاجرت صغری و کبری (یعنی مؤخر بر وقایع سایر عبارتهای سؤال) بوده، به راحتی می‌تونی ۲ و ۴ رو حذف کنی.

درس‌نامه ●● از محرم سال ۱۳۲۳ ق (فروردین ۱۲۸۵ ش) تا ۱۴ جمادی‌الثانی ۱۳۲۴ ق (۱۴ مرداد ۱۲۸۵ ش) سلسله حوادثی رخ داد

که سرانجام به پیروزی نهضت مشروطه انجامید. مهم‌ترین این وقایع عبارت بودند از:

- ۱) ماجرای مسیو نوز بلژیکی (عکس‌گرفتن کارگزار روس‌ها در امور گمرک ایران با لباس روحانیون و قلیان به دست)
- ۲) نارضایتی مردم ایالت‌ها (مانند ماجرای شلاق خوردن سه تن از علمای کرمان که برای مقابله با فرقه ساختگی شیخیه قیام کرده بودند).
- ۳) تخریب بانک استقراضی روس که در محل یک قبرستان متروکه احداث شده بود.
- ۴) افزایش نرخ قند در نتیجه جنگ روسیه و ژاپن و نارضایتی عمومی مردم از گرانی‌ها (که به تجمع مردم در مسجد شاه و سرکوب آن‌ها منجر شد).
- ۵) مهاجرت صغری به حرم حضرت عبدالعظیم (س) (در اعتراض به واقعه مسجد شاه)
- ۶) مهاجرت کبری به حرم حضرت معصومه (س) در قم (در اعتراض به وعده‌های دروغین عین‌الدوله)

پاسخ تشریحی ترتیب وقایع مندرج در صورت سؤال از قرار زیر است:

د) ماجرای مسیو نوز بلژیکی ← ج) شلاق خوردن علمای کرمان ← ب) تجمع مردم در مسجد شاه ← الف) نوشتن نامه از سوی آیت‌الله طباطبایی خطاب به مظفرالدین‌شاه

دام تستی اگه ترتیب وقایع منجر به پیروزی نهضت مشروطه رو به خوبی به خاطر نسپردی باشی و با خودت استدلال کنی که خب اول عین‌الدوله به خواسته‌های مردم بی‌اعتنایی کرده و بعد مردم در مسجد شاه تجمع کردن، ممکنه توی دام ۴ بیفتی؛ در صورتی که علت اصلی تجمع مردم در مسجد شاه، خشم عمومی مردم از گرانی‌ها در نتیجه جنگ روسیه و ژاپن بود.

تست و پاسخ ۱۱۳

کدام مورد دربارهٔ رویدادهای تاریخ ایران در اواسط مردادماه سال ۱۲۸۵ شمسی درست است؟

- ۱) مردم تهران در یک شورش عمومی، بانک استقراضی روس را با خاک یکسان کردند.
- ۲) مظفردالدین شاه ضمن عزل عین‌الدوله، فرمان تشکیل مجلس شورای ملی را صادر نمود.
- ۳) به موازات مهاجرت عدالت‌خواهان به شهر قم، عده‌ای در باغ سفارت انگلستان بست نشستند.
- ۴) پس از موافقت مظفردالدین شاه و عین‌الدوله با خواسته‌های مهاجران، مهاجرت صغری پایان یافت.

پاسخ: گزینه ۲

(تاریخ دوازدهم - درس ۵ - پیروزی نهضت و تشکیل مجلس شورای ملی)

مشاوره درسته که به طور کلی لازم نیست تاریخ دقیق همهٔ وقایع و رویدادها رو حفظ کنیم؛ اما یه سری اتفاقات تاریخی خیلی خیلی مهم هستن که باید زمان وقوعشون رو بدونیم؛ مثلاً پیروزی نهضت مشروطه، کودتای سیاه، ملی‌شدن صنعت نفت، پیروزی انقلاب اسلامی، تدوین قانون اساسی و نظایر اون‌ها؛ پس حواست به تاریخ دقیق وقایع مهم یا حداقل بازهٔ زمانی اون‌ها باشه.

درس نامه در آستانهٔ پیروزی نهضت مشروطه، دو مهاجرت از سوی عدالت‌خواهان انجام شد:

مهاجرت	مقصد مهاجرت	خواسته‌های مهاجران	نتیجه
صغری	حرم حضرت عبدالعظیم (ع) (ری)	<ul style="list-style-type: none"> • ایجاد عدالت‌خانه (دادگستری) در همهٔ شهرها • عمل به قانون اسلامی، به طور دقیق و به دور از ملاحظه‌های شخصی 	<ul style="list-style-type: none"> • اعلام موافقت صوری و غیرواقعی مظفردالدین شاه و عین‌الدوله با خواسته‌های مهاجران • دادن وعده‌های دروغین به مردم
کبری	حرم حضرت معصومه (س) (قم)	<ul style="list-style-type: none"> • برکناری عین‌الدوله از صدارت • فراهم کردن زمینه برای بازگشت مهاجران به تهران • ایجاد عدالت‌خانه • تشکیل دارالشورا (مجلس نمایندگان) 	<ul style="list-style-type: none"> • عزل عین‌الدوله • صدور فرمان مشروطه • موافقت مظفردالدین شاه با تشکیل مجلس شورای ملی

پاسخ تشریحی همراه با مهاجرت علمای تهران به قم، عالمان سایر شهرستان‌ها و مراکز ایالت‌ها نیز وارد میدان شدند و نهضت مردمی به اوج خود رسید. با اوج‌گیری نهضت مشروطه، حکومت برای شنیدن خواسته‌های معترضان اعلام آمادگی کرد. مظفردالدین شاه تسلیم خواسته‌های مردم شد. او عین‌الدوله را عزل کرد و فرمان تشکیل مجلس شورای ملی را در ۱۴ مرداد ۱۲۸۵ صادر کرد و در ۲۸ مرداد، اولین دورهٔ مجلس شورای ملی با حضور نمایندگان تهران تشکیل گردید. سایر گزینه‌ها مربوط به وقایع پیش از پیروزی نهضت مشروطه و قبل از صدور فرمان تشکیل مجلس شورای ملی هستند.

جغرافیای دهم: صفحه‌های ۴۶ تا ۷۱، جغرافیای دوازدهم: صفحه‌های ۲۱ تا ۴۰

تست و پاسخ ۱۱۴

کدام گزینه، درباره «کانون‌های آبگیر ایران» درست است؟

- ۱) کانون‌های آبگیر فصلی در نتیجه بارش‌های گاه‌به‌گاه و کوتاه‌مدت در مناطق گرم و خشک تشکیل می‌گردند.
- ۲) کانون‌های آبگیر اتفاقی بیشتر در نیمه شرقی و کانون‌های آبگیر دائمی بیشتر در نیمه غربی کشور قرار دارند.
- ۳) کانون‌های آبگیری که شش تا هشت ماه از سال بین ۳۰۰ تا ۵۰۰ میلی‌متر بارش دارند، دائمی محسوب می‌شوند.
- ۴) کانون‌های آبگیر فصلی بیشتر در نیمه شمالی و کانون‌های آبگیر اتفاقی بیشتر در نیمه جنوبی کشور واقع شده‌اند.

پاسخ: گزینه ۲

(جغرافیای دهم - درس ۶ - کانون‌های آبگیر)

مشاوره یادمون باشه که طرح سؤال فقط از بخش‌های «بیشتر بدانیم»، «برای مطالعه» و «واژه‌نامه پیوست» جغرافیای دهم ممنوعه در حالی که طرح سؤال از نقشه‌ها و نمودارهای کتاب درسی هیچ ممنوعیتی نداره؛ خصوصاً وقتی متن کتاب درسی خودش به نقشه یا نمودار ارجاع میده و مثلاً میگه برو کانون‌های آبگیر اتفاقی یا دائمی رو توی نقشه پیدا کن. پس موقع مطالعه درس جغرافیا، حواست به محتوای نقشه‌ها و نمودارها هم باشه.

درس‌نامه در مناطق مرتفع کوهستانی، مکان‌هایی وجود دارد که سرچشمه رودهای متعددی هستند؛ به این مکان‌ها «کانون‌های آبگیر» می‌گویند. رودهایی که از کانون‌های آبگیر سرچشمه می‌گیرند ممکن است در جهات مختلف جریان یابند. سه نوع کانون آبگیر داریم:

نوع کانون	ویژگی‌ها
دائمی	کانون آبگیری که بیش از ۵۰۰ میلی‌متر بارش داشته باشد و حداقل در هشت ماه از سال، این بارش‌ها اتفاق بیفتد.
فصلی	کانون آبگیری که در فصول سرد سال، ذخیره برف خود را بدون توجه به میزان بارش و زمان آن تا ابتدای ماه‌های گرم سال حفظ می‌کند.
اتفاقی	در کوهستان‌های نزدیک به مناطق گرم و خشک که گاهی بارش‌های کوتاه و اتفاقی رخ می‌دهد، شکل می‌گیرد.

پاسخ تشریحی از دقت در نقشه کانون‌های آبگیر ایران در صفحه ۴۹ کتاب درسی جغرافیای دهم، مشخص می‌شود که بیشتر کانون‌های آبگیر دائمی ایران در نیمه‌های شمالی و غربی کشور قرار دارند و بیشتر کانون‌های اتفاقی و فصلی به ترتیب در نیمه‌های شرقی و جنوبی کشور واقع شده‌اند. بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) توضیح داده شده درباره کانون آبگیر «اتفاقی» درست است.
- ۲) کانون‌های آبگیر دائمی در بیش از هشت ماه از سال بیشتر از ۵۰۰ میلی‌متر بارش دارند.
- ۳) کانون‌های آبگیر فصلی بیشتر در نیمه «جنوبی» و کانون‌های آبگیر اتفاقی بیشتر در نیمه «شرقی» کشور واقع شده‌اند.

دام‌تستی فقط یک واژه باعث نادرستی ۱ شده و اون هم واژه «فصلی» هست که به غلط جای واژه «اتفاقی» نشسته؛ پس گزینه‌ها رو دقیق دقیق بخون.

تست و پاسخ ۱۱۵

کدام موارد، درباره «تنها دریای آزاد ایران» درست است؟

- الف) بخشی از آب‌های اقیانوس هند است که از طریق تنگه مهم هرمز از خلیج فارس جدا می‌شود.
- ب) عمق این دریا که تا ۲۰۰۰ متر هم می‌رسد، برای عبور نفتکش‌های غول‌پیکر بسیار مناسب است.
- ج) مهم‌ترین مرکز صید و پرورش مروارید و یکی از مهم‌ترین مکان‌های استراتژیک جهان می‌باشد.
- د) پرآب‌ترین، طول‌ترین و تنها رود قابل کشتیرانی در ایران از سمت شمال به این دریا می‌ریزد.

۱) «ج» و «د» ۲) «د» و «ب» ۳) «ب» و «الف» ۴) «الف» و «د»

(جغرافیای دهم - درس ۶ - فلیج فارس (مسیر دریایی ایرانیان برای همکاری جهانی)، دریای عمان (ایران به اقیانوس راه دارد))

پاسخ: گزینه ۳

درس نامه ●● تنها دریای آزاد ایران که از طریق آن می‌توان به آب‌های همه دریاهای جهان دسترسی داشت، دریای عمان است که بین کشورهای ایران، عمان و پاکستان مشترک است. دریای عمان در گذشته «دریای مکران» نام داشت.

پاسخ تشریحی دریای عمان بخشی از آب‌های اقیانوس هند است که از طریق تنگه مهم هرمز از خلیج فارس جدا می‌شود (درستی عبارت «الف»). عمق این دریا گاهی تا ۲۰۰۰ متر هم می‌رسد و از این نظر برای عبور کشتی‌های تجاری و نفتکش‌های گول‌پیکر بسیار مناسب است (درستی عبارت «ب»). از دیگر دلایل اهمیت دریای عمان می‌توان به «امکان دسترسی به همه آب‌های آزاد جهان»، «حمل و نقل کالا و مسافر» و «وجود مشاغل مثل صیادی و پرورش ماهی و میگو» اشاره کرد. عبارتهای «ج» و «د» درباره خلیج فارس درست هستند.

نکته کارون، پرآب‌ترین، طول‌ترین و تنها رود قابل کشتیرانی ایران است که به خلیج فارس می‌ریزد.

دام تستی دوتا مطلب رو نباید با هم قاتی کنی: اول این‌که، تنها بندر اقیانوسی ایران «چابهار»-ه که در شمال دریای عمان قرار داره و دوم این‌که، تنها رود قابل کشتیرانی ایران، «کارون»-ه که به خلیج فارس می‌ریزه؛ پس ۲ و ۴ درست نیستن.

تست و پاسخ ۱۱۶

کدام مورد یا موارد، درباره «دومین دریاچه آب شور جهان» درست است؟

(الف) آب این دریاچه تنها از چشمه‌های موجود در کف و حاشیه آن تأمین می‌شود.

(ب) جزایر متعددی در این دریاچه وجود دارد که محل زندگی پرنده‌گان مهاجر می‌باشد.

(ج) شوری زیاد آب این دریاچه موجب خشک شدن آب‌وهوای منطقه پیرامون آن شده است.

(د) افزایش بی‌سابقه املاح و رسوبات، عامل اصلی بروز بحران خشکی در این دریاچه به شمار می‌رود.

(۱) فقط «ب»

(۲) «الف» و «ب»

(۳) فقط «ج»

(۴) «ج» و «د»

پاسخ: گزینه ۱

(بغرافای دهم - درس ۶ - دریاچه ارومیه)

درس نامه ●● دریاچه ارومیه، دومین دریاچه آب شور جهان و یکی از مهم‌ترین زیست‌بوم‌های آبی ایران است. این دریاچه، بزرگ‌ترین دریاچه داخلی کشور است که به دلیل برخورداری از ارزش‌های بی‌نظیر طبیعی و اکولوژیک، به عنوان پارک ملی و ذخیره‌گاه زیست‌کره یونسکو معرفی شده است.

پاسخ تشریحی از دلایل اهمیت دریاچه ارومیه، وجود جزایر متعدد در آن است که محل زندگی انواع پرنده‌گان مهاجر است (درستی عبارت «ب») و همچنین در اطراف دریاچه، املاح و رسوباتی است که برای درمان امراض پوستی مورد استفاده قرار می‌گیرد. بررسی عبارتهای نادرست:

(الف) آب دریاچه ارومیه علاوه بر چشمه‌های کف و حاشیه آن، از طریق رودهای متعددی که به آن می‌ریزد، تأمین می‌شود.

(ج) آب دریاچه ارومیه موجب معتدل شدن آب‌وهوای منطقه شده است.

(د) افزایش املاح و رسوبات، پیامد تبخیر زیاد و خشک شدن آب دریاچه ارومیه است، نه علت آن.

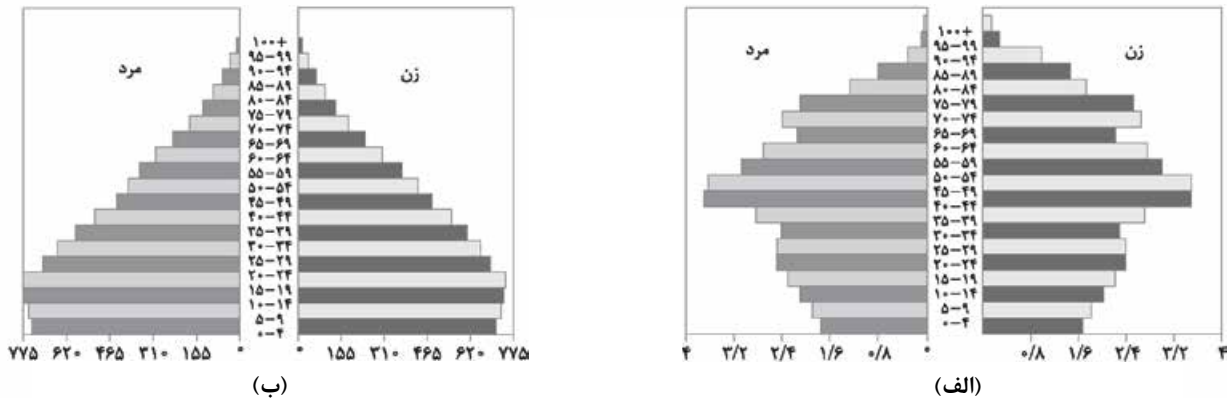
نکته برای دیدن مهم‌ترین عوامل مؤثر در بروز بحران خشکی در دریاچه ارومیه، به سری به صفحه ۵۹ کتاب درسی جغرافیای دهم بزن!

دام تستی اگه خیلی زیاد روی واژه «شور» در عبارت صورت سؤال تمرکز کنی، ممکنه توی دام ۴ بیفتی.

تست و پاسخ ۱۱۷

از مقایسه دو هرم سنی زیر که مربوط به کشورهای «الف» و «ب» می‌باشد، کدام نتیجه حاصل می‌شود؟

- ۱) کشور «الف» با پیگیری سیاست‌های کنترل جمعیت می‌تواند هرم سنی خود را به هرم سنی کشور «ب» تبدیل کند.
- ۲) کشور «ب» از کمبود نیروی فعال اقتصادی رنج می‌برد و باید بکوشد خود را به هرم سنی کشور «الف» نزدیک‌تر سازد.
- ۳) سیاست‌های تشویقی کشور «الف» برای افزایش مولد نتیجه داده است و می‌تواند الگویی مناسب برای کشور «ب» باشد.
- ۴) کشور «ب» با دنبال کردن سیاست «فرزند کم‌تر - زندگی بهتر»، در آینده به هرم سنی کشور «الف» نزدیک خواهد شد.

(پغرافیای دهم - درس ۷ - ساختمان جمعیت)

پاسخ: گزینه ۴

مشاوره سال به سال داره سهم سؤالات مفهومی در کنکور بیشتر می‌شه؛ پس باید ذهن خودت رو برای پاسخ به این قبیل سؤالات هم آماده و ورزیده کنی. برای پاسخ به این سؤال، باید دوتا گام رو طی کنی:

- ۱) از دقت در هر م سنی کشورهای «الف» و «ب»، بفهمی که کدام کشور، جمعیت جوانی داره و جمعیت کدوم کشور، داره به سمت پیری و سالمندی حرکت می‌کنه.
- ۲) از اطلاعات خارج از تصویر که قبلاً به ذهن سپردی، بفهمی برای این که هر م کشور «الف» به هر م کشور «ب» تبدیل بشه (یا برعکس)، باید از کدام سیاست‌های جمعیتی استفاده بشه؛ سیاست‌های کنترل و کاهش جمعیت یا سیاست‌های تشویقی فرزندآوری؟!

درس‌نامه در مطالعات جمعیتی، بررسی ساختمان یا ترکیب جمعیت از اهمیت خاصی برخوردار است. ساختمان جمعیت، ویژگی‌های قابل اندازه‌گیری جمعیت را مورد بررسی قرار می‌دهد و اطلاع از وضعیت سنی و جنسیتی جمعیت هر کشور از موارد قابل توجه برنامه‌ریزان است.

نکته جمعیت کره زمین از لحاظ «نسبت جنسیتی»، جز در زمان‌های خاص، تفاوت چندانی ندارد، اما در طول زمان، «نسبت سنی» در کشورها دچار تغییراتی می‌شود.

پاسخ تشریحی مطابق هرم سنی کشور «الف»، تعداد مولد در این کشور پایین است و به بیان بهتر، جمعیت به تدریج رو به پیری و سالمندی حرکت می‌کند. در چنین کشوری، به تدریج از نیروی فعال اقتصادی و نیروی دفاعی کشور کاسته می‌شود. در مقابل، هرم سنی کشور «ب» نشان می‌دهد که در این کشور، تعداد مولد، بالا است و جمعیت، جوان می‌باشد؛ بنابراین، هرم سنی چنین کشوری تنها با دنبال کردن سیاست‌های کاهش فرزندآوری (مانند سیاست فرزند کم‌تر - زندگی بهتر) به هرم سنی کشور «الف» نزدیک خواهد شد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) اگر جای کشورهای «الف» و «ب» عوض شود، این گزینه می‌تواند درست باشد.
- ۲) کشور «ب»، در حال حاضر کشوری جوان است و نیروی فعال اقتصادی زیادی دارد و ضرورتی ندارد که خود را به هرم سنی کشور «الف» نزدیک سازد.
- ۳) در کشور «الف» میزان مولد پایین است و لذا سیاست‌های تشویقی فرزندآوری در این کشور موفق نبوده است.

دام تستی ۲) اگه توی دام ۲) افتادی، در خصوص بازه سنی فعالان اقتصادی جامعه دچار اشتباه شدی و احتمالاً فکر کردی منظور از نیروی فعال اقتصادی، افرادی هستن که سن بالاتری دارند و خب تعداد این افراد در کشور «ب» کم تره، اما اگه یه کم دقت کنی متوجه می شی که در کشور «ب» تعداد فعالان اقتصادی (یعنی افراد حدوداً ۲۰ تا ۶۰ ساله) مناسبه؛ خصوصاً این که تعداد مولید یعنی جایگزین های بالقوه نیروی فعال اقتصادی هم بالاست.

تست و پاسخ ۱۱۸

کدام گزینه، عبارت زیر را به درستی تکمیل می کند؟

«اگر سیاست های اخیر دولت در زمینه تشویق فرزندآوری منجر به افزایش نسبی مولید در سال های آینده شود،»

- ۱) رشد غیرطبیعی جمعیت، تعادل سنی و جنسیتی جمعیت را بر هم خواهد زد
- ۲) یکی از اصلی ترین موانع بر سر راه توسعه اقتصادی جامعه از میان برداشته خواهد شد
- ۳) رشد مطلق جمعیت سبب خواهد شد سیاست های کاهش جمعیت با جدیت بیشتری دنبال شود
- ۴) در آینده نه چندان دور، کشور انفجار جمعیت را تجربه خواهد کرد که زمینه ساز مشکلات اقتصادی است

پاسخ: گزینه ۲

(مغز افیای دهم - درس ۷ - سیاست های جمعیتی)

درس نامه ●● سیاست های کاهش جمعیت در ایران، سبب کاهش رشد جمعیت در سال ۱۳۹۵ شد. این کاهش در آینده می تواند مشکلاتی برای کشور ما ایجاد کند که از جمله می توان به بر هم خوردن تعادل جمعیتی (سن و جنس)، کاهش نیروی فعال و تضعیف نیروی دفاعی کشور اشاره کرد.

نکته اگر سیاست کنترل جمعیت در ابعاد شدید ادامه پیدا کند، جمعیت کشور به تدریج دچار پیری می شود و در نهایت، مشکلات دیگری در بر خواهد داشت.

پاسخ تشریحی نباید سیاست کنترل جمعیت به گونه ای باشد که هرم سنی کشور به سمت سالمندی و کهنسالی حرکت کند، زیرا این پدیده مانع اصلی بر سر راه توسعه اقتصادی جامعه خواهد بود. در کشور ما، کاهش مولید در دهه اخیر سبب شده تا برای جمعیتی که به سوی میانسالی و پیری حرکت می کند، جایگزین کافی وجود نداشته باشد. از این رو، اگر سیاست های اخیر دولت در زمینه تشویق فرزندآوری (مانند اعطای زمین و وام به خانواده ها) منجر به افزایش نسبی مولید در سال های آینده شود، یکی از موانع اصلی بر سر راه توسعه اقتصادی که همان کاهش نیروی جوان و فعال است، از میان برداشته می شود.

بررسی سایر گزینه ها:

- ۱) توی نکته سوال قبل پی گفتیم؟! ترکیب جنسیتی (نسبت زنان به مردان)، در طول زمان، غالباً تفاوت چندانی نمی کند، چون در بین مولید، هم دختر وجود دارد و هم پسر؛ بنابراین افزایش مولید، تعادل در ترکیب جنسیتی جمعیت را بر هم نمی زند؛ به ویژه این که چنین رشد جمعیتی غیرطبیعی نخواهد بود و تازه کاهش جمعیت رخ داده را اندکی جبران می کند.
- ۳) رشد مطلق جمعیت وابسته به میزان مهاجرپذیری و مهاجرفرستی است و صرفاً با توجه به میزان مولید و مرگومیر اندازه گیری نمی شود.
- ۴) با توجه به کاهش چشمگیر مولید در دهه اخیر، حتی تعداد زیاد مولید نیز انفجار جمعیت را در پی نخواهد داشت.

دام تستی تک تک واژه های صورت سؤال، بار معنایی خاصی دارند؛ پس وقتی صحبت از افزایش «نسبی» جمعیت می شه، یعنی این افزایش به اندازه ای نیست که انفجار جمعیت لقب بگیره؛ پس بپا توی دام ۲) نیفتی.

تست و پاسخ ۱۱۹

چرا مطالعه مهاجرت در بحث تغییرات جمعیت مهم است؟

- ۱) برخلاف مکان مقصد، مهاجرت، ترکیب سنی و جنسیتی مکان مبدأ را تغییر می دهد.
- ۲) مهاجرت از روستا به شهر، از مهم ترین انواع مهاجرت داخلی در دهه های اخیر به شمار می رود.
- ۳) با پیشرفت فناوری و وسایل حمل و نقل، مهاجرت و جابه جایی افراد نسبت به گذشته افزایش یافته است.
- ۴) اعضای خانوارها اغلب با هم مهاجرت می کنند و یا چندین خانواده یا ساکنان یک منطقه با هم جابه جا می شوند.

پاسخ: گزینه ۴

(مغز افیای دهم - درس ۷ - مهاجرت)

درس نامه ●● مهاجرت عبارت است از جابه‌جایی بین دو واحد جغرافیایی یا به عبارتی ترک یک سرزمین و اسکان در سرزمین دیگر. بعضی از متخصصان، مهاجرت از ابتدای قرن بیستم تا به حال را در سه شکل بیان کرده‌اند:

مهاجرت از روستا به شهر	باعث جذب نیروی انسانی جوان از روستا به شهر می‌شود. این مهاجرت، با از دست دادن نیروی کار روستا و افزایش جمعیت فعال اقتصادی شهر، خود را در اقتصاد کشور نشان می‌دهد.
مهاجرت‌های گروهی	براساس تصمیمات سیاسی انجام می‌شود.
مهاجرت خارجی	در آن، افراد از یک کشور به کشور دیگر جابه‌جا می‌شوند و بر دو نوع اجباری و اختیاری است.

پاسخ تشریحی نکته قابل توجه در مهاجرت این است که اعضای یک خانواده با هم به دنیا نمی‌آیند و با هم از دنیا نمی‌روند (مگر در سوانح)، ولی اغلب، اعضای خانوارها با هم مهاجرت می‌کنند و حتی در مواردی، چندین خانواده یا کلیه ساکنان یک محل یا منطقه، به خاطر عامل یا عوامل مشترک، جابه‌جا می‌شوند. به همین خاطر، مطالعه مهاجرت در بحث تغییرات جمعیت مهم است.

نکته مهاجرت هم بر مکان مبدأ و هم بر مکان مقصد اثر می‌گذارد و این تأثیرات در ترکیب سنی و جنسیتی جمعیت، قیمت زمین و مسکن، اشتغال، امکانات و تجهیزات، فرهنگ و زبان قابل مشاهده است. (رد ۱)

دام تستی ۲) بیانگر یک گزاره خبری درباره مهاجرت از روستا به شهر و ۳) بیانگر علت افزایش انواع مهاجرت در دهه‌های اخیر است و این دو گزینه، به چرایی اهمیت مهاجرت در بحث تغییرات جمعیت اشاره‌ای ندارند؛ پس نمی‌توانند پاسخ درست سؤال باشند.

تست و پاسخ ۱۲۰

کدام گزینه، عبارت زیر را به درستی تکمیل می‌کند؟

«نصب حسگرها در نواحی شلوغ شهرهای بزرگ،»

- ۱) مصداقی از توجه هم‌زمان به مبلمان شهری و هوشمندسازی شهر است که باعث تحقق ارکان شهر پایدار و تثبیت آن‌ها می‌شود
- ۲) نمونه‌ای از وجوه اشتراک هوشمندسازی و زیباسازی شهر است که ضمن رفع نیازهای شهر، فرهنگ بومی و هنر ملی را تقویت می‌کند
- ۳) مصداقی از هوشمندسازی شهر است که هم‌زمان می‌تواند با پیشگیری از وندالیسم شهری به افزایش امنیت در شهر یاری رساند
- ۴) نمونه‌ای از زیباسازی و مبلمان شهری است که در عین حال می‌تواند با پیش آلودگی هوا به حفظ محیط زیست شهری کمک کند

پاسخ: گزینه ۳ (بهر افیای دوازدهم - درس ۲ - امنیت شهری و آسیب‌های اجتماعی، هوشمندسازی شهر)

مشاوره درست مثل سؤالات مفهومی، سهم سؤالات ترکیبی هم نوبت کنکور داره زیاد و زیادتر می‌شه. ما هم سعی می‌کنیم نوبت آزمون‌های آینده خصوصاً آزمون‌های دوره‌ای و جمع‌بندی، سؤالات ترکیبی داشته باشیم تا بتونی به اندازه کافی ذهنت رو برای پاسخ به این قبیل سؤالات آماده کنی. فعلاً برای دست‌گرمی این سؤال رو داشته باش تا بعد!

درس نامه ●● خسارت وارد کردن به اموال عمومی، بناها و آثار فرهنگی، یکی از انحرافات اجتماعی در شهرهاست که با عنوان «وندالیسم شهری» شناخته می‌شود و امنیت شهری را به مخاطره می‌اندازد. شهر هوشمند به شهری گفته می‌شود که در آن، برای امور مختلف مانند حمل‌ونقل، مصرف انرژی، مدیریت ترافیک، مدیریت پسماند و ... از فناوری اطلاعات و ارتباطات (ICT) استفاده می‌شود.

پاسخ تشریحی در شهرهای هوشمند انواع حسگر (سنسور)ها اطلاعات را در سامانه‌های مختلف جمع‌آوری و پردازش می‌کنند. در نواحی شلوغ شهر، حسگرها می‌توانند تصادفات یا «جرایم خیابانی» (مانند وندالیسم شهری) را به اطلاع پلیس و اورژانس برسانند؛ بنابراین نصب انواع حسگرها در شهر، یکی از مصادیق هوشمندسازی شهر است که می‌تواند به تأمین امنیت شهری و مقابله با آسیب‌ها و انحرافات اجتماعی یاری رساند.

دام تستی درسته که برای تحقق شهر پایدار، بهتره هم به زیباسازی شهر و هم به هوشمندسازی اون توجه کافی بشه، اما حسگرها هیچ ربطی به زیباسازی شهر ندارند و هدف از نصب اون‌ها چیزهای دیگه‌ای هست؛ پس ۱) نمی‌تونه درست باشه.

تست و پاسخ (۱۲۱)

برنامه توسعه روستایی با چه هدفی طراحی می‌شود و در گذشته، این برنامه به کدام موارد توجه بیشتری نشان می‌داد؟

- ۱) بهبود زندگی اقتصادی و اجتماعی روستائیان - اصلاحات ارضی و انقلاب سبز
- ۲) جلب همکاری و مشارکت مردم در مدیریت روستاها - ایجاد اشتغال و مدیریت کاربری اراضی
- ۳) توسعه تجهیزات و خدمات در روستاها - افزایش بهداشت و بهبود دسترسی به برق و آب آشامیدنی سالم
- ۴) فعال کردن اقتصاد روستا و بهبود معیشت روستائیان - تشکیل تعاونی‌های تولیدی و توسعه صنایع کوچک تبدیلی

پاسخ: گزینه ۱

(بغرافضای دوازدهم - درس ۲ - برنامه توسعه روستایی)

مشاوره **یہ سوال غیر مستقیم دیگہ! برای پاسخ به قسمت دوم این سوال، ابتدا باید به یاد بیاریم کہ برنامه توسعه روستایی در گذشته بیشتر بر توسعه «کشاورزی» متمرکز بوده و بعد بریم سراغ گزینه‌ها و ببینیم قسمت دوم کدوم گزینه، به امور کشاورزی اشاره داره. البته، این نکته رو هم فراموش نکنیم کہ وقتی در سوالات دو قسمتی، همه قسمت‌های گزینه‌ها، متمایز و منحصر به فرد هستند، با دونستن پاسخ یک قسمت، به راحتی همیشه گزینه درست رو پیدا کرد، حتی اگہ پاسخ درست قسمت دیگہ رو ندونیم؛ پس خودتو درگیر هر دو قسمت سوال نکن و برو سراغ اونی کہ بیشتر و بهتر بلدی.**

درس نامه مهم ترین مشکلات روستاها را می‌توان به دو گروه تقسیم کرد:

در بسیاری از نواحی روستایی جهان، میزان فقر بیشتر از نواحی شهری است. ایجاد فرصت‌های شغلی و تمایل به سرمایه‌گذاری، در نواحی شهری بیش از مناطق روستایی است. روستائیان عمدتاً به درآمد حاصل از کشاورزی وابسته‌اند کہ این درآمد، فصلی و ناکافی است.	مشکلات اقتصادی
کمبود خدماتی مانند آب آشامیدنی سالم، راه و وسایل حمل‌ونقل، امکانات آموزشی و درمانی و سطح پایین زندگی روستائیان.	کمبود تجهیزات و خدمات

نکته امروزه هر دو گروه از مشکلات فوق تحت عنوان «فقر روستایی» بررسی می‌شوند؛ زیرا روستائیان با فقر اقتصادی و فقر دسترسی به خدمات و امکانات روبه‌رو هستند.

پاسخ تشریحی برنامه توسعه روستایی، برنامه‌ای است کہ با هدف «بهبود زندگی اقتصادی و اجتماعی روستائیان» طراحی می‌شود. در گذشته، توسعه کشاورزی مهم‌ترین عامل توسعه روستایی محسوب می‌شد و از این‌رو، به اصلاح امور مربوط به کشاورزی (مانند اصلاحات ارضی و انقلاب سبز)، توجه بیشتری نشان داده می‌شد. اما امروزه توسعه روستایی صرفاً به توسعه کشاورزی محدود نمی‌شود و به همه جنبه‌های اجتماعی، فرهنگی و محیط زیستی به طور هماهنگ اهمیت داده می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

موارد مندرج در قسمت دوم سایر گزینه‌ها، به دیگر ابعاد برنامه توسعه روستایی (غیر از کشاورزی) اشاره دارند.

نکته اصلاحات ارضی = تغییر قوانین مالکیت زمین و توزیع مجدد آن به نفع کشاورزان

انقلاب سبز = استفاده از ماشین‌آلات و فناوری در کشاورزی

دام تستی جلب همکاری و مشارکت مردم در مدیریت روستاها، هدف تشکیل «شوراهای اسلامی روستا» است، نه هدف برنامه توسعه روستایی؛ پس ۲ درست نیست.

تست و پاسخ ۱۲۲

با بررسی شکل مقابل، کدام گزینه مطابق با پدیده «الف» تدوین شده است؟

۱) تحقق روستای پایدار که همان پدیده «الف» می‌باشد، علاوه بر موارد مندرج در تصویر، نیازمند ایجاد فرصت‌های شغلی جدید در روستا است.

۲) با تحقق روستای پایدار، از شکل‌گیری پدیده «الف» جلوگیری می‌شود، زیرا این پدیده، شهرگریزی و مهاجرت معکوس را افزایش می‌دهد.

۳) پدیده «الف» مغایر با سه رکن روستای پایدار تنظیم شده است و روستاها را به مکان‌های مهاجرفرست و شهرها را به مکان‌های مهاجرپذیر تبدیل می‌کند.

۴) پدیده «الف» که مطابق با ارکان روستای پایدار تنظیم شده، سبب می‌شود روستا ضمن حفظ اصالت خود، پاسخگوی نیازهای روستانشینان باشد.

پاسخ: گزینه ۳

(جغرافیای دوازدهم - درس ۲ (برنامه توسعه روستایی) / جغرافیای دهم - درس ۷ (مهاجرت از روستاها به شهرها))

درس‌نامه ●● تحقق روستای پایدار سه رکن دارد:

- ۱) فعال کردن اقتصاد روستا؛
- ۲) خدمات اجتماعی و فرهنگی؛
- ۳) حفظ محیط زیست روستا و چشم‌اندازهای طبیعی آن.

پاسخ تشریحی

پدیده «الف» می‌تواند به پیشترشدن عوامل دافعه در روستا و در نتیجه، افزایش مهاجرت از روستا به شهر اشاره داشته باشد؛ زیرا اضلاع مثلث مورد نظر، «مغایر» با ارکان روستای پایدار تنظیم شده است:

- تبدیل اراضی کشاورزی به مسکونی، چشم‌اندازهای طبیعی و محیط زیست روستا را تغییر می‌دهد. (مغایرت با رکن سوم)
 - ممانعت از تغییرات عملکردی، ایجاد فرصت‌های شغلی جدید در روستا را محدود می‌سازد. (مغایرت با رکن اول)
 - جلوگیری از نوسازی و ورود خدمات، امکانات و مظاهر شهری (مغایرت با رکن دوم)
- بنابراین، پدیده «الف» که براساس موارد فوق و مغایر با ارکان روستای پایدار شکل می‌گیرد، روستاها را به مکانی مهاجرفرست و شهرها را به مکانی مهاجرپذیر تبدیل می‌کند.

دام‌تستی ۲

نمی‌تونه درست باشه، زیرا پدیده «الف»، سبب مهاجرت از روستا به شهر می‌شه، نه مهاجرت معکوس و شهرگریزی.

تست و پاسخ ۱۲۳

با توجه به موارد زیر، کدام گزینه درست است؟

- الف) تأمین مسکن محرومان به‌ویژه روستاییان
- ب) خودبسندگی کشاورزی و رسیدگی به مناطق محروم
- ج) ایجاد شبکه‌های آب آشامیدنی و آموزش مهارت‌های فنی به روستاییان
- د) ساماندهی کاربری اراضی روستا براساس نیازها و تعیین روند گسترش روستا در آینده

- ۱) «ب» بیانگر هدف از تشکیل جهاد سازندگی است و «ج» به یکی از فعالیت‌های این نهاد اشاره دارد.
- ۲) «د» مصداقی از طرح‌های هادی روستایی است و «ب» به مهم‌ترین فعالیت جهاد سازندگی اشاره دارد.
- ۳) «ج» و «د» به فعالیت‌های جهاد سازندگی و «الف» به هدف از ایجاد بنیاد مسکن انقلاب اسلامی اشاره دارد.
- ۴) «الف» و «ب» به هدف از تدوین طرح‌های هادی روستایی و «ج» و «د» به محتوای این برنامه‌ها اشاره دارد.

پاسخ: گزینه ۱

(جغرافیای دوازدهم - درس ۲ - توسعه روستایی در ایران)

درس نامه پس از پیروزی انقلاب اسلامی، برای محرومیت زدایی از مناطق روستایی، به این مناطق توجه ویژه‌ای شد:

نام نهاد	هدف از تأسیس	فعالیت‌ها
جهاد سازندگی	رسیدگی به مناطق محروم؛ استقلال کشور؛ خودبسندگی کشاورزی	ایجاد شبکه‌های آب آشامیدنی و برق؛ خدمات بهداشتی؛ آموزش مهارت‌های فنی و حرفه‌ای به روستاییان؛ ایجاد و توسعه راه‌های روستایی؛ لایروبی و نگهداری از قنات‌ها
بنیاد مسکن انقلاب اسلامی	تأمین مسکن محرومان به ویژه روستاییان	تهیه و اجرای طرح‌های هادی روستایی

نکته در «طرح‌های هادی روستایی»، کاربری‌های اراضی روستا شناسایی و نقشه‌های وضع موجود آن تهیه می‌شود. در این طرح‌ها:

- ساماندهی کاربری‌های مسکونی، کشاورزی، خدماتی و نیازها و همچنین چگونگی گسترش روستا در آینده معین می‌شود؛
- راهکارهایی برای بهبود وضعیت اقتصادی و اجتماعی روستاها ارائه می‌گردد.

پاسخ تشریحی بررسی عبارت‌ها:

- (الف) تأمین مسکن محرومان به ویژه روستاییان (هدف از ایجاد بنیاد مسکن انقلاب اسلامی)
 (ب) خودبسندگی کشاورزی و رسیدگی به مناطق محروم (هدف از تأسیس جهاد سازندگی)
 (ج) ایجاد شبکه‌های آب آشامیدنی و آموزش مهارت‌های فنی به روستاییان (مصادقی از فعالیت‌های جهاد سازندگی)
 (د) ساماندهی کاربری اراضی روستا براساس نیازها و تعیین روند گسترش روستا در آینده (مصادقی از برنامه‌های طرح‌های هادی روستایی که از وظایف بنیاد مسکن انقلاب اسلامی است).
 با توجه به توضیحات فوق، **۱** پاسخ درست سؤال است.

دام تستی هیچ بعید نیست توی دام **۲** افتاده باشی، اما حواست باشه که خودبسندگی کشاورزی و رسیدگی به مناطق محروم، «هدف» از تأسیس جهاد سازندگیه، نه یکی از فعالیت‌های اون.

تست و پاسخ ۱۲۴

تصویر مقابل، با کدام ویژگی‌های برنامه آمایش سرزمین قرابت بیشتری دارد؟

- توجه به همه ابعاد توسعه - توجه به ظرفیت‌ها و توانمندی‌های همه استان‌های کشور
- توجه به ظرفیت‌ها و توانمندی‌های همه مناطق کشور - توجه به حفظ محیط زیست
- توجه به حفظ محیط زیست - توجه به نیازهای جمعیت حال و آینده کشور
- توجه به نیازهای جمعیت حال و آینده کشور - توجه به عدالت در توسعه

پاسخ: گزینه ۲

(جغرافیای دوازدهم - درس ۲ - نیازها و مسائل شهرهای امروز (محیط زیست شهری)، آمایش سرزمین)

درس نامه آمایش سرزمین عبارت است از سامان‌دادن و نظم‌بخشیدن به فضاهای جغرافیایی و توزیع متوازن، متعادل و منطقی جمعیت، فعالیت‌ها، تجهیزات و امکانات در سطح سرزمین.

نکته آمایش سرزمین = تنظیم رابطه «انسان»، «فضای جغرافیایی» و «فعالیت».

پاسخ تشریحی تصویر مورد سؤال، یک بادگیر (برای خنک کردن فضای داخل ساختمان بدون استفاده از انرژی برق و کولر) و تعدادی صفحه خورشیدی (برای تأمین انرژی پاک) در استان یزد را نشان می‌دهد. این تصویر، به دو ویژگی از مهم‌ترین ویژگی‌های آمایش سرزمین اشاره دارد:

- توجه به ظرفیت‌ها و توانمندی‌های همه استان‌های کشور؛ زیرا در استان‌های کویری مانند یزد، ظرفیت‌های مناسبی برای تولید انرژی خورشیدی وجود دارد که باید از آن‌ها استفاده کرد.
- توجه به حفظ محیط زیست؛ انرژی خورشیدی، یکی از انرژی‌های پاک است که تولید و استفاده از آن با آلودگی محیط زیست همراه نیست.

تست و پاسخ ۱۲۵

- با توجه به موارد زیر، کدام گزینه درباره مؤلفه‌های توصیفی و مکانی اطلاعات ارائه شده درست است؟
- (الف) رودهایی که از کوهستان‌های بلند و برف‌گیر تغذیه می‌شوند، دائمی هستند.
- (ب) ایران با هفت کشور دیگر واقع در حاشیه خلیج فارس مرز آبی دارد.
- (ج) جلگه‌های ساحلی جنوبی تحت تأثیر جزر و مد تغییر می‌کنند.
- (د) مدار ۴۰ درجه شمالی از مناطق شمالی ایران می‌گذرد.
- (۱) «الف» برخلاف «د» و همانند «ب» و «ج» به مؤلفه توصیفی اشاره دارد.
- (۲) «الف» به مؤلفه توصیفی و سایر موارد به مؤلفه مکانی اشاره دارند.
- (۳) «ج» همانند «الف» و برخلاف «ب» به مؤلفه توصیفی اشاره دارد.
- (۴) همه موارد به مؤلفه مکانی اشاره دارند.

پاسخ: گزینه ۳

(یغرافیای دوازدهم - فنون و مهارت‌های یغرافیایی (۱))

درس نامه ●● بسیاری از اطلاعاتی که امروزه با آن‌ها سروکار داریم، به نحوی با موقعیت مکانی ارتباط دارند. برای مثال، شهرها و روستاها، کارخانه‌ها، بناها و آثار تاریخی، پوشش گیاهی، جمعیت، ناهمواری‌ها، منابع و معادن و ... هر یک «فضایی جغرافیایی را اشغال کرده‌اند (مکان)» و ویژگی‌هایی دارند (وصف). به عبارت دیگر، داده‌ها و اطلاعات دو مؤلفه دارند:

(۱) موقعیت جغرافیایی دارند. (داده‌های مکانی)

(۲) دارای ویژگی‌ها و خصوصیات هستند. (داده‌های توصیفی)

پاسخ تشریحی

عبارت «ب» به موقعیت نسبی و عبارت «د» به موقعیت ریاضی (مطلق) ایران اشاره دارند و از این‌رو، هر دو بیانگر مؤلفه مکانی هستند.

عبارت «الف» به ویژگی رودهای دائمی (سرچشمه‌گرفتن از کوه‌های بلند و برف‌گیر) و عبارت «ج» به ویژگی جلگه‌های جنوبی کشور (قرارداشتن تحت تأثیر حرکات دریا و جزر و مد) اشاره دارند و از این‌رو، بیانگر مؤلفه‌های توصیفی هستند.

دام تستی واژه «جنوبی» در عبارت «ج» و واژه «کوهستان» در عبارت «الف» نباید باعث بشه فکر کنی که این عبارت‌ها هم به مؤلفه مکانی اشاره دارن! چون عبارت «ج» بیشتر در مقام بیان عامل مؤثر در تغییر جلگه‌های ساحلیه، نه مکان وقوع اون‌ها و عبارت «الف» هم داره ویژگی رودهای دائمی رو می‌گه، نه مکان اون‌ها رو؛ پس ۴ نمی‌تونه درست باشه.

منطق: صفحه‌های ۴۱ تا ۶۱، فلسفه یازدهم: صفحه‌های ۳۶ تا ۴۹، فلسفه دوازدهم: صفحه‌های ۱۳ تا ۲۸

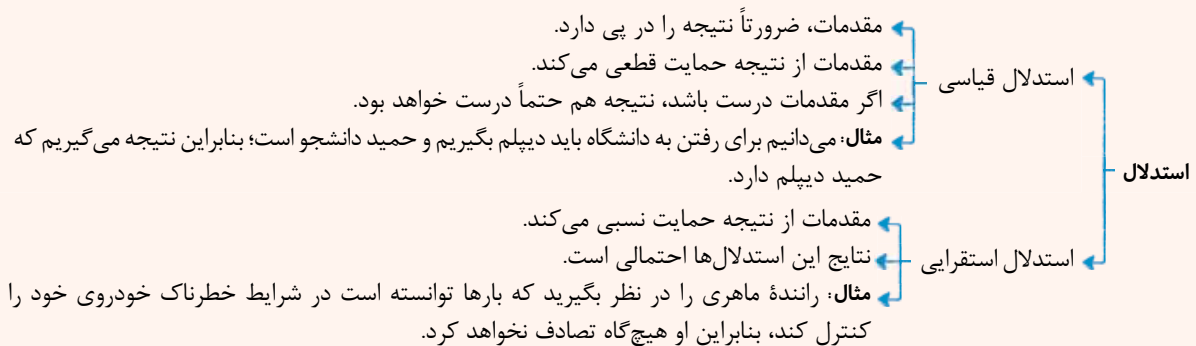
تست و پاسخ ۱۲۶

کدام عبارت درست است؟

- (۱) استقرای تمثیلی، تنها در فرضی استدلالی قوی و قابل اتکا محسوب می‌شود که موارد مشابهت میان دو مورد، بسیار زیاد باشد.
 - (۲) اگر نشان دهیم که از بین احتمالات ممکن، فقط یک مورد می‌تواند درست باشد، از استدلال قیاسی استفاده کرده‌ایم.
 - (۳) اگر ۹۰ درصد موارد را مشاهده کنیم و سپس حکم آن‌ها را به کل مجموعه سرایت دهیم، قطعاً از استقرای تعمیمی قوی بهره برده‌ایم.
 - (۴) اگر از بیمار بودن ده دانش‌آموز یک کلاس نتیجه بگیریم که دانش‌آموز یازدهم نیز بیمار است، فقط یک استقرای تعمیمی بیان کرده‌ایم.
- (منطق - درس ۵)

پاسخ: گزینه ۲

درس‌نامه

پاسخ تشریحی: اگر مقدمات از نتیجه حمایت قطعی کنند، استدلال ماقیاسی خواهد بود. در این مورد، وقتی تمام احتمال‌های ممکن دیگر، کنار گذاشته می‌شود، احتمال باقی‌مانده به صورت قطعی اثبات می‌شود. دقت کنید که استنتاج بهترین تبیین در جایی است که هنوز احتمالات دیگری باقی مانده است. بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) استدلال تمثیلی، اساساً استدلالی ضعیف است، اما میان استدلال‌های تمثیلی که ضعیف هستند، خودشان به قوی و ضعیف تقسیم می‌شوند.
- ۲) ممکن است نمونه‌ها از همه طیف‌ها نباشند و یا تصادفی نباشند که در این صورت، دچار مغالطه تعمیم شتاب‌زده شده باشیم.
- ۳) برای این نتیجه‌گیری، دو استدلال استفاده شده است. اول با استقرای تعمیمی، نتیجه گرفته شده که همه دانش‌آموزان کلاس بیمار هستند و سپس با استدلال قیاسی نتیجه گرفته شده که نفر یازدهم نیز عضو کلاس است، پس بیمار می‌باشد.

تست و پاسخ ۱۲۷

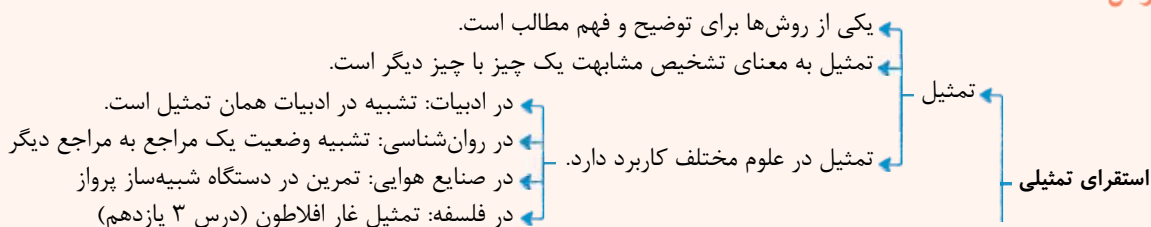
کدام گزینه یک استقرای تمثیلی است؟

- (۱) من و سعیده هم مثل مریم و زهرا دل‌درد داریم؛ پس همگی مسموم شده‌ایم.
- (۲) اگر این مورد هم مثل موارد قبلی آتش گرفته باشد، می‌توان گفت همه این خرابکاری‌ها عمدی بوده‌اند.
- (۳) این قطعه هم در همان کارخانه تولید شده است. مشکل خودروی شما را برطرف می‌کند.
- (۴) هیچ دانش‌آموزی در مدرسه نمانده است. من هم مثل آقای حسینی همه کلاس‌ها و حیاط را گشتم.

(منطق - درس ۵)

پاسخ: گزینه ۳

درس‌نامه

- تفاوت تمثیل با استقرای تمثیلی ← تمثیل، بیان مشابهت میان دو امر است.
 استقرای تمثیلی، استدلال است؛ پس از تمثیل استفاده می‌کند تا به یک نتیجه برسد.
- سیر این استقرا از جزئی به جزئی (مشخص) است ← به مشابهت ظاهری میان دو امر جزئی توجه می‌کند.
- ویژگی‌های استقرای تمثیلی ← تقسیم‌بندی این استقرا، قوی و ضعیف است ← در این استدلال تقسیم‌بندی قطعی و غیرقطعی یا معتبر و نامعتبر نداریم، چراکه تمام نتایج احتمالی است و هیچ‌گاه قطعی نیست.
- هر چه مشابهت میان دو امر جزئی بیشتر باشد، استقرای تمثیلی قوی‌تر است.
- مثال‌های مربوط ← چون با خودروی شخصی به راحتی رانندگی می‌کنم، پس می‌توانم با کامیون هم به راحتی رانندگی کنم.
 نمک و گچ هر دو سفیدند، پس گچ مانند نمک شور است.

پاسخ تشریحی در استقرای تمثیلی از تمثیل برای نتیجه‌گیری استفاده می‌شود؛ یعنی اساس استدلال، یک تمثیل یا مشابهت ظاهری است. در این گزینه، قطعه یادشده با قطعه مورد نظر خریدار در یک کارخانه تولید شده‌اند؛ پس فروشنده نتیجه گرفته که این قطعه، مانند آن قطعه مشکل خودرو را برطرف می‌کند.

نکته دقت کنید که کلمه «مثل و مانند» لزوماً نشان‌دهنده استقرای تمثیلی نیست.

۱، ۲ و ۴ همگی استقرای تعمیمی هستند، چون از بررسی موارد جزئی، به یک حکم کلی رسیده‌اند.

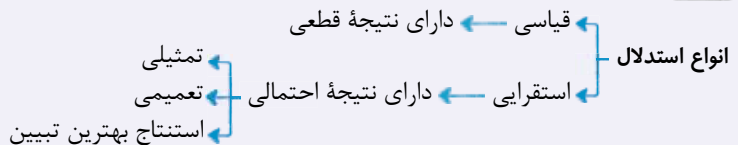
تست و پاسخ ۱۲۸

نوع کدام استدلال، به درستی تعیین شده است؟

- ۱) پرتو نیکان نگیرد هر که بنیادش بد است تربیت ناهل را چون گردکان بر گنبد است (استقرایی)
- ۲) چون امتیاز تیم ایران اضافه نشده، پس بازی دیشب را باخته است. (استنتاج بهترین تبیین)
- ۳) کسی که مدرک کارشناسی ندارد، نمی‌تواند مدیر متوسطه باشد؛ پس مدیر دبیرستان ما دوره کارشناسی را گذرانده است. (تعمیمی)
- ۴) انسان‌ها از ابتدا به زندگی جمعی تمایل داشته‌اند، پس در آینده نیز به زندگی فردی روی نمی‌آورند. (قیاسی)

پاسخ: گزینه ۱ (منطق - درس ۵)

نکته

پاسخ تشریحی استدلال بیان‌شده در ۱، یک استدلال تمثیلی است و هر استدلال تمثیلی، یک استدلال استقرایی محسوب می‌شود. بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲) قیاسی؛ اگر مساوی یا برد داشته، امتیازش حتماً اضافه می‌شده، پس وقتی امتیازی اضافه نشده، مطمئن هستیم که باخته است.
- ۳) قیاسی؛ از حکم کلی، درباره یک مورد نتیجه قطعی گرفته است.
- ۴) تعمیمی؛ حکم گذشته را به آینده سرایت داده که از اقسام استقرای تعمیمی است.

تست و پاسخ ۱۲۹

در تکنیک تست‌زنی حذف گزینه، از کدام نوع استدلال استفاده می‌کنیم تا پاسخ‌دهی به یکی از گزینه‌ها را نتیجه بگیریم؟

- ۱) حتماً از استنتاج بهترین تبیین بهره برده‌ایم.
- ۲) امکان دارد از استقرای تعمیمی استفاده کرده باشیم.
- ۳) احتمال دارد که بتوانیم از قیاس استفاده کنیم.
- ۴) صرفاً مانند یک کارگاه احتمالات را بررسی می‌کنیم.

پاسخ: گزینه ۳ (منطق - درس ۵)

پاسخ تشریحی زمانی که می‌خواهیم حذف گزینه کنیم، دو حالت امکان دارد؛ یا گزینه‌های غلط را با اطمینان حذف می‌کنیم و در نتیجه از پاسخی که می‌دهیم اطمینان داریم که این روش همان قیاس است یا این که گزینه‌هایی را که حذف می‌کنیم، از روی احتمال است و اطمینان نداریم که حتماً غلط باشند، پس پاسخی که می‌دهیم هم احتمالی است که می‌شود استنتاج بهترین تبیین.

نکته دقت کنید که ملاک برای تشخیص نوع استدلال، نوع نتیجه است، یعنی این که نتیجه قطعی است یا احتمالی.

تست و پاسخ ۱۳۰

برای تعیین محمول در کدام گزینه، نیازی به تغییر دادن فعل جمله نیست؟

- (۱) حمید دیروز به مشهد رفته است. (۲) مسلمانان از مکه به مدینه شدند.
(۳) هفت شهر عشق را عطار گشت (۴) اکثر جمعیت ایرانیان مسلمان‌اند.

(منطق - درس ۶)

پاسخ: گزینه ۴

درس نامه

نسبت، همان افعال ربطی یا اسنادی است ← افعال اسنادی ← است، بود، شد، گشت، گردید

اگر در جمله خبری کاملی فعل غیراسنادی آمده بود، برای تعیین موضوع و محمول، باید آن را به فعل اسنادی تبدیل کرد.
مثال: حسن هوش دارد ← حسن دارای هوش است.
موضوع محمول

پاسخ تشریحی فعل جمله ربطی (اسنادی) است و بدون نیاز به تغییر آن، محمول قضیه (مسلمان) قابل تشخیص است. بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ فعل جمله «رفته است» می‌باشد («است» به تنهایی فعل جمله نیست) و باید آن را به فعل ربطی تبدیل کرد.
- ۲ «شدن» در این جمله به معنای ربطی نیست، بلکه به معنای «رفتن» است؛ پس باید تغییر کند.
- ۳ «گشتن» در این جمله به معنای ربطی نیست؛ پس باید تغییر کند.

نکته «رابطه» در منطق فقط افعال اسنادی (است، بود، شد، گشت، گردید) هستند، به شرط آن که تنها باشند و چیزی به آن‌ها اضافه نشده باشد (برای مثال رفته است فعل اسنادی نیست) و البته باید معنای اسنادی هم بدهند.

تست و پاسخ ۱۳۱

تعداد قضیه در کدام گزینه‌ها بیش از سایر گزینه‌ها است؟

- (۱) آب زنید راه را هین که نگار می‌رسد (۲) همه تن چشم شدم خیره به دنبال تو گشتم
(۳) دست از طلب ندارم تا کام من برآید (۴) تو خود آفتاب خود باش و طلسم کار بشکن

(منطق - درس ۶)

پاسخ: گزینه ۲

درس نامه

جملات انشایی ← خبری از عالم خارج نمی‌دهند.
← تمایلات، احساسات، خواسته‌ها و اموری از این دست را مطرح می‌کنند.
← نمی‌توان آن‌ها را صادق (مطابق با واقعیت) یا کاذب (غیرمطابق با واقعیت) دانست.
← در منطق بررسی نمی‌شوند.

● جملات پرسشی و استفهامی، تعجبی، دعایی، آرزو، امر و نهی، جملات انشایی محسوب می‌شوند.

● از آن جا که وظیفه منطق جلوگیری از خطای اندیشه است و جملات انشایی را نمی توان صادق یا کاذب دانست، این دسته از جملات در منطق بررسی نمی شوند.

- برای بررسی جملات خبری، موارد زیر را در نظر بگیرید:
- در باره عالم خارج خبر می دهند.
 - برخی جملات خبری صادق اند و با واقعیت مطابقت دارند.
 - برخی جملات خبری کاذب اند و با واقعیت مطابقت ندارند.
 - جملات با معنایی که درباره چیزی خبر می دهند و می توانیم درباره صدق و کذب آن ها سخن بگوییم، قضیه هستند.

پاسخ تشریحی: بررسی گزینه ها:

- ۱) این گزینه امری است، پس اصلاً قضیه نیست. ۲) دارای دو قضیه است: (۱) همه تن چشم شدم (۲) خیره به دنبال تو گشتم
 ۳) دارای یک قضیه شرطی است. ۴) دارای دو عبارت امری است که هیچ کدام قضیه نیستند.

تست و پاسخ ۱۳۲

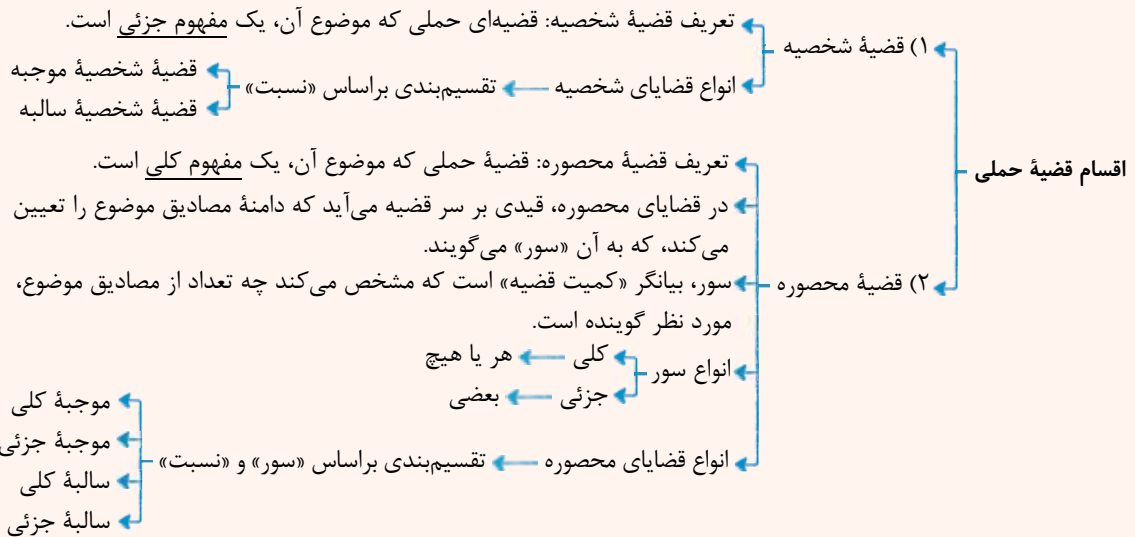
در مورد عبارت «سلطان جهانم به چنین روز غلام است» می توان گفت

- (۱) شامل دو قضیه حملی است
 (۲) «م» در «جهانم» موضوع یک قضیه حملی است
 (۳) قضیه جزئی در آن وجود دارد
 (۴) «غلام» محمول یک قضیه حملی است

پاسخ: گزینه ۳

(منطق - درس ۶)

درس نامه

پاسخ تشریحی: مفهوم این مصراع را می توان چنین بیان کرد: «سلطان جهان، به چنین روز، غلام من است»؛ پس کل عبارت، یک قضیه حملی است (رد ۱) که موضوعش «سلطان جهان» (رد ۲) و محمولش «به چنین روز، غلام من» می باشد (رد ۴).
 سور قضیه ذکر نشده است و با توجه به این که قانونی را بیان نمی کند و دلیلی هم بر کلیه بودنش ندارد، قضیه جزئی (محصوره با سور جزئی) محسوب می گردد.

تست و پاسخ ۱۳۳

کدام عبارت در مورد سقراط درست است؟

- (۱) برای آشنایی با فلسفه وی باید با دقت و ریزبینی در زندگی و آثار او، موارد مرتبط را در زندگی وی یافت و براساس آن قضاوت کرد.
 (۲) سقراط با روش بحث خاص خود، نشان داد این اتهام که وی از خدایی جدید سخن می گوید، مردود است.
 (۳) برای آشنایی با اصول زندگی فلسفی وی، مطالعه جریان دادگاه او، ما را تا حد خوبی از تحقیق بیشتر بی نیاز می کند.
 (۴) وی براساس سروش معبد دلفی معتقد بود آگاه کردن مردم، مأموریتی الهی بر دوش اوست.

پاسخ: گزینه ۳

(فلسفه یازدهم - درس ۵)

پاسخ تشریحی دفاعیه سقراط بیانیه‌ای فلسفی بود که همه اصول زندگی وی را در بر می‌گرفت.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) سقراط هیچ کتابی ننوشت، اما سراسر حیاتش را با فلسفه سپری کرد، زندگی وی حکایت واقعی فلسفه است؛ پس لزوماً نیازی به یافتن موارد مرتبط با فلسفه‌اش نیست. ۲) او اعتقادش را به خداوند اثبات کرد، اما خدای او با خدای مردم یونان متفاوت بود. ۳) مأموریتی که وی از او سخن می‌گفت، ربطی به سروش معبد دلفی نداشت.

نکته دقت کنید که سقراط هیچ نوشته‌ای نداشته و ما با دقت در زندگی او، دادگاه او و آثار دیگران (از جمله افلاطون) درباره او، با دیدگاه‌ها و تفکرات سقراط آشنا شده‌ایم.

تست و پاسخ ۱۳۴

کدام گزینه درباره سقراط درست است؟

- ۱) روش بحث او که به روش گفت‌وگو مشهور است در مقابل هر مخاطب تغییر می‌کرد.
- ۲) آثار سقراط از بین رفته است و زندگی او را شاگرد برجسته وی یعنی افلاطون حکایت کرده است.
- ۳) مطالعه زندگی سقراط از میان آثار افلاطون، باعث پی‌بردن به نقش حقیقی زندگی در فلسفه می‌شود.
- ۴) از نظر افلاطون، سقراط تمام عمر خود را به مبارزه با سوفیست‌ها و افکار مغالطه‌آمیز آن‌ها و هم‌چنین اصلاح جامعه صرف کرد.

پاسخ: گزینه ۴

(فلسفه یازدهم - درس ۵)

پاسخ تشریحی افلاطون نشان می‌دهد که سقراط عمر خود را مصروف اصلاح جامعه و شناساندن افکار مغالطه‌آمیز سوفیست‌ها کرد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) سقراط در بحث روش ثابتی داشت که به روش سقراطی شهرت یافت. ۲) سقراط هیچ کتابی ننوخته است. ۳) با مطالعه زندگی سقراط می‌توانیم به نقش حقیقی فلسفه در زندگی پی ببریم.

تست و پاسخ ۱۳۵

سقراط کدام مورد را به عنوان رسالت الهی خویش معرفی نمود؟

- ۱) نشست و برخاست با همگان و پاسخ به پرسش ایشان
- ۲) متقاعد کردن جوانان و سالخوردگان برای ترجیح‌ندادن ثروت بر کمال نفس
- ۳) بیدارساختن، پنددادن و سرزنش یکایک مردم در همه‌جا
- ۴) سخن‌نگفتن برای پول یا سخن‌گفتن برای پول و ثروت

پاسخ: گزینه ۱

(فلسفه یازدهم - درس ۵)

پاسخ تشریحی سقراط می‌گفت: «من هم با تهیدستان و هم با توانگران همنشینی می‌کنم تا از من بپرسند و به سخنان من گوش فرا دهند.

این رسالتی است که خداوند با ندهای غیبی و در رویاها بر عهده من نهاده است.»

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) بیانگر هدف سقراط است. ۳) سقراط هیچ‌گاه مردم را سرزنش نمی‌کرد. ۴) از ویژگی‌های سقراط است، اما رسالت او نیست.

نکته هدف با رسالت متفاوت است. هدف آن مقصدی است که انسان خودش برای خودش تعیین می‌کند، اما رسالت وظیفه‌ای است که فرد دیگر (خدا) بر عهده شخص می‌گذارد.

تست و پاسخ ۱۳۶

کدام مورد درباره شناخت و مسائل آن درست است؟

- ۱) توجه ویژه دکارت به شناخت سبب شد که شاخه معرفت‌شناسی در فلسفه رشد بیشتری کند.
- ۲) مفهوم شناخت، نیازی به تعریف‌کردن ندارد، ولی ممکن است در آن ابهام لغوی وجود داشته باشد.
- ۳) استفاده ما از اشیای مختلف در اطرافمان اثبات می‌کند که انسان توانایی شناخت دارد.
- ۴) وقتی کودکی در پاسخ سؤال «می‌دانی توپ کجاست؟» بگوید «می‌دانم» نشان‌دهنده بی‌نیازی امکان معرفت از اثبات است.

پاسخ: گزینه ۲

(فلسفه یازدهم - درس ۶)

درس نامه ●● چیستی معرفت

- معنا و مفهوم معرفت و شناخت روشن و بدیهی است و نیازی به تعریف ندارد.
- اگر کسی درباره معرفت ابهام داشته باشد، آن ابهام از نظر کلمه و لغت است که حداکثر با بیان معادلی (مترادف)، رفع ابهام می شود.
- مابه‌ازای کلمه معرفت: دانستن، شناخت، آگاهی، علم پیدا کردن

پاسخ تشریحی

معنا و مفهوم معرفت و شناخت، روشن و بدیهی است و نیازی به تعریف ندارد. اگر ابهامی هم از جهت کلمه و لغت باشد، حداکثر با بیان معادلی، ابهام رفع می شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- توجه ویژه کانت به شناخت سبب رشد شاخه معرفت‌شناسی شد.
- امکان معرفت یا همان توانایی شناخت، نیازی به اثبات ندارد و بدیهی است.
- پاسخ «می‌دانم» که کودک در جواب سؤال «می‌دانی توپ کجاست؟» می‌دهد، به معنای بی‌نیازی معرفت از تعریف است؛ یعنی بدیهی بودن مفهوم و معنای معرفت را بیان می‌کند.

تست و پاسخ ۱۳۷

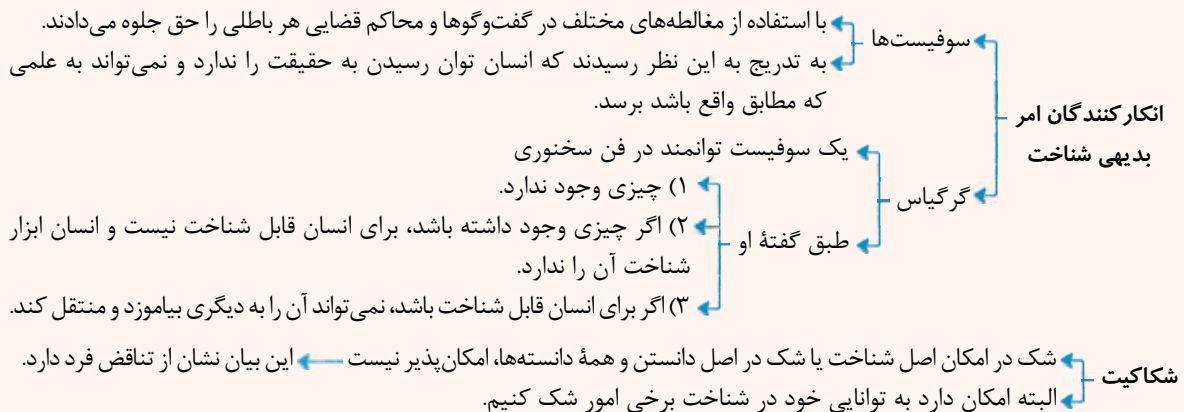
درباره عبارت «اولاً هیچ چیز وجود ندارد؛ ثانیاً اگر هم چیزی وجود داشته باشد، برای انسان قابل شناخت نیست؛ ثالثاً اگر برای انسان قابل شناخت باشد، نمی‌تواند آن را به دیگری منتقل کند»، کدام مورد درست است؟

- هم‌راستا با شکاکیت مطلق در معرفت است.
- انکار چیستی معرفت است.
- انکار شناخت عقلی است.
- قسمت دوم آن انکار واقعیت مستقل از ذهن است.

(فلسفه یازدهم - درس ۶)

پاسخ: گزینه ۱

درس نامه ●●

پاسخ تشریحی اگر کسی توانایی شناختن را انکار کند و بگوید کسی نمی‌تواند جهان را بشناسد، اصل امکان معرفت را انکار نموده است؛

یعنی انسان امکان شناخت را ندارد و کسی که در اصل امکان شناخت شک داشته باشد، دچار شک مطلق شده است. دقت کنید که در این سخن گرگیاس، هم امکان شناخت حقیقت و واقعیت و هم امکان انتقال شناخت انکار شده است.

تست و پاسخ ۱۳۸

کدام مورد، مثال بهتری برای رابطه علیت است؟

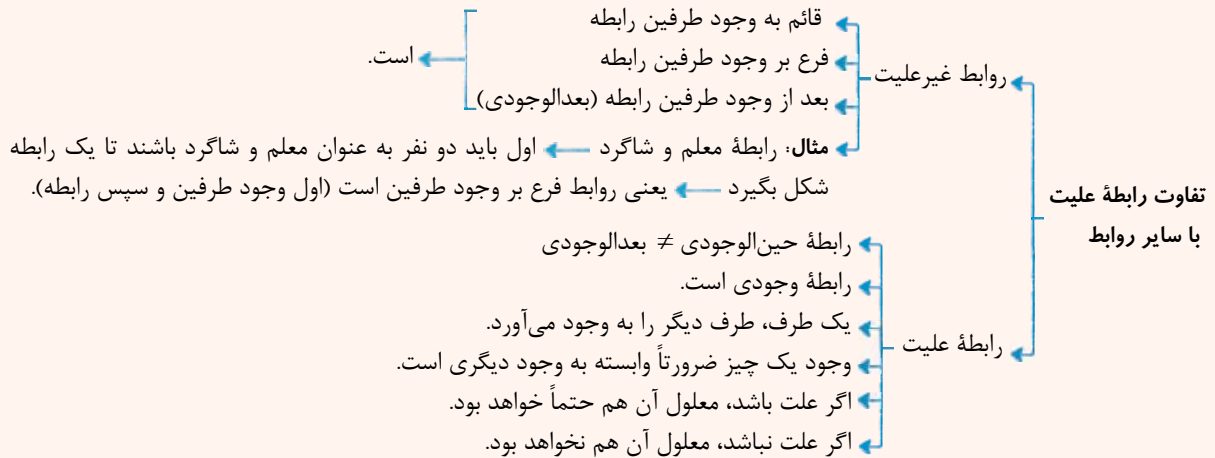
- چرخش دست برای چرخش کلید
- نویسنده برای کتاب
- حیوان و ناطق برای انسان
- راننده برای حرکت خودرو

(فلسفه دوازدهم - درس ۳)

پاسخ: گزینه ۱

درس نامه

پاسخ تشریحی حرکت کلید، کاملاً وابسته به حرکت دست است؛ اگر دست بچرخد، کلید نیز حتماً می چرخد و اگر دست ثابت باشد، کلید نیز حرکت نمی کند؛ پس حرکت دست، حرکت کلید را ایجاد می کند و علت آن است. بررسی سایر گزینه ها:

- نویسنده فقط یکی از اجزای علت است، یعنی نویسنده علت ناقصه است، نه علت تامه.
- حیوان و ناطق، اجزای تشکیل دهنده مفهوم انسان هستند، اما انسان را به وجود نمی آورند.
- راننده فقط یکی از عوامل حرکت خودرو است؛ پس علت تامه نیست.

تست و پاسخ ۱۳۹

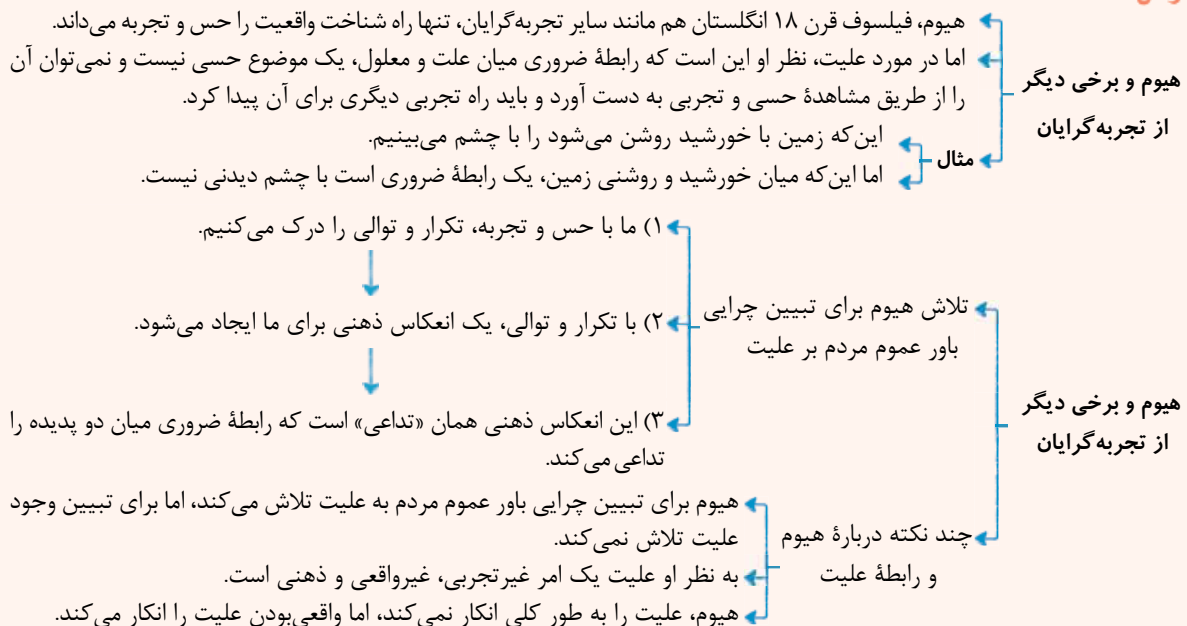
دیوید هیوم معتقد است اعتقاد به اصل علیت صرفاً یک تداعی ذهنی است که در آن، ذهن پدیده های متوالی را به نام علیت می شناسد؛ کدام گزینه مردودکننده نظر هیوم درباره اساس شکل گیری تداعی ذهنی درباره علیت است؟

- یافتن دو پدیده غیرمتوالی که رابطه علیت دارند.
- یافتن دو پدیده متوالی که رابطه علیت ندارند.
- یافتن دو پدیده متوالی که رابطه ضروری علیت دارند.
- یافتن دو پدیده نامتوالی که رابطه علیت ندارند.

پاسخ: گزینه ۲

(فلسفه دوازدهم - درس ۳)

درس نامه

پاسخ تشریحی

چون هیوم معتقد است که ما عادت کرده‌ایم هر پدیده‌ای که متوالی و پشت سر هم می‌آید را به عنوان علیت در نظر بگیریم، بنابراین اگر بتوانیم دو پدیده متوالی را بیابیم که هیچ رابطه ضروری علت و معلول نداشته باشند، آن‌گاه نظر دیوید هیوم را باطل نموده‌ایم؛ برای مثال رعد و برق دو پدیده متوالی هستند که بین آن‌ها رابطه علیت نیست و ذهن هم آن‌ها را علت و معلول نمی‌داند.

تست و پاسخ ۱۴۰

اگر بخواهیم وجه اشتراک هیوم و دکارت را درباره منشأ درک رابطه علیت نشان دهیم، کدام گزینه یاریگر ما خواهد بود؟

(۱) وجه اشتراک دکارت با اکثر تجربه‌گرایان
(۲) وجه افتراق ابن سینا با اکثر تجربه‌گرایان
(۳) شباهت هیوم با دیگر تجربه‌گرایان
(۴) تفاوت دکارت و فلاسفه مسلمان

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی

وجه اشتراک هیوم و دکارت در این است که هر دو، علیت را تجربی نمی‌دانند و این مطلب دقیقاً وجه افتراق ابن سینا با اکثر تجربه‌گرایان است؛ چراکه فلاسفه مسلمان منشأ درک علیت را تجربه نمی‌دانند، اما تجربه‌گرایان علیت را امری تجربی می‌دانند.

نکته

● وجه اشتراک دکارت، فلاسفه مسلمان (ابن سینا) و هیوم ← تجربی نبودن علیت
● وجه اشتراک دکارت، فلاسفه مسلمان (ابن سینا) و اکثر تجربه‌گرایان ← واقعی بودن علیت

تست و پاسخ ۱۴۱

کدام عبارت در مورد رابطه علت و معلول، دقیق‌تر است؟

- (۱) معلول با ضرورت یافتن از ناحیه علت، امکان ذاتی خود را از دست می‌دهد.
(۲) علت، با وجود بخشی به معلول، آن را واجب‌الوجود بالغیر می‌کند.
(۳) علت ناقصه، تنها می‌تواند معلول را وجوب ببخشد، اما نمی‌تواند آن را ایجاد کند.
(۴) وجوب بخشی علت به معلول، به معنای تغییر حالت ذاتی آن نسبت به وجود و عدم نیست.

پاسخ: گزینه ۲

(فلسفه دوازدهم - درس ۳)

درس نامه

وجوب علی و معلولی همان ضرورت علی و معلولی است.
ضرورت یکی از فروع و لوازم اصل علیت است.
پدیده‌ها در ذات خود ممکن‌الوجودند، اما اگر علت آن‌ها فراهم شود، از حالت امکانی خارج می‌شوند و وجود برای آن‌ها ضروری می‌شود.
طبق این اصل وقتی علت تامه باشد (علت با تمام حقیقت خود تحقق یابد)، معلول ضرورتاً باید صادر شود.

اگر ضرورتی نباشد، اصل علیت معنا ندارد.

وجود علی و معلولی

نتایج وجوب علی و معلولی

(۱) حتمیت و قطعیت عالم = لایتخلف بودن عالم
(۲) میان وجود و عدم
چیزی نیست ← یعنی
اگر علت باشد، معلول واجب‌الوجود بالغیر می‌شود.
اگر علت نباشد، معلول ممتنع‌الوجود بالغیر می‌شود.
حالت سومی وجود ندارد.

چند نکته مهم

میان باید علی و باید اخلاقی تفاوت وجود دارد.
باید نماز بخوانیم / باید صادق باشیم و ...
اگر تمام عوامل حرکت ماشین فراهم باشد، ماشین باید حرکت کند.

یک خلاصه

اصل علیت ← ارتباط و پیوستگی
اصل سنخیت ← ارتباط و پیوستگی خاص و معین
اصل ضرورت ← ارتباط و پیوستگی حتمی و قطعی

پاسخ تشریحی معلول، چه قبل از موجودشدن و چه پس از به وجود آمدن، از نظر ذاتی، نسبت به وجود و عدم مساوی است و هیچ کدام از دو طرف برایش ضرورت ندارد. علت، تغییری در امکان ذاتی معلول نمی‌دهد، بلکه آن را در عین امکان ذاتی، به مرحله‌ی وجوب بالغیر می‌رساند. (تأیید ۴) و رد ۱) بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) وجوب بخشی، با موجودکردن نیست، بلکه مقدم بر آن است. دقت کنید که وجوب مقدم بر وجود است و طبق اصل وجوب بخشی علت به معلول، علت ابتدا وجوب می‌دهد تا معلول وجود پیدا کند.
۳) علت ناقصه نه وجوب می‌بخشد و نه وجود. هر دوی این‌ها مربوط به علت تامه است.

تست و پاسخ ۱۴۲

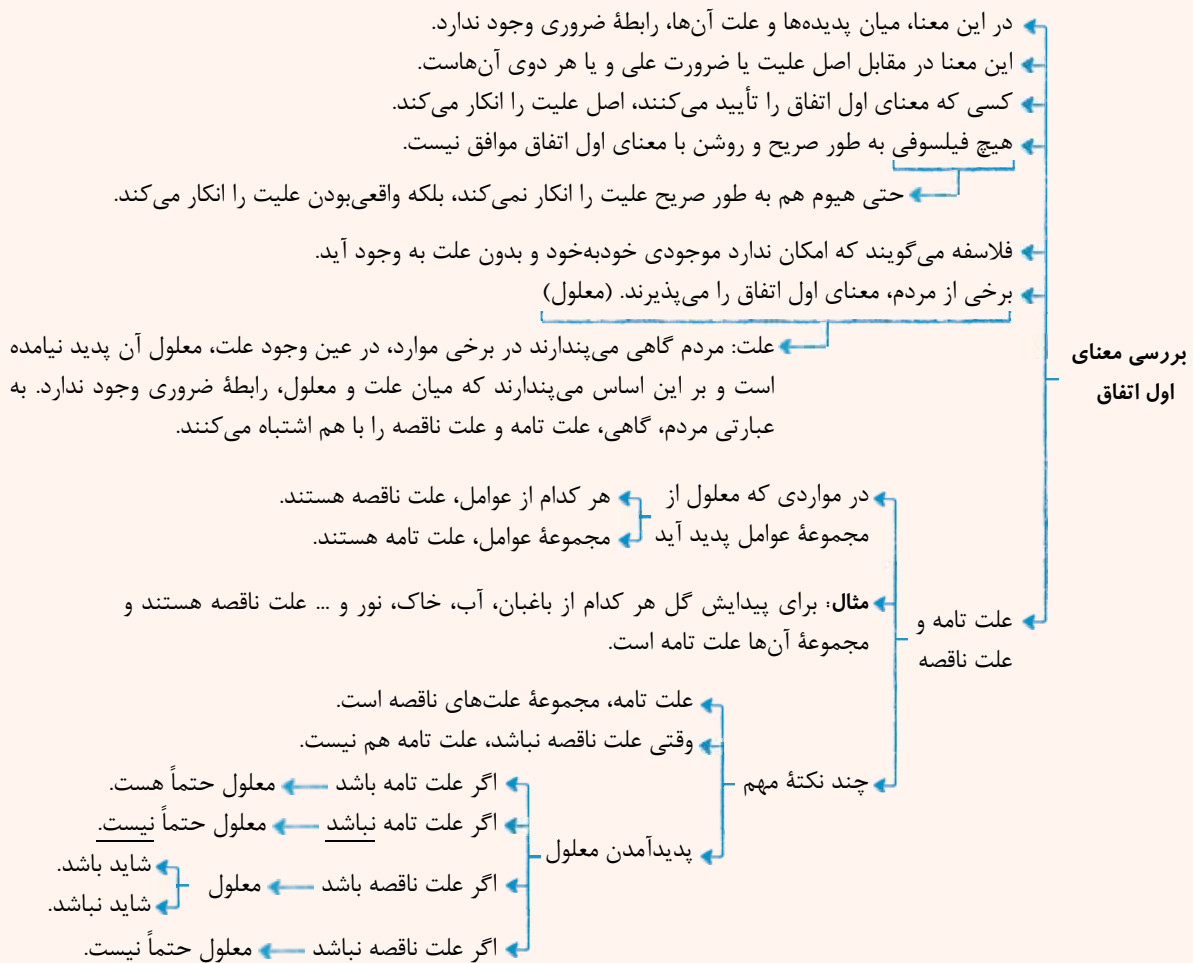
«واقعاً نمی‌دونم چرا ماشین حرکت نکرد. هر چیزی که لازم بود انجام دادم. اول استارت زدم، بعد کلاچ گرفتم، گذاشتم روی دنده یک و گاز دادم، همه‌جا پر از دود شد انقدر گاز دادم ولی ماشین از جاش تکون نخورد. انگار بعضی وقت‌ها بی‌دلیل این‌طور می‌شه. باید ماشینو عوض کنم.» کدام مورد درباره‌ی فردی که این مطالب را بیان می‌کند، می‌تواند صادق باشد؟

- ۱) یک فیلسوف است که به انکار علیت و ضرورت علی روی آورده است.
- ۲) فیلسوفی است که به شانس و اتفاقات پیش‌بینی نشده فارغ از علیت معتقد است.
- ۳) جزء مردم عادی است که علت ناقصه را به جای علت تامه در نظر گرفته است.
- ۴) به روند تکاملی جهان معتقد نیست و رشدهای پیش‌آمده در عالم را امری اتفاقی می‌داند.

(فلسفه دوازدهم - درس ۴)

پاسخ: گزینه ۳

درس نامه

پاسخ تشریحی این فرد حواسش نیست که ترمز دستی را پایین نداده، پس علتی که او برای حرکت ماشین فراهم کرده بوده یک علت ناقصه بوده اما او آن را علت تامه در نظر گرفته و حرکت نکردن ماشین را امری اتفاقی دانسته. (معنای اول اتفاق) دقت کنید که هیچ فیلسوفی معنای اول اتفاق را نمی‌پذیرد، اما برخی مردم عادی به دلیل اشتباه گرفتن علت تامه و ناقصه به جای هم، معنای اول اتفاق را قبول می‌کنند.

تست و پاسخ ۱۴۳

کسی که ، می‌تواند واقعاً ادعا کند که اتفاق به معنای دوم را قبول دارد.

- (۱) برای رفع تشنگی غذا می‌خورد و برای رفع گرسنگی آب می‌نوشد (۲) هیچ تلاشی برای رفع نیازهایش انجام نمی‌دهد
(۳) در روز آفتابی، منتظر است که باران ببارد (۴) علت نخستین را نپذیرفته است

(فلسفه دوازدهم - درس ۴)

پاسخ: گزینه ۲

درس نامه

- در این معنا، سنخیتی میان اشیا و آثار آنها نیست.
در این معنا امکان دارد از یک پدیده اثری ظاهر شود که هیچ ربطی به آن ندارد.
کسی که معنای دوم اتفاق را تایید کند، اصل سنخیت را انکار می‌کند.
بسیاری از فلاسفه، از جمله ابن سینا، ملاصدرا، علامه طباطبایی و برخی فیلسوفان اروپایی، این معنا را نمی‌پذیرند.
- بررسی معنای دوم اتفاق
- نتایج تأیید معنای دوم اتفاق و انکار اصل سنخیت
- (۱) انسان به هیچ کاری دست نخواهد زد.
(۲) نمی‌توان نظم و هماهنگی موجود در طبیعت را تبیین کرد.
(۳) نمی‌توان دانشمندان را به کشف علل پدیده‌ها تشویق نمود.
(۴) همه علوم بی‌اعتبار می‌شود و به آنها بی‌اعتنایی می‌شود.
(۵) نظام‌مند و قانونمند بودن هستی دچار تناقض می‌شود.

پاسخ تشریحی اگر کسی واقعاً اصل سنخیت میان علت و معلول را انکار کند (قبول معنای دوم اتفاق) و پدید آمدن هر چیزی از هر چیزی را ممکن بداند، به هیچ کاری دست نخواهد زد؛ مثلاً نمی‌تواند برای رفع تشنگی آب بیاشامد، زیرا میان آب و رفع تشنگی رابطه‌ای مشاهده نمی‌کند.

تست و پاسخ ۱۴۴

کدام گزینه نشان‌دهنده کسی است که معنای دوم اتفاق را قبول ندارد؟

- (۱) کسی که با نوک چاقو یک پیچ را باز می‌کند.
(۲) کسی که علوم و دانش‌ها را انکار می‌کند.
(۳) کسی که معتقد است نظم خاصی در جهان وجود ندارد.
(۴) کسی که در زندگی هیچ کاری انجام نمی‌دهد.

(فلسفه دوازدهم - درس ۴)

پاسخ: گزینه ۱

درس نامه

- نتایج انکار سنخیت =
نتایج قبول معنای دوم اتفاق
- نمی‌توان به هیچ کاری دست زد.
نمی‌توان نظم و هماهنگی جهان را تبیین کرد.
نمی‌توان دانشمندان را به کشف علل پدیده‌ها تشویق کرد.
همه علوم بی‌اعتبار می‌شوند.
هستی نمی‌تواند قانونمند و نظام‌مند باشد.

پاسخ تشریحی فلاسفه معتقدند اگر کسی واقعاً اصل سنخیت را انکار کند (یعنی معنای دوم اتفاق را بپذیرد)، نباید هیچ کاری انجام بدهد. (چون نتیجه هیچ کاری معلوم نیست.)

بنابراین هر کس که کاری انجام دهد (هر کاری) به معنای قبول اصل سنخیت است. دقت کنید انکار اصل سنخیت که همان معنای دوم اتفاق است، منجر به انکار نظم جهان و بی‌اعتباری همه علوم می‌شود.

تست و پاسخ ۱۴۵

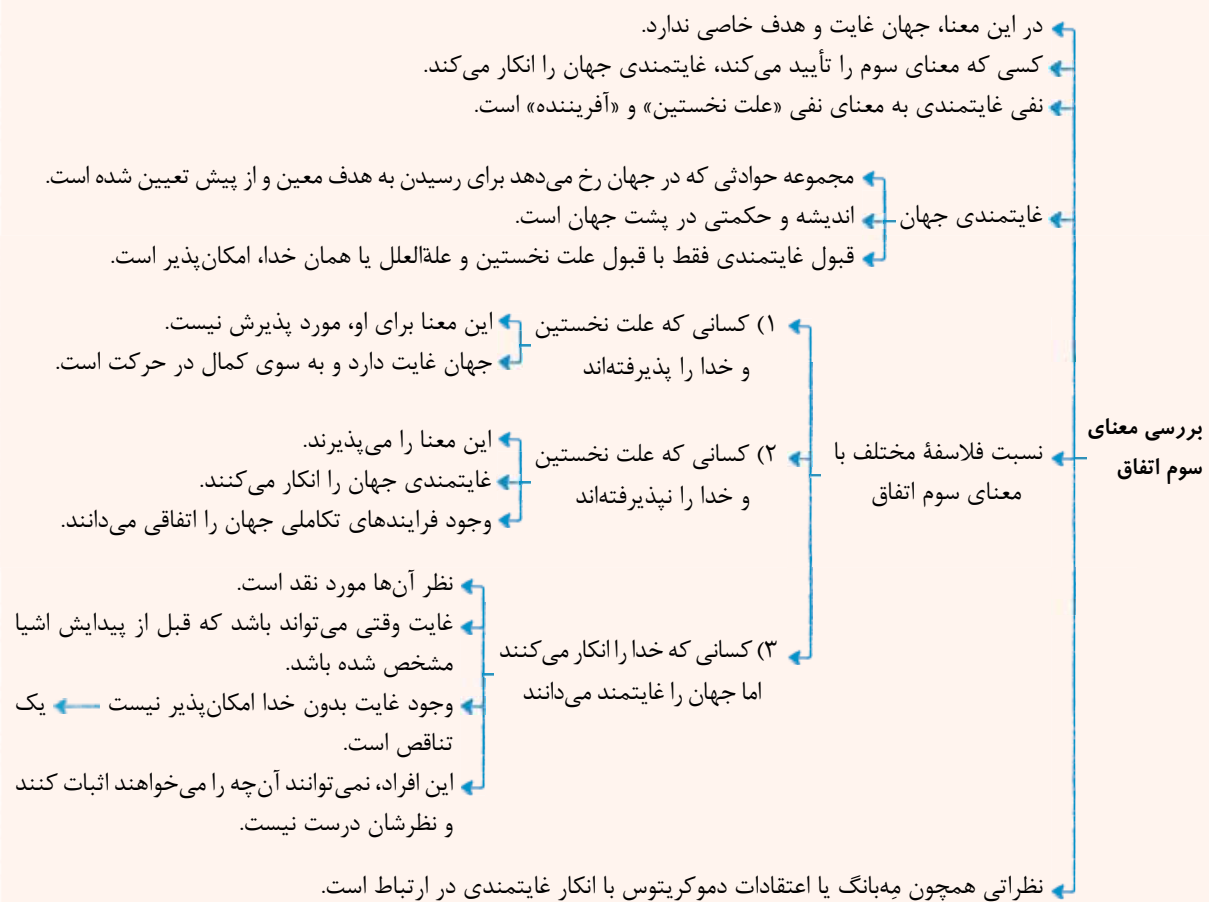
کدام گزینه لزوم اعتقاد به علت نخستین، برای رد معنای سوم اتفاق را بهتر تبیین می‌کند؟

- ۱) بدون اعتقاد به علت‌العلل، پیوستگی حوادث جهان تبیین درستی نخواهد یافت.
- ۲) بدون اعتقاد به علت نخستین، حرکات تکاملی در جهان تبیین معناداری نخواهد داشت.
- ۳) هدف جهان باید پیش از پیدایش آن، مشخص شده باشد.
- ۴) هدف موجودات باید در ذرات آن‌ها قرار داده شده باشد.

پاسخ: گزینه ۲

(فلسفه دوازدهم - درس ۴)

درس نامه

پاسخ تشریحی

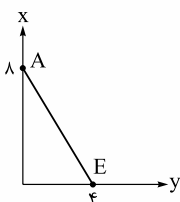
دسته‌ای از فیلسوفان هستند که در عین انکار خداوند، می‌خواهند برای جهان و انسان هدف و غایت تعیین کنند و بگویند که جهان به سمت یک غایت برتر در حرکت است و روزبه‌روز کامل‌تر می‌شود و به غایت خود نزدیک‌تر می‌گردد؛ اما نظر این فیلسوفان مورد نقد قرار گرفته است، زیرا قبول غایت برای اشیا و پدیده‌های جهان وقتی امکان‌پذیر است که آن غایت، قبل از پیدایش اشیا مشخص شده باشد تا اشیا، متناسب با آن هدف و آن غایت ساخته شده و پدید آمده باشند؛ در آن صورت می‌توانند به سوی آن هدف حرکت نمایند و تکامل یابند و چنین غایت و هدفی، بدون قبول خداوند امکان‌پذیر نیست.

اقتصاد دهم: صفحه‌های ۲۲ تا ۶۶

تست و پاسخ ۱۴۶

قید بودجه فردی برای خرید دو کالای X و Y به شکل زیر ترسیم شده است. اگر قیمت هر واحد کالای X معادل ۷۰ واحد پولی ($P_x = 70$) و قیمت هر واحد کالای Y معادل ۱۴۰ واحد پولی ($P_y = 140$) باشد، با توجه به نقاط روی خط قید بودجه:

(الف) بودجه فرد چند واحد پولی است؟

(ب) اگر فرد بخواهد به جای خرید ۲ واحد از کالای Y، ۳ واحد بخرد، چه تغییری در میزان خرید کالای

دیگر (X) به وجود خواهد آمد؟

(ج) اگر فرد بخواهد ۶ واحد کالای X بخرد، امکان خرید چند واحد کالای Y را دارد؟

(د) حرکت از بالا به پایین خط بودجه (از نقطه A به سمت نقطه E) به چه معناست؟

(۱) الف) ۱۶۵ (ب) میزان خرید از کالای X، ۳ واحد کاهش می‌یابد. (ج) دو واحد (د) به معنای از دست دادن کالای Y بیشتر است.

(۲) الف) ۵۶۰ (ب) میزان خرید از کالای X، ۲ واحد کاهش می‌یابد. (ج) یک واحد (د) به معنای از دست دادن کالای X بیشتر است.

(۳) الف) ۵۶۰ (ب) میزان خرید از کالای X، ۲ واحد کاهش می‌یابد. (ج) دو واحد (د) به معنای از دست دادن کالای Y بیشتر است.

(۴) الف) ۱۶۵ (ب) میزان خرید از کالای X، ۳ واحد کاهش می‌یابد. (ج) یک واحد (د) به معنای از دست دادن کالای X بیشتر است.

پاسخ: گزینه ۲

(درس ۳ - قانون سوم؛ قید بودجه فرد را ترسیم کنید!)

مشاوره در کنکور تیرماه ۱۴۰۲، مبحث قید بودجه یک سؤال را به خود اختصاص داده بود. در این سؤال سعی شده است نکات مهم این مبحث بررسی شود. حتماً تمامی موارد را به دقت بررسی کنید و مطالب را به صورت عمیق یاد بگیرید و از حفظ کردن مطالب جداً خودداری کنید.

پاسخ تشریحی

(الف) هر نقطه بر روی نمودار خط بودجه، نشان‌دهنده مقدار کالای X و Y است که فرد می‌تواند بخرد.

در نقطه برخورد نمودار خط بودجه با محور افقی (نقطه E)، مشاهده می‌شود که فرد می‌تواند حداکثر ۴ واحد کالای Y خریداری کند و دیگر پولی برای خرید کالای X باقی نمی‌ماند؛ در نتیجه بودجه فرد برابر است با:

واحد پولی $560 = 4 \times 140$ و

(ب) ابتدا باید محاسبه کنیم وقتی فرد می‌تواند ۲ واحد از کالای Y یا ۳ واحد از آن را خریداری کند، چند واحد از کالای X را نیز می‌تواند بخرد.

$$(P_x \times \text{میزان خرید از کالای X}) + (P_y \times \text{میزان خرید از کالای Y}) = \text{میزان بودجه فرد}$$

$$560 = (2 \times 140) + (X \times 70)$$

$$\Rightarrow \text{واحد از کالای X} = \frac{560 - (2 \times 140)}{70} = \frac{280}{70} = 4$$

$$(P_x \times \text{میزان خرید از کالای X}) + (P_y \times \text{میزان خرید از کالای Y}) = \text{میزان بودجه فرد}$$

$$560 = (3 \times 140) + (X \times 70)$$

$$\Rightarrow \text{واحد از کالای X} = \frac{560 - (3 \times 140)}{70} = \frac{140}{70} = 2$$

در نتیجه اگر فرد بخواهد به جای خرید ۲ واحد از کالای Y، ۳ واحد بخرد، میزان خرید کالای دیگر (X) دو واحد کاهش خواهد یافت و از ۴ واحد به ۲ واحد می‌رسد.

(ج) اگر فرد بخواهد ۶ واحد کالای X بخرد، خریدن ۱ واحد کالای Y در توان اوست.

$$(P_x \times \text{میزان خرید از کالای X}) + (P_y \times \text{میزان خرید از کالای Y}) = \text{میزان بودجه فرد}$$

$$560 = (6 \times 70) + (Y \times 140)$$

$$\Rightarrow \text{واحد از کالای Y} = \frac{560 - (6 \times 70)}{140} = \frac{140}{140} = 1$$

(د) حرکت از بالا به پایین خط بودجه یعنی حرکت از نقطه A به سمت نقطه E به معنای از دست دادن کالای X بیشتر و به دست آوردن کالای Y بیشتر است.

تکنیک در سؤال‌های چندقسمتی برای پاسخ‌گویی به سؤال از قسمتی شروع کنید که از پاسخ صحیح آن مطمئن هستید یا پاسخ‌دادن به آن آسان است و محاسبات کم‌تری دارد؛ به عنوان مثال در این سؤال راحت‌ترین قسمت، قسمت «د» است. با پاسخ‌دادن به قسمت «د» مشخص می‌شود یا ۲ پاسخ صحیح است یا ۴. با حل قسمت «الف» که راحت‌ترین بخش سؤال بعد از قسمت «د» است و در هر دو گزینه باقی‌مانده متفاوت است، مشخص می‌شود ۲ پاسخ صحیح است.

تست و پاسخ ۱۴۷

آقای رضایی با سرمایه ۵۲۰ میلیون تومان قصد دارد در یکی از موارد زیر سرمایه‌گذاری کند. با توجه به اصل هزینه فرصت، انتخاب او کدام مورد خواهد بود و هزینه فرصت سالانه این انتخاب چند میلیون تومان است؟

(الف) سپرده‌گذاری در بانک با سود سالانه ۲۲ درصد

(ب) تجارت تلفن همراه با ۱۵ میلیون تومان سود ماهانه

(ج) راه‌اندازی کارگاه تولید مواد غذایی با ۸۰ میلیون تومان سود در هر شش ماه

(د) احیای زمین‌های کشاورزی روستای پدری با بازدهی ۲۴ میلیون تومان در دو سال

(۱) تجارت تلفن همراه - ۱۶۰ میلیون تومان

(۲) راه‌اندازی کارگاه تولید مواد غذایی - ۱۲۰ میلیون تومان

(۳) احیای زمین‌های کشاورزی - ۱۱۵ میلیون تومان

(۴) تجارت تلفن همراه - ۱۲۰ میلیون تومان

پاسخ: گزینه ۱

(درس ۳ - قانون دوم؛ هزینه فرصت هر انتخاب را محاسبه کنید!)

پاسخ تشریحی ابتدا باید میزان سود ناشی از هر سرمایه‌گذاری را به دست آوریم:

میلیون تومان $\frac{22}{100} \times 520 = 114.4$ = سود سالانه سپرده‌گذاری در بانک

میلیون تومان $15 \times 12 = 180$ = سود سالانه تجارت تلفن همراه

نکته راه‌اندازی کارگاه تولید مواد غذایی با ۸۰ میلیون تومان سود در هر شش ماه در سؤال داده شده است و از آن‌جا که هر سال برابر با ۱۲ ماه است، بنابراین برای به دست آوردن سود سالانه باید ۸۰ میلیون تومان را در عدد ۲ ضرب کنیم.

میلیون تومان $80 \times 2 = 160$ = سود سالانه راه‌اندازی کارگاه تولید مواد غذایی

میلیون تومان $\frac{240}{2} = 120$ = سود سالانه احیای زمین‌های کشاورزی روستای پدری

در نتیجه سرمایه‌گذاری در تجارت تلفن همراه، بهترین و سودآورترین انتخاب است.

منافع بهترین انتخاب بعدی که راه‌اندازی کارگاه تولید مواد غذایی (با سود سالانه ۱۶۰ میلیون تومان) است، ولی فرد از آن صرف نظر کرده است، هزینه فرصت انتخاب فرد محسوب می‌شود.

تست و پاسخ ۱۴۸

کدام‌یک از موارد زیر، در رابطه با معنا، مفهوم و تعریف اصطلاحات اقتصادی نادرست است؟

(الف) دو نوع گسترده از انواع تصمیمات وجود دارد. اولین دسته به یک انتخاب از میان گزینه‌های مختلف می‌پردازد و دسته دیگر به انتخاب چه مقدار از هر چیز اشاره می‌کند.

(ب) برای این‌که تصمیم‌گیری منطقی باشد باید تمام منافع را با تمام هزینه‌ها مقایسه کنید و در نهایت به این نتیجه برسید که در گزینه‌ای که شما انتخاب کرده‌اید، منافع بیشتر از هزینه‌هاست.

(ج) تشخیص تفاوت هزینه‌هایی که بر تصمیم شما تأثیرگذارند، بسیار مهم است؛ به همین دلیل هزینه‌های هدررفته مهم هستند، چراکه قابل برگشت هستند و در تصمیم‌گیریتان مؤثرند.

(د) همیشه مقایسه هزینه‌ها و منافع براساس اطلاعاتی که از آن‌ها داریم، انجام نمی‌گیرد.

(ه) تنها هزینه‌ای که بر تصمیم‌گیریتان مؤثر است، هزینه‌هایی است که در زمان تصمیم‌گیری شما به وجود می‌آیند.

(۱) الف - ج - ه (۲) ج - د (۳) الف - ب (۴) ب - د - ه

(درس ۳ - قانون چهارم؛ هزینه‌های هدررفته را فراموش کنید!؛ قانون پنجم؛ بین هزینه‌ها و منافع خود، مقایسه کنید!)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی بررسی عبارات نادرست:

ج) تشخیص تفاوت هزینه‌هایی که بر تصمیم شما تأثیر گذارند، بسیار مهم است؛ هزینه‌های هدررفته مهم نیستند، چون دیگر رفته‌اند و قابل برگشت نیستند.
د) همیشه مقایسه هزینه‌ها و منافع براساس اطلاعاتی که از آن‌ها داریم، انجام می‌گیرد.

تست و پاسخ ۱۴۹

عبارت‌های زیر به ترتیب به کدام‌یک از اشتباه‌های رایج در تصمیم‌گیری اشاره دارد؟
الف) احمدرضا برای خرید یک ماشین گران‌قیمت، بیشتر دارایی‌های خود را فروخته و هم‌چنین زیر بار انواع بدهی‌ها رفته است.
ب) ناصر مدیر یک دبیرستان غیردولتی است و به پیشنهاد پسرش مبنی بر اضافه کردن چند کلاس فنی و حرفه‌ای و جذب دانش‌آموز از طریق تبلیغات مجازی توجهی ندارد.
ج) مصطفی و علیرضا بلیط یک فیلم سینمایی کم‌دی را خریداری کرده‌اند، اما در نیم ساعت ابتدایی فیلم متوجه کیفیت خیلی بد سالن و جذاب نبودن فیلم می‌شوند، اما به دلیل پرداخت کامل هزینه بلیط، سالن را ترک نکردند و به تماشای فیلم پرداختند.
د) سامان صرفاً به دلیل حراج و فروش ویژه یکی از فروشگاه‌های اینترنتی محصولی را خریداری می‌کند.

۱) بی‌صبری زیاد - چسبیدن به وضعیت فعلی - عدم توجه به هزینه‌های هدررفته - اثرگذاری حقه‌های فروش بر تصمیم‌گیری‌ها
۲) اعتمادبه‌نفس بیش از حد یا خودرأی بودن - چسبیدن به وضعیت فعلی - عدم توجه به هزینه‌های هدررفته - اثرگذاری حقه‌های فروش بر تصمیم‌گیری‌ها

۳) بی‌صبری زیاد - اعتمادبه‌نفس بیش از حد یا خودرأی بودن - اثرگذاری حقه‌های فروش بر تصمیم‌گیری‌ها - چسبیدن به وضعیت فعلی
۴) اعتمادبه‌نفس بیش از حد یا خودرأی بودن - بی‌صبری زیاد - اثرگذاری حقه‌های فروش بر تصمیم‌گیری‌ها - چسبیدن به وضعیت فعلی

(درس ۳ - پرا برقی مردم تصمیمات غیرمنطقی می‌گیرند؟)

پاسخ: گزینه ۱

درس نامه

مثال	اشتباهات رایج در تصمیم‌گیری
● ترجیح دادن کالایی ۱۶۰ هزارتومانی که ۵۰ درصد تخفیف دارد بر کالایی با قیمت ۸۰ هزار تومان (خرید صرفاً به دلیل حراج یا فروش ویژه)	۱) اثرگذاری حقه‌های فروش بر تصمیم‌گیری‌ها
● خوردن کامل غذایی که سفارش داده‌اید، ولی آن را دوست ندارید، صرفاً به دلیل پول پرداخت‌شده بابت آن غذا ● رفتن به کلاس بی‌کیفیت، صرفاً به دلیل پرداخت کامل شهریه آن	۲) عدم توجه به هزینه‌های هدررفته
● سراغ کارهای کم‌ارزش‌تری رفتن، به جای صبر در تحصیل و یادگیری و بهره‌مندی از منافع آنی ● برای تأمین هزینه‌های مصرف فعلی، زیر بار سنگین انواع بدهی‌ها رفتن	۳) بی‌صبری زیاد
● سرمایه‌گذاری در زمینه‌های پرخطر، بدون آمادگی ● خوش‌بینی زیاد درباره درآمد آینده و پس‌انداز کم‌تر برای نیازهای آنی	۴) اعتمادبه‌نفس بیش از حد یا خودرأی بودن
● چسبیدن به وضعیت فعلی و پرهیز از بررسی گزینه‌های جدید با رویکرد منطقی هزینه - فایده	۵) چسبیدن به وضعیت فعلی

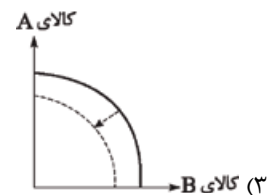
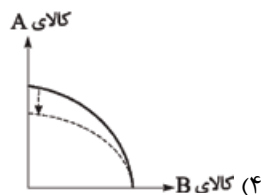
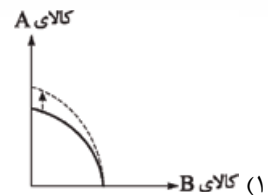
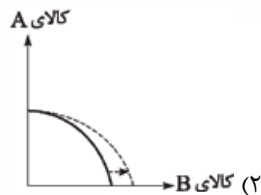
پاسخ تشریحی

مثال	اشتباهات رایج در تصمیم‌گیری (عوامل رفتارهای غیرمنطقی)
احمدرضا برای خرید یک ماشین گران‌قیمت بیشتر دارایی‌های خود را فروخته و هم‌چنین زیر بار انواع بدهی‌ها رفته است.	بی‌صبری زیاد
ناصر مدیر یک دبیرستان غیردولتی است و به پیشنهاد پسرش مبنی بر اضافه کردن چند کلاس فنی و حرفه‌ای و جذب دانش‌آموز از طریق تبلیغات مجازی توجهی ندارد.	چسبیدن به وضعیت فعلی
مصطفی و علیرضا بلیط یک فیلم سینمایی کم‌دی را خریداری کرده‌اند، اما در نیم ساعت ابتدایی فیلم متوجه کیفیت خیلی بد سالن و جذاب نبودن فیلم می‌شوند، اما به دلیل پرداخت کامل هزینه بلیط، سالن را ترک نکردند و به تماشای فیلم پرداختند.	عدم توجه به هزینه‌های هدررفته
سامان صرفاً به دلیل حراج و فروش ویژه یکی از فروشگاه‌های اینترنتی محصولی را خریداری می‌کند.	اثرگذاری حقه‌های فروش بر تصمیم‌گیری‌ها

تست و پاسخ ۱۵۰

در کارگاه آقای شکوری دو کالای A و B تولید می‌شود. یکی از ماشین‌آلات کارگاه که مربوط به تولید کالای A است، دچار فرسودگی شده، به طوری که میزان تولید کالای A از ۳۰ واحد به ۱۸ واحد کاهش پیدا کرده است. به علت وضع تحریم‌ها، آقای شکوری قادر به وارد کردن قطعه‌ی خراب شده نیست. با توجه به تأثیر کاهش منابع و عوامل تولید بر منحنی امکانات تولید، تأثیر این رخداد بر منحنی امکانات تولید این کارگاه به چه شکل است؟

(الگوی هرز امکانات تولید، تمرین (۱) برای تفکر و تمرین (صفحه‌های ۳۰ و ۴۱ کتاب درسی))

پاسخ: گزینه ۴

درس نامه

انتقال منحنی مرز امکانات تولید به دو علت صورت می‌گیرد:

(۱) افزایش منابع و عوامل تولید: هرگاه منابع و عوامل تولید افزایش یابد، توان تولیدی مجموعه هم بالا می‌رود. این تغییرات به دو شکل اتفاق می‌افتد:

الف) کمی:

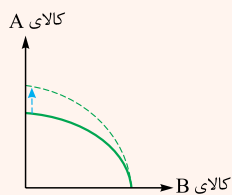
● افزایش تعداد کارکنان ● افزایش مواد اولیه ● افزایش ظرفیت خط تولید و ...

ب) کیفی:

● بهبود و تعمیر ماشین‌آلات ● جایگزینی نیروی انسانی بی‌مهارت با نیروی انسانی ماهر و متخصص ● آموزش به نیروی انسانی و افزایش مهارت‌های آن‌ها
این تحولات می‌تواند به سه حالت، منحنی امکانات تولید را جابه‌جا کند:

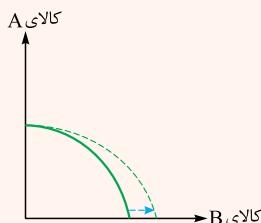
حالت اول:

صرفاً منابع تولید برای کالای A افزایش می‌یابد (مانند: افزایش در تعداد نیروها، تعمیرات و یا افزایش تجهیزات)؛ در نتیجه منحنی تولید به شکل مقابل انتقال می‌یابد. (در این حالت ظرفیت تولید کالای B ثابت می‌ماند.)

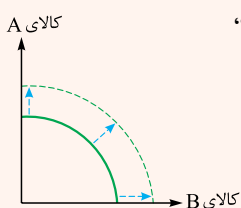
حالت دوم:

صرفاً منابع تولید برای کالای B افزایش می‌یابد؛ در نتیجه منحنی تولید به شکل مقابل انتقال می‌یابد. (در این حالت ظرفیت تولید کالای A ثابت می‌ماند.)

حالت سوم:

منابع تولید برای هر دو کالا افزایش می‌یابد (مانند: استخدام چند نیروی جدید و تقسیم آن‌ها در هر دو خط تولید، افزایش ظرفیت کارگاه و ...). یعنی ظرفیت تولید هر دو کالا افزایش می‌یابد.

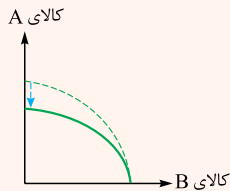

۲) کاهش منابع و عوامل تولید:

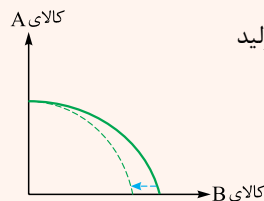
با کاهش منابع و عوامل تولید (چه به صورت کمی و چه به صورت کیفی) ظرفیت تولید کاهش می‌یابد. این کاهش ظرفیت مانند افزایش ظرفیت، به سه حالت می‌تواند منحنی مرز امکانات تولید را جابه‌جا کند:

حالت اول:

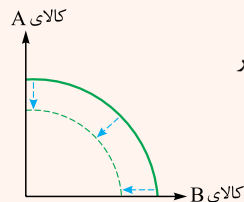
صرفاً منابع تولید برای کالای A کاهش می‌یابد (مانند: فرسودگی تجهیزات)؛ در نتیجه منحنی تولید به شکل مقابل انتقال می‌یابد. (یعنی ظرفیت تولید کالای B ثابت می‌ماند.)

حالت دوم:

صرفاً منابع تولید برای کالای B کاهش می‌یابد؛ در نتیجه منحنی تولید به شکل مقابل انتقال می‌یابد. (یعنی ظرفیت تولید کالای A ثابت می‌ماند.)

حالت سوم:

منابع تولید برای هر دو کالا کاهش می‌یابد (مانند: کاهش ظرفیت کارگاه، تحریم، جنگ و ...). یعنی ظرفیت تولید هر دو کالا کم می‌شود.

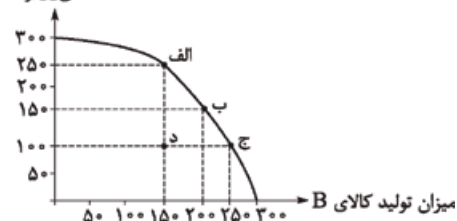
پاسخ تشریحی

منابع تولید برای کالای A کاهش پیدا کرده است، در نتیجه منحنی مرز امکانات تولید در قسمت کالای A به سمت داخل انتقال می‌یابد و ظرفیت تولید کالای A کاهش پیدا می‌کند. (تولید کالای B بدون تغییر باقی می‌ماند.)

تست و پاسخ (۱۵)

با توجه به منحنی مرز امکانات تولید زیر که مربوط به یک شرکت فرضی است که دو کالای A و B را تولید می‌کند، کدام گزینه نادرست است؟

تعداد کالای A (واحد)

۱) در نقطه «ج» به ترتیب حداکثر ۱۰۰ واحد کالای A و ۲۵۰ واحد کالای B تولید می‌شود.

۲) هزینه فرصت انتقال از نقطه «ج» به نقطه «الف»، ۱۰۰ واحد کالای B است که از تولید آن صرف نظر شده است.

۳) تولید در نقطه «د»، ناکاراست. در این نقطه این امکان وجود دارد که حداقل بیشتر از یک کالا تولید شود، بدون آن که از تولید کالای دیگر کاسته شود.

۴) انتقال از نقطه «د» به نقطه «الف» به معنی استفاده از کارگران مازاد برای تولید هر دو کالای A و B است.

پاسخ: گزینه ۴

(درس ۴ - الگوی مرز امکانات تولید، هزینه فرصت اجتماع، کارایی و ناکارایی)

پاسخ تشریحی

تولید در نقطه «د»، ناکاراست. در این نقطه ما منابع تولید غیرفعال از جمله نیروی کار غیرفعال داریم. اگر تصمیم گرفته شود از این نیروهای غیرفعال در تولید استفاده شود، سه حالت خواهیم داشت:

- اگر این نیروی کار مازاد، تنها برای تولید بیشتر کالای A به کار گرفته شود، در این صورت از نقطه «د» به نقطه «الف» جابه‌جا می‌شویم.
- اگر این نیروی کار مازاد، تنها برای تولید بیشتر کالای B به کار گرفته شود، در این صورت از نقطه «د» به نقطه «ج» جابه‌جا می‌شویم.
- اگر این نیروی کار مازاد، بین دو صنعت تقسیم شود و نیمی از کارگران مازاد به تولید کالای A و نیمی دیگر به تولید کالای B بپردازند، در این حالت از نقطه «د» به نقطه «ب» جابه‌جا می‌شویم.

تست و پاسخ ۱۵۲

تعداد دستگاه تولید سالانه	۱۵۰ دستگاه
قیمت هر دستگاه	۱۱ میلیون تومان
تعداد کارگران	۹ نفر
حقوق ماهانه هر کارگر	۲ میلیون تومان
هزینه حمل و نقل کالاها	سالانه ۹۵ میلیون تومان
هزینه خرید مواد اولیه مورد نیاز	سالانه ۷۲۰ میلیون تومان
هزینه استهلاك سالانه	$\frac{1}{6}$ هزینه خرید مواد اولیه سالانه

جدول زیر اطلاعات مربوط به هزینه‌های یک بنگاه اقتصادی را نشان می‌دهد. صاحب این بنگاه خود مالک کارگاه و ماشین‌آلات مورد استفاده است که در صورت اجاره‌دادن کارگاه و ماشین‌آلات تولیدی، می‌توانست ماهانه ۲۵ میلیون تومان به دست آورد، اما از این کار صرف نظر کرده است. با توجه به مندرجات فوق و اطلاعات جدول، میزان سود واقعی سالانه این بنگاه، چه قدر خواهد بود؟

۱) ۱۵۹ میلیون ریال ۲) ۱۹۹ میلیون ریال ۳) ۳۱۹ میلیون ریال ۴) ۴۹۹ میلیون ریال

پاسخ: گزینه ۲

(درس ۳ - قانون دو؛ هزینه فرصت هر انتخاب را مناسبه کنید!، تمرین ۴ برای تفکر و تمرین)

مشاوره در کنکور تیرماه ۱۴۰۲ سؤال از مبحث سود و زیان به صورت ترکیبی با هزینه فرصت مطرح شد. اگر صورت سؤال سود حسابداری رو خواسته باشه، باید هزینه فرصت رو نادیده بگیرید، ولی اگر سود واقعی، سود ویژه یا سود اقتصادی خواسته شد، باید هزینه فرصت رو به سایر هزینه‌ها اضافه کنید و سپس سود رو حساب کنید.

درس نامه

کل محصول \times قیمت هر واحد از محصول = درآمد

$>$ هزینه - درآمد = سود

$<$ هزینه - درآمد = زیان

اجاره یا خریداری ماشین‌آلات و سایر سرمایه‌های فیزیکی + اجاره یا خریداری محلی به عنوان مغازه = هزینه‌های مستقیم

هزینه خرید مواد اولیه + حقوق یا دستمزد کارمندان (کارگران) +

هزینه فرصت یا هزینه پنهان = هزینه‌های غیرمستقیم

هزینه‌های مستقیم - درآمد = سود حسابداری

(هزینه‌های غیرمستقیم + هزینه‌های مستقیم) - درآمد = سود اقتصادی (سود ویژه یا سود واقعی)

پاسخ تشریحی

قیمت هر دستگاه \times تعداد دستگاه تولیدی سالانه = درآمد سالانه بنگاه

میلیون تومان $1,650 = 11 \times 150 =$ درآمد سالانه بنگاه

میلیون تومان $216 = 12 \times 2 \times 9 =$ حقوق سالانه تمامی کارگران

میلیون تومان $120 = 720 \times \frac{1}{6} =$ هزینه خرید مواد اولیه سالانه $\times \frac{1}{6} =$ هزینه استهلاك سالانه

صاحب بنگاه می‌توانست با اجاره‌دادن کارگاه و ماشین‌آلات تولیدی، ماهانه ۲۵ میلیون تومان به دست آورد، اما از این کار صرف نظر کرده است؛ بنابراین هزینه فرصت سالانه این فرد برابر خواهد بود با:

میلیون تومان $300 = 25 \times 12 =$ هزینه فرصت سالانه

میلیون تومان $1,451 = 216 + 95 + 720 + 120 + 300 =$ هزینه‌های سالانه بنگاه با احتساب هزینه فرصت

چون میزان درآمد از هزینه‌ها بیشتر است، تولیدکننده از فعالیت خود سود برده است.

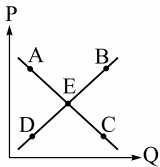
هزینه‌های سالانه بنگاه با احتساب هزینه فرصت - درآمد = سود واقعی

میلیون تومان $199 = 1,650 - 1,451 =$ سود واقعی \Rightarrow

تست و پاسخ ۱۵۳

با توجه به نمودار زیر:

(الف) علت حرکت از نقطه A به نقطه C چیست؟

(ب) نقطه D بر روی محور قرار دارد و در این نقطه مازاد وجود دارد.

(ج) حرکت از نقطه D به نقطه E حرکت به سمت در بازار است.

(د) وضع نقطه C نسبت به نقطه A چگونه است؟

(۱) الف) افزایش قیمت/ ب) عرضه - عرضه/ ج) افزایش قیمت/ د) قیمت بیشتر و عرضه کم تر

(۲) الف) کاهش قیمت/ ب) عرضه - تقاضا/ ج) تعادل/ د) تقاضا بیشتر و قیمت کم تر

(۳) الف) افزایش قیمت/ ب) عرضه - تقاضا/ ج) تعادل/ د) قیمت کم تر و عرضه بیشتر

(۴) الف) کاهش قیمت/ ب) تقاضا - تقاضا/ ج) افزایش قیمت/ د) تقاضا کم تر و قیمت بیشتر

پاسخ: گزینه ۲

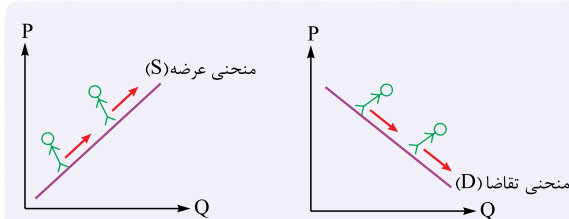
(درس ۵ - بررسی بازار کالا و خدمات)

پاسخ تشریحی الف) نموداری که نقاط A و C بر روی آن قرار دارند نزولی است (مقدار با قیمت رابطه معکوس دارد)؛ در نتیجه این نمودار، نمودار تقاضاست. حال اگر بخواهیم از نقطه A به نقطه C برویم باید به سمت راست و پایین حرکت کنیم و هرگاه در نمودار تقاضا به سمت راست و پایین حرکت کنیم، یعنی قیمت کاهش یافته و وقتی قیمت کاهش یابد، میزان تقاضا بیشتر خواهد شد.

ب) نقطه D بر روی منحنی عرضه قرار دارد و همچنین به علت قرارگیری در پایین نقطه تعادلی (نقطه E)، در آن مازاد تقاضا (یا همان کمبود عرضه) وجود دارد (نموداری که نقطه D بر روی آن واقع شده است، شکل صعودی دارد، یعنی مقدار با قیمت رابطه‌ای مستقیم دارد؛ پس نمودار ترسیم شده، نمودار عرضه است).

ج) حرکت از نقطه D (که در پایین نقطه تعادل قرار دارد) به سمت نقطه E (که نقطه تعادل در بازار است)، حرکت به سمت رسیدن به تعادل در بازار است؛ از طرفی به دلیل پایین بودن قیمت در نقطه D، با حرکت به سمت نقطه E قیمت هم در بازار افزایش پیدا می کند. (مورد «ج» هر چهار گزینه درسته 😊)

د) نقطه C نسبت به نقطه A در سمت راست قرار دارد، در نتیجه مقدار تقاضا در آن بیشتر است؛ از طرفی نقطه C پایین تر از نقطه A است، در نتیجه قیمت در آن کم تر است.

نکته راه تشخیص صعودی یا نزولی بودن یک نمودار: اگر از چپ به

راست فرض کنیم فردی بر روی منحنی ما در حال حرکت است، اگر

فرد رو به بالا حرکت کند، نمودار صعودی و اگر فرد رو به پایین حرکت

کند، نمودار نزولی است.

تست و پاسخ ۱۵۴

با توجه به مدل جریان چرخشی درآمد، کدام گزینه دربردارنده پاسخ صحیح پرسش‌های زیر است؟

(الف) در بازار عوامل تولید، به ترتیب عرضه کننده و تقاضاکننده چه کسانی هستند؟

(ب) به ترتیب درآمد خانوارها و بنگاه‌ها از چه مسیری تأمین می شود؟

(ج) دولت خریداری مهم در بازارهای عوامل تولید و بازار کالا و خدمات است و با دریافت از شرکت‌ها و خانواده‌ها و پرداخت به آن‌ها نقشی مهم در اقتصاد ایفا می کند.

(۱) الف) بنگاه‌ها - خانوارها/ ب) عرضه کالا و خدمات - عرضه منابع و عوامل تولید/ ج) مالیات - یارانه

(۲) الف) خانوارها - بنگاه‌ها/ ب) عرضه منابع و عوامل تولید - عرضه کالا و خدمات/ ج) مالیات - یارانه

(۳) الف) بنگاه‌ها - خانوارها/ ب) فروش منابع - عرضه عوامل تولید/ ج) یارانه - مالیات

(۴) الف) خانوارها - بنگاه‌ها/ ب) عرضه عوامل تولید - فروش منابع/ ج) یارانه - مالیات

پاسخ: گزینه ۲

(درس ۵ - جریان پرفشی ساده / درس ۶ - پایگاه دولت در جریان پرفشی درآمد)

پاسخ تشریحی

الف) در بازار عوامل تولید، خانوارها عرضه کننده (زمین، سرمایه، نیروی کار) و بنگاهها تقاضاکننده این منابع هستند.
 ب) درآمد خانوارها از طریق عرضه منابع و عوامل تولید (تحت عنوان های مزد یا حقوق، اجاره و سود) تأمین می شود و درآمد بنگاهها از طریق عرضه و فروش کالاها و خدمات.
 ج) دولت برای انجام نقش های مختلفی که بر عهده دارد، خریداری مهم در بازارهای عوامل تولید و نیز بازار کالا و خدمات است و البته با دریافت «مالیات» از شرکتها و خانوادهها و پرداخت «یارانه» به آنها نقشی مهم در اقتصاد ایفا می کند.

تست و پاسخ ۱۵۵

با توجه به جدول زیر که بیانگر عرضه و تقاضای یک کالای خاص در بازار است:

قیمت (هزار تومان)	میزان عرضه	میزان تقاضا
۲۰۰	۵۰	۱۲۰
۳۰۰	۶۵	۱۰۰
۴۰۰	۸۰	۸۰
۵۰۰	۹۹	۵۹
۶۰۰	۱۱۵	۴۵

الف) بیشترین درآمد تولیدکننده چند میلیون تومان است؟

ب) وضعیت بازار در قیمت ۶۰۰ هزار تومان چگونه است؟

ج) اگر مجموع هزینه تولید کالا در قیمت ۵۰۰ هزار تومان، ۴۲/۵ میلیون تومان باشد، آن گاه میزان سود یا ضرر تولیدکننده برابر با چه عددی خواهد بود؟

۱) الف) ۳۴/ب) ۸۰ واحد مازاد عرضه/ج) ۷ میلیون تومان سود

۲) الف) ۳۲/ب) ۷۰ واحد کمبود تقاضا/ج) ۷ میلیون تومان ضرر

۳) الف) ۳۴/ب) ۸۰ واحد مازاد عرضه/ج) ۱۳ میلیون تومان سود

۴) الف) ۳۲/ب) ۷۰ واحد کمبود تقاضا/ج) ۱۳ میلیون تومان ضرر

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی

(درس ۵ - تعادل در بازار کالا و خدمات)

الف) در سطح قیمت ۴۰۰ هزار تومان که به ازای آن مقدار عرضه و تقاضا با هم برابرند، بازار به تعادل می رسد و در آن کمبود یا مازاد مشاهده نمی شود. بیشترین درآمد تولیدکننده نیز در سطح قیمت تعادلی به دست می آید؛ بنابراین داریم:

میلیون تومان ۳۲ = هزار تومان ۳۲,۰۰۰ = ۴۰۰ × ۸۰ = حداکثر درآمد تولیدکننده

ب) در سطوح قیمت بالاتر از قیمت تعادلی (قیمت های ۵۰۰ و ۶۰۰ هزار تومان) در بازار با مازاد عرضه (یا کمبود تقاضا) روبهرو می شویم.

نکته برای متوجه شدن وضعیت بازار در هر قیمت، در سؤالاتی که به صورت جدول داده شده است، کافی است میزان عرضه و تقاضا را در آن سطح از قیمت با هم مقایسه کنید؛ اگر میزان عرضه بیشتر بود، در بازار با مازاد عرضه یا کمبود تقاضا مواجهیم و اگر میزان تقاضا بیشتر از میزان عرضه بود، آن گاه در بازار با مازاد تقاضا یا کمبود عرضه روبهرو هستیم.

در سطح قیمت ۶۰۰ هزار تومان، میزان عرضه بیشتر از میزان تقاضاست؛ در نتیجه در بازار با مازاد عرضه یا کمبود تقاضا روبهرو هستیم. برای به دست آوردن میزان مازاد عرضه یا کمبود تقاضا نیز کافی است تفاضل میزان تقاضا را از میزان عرضه در آن سطح قیمت محاسبه کنیم.

واحد ۷۰ = ۱۱۵ - ۴۵ = مازاد عرضه یا کمبود تقاضا در سطح قیمت ۶۰۰ هزار تومان

ج) میزان فروش تولیدکننده در قیمت ۵۰۰ هزار تومان حداکثر ۵۹ واحد کالا است؛ پس درآمد او برابر است با:

میلیون تومان ۲۹/۵ = هزار تومان ۲۹,۵۰۰ = ۵۰۰ × ۵۹ = درآمد تولیدکننده در سطح قیمت ۵۰۰ هزار تومان

(میلیون تومان ۴۲/۵) هزینه < (میلیون تومان ۲۹/۵) درآمد

میزان هزینه ها بیشتر از درآمد است؛ بنابراین تولیدکننده ضرر کرده است.

میلیون تومان ۱۳ - = ۲۹/۵ - ۴۲/۵ = میزان هزینه ها - درآمد = میزان ضرر یا زیان

تست و پاسخ ۱۵۶

موارد کدام گزینه به ترتیب تکمیل کننده جاهای خالی عبارات زیر است؟

- (الف) گوشت قرمز یک کالای نرمال است. با افزایش ۵۰ درصدی حقوق کارگران، میزان تقاضا برای خرید گوشت قرمز می‌یابد.
 (ب) در برخی موارد ممکن است حتی بدون تغییر قیمت، مقدار تقاضای زیادتر شود.
 (ج) با کاهش سطح درآمد مردم، تقاضا برای اسکلت مرغ می‌یابد و اسکلت مرغ مثالی برای کالای است.
 (د) افزایش قیمت گوشت قرمز و چای می‌تواند باعث تقاضای گوشت سفید و تقاضای قند شود.
- ۱) الف) افزایش / ب) کالاهایی که مد می‌شوند / ج) افزایش - پست / د) افزایش - کاهش
 ۲) الف) کاهش / ب) کالاهای پست / ج) کاهش - معمولی / د) کاهش - افزایش
 ۳) الف) افزایش / ب) کالاهایی که مد می‌شوند / ج) کاهش - معمولی / د) کاهش - افزایش
 ۴) الف) کاهش / ب) کالاهای پست / ج) افزایش - پست / د) افزایش - کاهش

(درس ۵ - فریداران یا تقاضاکنندگان و فرایند تصمیم‌گیری آن‌ها)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی

(الف) گوشت قرمز یک کالای نرمال است؛ بنابراین با افزایش ۵۰ درصدی حقوق کارگران، میزان تقاضا برای خرید گوشت قرمز «افزایش» می‌یابد.

نکته

کالای معمولی (نرمال): کالایی است که با کاهش درآمد، تقاضا برای آن کم می‌شود و با افزایش درآمد میزان مصرف آن کالا افزایش می‌یابد. با فرض ثابت بودن قیمت کالا، تقاضا برای کالای معمولی به صورت مثبت با درآمد ارتباط دارد. افزایش در درآمد سبب افزایش در مقدار تقاضای کالای معمولی در هر قیمت می‌شود.

- (ب) در برخی موارد ممکن است حتی بدون تغییر قیمت، مقدار تقاضای «کالاهایی که مد می‌شوند» زیادتر شود.
 (ج) با گران شدن گوشت مرغ، تقاضا برای اسکلت مرغ «افزایش» می‌یابد و اسکلت مرغ مثالی برای کالای «پست» است.

نکته

کالای پست: به کالایی گفته می‌شود که با افزایش درآمد، تقاضا برای آن کاهش می‌یابد (علت کاهش تقاضا این است که مصرف‌کنندگان با افزایش درآمدشان به جای مصرف آن کالا روی به مصرف کالاهایی می‌آورند که کیفیت بالاتری داشته باشند). با فرض ثابت بودن قیمت کالا، تقاضا برای کالای پست به صورت معکوس با درآمد ارتباط دارد. افزایش در درآمد سبب کاهش در مقدار تقاضای کالای پست در هر قیمت می‌شود.

(د) افزایش قیمت گوشت قرمز و چای می‌تواند باعث «افزایش» تقاضای گوشت سفید و «کاهش» تقاضای قند شود.

نکته

کالاهای جانشین: کالاهایی هستند که در استفاده یا مصرف جایگزین یکدیگر می‌شوند. زمانی برای کالایی، کالای جانشین داریم که در صورت عدم حضور کالای اول، بتوانیم از کالای دوم استفاده کنیم.

زمانی که قیمت یک کالا افزایش می‌یابد، تقاضا برای آن کاهش و تقاضا برای کالای جانشین افزایش می‌یابد. برعکس زمانی که قیمت یک کالا کاهش می‌یابد، تقاضا برای آن افزایش و تقاضا برای کالای جانشین کاهش می‌یابد. کالاهای جانشین مانند گوشت سفید و قرمز.

کالاهای مکمل:

کالاهایی که به صورت تکمیلی و با هم مصرف می‌شوند؛ مثل قند و چای. افزایش قیمت یکی از کالاهای مکمل باعث کاهش در میزان تقاضا برای کالاهای دیگر خواهد شد و برعکس؛ به عنوان مثال افزایش قیمت چای باعث کاهش تقاضا برای قند خواهد شد.

تست و پاسخ ۱۵۷

- جدول زیر مراحل تولید پوشاک را نشان می‌دهد؛ با فرض وجود نرخ ۱۰ درصدی برای مالیات بر ارزش افزوده:
- (الف) ارزش افزوده مرحله دوم و چهارم، چند ریال است؟
- (ب) مالیات بر ارزش افزوده خالص جمع‌آوری شده در مرحله سوم چند ریال است؟
- (ج) قیمت فروش با مالیات بر ارزش افزوده در مرحله اول چند ریال است؟
- (د) مجموع مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری شده، چند ریال است؟

مرحله ۱: کشاورزان هر کیلوگرم «پنبه تولیدی» خود را به ارزش ۶,۵۰۰ ریال به کارگاه‌های ریسنده می‌فروشند.	مرحله ۲: «کارگاه‌های ریسنده» این مقدار پنبه را به مقداری «نخ» تبدیل کرده و به ارزش ۷,۵۰۰ ریال به کارگاه‌های «پارچه‌بافی» می‌فروشند.	مرحله ۳: در کارگاه‌های پارچه‌بافی «نخ» به «پارچه» تبدیل شده و به مبلغ ۱۱,۰۰۰ ریال به کارگاه‌های «تولید پوشاک» فروخته می‌شود.	مرحله ۴: در این کارگاه‌ها پارچه به «پوشاک» تبدیل می‌شود و به مبلغ ۱۹,۰۰۰ ریال به دست مصرف‌کنندگان می‌رسد.
--	---	--	---

- (۱) الف (۱۰۰۰ - ۸۰۰۰) ب (۳۵۰ / ج) (۷۱۵۰ / د) ۱۹۰۰
- (۲) الف (۳۵۰ - ۶۵۰۰) ب (۴۵۰ / ج) (۷۵۰۰ / د) ۱۸۵۰
- (۳) الف (۱۰۰۰ - ۸۰۰۰) ب (۳۵۰ / ج) (۷۵۰۰ / د) ۱۸۵۰
- (۴) الف (۳۵۰ - ۶۵۰۰) ب (۴۵۰ / ج) (۷۱۵۰ / د) ۱۹۰۰

(درس ۶ - مالیات بر ارزش افزوده)

پاسخ: گزینه ۱

درس نامه

برای حل مسائل مالیات بر ارزش افزوده باید جدول زیر را به خاطر بسپارید.

مراحل	توضیحات
قیمت فروش با مالیات بر ارزش افزوده	(نرخ مالیات بر ارزش افزوده × قیمت کالا در آن مرحله) + قیمت کالا در آن مرحله
مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری شده توسط فروشنده	نرخ مالیات بر ارزش افزوده × قیمت کالا در آن مرحله
اعتبار مالیات بر ارزش افزوده‌هایی که در مرحله قبل پرداخت شده	برابر است با مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری شده توسط فروشنده در مرحله قبل
مالیات بر ارزش افزوده خالص جمع‌آوری شده	مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری شده توسط فروشنده در مرحله قبل - مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری شده توسط فروشنده در آن مرحله یا نرخ مالیات بر ارزش افزوده × میزان ارزش افزوده آن مرحله
مجموع مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری شده	مجموع مالیات بر ارزش افزوده خالص جمع‌آوری شده تمامی مراحل یا مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری شده توسط فروشنده در مرحله آخر

ارزش محصول در مرحله قبل - ارزش محصول در آن مرحله = میزان ارزش افزوده محصول در هر مرحله

پاسخ تشریحی الف

ریال ۱,۰۰۰ = ۶,۵۰۰ - ۷,۵۰۰ = ارزش محصول در مرحله قبل (مرحله اول) - ارزش محصول در مرحله دوم = ارزش افزوده محصول در مرحله دوم

ریال ۸,۰۰۰ = ۱۱,۰۰۰ - ۱۹,۰۰۰ = ارزش محصول در مرحله سوم - ارزش محصول در مرحله چهارم = ارزش افزوده محصول در مرحله چهارم

ب) برای محاسبه مالیات بر ارزش افزوده خالص جمع‌آوری‌شده در مرحله سوم، دو راه حل وجود دارد:

راه حل اول:

مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری‌شده توسط فروشنده در مرحله سوم و همچنین مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری‌شده توسط فروشنده در مرحله دوم را محاسبه کنید و سپس این دو مقدار را از هم کم کنید.

نرخ مالیات بر ارزش افزوده \times قیمت کالا در مرحله سوم = مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری‌شده توسط فروشنده در مرحله سوم

$$= 11,000 \times \frac{1}{100} = 1,100 \text{ ریال}$$

نرخ مالیات بر ارزش افزوده \times قیمت کالا در مرحله دوم = مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری‌شده توسط فروشنده در مرحله دوم

$$= 7,500 \times \frac{1}{100} = 750 \text{ ریال}$$

ریال $350 = 1,100 - 750$ = مالیات بر ارزش افزوده خالص جمع‌آوری‌شده در مرحله سوم

راه حل دوم:

میزان ارزش افزوده در مرحله سوم را محاسبه کنید که این مقدار برابر است با تفاضل ارزش محصول در مرحله سوم با ارزش محصول در مرحله دوم؛ سپس مقدار محاسبه‌شده را در نرخ مالیات بر ارزش افزوده ضرب کنید.

ارزش محصول در مرحله دوم - ارزش محصول در مرحله سوم = میزان ارزش افزوده در مرحله سوم

$$= 11,000 - 7,500 = 3,500 \text{ ریال}$$

ریال $350 = 3,500 \times \frac{1}{100}$ = مالیات بر ارزش افزوده خالص جمع‌آوری‌شده در مرحله سوم

(ج)

(نرخ مالیات بر ارزش افزوده \times قیمت کالا در مرحله اول) + قیمت کالا در مرحله اول = قیمت فروش با مالیات بر ارزش افزوده، در مرحله اول

$$= 6,500 + (6,500 \times \frac{1}{100}) = 6,500 + 650 = 7,150 \text{ ریال}$$

(د)

مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری‌شده توسط فروشنده در مرحله آخر = مجموع مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری‌شده

$$= 1,900 = 19,000 \times \frac{1}{100} = \text{نرخ مالیات بر ارزش افزوده} \times \text{قیمت کالا در مرحله آخر}$$

تکنیک با دانستن جواب قسمت «الف» متوجه می‌شویم پاسخ صحیح یا ۱ است یا ۲. در هر دو گزینه قسمت «ب» یک جواب دارد، در نتیجه پاسخ قسمت «ب» کمکی به یافتن سریع گزینه صحیح نمی‌کند، اما قسمت‌های «ج» و «د» در هر دو گزینه متفاوت است؛ بنابراین شما تنها با یافتن پاسخ قسمت «ج» و یا «د» می‌توانید گزینه صحیح را پیدا کنید.

تست و پاسخ ۱۵۸

با توجه به جدول زیر که خلاصه‌ای از میزان مالیات پرداختی در یک جامعه است:

مالیات بر مصرف	۱۲۰ میلیون تومان
مالیات بر ارث	$\frac{1}{5}$ کل مالیات بر دارایی
مالیات بر دارایی	۷۰ میلیون تومان
مالیات بر درآمد	$\frac{1}{8}$ مالیات بر مصرف
مالیات بر ارزش افزوده	۲۴ میلیون تومان
عوارض گمرکی و خدماتی	۳۲ میلیون تومان

الف) به ترتیب میزان مالیات مستقیم و غیرمستقیم پرداختی، کدام است؟

ب) میزان پرداختی برای مهم‌ترین نوع مالیات، چه قدر است؟

ج) میزان پرداختی برای مهم‌ترین نوع مالیات بر دارایی، کدام است؟

۱) الف) ۹۵ میلیون تومان - ۱۶۷ میلیون تومان / ب) ۲۵ میلیون تومان / ج) ۱۶ میلیون تومان

۲) الف) ۸۵ میلیون تومان - ۱۷۶ میلیون تومان / ب) ۱۵ میلیون تومان / ج) ۱۴ میلیون تومان

۳) الف) ۸۵ میلیون تومان - ۱۷۶ میلیون تومان / ب) ۱۵ میلیون تومان / ج) ۱۶ میلیون تومان

۴) الف) ۹۵ میلیون تومان - ۱۶۷ میلیون تومان / ب) ۲۵ میلیون تومان / ج) ۱۴ میلیون تومان

۴) الف) ۹۵ میلیون تومان - ۱۶۷ میلیون تومان / ب) ۲۵ میلیون تومان / ج) ۱۴ میلیون تومان

(درس ۶ - انواع مالیات)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی (الف)

میلیون تومان $15 = \frac{1}{8} \times 120 = \frac{1}{8} \times 120 = 15$ = مالیات بر مصرف $\times \frac{1}{8}$ = مالیات بر درآمد

مالیات بر درآمد + مالیات بر دارایی = مالیات مستقیم

میلیون تومان $85 = 70 + 15 = 85$ = مالیات مستقیم

نکته توجه کنید که مالیات بر ارث یکی از انواع مالیات بر دارایی است و ارزش آن در مالیات بر دارایی لحاظ شده است؛ بنابراین در این مرحله، آن را به طور جداگانه محاسبه نمی‌کنیم.

مالیات بر ارزش افزوده + مالیات بر مصرف + عوارض گمرکی و خدماتی = مالیات غیرمستقیم

میلیون تومان $176 = 32 + 120 + 24 = 176$ = مالیات غیرمستقیم

(ب)

مهم‌ترین نوع مالیات: مالیات بر درآمد = ۱۵ میلیون تومان

(ج)

مهم‌ترین نوع مالیات بر دارایی: مالیات بر ارث = ۱۴ میلیون تومان میلیون تومان $14 = 70 \times \frac{1}{5} = 14$ = مالیات بر دارایی $\times \frac{1}{5}$ = مالیات بر ارث

تست و پاسخ ۱۵۹

عبارات کدام گزینه دربردارنده پاسخ صحیح دو پرسش زیر است؟

(الف) نوع مالیات در هر یک از موارد زیر کدام است؟

• افرادی که خانه، ویلا، خودروهای لوکس و ... دارند، ملزم به پرداخت درصدی از ارزش دارایی خود به دولت هستند.

• دولت تصمیم می‌گیرد که فقط کالاهای خاصی در مقادیر مشخصی پس از خرید مالیات بپردازند.

• کارکنان باید بخشی از درآمد دریافتی خود را به عنوان مالیات به دولت پرداخت کنند.

(ب) به ترتیب هر یک از موارد زیر در نتیجه کدام اقدام دولت پدید آمده است؟

• تعرض نکردن افراد به حقوق یکدیگر

• تسهیل و تشویق مبادلاتی که به نفع خریداران و فروشندگان است.

• تضمین وجود اطلاعات و آگاهی لازم برای مبادلات بین افراد

(۱) (الف) مالیات بر دارایی - مالیات بر مصرف - مالیات بر درآمد/ (ب) تأمین کالاها و خدمات عمومی، حضور نظارتی دولت و عملکرد قوی

آن، حمایت از حقوق مالکیت و تأیید کیفیت کالاها و خدمات موجود

(۲) (الف) مالیات بر مصرف - مالیات بر دارایی - مالیات بر ارزش افزوده/ (ب) تأمین کالاها و خدمات عمومی، حضور نظارتی دولت و عملکرد

قوی آن، وضع قوانین و مقرراتی ویژه در زمینه‌های مختلف

(۳) (الف) مالیات بر دارایی - مالیات بر مصرف - مالیات بر درآمد/ (ب) حضور دولت و عملکرد قوی آن، وضع و اجرای مجموعه گسترده‌ای از

قوانین، وضع قوانین و مقرراتی ویژه در زمینه‌های مختلف

(۴) (الف) مالیات بر مصرف - مالیات بر دارایی - مالیات بر ارزش افزوده/ (ب) حضور دولت و عملکرد قوی آن، وضع و اجرای مجموعه گسترده‌ای

از قوانین، وضع قوانین و مقرراتی ویژه در زمینه‌های مختلف

پاسخ: گزینه ۳

(درس ۶ - وظایف دولت، تمرین ۲ برای تفکر و تمرین)

پاسخ تشریحی (الف) مالیات بر دارایی، مالیات بر مصرف، مالیات بر درآمد

(ب) حضور دولت و عملکرد قوی آن سبب می‌شود افراد به حقوق یکدیگر تعرض نکنند.

• مجموعه گسترده‌ای از قوانین و مقرراتی که توسط دولت وضع و اجرا می‌شود، به منظور تسهیل و تشویق مبادلاتی است که به نفع خریداران و فروشندگان است و از بروز شرایطی که به مبادلات آن‌ها آسیب می‌زند، جلوگیری می‌کند.

• دولت با وضع قوانین و مقرراتی ویژه در زمینه‌های مختلف می‌کوشد تا وجود اطلاعات و آگاهی‌های لازم را برای مبادله بین افراد تضمین کند.

تست و پاسخ ۱۶۰

کدام گزینه در رابطه با واقعیت، صحیح است؟

- ۱) درآمد حاصل از فروش دارایی‌های تجدیدناپذیر به نسل بعد نیز تعلق دارد و اگر درآمد حاصل از فروش این منابع، صرف هزینه‌های جاری کشور (نظیر پرداخت دستمزد و ...) شود، نسل بعد نیز منتفع خواهد شد.
- ۲) در کشور ایران، غیر از مالیات، بخش زیادی از درآمدهای دولت از محل فروش دارایی‌های تجدیدناپذیری مثل نفت و گاز تأمین می‌شود. این درآمد پایدار است، با قیمت نفت نوسان نمی‌کند و قابل تحریم نیست.
- ۳) بودجه دولت در واقع برنامه یک‌ساله دولت را برای خرج کردن با توجه به درآمدها ارائه می‌دهد. اگر درآمد بودجه از هزینه آن بیشتر باشد، با «مازاد بودجه» روبه‌رو هستیم و اگر هزینه‌ها از درآمدها بیشتر باشد، «کسری بودجه» خواهیم داشت.
- ۴) ایجاد بدهی از طریق قرض از مردم در هنگام سرمایه‌گذاری عمرانی با فروش اوراق مشارکت، یک نوع درآمد پایدار و مؤثر در اقتصاد کشور است.

پاسخ: گزینه ۳

(درس ۶ - سایر درآمدهای دولت، بودجه دولت)

بررسی گزینه‌های نادرست:

- ۱) درآمد حاصل از فروش دارایی‌های تجدیدناپذیر به نسل بعد نیز تعلق دارد و اگر با درآمد حاصل از فروش این منابع، دارایی‌های دیگری خلق نشود و صرفاً صرف هزینه‌های جاری کشور (نظیر پرداخت دستمزد و ...) شود، نسل بعد، ما را نخواهد بخشید.
- ۲) در کشور ایران، غیر از مالیات، بخش زیادی از درآمدهای دولت از محل فروش دارایی‌های تجدیدناپذیری مثل نفت و گاز تأمین می‌شود. این درآمد پایدار نیست، با قیمت نفت نوسان می‌کند و قابل تحریم است.
- ۴) دولت سالیانه بخشی از درآمد مورد نیاز خود را از طریق ایجاد بدهی (یعنی قرض گرفتن از مردم یا شریک کردن آن‌ها در طرح‌های عمرانی و سرمایه‌گذاری‌های دولت و تقسیم سود بین آن‌ها) تأمین می‌کند. (این درآمد نیز تا ابد نمی‌تواند پایدار باشد).

دانلود رایگان تمام آزمون‌های آزمایشی در کانال ما:

@Azmoonha_Azmayeshi

علوی

تمام پایه‌ها و رشته‌ها

مرکز سنجش آموزش مدارس برتر

آزمون‌ها آزماینتی
T.me/Azmoonha_Azmayeshi

شرکت تعاونی خدمات آموزشی کارکنان
سازمان سنجش آموزش کشور

گزینه دو

آزمون‌ها آزماینتی
T.me/Azmoonha_Azmayeshi

حلقه
سنجی

